

OLÁH JÁNOS

BELSŐ TÜKÖR ÖSSZEGYŰJTÖTT VERSEK

Széphalom Könyvműhely

A Belső tükör néhány apróságtól eltekintve eddig írt és befejezettnak érzett verseimet tartalmazza.

A könyv hét fejezetre oszlik. Csaknem mindegyiknek külön sorsa van.

Az első, amely egyben első kötetem lett volna, az Elérhetetlen föld címet viseli. Mivel keletkezése idején nem jelenhetett meg, utólag állítottam össze 1958 és 1962 között született ifjúkori verseimből. A második, a Fordulópont, 1972-es kötetem anyagát tartalmazza, a harmadik, a Jel, 1981-ben megjelent könyvemét. A Nagyítófény 1991-ben megjelent azonos című válogatott kötetem 1981-után íródott verseit tartalmazza.

A Por és hamu 2002-ben jelent meg. A két utolsó fejezet – Kötéltánc, Miért a semmiért? – a 2002-től máig tartó időszak termése.

A már kinyomtatott verseken is változtattam szerkesztés közben, amikor szerencsebb kifejezésre véltem találni, máskor több változat közül kellett kiválasztanom a most nekem leginkább megfelelőt, az is előfordult, az időközben javított alakot cseréltem fel az eredeti formára. Összesen ötvenhat év termése kerül így az olvasó elé.

Lesz-e folytatás?

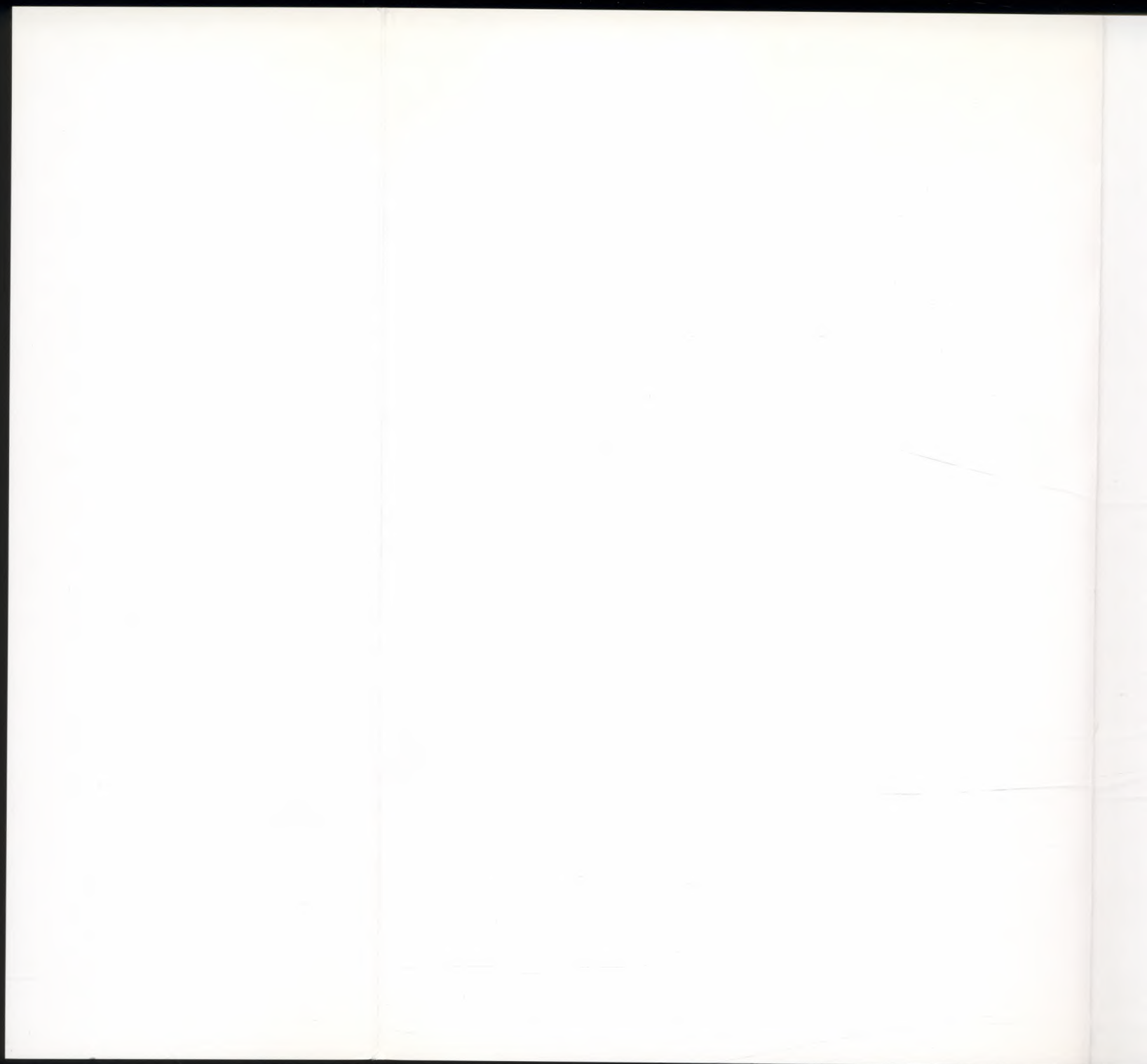
Ha rajtam múlna, szívesen megajándékoznám magamat egy utolsó, derűs, halál előtti fejezettel.

Oláh János

9 789639 4903890

4600 Ft

OLÁH JÁNOS

Belső tükör

OLÁH JÁNOS

Belső tükör

*Összegyűjtött versek
1958–2014*

Budapest

A kötet megjelenését

Nemzeti Kulturális Alap

a Nemzeti Kulturális Alap
támogatása tette lehetővé.

Borítóterv:
Zách Eszter

A borítón
Oláh Katalin Kinga szobra
látható.

Minden jog fenntartva.

© Oláh János, 2014

MB 253.265

L615

ELÉRHETETLEN FÖLD

FLORIANI

HÁROM ÉGTÁJ

SZÉNAHORDÁS

Mint asszony ringó deszkavégen,
fáradtan ült a csönd a réten.

SZÉL VAGYOK...

Szél vagyok, és sok égi zsákot,
esővel megrakott iszákot
cipelek fáradt vállamon.

Essél eső, zuhogj a földre,
vetítsd a fénylő utcakőre
láthatatlan szél-arcomat!

Essél eső a legszebb lányra,
vállára, mellére, hajára,
bízsa nevetve rám magát!

Dobja a földre a sok zsákot,
a terhét vesztett bő iszákot,
s aludjon el a vállamon!

BÚCSÚ VAN

Búcsú van, a lányokon
ringó, fehér a szoknya,
mint téli estéken a Hold,
ha pírját a fagy lelopta.

HAJNAL FELÉ

Ifjú csillag gyúl az égen,
öreg lámpás, ég a Hold.
Káprázattal teli minden,
ami van, és ami volt.

Nehéz szekér, alig mozdul,
jobbra-balra ing az ég
szállingózva úri por hull,
sarjú szénánk szanaszét.

Végtelenség üres terhét
nem bírja már, recsegőn
vén szekerünk, mint a nemlét,
lezökken a dombtetőn.

Túlságosan messzi minden.
Vagy túlzottan is közel?
Új kétely az ősi hitben
megbocsátón átölel.

Miért késik, hol a hajnal?
Láthatatlan szekerünk
újra indul, üggyel-bajjal,
s halálig dülöng velünk.

Éjszaka van. Senki se vár.
Patkó koccan: kici-kocc.
Fényt, meleget közeleg már,
aki hoz, jaj, de ki hoz?

KINT JÁROK A RÉTEN

Kint járok a réten, és a kavicsokat rugdosom,
kopár-sárga, kőszínű vidék ez,
nyomomban átható némaság.

És ekkor, még mielőtt kiürülne az este,
valaki a nap vörös gömbjébe hanyatlik,
egy sebzett madár vijjogása verődik át a füzesen.

Az éles ártéri szél letépi szememről
a káprázatot, és kátrányszagú
és vízszagú szürkületet dob a tájra.

A láthatatlan gyöngybagoly kibontja szárnyát,
nem azért, hogy elszakadjon a földtől,
hanem, hogy érezze a súlyt, ami visszatart.

SZERETNÉM

Szeretném erős kezembe fogni
a nyár örömét,
és futni velem!

Lobog, lobog a szélben
a fák levele.

Nem ősz-fosztotta,
nem tűz-tarolta
tájakra vágyom.

Lobog, lobog a szélben
a fák levele.

Szeretném erős kezembe fogni
a nyár örömét,
és futni velem!

HALÁSZOK

Akiknek arca már koratavasszal
napbarnított, most azok hajolnak fölém.
Türelmes szemük árnyéka az ég.

Remegő szelek hordják a téli ködöt.
Ismerem a szelek járását,
lépteim egyre könnyedebbek.

A bomló felhők mögül kisüt a nap.
Halászok állnak lenn a parton.
Arcuk akár a tépett, barna föld.

A meg-megcsobbanó vizet nézik,
a halak vonulását.
Mélyből szűrt fény hálójuk remegése.

MILYEN TÁVOL VAN

Milyen távol van már az idő,
amikor először megérintettem
a két falu templomtornya között
kifeszült húrokat,
s azóta folyton árad a csönd,
és megtölti szülőföldem
kiáltó völgyeit!

Milyen mély folyóba kerültem!

Milyen mély a keserű
illatok áradata, amely ideleng
a cigánykóróval benőtt rétek felől!

ESTE

Merőleges fehér csíkok a vízen és a vízben,
itt zuhantak le az árnyak.

Látod, már este van.

Az út hideg testéből kiszakadtam,
betérek hozzád, egy szürkefényű házba.

VISSZATÉRÉS

Ez a fészektől elváló és visszatérő vonal
ott jár a jövőben:
egyre tágabb köröket írunk
a mélyarcú otthonok fölé,
fénybe hunyt szemünk az önmagába mélyült
völgyhöz lesz hasonló.

Néhány veszélyes kanyar,
aztán a jól ismert nappalok fogadnak,
a visszatérés csalódott arca.

HÁROM ÉGTÁJ

Megélénkül a libapázsit,
zöld utak nyílnak, zöld nyarak
az eperfák alatt
zöld hold világít.
Gyerekkorom havasát járom
újra a zöld-zöld fák alatt:
rőt róák, kék lovak
élnek e tájon,
és szénsötét lucerna zöldje
rejt – hűs éjjel a napot –
el napfény-alakod,
magot gyümölcse.

Kapa elnehezült kezemben,
este van itt, azóta már,
méh, ló hazatalál
a szürkületben.
S bár őrzi még egy-két virágom
e rabló nyár, gyűrt szirmain
darázs-kalandjaim,
én eldobálom.
Aludjunk békén gizzel-gazzal,
bennem is elcsöndesedett,
mintha elégedett
volnék magammal.

Csak te gyökerek járhatatlan,
labirintus-vak otthona,
te ne hagyj el soha
volt igazamban,

sebtépte arcú rög-szerelmem,
pusztító éhű menedék,
akit túrnöm elég,
nem kell szeretnem,
ringasd el éjsötét parázson
fáradt karom, fáradt fejem,
égőn és szüntelen,
akár az álom!

TÁJKÉP A GYEREKKORBÓL

Hajában kígyó kevereg,
melle közt bő kanális illat,
cigánykóró ízzel nevet,
egy régi-régi csillag.

FÖLDEM

Akár a hó, még esőmosta csönd pihent
az almafák hamvaskék lombjai alatt,
halk, ébredés-lehelte béke volt a kert,
zárt ablakok mögött zsongott a nap,
s fehér mezőkön át a szél,
a nap mezőier'.

Én hallgatok. Gyerekkorom a fű
zenéje volt, és margaréták tengere.
Megfoghatatlan mélyű ízet keserű
bodza őrzi, fűzfa méze, kenyér bele.

Disznó rőfögött, kakas rítt, ló nyerített
a diófák alatt, a ház körül. Hajnali

tisztaság forrása, éj, halk-hideg
hangszereidet véltem hallani.

Voltál simaszőrű lovam,
ügettünk boldogan,
amerre ösvényed kanyargó hűse vitt.
Egyre kifele, egyre távolabb futunk,
súlytalanul. Házi zűrzavar. Lépteid
fölötte. Szinte semmit nem tudunk.

Játszottam egész nap, dologtalan
végeztem dolgomat: istálló, birkaól,
füvet kaszáltam, dőlt a zöld, dőlt hangtalan,
olajos fénnel, mint az esti bor.

Zöld volt a táj, merész
csöndjében eltévedt a kéz.
Szilárd tarlók hasán, fűverdesés között
a véletlen vezette botló léptemet:
mélybe rántott, aztán a magasba lökött,
hintán ültem hintázó hullámok felett.

Hallgattam a nappal józan üzenetét,
szívtam a patafüst orrfacsaró szagát,
s könyörögtem, hiába, hogy ne még,
hagyjátok álmom fekete lovát!
Birkóztak a fészker alatt,
zabla törött, szerszám szakadt,
míg végre a gazda lapátnyi kezében
füstölgött fehéreres patája, sötét
szőrén a harmatot nem látta senki sem,
se homlokán a borzongás kódét.

Nyár, hajnali ég, én hallgatok, csak a szél,
csak az érintetlen porba ejtett faág
emlékezik, csak véletlen rajzokba fér,
ész el nem éri földem távolát:
– csöndes, műhely előtti kép –
a rögös arcokét,
foszlott kötények, nyítt zsebek alatt
a megbúvó kezek repecskes partjait.
A spaletták mögött egy másik ég vakít,
sárkányként nyeli el a dombokat a nap.

FÉNYÉVNYI MESSZE

Verebek csivognak, az óra csendbe' jár,
a falon képek a megállt időben,
ott van a légpuskás, kegyetlen ifjúság
fényévnyi messze távolodva tőlem,
s a mohos udvaron, a diófák alatt
komótos foltokban táncol tovább a Nap.

TÉLI UTAZÁS

Tél van. A fás
liget és csendben
a mező hó-
színre meszelten
és túl a tó
még érintetlen
vár valamit.
A fehér csöndben
a nap vakít.
Mint újév reggel
ébredek föl:
mészszagú csönddel
a szél pöröl,
nyakamba hinti
havát. Szemem
ablakain ki
s be jár velem
valami kinti,
nem ismeretlen,
de az a jó,
nem is ismerten
unt, baktató
csönd, nyugalom.
Semmi se rebben,
se rajz, se fák,
türelmem csöndben
így száll tovább
tág-érintetlen
világba, hol

álom-kegyetlen
fény zakatol.
A maró vízben
ezüstforint,
egy piros alma.
Vár odakint
az ólak malma,
s fölkelepel.
Mint Don Quijotét,
lassan emel.
A felhő csücskét
nagymama-kéz
köti csomóra,
reggeli méz
csöppen a hóra,
akár a nyár.
Krumpli parázslík,
visszatalál
íze a számig.
Kapaszkodom,
ledob, hiába,
a szélmalom
lisztlepte vászna.

ELÉRHETETLEN FÖLD

Itt lakom a barnasisakos dombok oldalában,
mint egy ezüstbalta, olyan fehér a házam.

Kint esik az eső, az ágak között
meg-megbotlik, csontjai lehullanak a földre.

Én a szobámban ülök egy háromlábú széken,
körülöttem szerszámok porosodnak.

Gondolataimban, mint egy mély folyóban,
lesüllyednek az emlékezés roncsai.

Ismertem egy kovácsot, sokszor jártam nála,
én is vertem a vöröslő patkót.

Tudtam, milyen engedetlen a vas.
Néha kiültünk a küszöbre,

a térdünkre könyökölve
beszélgettünk.

Nem volt a szívünkben semmi,
ami kioltotta volna

az évszakok roppant illatát,
míg a domboldal

száraz füvei közül
néztük a robogó fellegeket.

SEHOL SINCS

A réten át meg a poros
úton, keréknyomok között
egy elfáradt vándor poroz,
leül, kibontja batyuját:
benne bánatod, örömöd.

Rekedten mondja: hóha-hó,
s a nyikorgás visszafelel,
pedig hát sehol sincs a ló,
gyűrődésektől úttalan
a mindig fölfelő lepel.

NEM KÉNE TÖBBÉ

Az ember mindent jéghidegnek érez.
Hol a gyerekkor sárga homokpartja?
Visszatörpülsz egy szalmaszál tövéhez.
Nem kéne többé gondolnod magadra.

NEM TUDOM

*Az égből kerültek-e oda,
a földből termettek-e elő,
ők maguk sem tudták. ”
(Hanti mese)*

Nem tudom honnan jöttem,
és nem tudom, miért.

Varjú károg mögöttem
fekete semmiért.

Nem akarja, de értem:
– Minden őköd halott.

– Sose volt senkim nékem,
mesék fia vagyok.

VÉGE VAN

Beleláltál, hát vége van
a legutolsó napnak,
gyerekként nem örülhetsz
soha többé magadnak.

Hidegen, vakon néz le rád,
nem tud semmit se rólad,
mostohán tapasztja be szád
tenyerével a holnap.

PÁSZTOR

Bölcsességem mogorva és szikár,
akár egy birkapásztor. Álmodom,
míg álomszínű nyájam épp pisál:
széttartott lábbal a megmeredt kosok,

és reszketve a finom barikák.
Hatalmam itt már senkinek se fáj.
Saját csontom a szuvas szarkofág,
birodalmam bőr, csont alatti táj.

Mint pásztorkürtök vésett, faragott
ábrái közt a pásztor a kutya,
csontszínű, őszi tájon baktatok.
Nem kísér más, csupán az út pora.

KÖVEK

Kövek, lépcsők szűk fordulói.
Kopott kövek cselédei.
Ruhájukat szél emeli.
Egérrágta utam tudói.

Örök fordulóok régimódi
rácsa közt léptük veszte hí'.
Búza kőkemény szemei.
És hajukban a szél rugói.

Jönnek toklász-poros ruhában,
ahol csigalépcső forog,
kovácsolt vasrács lugasában,

mezítláb, fáradtan, gyalog.
És a kő elmerül a sárban,
vesztüket érzik a napok.

ESŐ

Hallom a semmibe vesző
vad zuhogást az éjszaka
időtlen ablaka alatt.

Fehéren omlik le körém
a reggel szobra, az eső.

KÉK DRÁGAKŐ

Kék Drágakő halottas ágya.
Pao Jü hallgat, vár velem.
Számban még szavainak mása.
Feléje nyújtom a kezem.

Törékeny csont pereg a sárba.
A bőr váratlan fölszakad.
Már nem kapsz oda, hogy ne lássa
senki. Már nem vagy önmagad.

EMLÉKEZET

Hamuból született évek: hókuszpókusz!
Fehér pókhálót sző körém a Nap.
Hébe-hóba föltámad a szél,
végigsöpör az erkélytartó kőatlaszok arcán,
meg az arcomon. Susog
a lázban virágzó oleander.
A párkányon szélborzolta tollal
táncolnak az ijedt galambok.

HALOTTAK NAPJA

Erdőkkel, szántókkal tördelt dombok játékát
játszottam, képzeletem vonalakat rajzolt,
vonalakat, melyek ismeretlen tájékká
álltak össze, néhol széthulltak kusza ágak
közé, néhol belevájtak az út porába,
és amikor szétnéztem a hegy tetejéről,
láttam, gyertyákkal és virágokkal az élők
halottakat ünnepeltek, hogy megőrizsem,
kiszórtam szememből a látványt, koraőszi
krizantémok virágát, gyertyák lobogását,
hadd sodródjanak a semmibe, a szél gyomra
örvénylőn és korogva hadd nyelje be őket.

TÉL

Üres az erdő és az út,
hó tükröződik mindenütt,
s a hóra varjak árnya hull,
egy-egy csapat ha fölrepül.

A szembe fordított tükör
minden árnyat magába fal.
Eltűnt a vakond-arcu rög
száz tűhegy-harapás alatt.

Üresen kondul a határ,
egyetlenegy öreg szekér
gördíti az eget odább,
pedig a ló egyet se lép.

Nem jelzi semmi az utat,
eltévedtünk, a rémület,
mint aki semmit se akar,
csupán önmagára figyel.

FEHÉR KARÁCSONY

Elzárva élek itt, szobám
fehér falában csöng a mész.
Villanyvert hómezők tüze
karácsony sötétjébe vész.
Reflektor jár havas észak
kihalt mezői fölött,
a fény fehér homálya
mohó kardokba költözött.
Olyan a hó, olyan a fény,
mint egy elhagyott mozdulat,
e szobányi végtelenből
nem leli az egérutat.

Hol van a fény, hol van a hó?
Szúnyograjként zümmög a vér,
a meztelen körte illata
egy nyári délutánhoz ér.
Álarcos, sápadt izgalom,
nem érzem a vallomás ízét,
a fehér fal hiába jelkép,
hiába porzik szerteszét.
Gyóntatószék nyikorog.
Vigasztalása nem segít.
A latin mormogás hite
kifoszt és lemeztelenít.

Könyörtelen mindent fölél,
és mégis mindent visszaad
e porcikányi türelem,
sötét, késjárta pillanat.

A villanyfény s a fal fehére,
mint emlékezetünkben a szavak,
fölidézve és elfeledve
egymás sarában bagzanak.
Közelebb van már, ami nincs,
aki hallgat, mint ki beszél.
Mint tűzhely lapjára az eső,
fehérre hullik a fehér.

LÁZADÓK

KATONÁK

Fiatal fűzfák és régi facsonkok vázai őrzik a rétet,
mint mikor a végső küzdelemben leomolnak a várak.
Keserű szájjal szélednek szét a vesztes katonák,
s kóborolnak zsold nélkül, idegen sátrak alatt.

Én nem hagyhatom el bármily iszonyú vágtaival se e földet,
ideláncoltak a fehér por, az alkonyi felhők meg a falvak.
Emlékeim férrias büszkesége előtt
megroppan a háborús paripák rohanása,
belemarkol hajamba a szél.
Felhők nyájai ballagnak az égen,
nomád szívemet megvadítja minden tavasz,
a furcsa föld, a vakító napok.

A béke iszonyú pillanata ez, mindent elönt
a győztesek gyilkos mámora!

EGY NAP

Szüntelen veszélyek között
haladunk előre,
mint a katonák.

Émelyegve gondolok a napra,
mikor megállunk,
s nem megyünk tovább.

Várunk.

Nem marad más
puszta létünkbe varrva,
csak a halálunk.

FORR A VILÁG

Az eszmét űzöm, aztán elfelejtem,
a világ, mint a disznó üstje forr,
ostoba kegyét fölösleges lesnem,
kénbűz örvénye úgyis elsodor.

Hittem, semmi se lehetetlen,
legyőztem már minden legyőzhetőt,
legbelül mikor megcsömörlöttem,
új pózt kerestem a világ előtt.

Hősnek tartottak, utáltak, szerettek,
hitték, mindent miattuk vállalok.
E színlelés, akit kétségbe kerget,
s ki hajthatatlan, az is én vagyok.

Mindig új változásra készen
becsukom rögeszméim ablakát,
s mielőtt kiszolgáltat ébredésem,
kibiztosítom lopva a halált.

Utam hova űz, hova vonz még,
az ég fönn, lenn a föld milyen süket,
nem érdekel. A célt, amit keresnék,
föllelni, tudom, soha nem lehet.

Az eszmét űzöm, aztán elfelejtem,
a világ, mint a disznó üstje forr,
ostoba kegyét fölösleges lesnem,
kénbűz örvénye úgyis elsodor.

ÁLARC HELYETT

A meg se kondult ég-harang alatt
rám vicsorog, felém harap a nap,
szél kavarta por vág szemembe,
mintha mindennek vége lenne.

A gombostűre szúrt szavak
hímes lepkeszárnyakként ránganak.
Bor csorog, és hús pörkölődik,
kutya'knak dobják, földre öntik.

Az ünnepi, gépies hangzavar
leple alatt mindenki mást akar.
Kérdéseim magamba fojtom,
álarc helyett hordom az arcom.

Vigyáznom kell, aki bennem vacog,
ne árulja el, ki voltam, vagyok,
ne kérdezzen, és ne feleljen,
legyek, kinek nem kéne lennem.

LÁZADÓK

Éjszaka van,
áttetsző, sötét szikla a város,
a ki nem faragott szobrok,
a föl nem lázadt lázadók nyugalma
torz haraggá változik bennem,

ajkamat harapnám, vágnám magamat földhöz,
s e hányódó dachban, fojtott reszketésben
kibomlanak az erdők,
fölnyílnak rejtett évszakok.
Meghajsolt lovam, e sovány és borzas állat
félhold alakú harapása a lomb közt,
minden erdőt, minden várost elönt a fénye.
A legelőről hazaballagnak a hósínű tinók,
szarvuk mintha a tél kürtje volna,
rekedt bűgös pattog az utcakövön.
Föl nem lázadt lázadók vonulása köröttem.
Menekülök. Hitetlen, nagy sereg kísér:
„Minket a várból kitagadtak,
s mert emberségünk csak bűn, csak eszköz,
megelőzzük egymást és elfeledjük. ”
Belep a por,
amit riongó barmai az időnek
a legázolt tegnapok közül
fölkavarnak ide, a város sötétjébe.

VALAKI

Valaki bennem másra készült,
valaki bennem áruló volt,
valaki, aki el se indult,
akiben minden összebékült.

PROLETÁR INDULÓ

Egy József Attila-motívumra

Testvéreim proletárok,
a világnak nekivágok.

Kóborlok, mint utcaseprő,
a kezemben kurta seprő.

Emlékszel még? Az a púpos
olyat köpött, mint a lúdfos.

Betérhetnénk egy kocsmába,
az asztalnál kövér bába.

Átölelném, mint a vaspánt,
két karommal, fekvé hasmánt,

de ez is csak olyan álom,
kócbelű zsák az én párom.

Alám fekszik minden este,
rongyos testét melengesse.

Ha néha széplánnyal háltam,
s benne örömet találtam,

azt mondták, ez szemtelenség:
utcakölyök, meg a fenség!

Volt a lánynak koronája?
Én már nem emlékszem rája.

A dereka meg a csókja
képzelt világom valója.

Ne búsulj! A toll, a tinta –
te vagy, ki e verset írta,

van egy-két hülye barátod,
s lány is, hogyha nem kívánod.

RAJZISKOLAI NAPLÓ

Ronda vagy, igazi mosoly
nélkül, összezárt fog, kőbe
dermedt alázat, puszta gőg,
örök semmi, mintha minden
lehetne belőled, szépség
nem émelyített, küzdeni
így csak ismeretlen titkok
nyitjáért lehet, ridegen
csörömpöl a márványon a
víz, látod, hogy igazam volt,
nyüszítve a beteljesült
percek csapdájában arcod
Nárcisszuszéra hasonlít,
régi hibák, önhitt trükkök,
pedig, tudom, többre törtél,
tagadni, mindig elsőként

akartál újra születni,
tagadni tervet, emléket,
jövőt, jelent, múltat, torzult,
büszke mosollyal, te első,
tévedt Apolló, jobban
megcsúfolt később az öröm,
mint a bánat, a diadal,
mint a keserű gyalázat,
új és idegen szépséged
szemérmetlen meghasonlás
volt, ott virágzott, ahol a
bogáncs, szemét és omladék
fölött a porrágta fűben,
hiába hogy azóta más
díszletvilág épült köréd,
torokszorító büszkeség,
borzongatóan halk mosoly
pókhálója az arcodon,
álarcléted magad se érted,
mit jelenthet évezredes
ifjúságod, a kudarcok
varázsa, mely örömtelen
és gyáván, de azóta is,
ha kell, ha nem, élni segít.

GRAMAFON

Bevallom, utálom magam,
inkább rád gondolok, babám:
miért vagy olyan nyugtalan,
hiányzik valami talán?

Otthonos lépcsőházaink
ölében egy pár gipsz-szobor,
amíg fönn a korlát kering,
szemérmes szükségből guggol.

A rádió egyre beszél,
mintha hallgatná valaki,
mindig mindenre visszatér,
bolhaként csípnek szavai.

Üvegből van a kirakat,
legyet, banánt, sót, mandarint
ingyen lát az üveg alatt,
aki éppen odatekint.

Bár nem vagyok kíváncsi rá,
itt minden a pofámba lóg:
látom, hogy gyűr maga alá
minden széplányt pár ócska pók.

Érdekel, vagy nem érdekel,
az e világon mit se tesz,
téged is majd földre teper,
végső soron, kit nem szeretsz.

Azt hittem, itt van az idő,
kipróbálhatom, mit tudok,
és bátran léphetek elő,
abból, aki már nem vagyok,

de becsapott fantáziám,
ezen a földön nincs csoda:
mindent ki kell bírunk csupán,
ki többre vágyik, ostoba.

BOHÓC

Egy bűdös percem sincsen,
nem azért, mert munkám lefoglal,
nincsen ajtóm, és nincs kilincsem,
iszom, amit az utca forral.

Legjobb üzlet bolondnak lenni,
nincs, aki ennél jobbat mondhat,
nem tántorít el ettől senki,
a valóság is erre oktat.

Addig volt jó, míg mozdulatlan
lapultam az anyám hasában,
se a kezemet nem bújtattam
kesztyűbe, se cipőbe lábam.

No, de hát így, úgy eltelt,
aminek jobb lett volna el nem telni,
s habár minden bosszúra hergelt,
sohasem volt kedvem lihegni.

Éveimet átcsavarogtam,
s hogy most nincs hova visszatérnem,
annak örülök a legjobban,
legalább nem derül ki gyöngeségem.

Pimaszul, szinte már vigyorgok,
hadd teljék, akinek van, kedve,
hajtsak legalább annyi hasznót,
mint a bohóc, vagy mint a medve.

SZISZIFUSZ

A megszólalás fonák kényszerével
nem magamért, mégis magam vagyok.
Fáj az éhség, és nem ízlik az étel,
belülről formál, mit kívül tudok.
Ha holt, fenyeget, példa itt mit ér,
ha élő, azzal, hogy hiába él.

Nincs út tovább, kereshetem akárhol,
ezt is tudom, mégis tovább megyek,
leszek, ha kell, a gyávaságra bátor,
magamhoz hűtlen, ha csak így lehet,
s túlélem, bár ez végképp nem elég,
kudarcaim öldöklő szégyenét.

TÉRKÉPEINK

Mi nem dühönghetünk,
kiszámított és kiszámítható
gondolatunk és érzetünk.
A tudás börtöne, a való,
s ami nincs, de lehet,
ránk zárul lélek és anyag,
a világtalan önismeret.

Míg egymásra felel
érzés és vallató tudás,
múlttá csökken minden teher,
szereppé minden vallomás,
bohóctréfa a fájdalom,
nem létező porond pora,
és röhögés az irgalom.

A tudással kereskedők
s a tudatlanság hősei vagyunk,
nincsen elviselni erőnk,
amit már egészen tudunk,
elvesztegetni van csupán
lelkünk csataterén, agyunk
zsibongó piacán.

TÁVOZÓ VONATOK

Távozó vonatok dühöngenek,
a várótermekben ellobban
a szürke falak monoton lágolása,
a kopott padok katapultja
kivágódik az émelyítő virradat elé,
még mielőtt szétrobbanna a motor,
leszakadnának a szárnyak.
Hipnotizált katasztrófa,
vegyelemzett kaland
furcsán megszakadt utazásunk.
Győzelem és kudarc
föltételezett próbáiba bonyolódva
tanulság nélkül tanúskodunk,
mindegy, hogy mire jó ez,
mindegy, hogy mennyit ér.
Esedezünk leverte kézfejjel,
követelünk feltört tenyérrel,
keringünk a vadak ketrecében.
Szabadulni szeretnénk,
legalább megpróbálni
legyen érdemes a szabadulást,
mindegy, eljutunk-e odáig,
lesz-e erőnk elviselni
a lehetőség szédületét,
a teljesülés kudarcát.
Válogat közöttünk a világ,
földarabolja, fölosztja tényeit,
rád szükség van, rád nincs,
vigyorogva vágja arcunkba

kíméletlen ítéletét,
akár egy följelentést.
Hova érünk e rozsdamart úton,
a számítás útvesztőiben?
E hitevesztett helytállásra,
e reménytelen reményre,
amelyből születtünk, s amelyért meghalunk,
mi kényszerít?

FORDULÓPONT

FORN OPORT

SZARKAVÁROS

ÖNARCKÉP 1968-BÓL

Láncon a posztószürke város elővezet.
Még az esedékes fölfordulás előtt.
Úgy a harmincadik felé, ahogy vagyok.

ÁLOM

Elcserélem magam
a férfival,
aki géppisztolyos katonák között
indul a halálba,
és észre sem veszem,
észre sem veszi.

Nem látom az arcát,
nem akarja látni az arcom,
nem hallom a hangját,
nem akarja hallani a hangom.

Hajnalodik.

Nem fordulhatok hátra.
Könyörtelen álmom
bevégzi ítéletét.

KOSSUTH LAJOS

Macskalépte a bronzidőben
e külvárosi tér fölött
az idő ostromától zölden
tapossa a hószín ködöt.
Hova lett régi szenvedélye,
ki tudja, miért alkuszik?
Bezárult ablakok sötétje
veri vissza a szavait.

E nyílt támolygás haláltánca
körül megáll a délelőtt,
a bronz kékes penésze rázza
a romolhatatlan időt,
de még mielőtt összecsuklik,
s elhagyná e vásárteret,
visszafordul. Vakolat hullik.
Ébredésnyi a rettenet.

MEGSZÜLETIK

Az ég, mintha farkas üvölt,
március csontjai, telünk,
s mi fogak szaggatta zöld
rügyek színével ébredünk.

Megreped ablakunk, a csönd,
szilánkok vérzik fel kezünk,
kint, bent a végsőkhöz elönt
a rémület, bármit teszünk.

Megszületik a kecskefűz
rügyeit rontva születik
a bárányremegésű tűz,

és még valami születik
könyörtelenül, hanyagul,
ahogy ember ölni tanul.

HAJNAL

Hang s hangtalanság
tárnái
a toll s a hús alatt,

az éjszaka
kulcsok nélkül,
tisztán,

madártorkok
sóval behavazva,
amikor földereng.

VÁNDORLÁSAIM

Kigyúlnak mindenütt
a város éjszakába ügető
járművei fölött a lámpák,
s kóborlásom vidékén,
ahol már nem találok
nyugalmat
csillag űz.

Lidércszemű rókák
lepik el a falu bozótjait,
gyerekkorom idő előtti
házai körül
tyúkok kodácsolnak.

A piac kiürült polcai,
ládahalmi között
az elhagyott bőség
szagai ödöngenek
dologtalanul, semmirekellőn,
mint mikor veled jártam ott
az utca ütemére.

A háromnapos szomjúság
pecsétje ajkamon,
a tornatermek légykószálta
fehér falai között a csönd
önfeledt napjaim
talán még most is őrzi,
amikor minden elhagyott.

EXODUS

A lélegzet letépett csillaga
rozsdátlan messzeségben ég,
a hús Szaharájában.

Mivé lényegül
kit kerestem,
tudásom ingét
ha felölti?

Hol a szó, amely a hiány helyett
új hiányt teremt?

A SZARKAVÁROS

1

Ki áll meg itt
a házak előtt,
ki áll meg?
A szél.
Léceket nyíkkat
a Szarkaváros
csőröktől viharos
utcáin
a szél.

Hajhó, ihaj,
hóha, hahó!
Esőt, jeget
ás a manó,
küszöb előtt
róka, kutya.

Csönd van.
Meneküléseink éve
s a visszatérés agóniája
a kövek között,
fehér márga
és szürke bazalt,
forrásvidéke
megkínzott szavainknak.
Csönd van.

Indul a szél,
döccen a szán.
Hajhó, ihaj,
hóha, hahó!
Derékig ér,
süpped a hó,
ropog a szán.
Hajhó, ihaj,
hóha, hahó!

Csillagos homlokú lovak,
kesely, fekete, sárga
gőzölnek, imbolyognak előttünk,
faruk himbál, dülöng a szán,
ihaj, a lúgmart ég alatt,
a Szarkaváros
csőröktől viharos
utcáin
a szélben.

Kovácsoltvas színű,
kőszúlyú, kőgyorsaságú
csőrök örvénylenek,
és védtelen fiókák csőre
az éhség golyójától ütötte,
kénsárgán, vértől hólyagosan.

Zúg az örvény velük.

S velünk
az utazás örvénye,
a lélegzet őrülete.
Ez az az elragadó téli óra!
Kitép a város forгатagából.
Egy percre csak.
Csak egy
percre.
Egy
perc.

2

Hol vagyunk hát?

A csiga háza,
a teknőc fekete pajzsa,
pajzstetvek olajzöld pajzsa:
a védekezés
és a támadás
mészkővé fagyott őrülete
mindenütt.

Lángként lobogó kezek,
tiltakozó kezek
a lecsattanó
csőrök előtt.

Vergődő,
kétségbeesett lobogásuk,
akár az elhaló tűz,
amikor az éjszaka
varjúcsőr ostromának
megadja magát.

Csőrök koporsója
ácsolatlan csontból,
amúgy durván,
névtelenül.

Parázsló gyöngyök
Júlia nyakában,
Klárika nyakában,
bőrük fehér havában,
hamuval borított,
égő fájdalom.

3

Mi vagyunk,
mind, mind mi vagyunk
a csatornarácsok mögül buzgó
forrás-zaj áldozatai,
elfehérült ajkúak,
csonttá szikkadt öklűek,
befagyott szeműek,
élők és holtak
mi vagyunk.

Azért jöttünk kevesen,
mert csak sovány levesen
tartottak.

Levesen élt a fele,
el is ázott a bele,
úgy halt meg.

Sajnáljuk őket nagyon,
itt a kellő alkalom,
szegények!

Nem tudjuk, mi lesz velünk,
tolvaj-kézben életünk
fonala.

Honnan jöttél, elfeledd,
én se törődöm veled,
ne búsulj!

Járd a táncot egyedül,
míg a cigány hegedül,
vén kópé!

A forrás-zaj, a forrás-zaj,
s az álom féktelen fehéré
arcunk előtt, hátunk mögött,
kiszolgáltat s átmenekít
egy újabb rettegésbe.

Van-e szó,
 mely testvérévé avat
 a pusztulásnak,
 csőrök és lángok
 örvénylő tavaszának,
 e nemes jajgatásnak,
 csontnak és húsnek,
 vérnek, vacogásnak?
 Van-e szó,
 mely megmenti
 e várost?

Testünk városát,
 lelkünk városát
 életre hívhatja-e
 a tiszta fájdalom
 ártalan gögje?

A törvénykezés hamujából,
 a megmenthetetlen alkonyatból
 testünk városát,
 lelkünk városát,
 ahol évek óta
 nem állt meg senki,
 nem állt meg,
 csak a szél,
 ki menti meg?

Havat hord,
léceket nyikkat
most is – örökre? –
a csőrök vihara
vértől ittasan,
fáradtságtól gyötörten
az úton.

Szerre kódorgunk
lovak, kutyák nyomán
az úton.
Nincs miért
indulatunk füstjét,
bánatunk hamuját
feledni.

5

Beszélj,
talán elég lesz
félelem és szitok,

beszélj,
míg el nem fogy
bátorság, békülés,

beszélj,
talán elég lesz
vakság és megvetés,

beszélj,
míg el nem fogy
tudás és feledés,

beszélj,
míg körbe zár
lehet és nem lehet,

beszélj,
talán elég lesz
a bukás és a szégyen,

beszélj,
míg el nem fogy
emelkedés, öröm,

beszélj,
talán elég lesz
tétlenség és közöny,

beszélj,
míg el nem fogy
ez a morzsányi élet.

6

Ollók, csipeszek,
kilincsek, kések
fém-jégzajlása lobog.
A Szarka város
toll, csőr, karom biztonsága
kocsink körül,

lovaink szügyéig,
remegő térdünkre tolong
béklyóvá szelődülve,
béklyóvá aljasodva.

Az utcák hagyománya:
az ezer év,
az ötven,
a huszonöt,
a nulla,
a huszonöt,
az ötven,
az ezer,
fut az évek
szűkülő, táguló
hazug horizontja.

Ki érti ezt?

Zárt ajtók,
zárt ablakok mögött
biztonságban
az új nagyasszonyok,
grófi, királyi
gőgök
átkenve, átfaragva.

Csak hogy mi
meg ne értsük,
csak hogy mi
rá ne jöjjünk,
csak hogy mi

föl ne törjük
az ablakot, az ajtót,
ne dobjuk a huzatnak,
takarításnak, fénynek,
mit torz szavak takarnak,
fölényes mormolás, sikkantó nevetések,

e nyílt várost,
csontjainkét,
húsunkét és agyunkét,
e megszületni készet,
de fölépíthetetlen.

7

Mindenki, aki itt él,
egy spekulatív álom
fennkölt légrétegébe zárul.

Magunkat is bezárjuk.

A rombolás, a pusztulás
légszomjas hajnala kísért
a szabadság nevén,
mit úgy idéztünk,
mit úgy akartunk.

Hajhó, ihaj,
hóha, hahó!
Tolongnak
a szarkák,
a varjak,

fölrobban
a csönd és a hó,
előjele
a viharnak.

A dionüszosz-álarc,
hogy most itt jót zabálunk,
a dionüszosz-álarc,
hogy most itt jókat párzunk,
bizony semmit se ér.

Szél kutatja,
bombaként robbanó szél
kutatja városunk,
sikálja verejték szagával
telt nyarak emlékét
a parkok üvegéről
a meztelen anyag
vallomásáig ásva.

8

Mibennünk van erő
a romboláshoz,
mibennünk van erő
az építéshez,
mibennünk van erő
a változáshoz.

Túlélni a percek cselvetését
hallgatás nem segít,
s a hazugság is kevés.

Tetteink erőszak-születése,
az önmagát idéző
kényszerű alkalom
megfoszt az alkuvástól,
haladni kényszerít –
roskasztó fájdalommal,
tán tűzbe rebbenéssel,
tán oktalan szitokkal,
akárhogyan, de mégis:

szóval,
ököllel,
késsel...

Ahova eljutottunk,
a város megtagad.

9

Csorba a régi patkó,
sápad a régi arc,
a búcsú nem vigasztal,
az emlék nem maraszt.
A robbanás tűzével
eltékozolt vidék,
mint hogyha tévedés
sarkallna, másra vált.

Sikolt a szán,
a föld
ahogy vasába kap.

Hajhó, ihaj,
hóha, hahó!

Rekedt torkunkra
forrt a szó.

Akik voltunk,
azok lettünk.

Azok vagyunk,
akik lettünk.

Akik lettünk,
azok voltunk.

Nem látni többé rajtunk,
mi rágta meg az arcunk,
pókhálós szoba sarka,
csömör, dac, félelem?

A szél is azt rikoltja,
száraz ág dobolja,
honnan jöttünk,
hová megyünk,
senkit nem érdekel.

NEMZEDÉKEM

NEMZEDÉKEM

Elhagyjuk végre e börtönablakú szobákat, a cselédlépcsők szemétyűjtőszagú alkonyát, elhagyjuk napjaink kiürült városát, a rácson és korlátok rozsdamart édenét.

Hol vannak már láncaink különös lehetőségei, hol az őrző éjszakák, amikor szentségtörő hangon állatokat utánoztunk, vonítottunk, miákkoltunk, rőfögtünk, nyerítettünk, kukorékoltunk, vagy éppen, hogy elhallgattassuk megkínzott ösztöneinket, kiürült sörösuvegeket dobáltunk a menzatető üstdobként zengő tetejére?

Ki tartotta, ki tarthatta számon mindezt, a fölkapart éjszakákat, az átaludt nappalokat, ki élte át azokat a békés éveket a kollégiumi Babel csőlakói között, abban a kegyetlen aknában, hangtalan harangtoronyban, az évek grádicsain gubbasztva, lift nélkül a patkánylakta földszint és a pókhálós ötödik emelet között?

Mert nem akartuk fölfedezni az emelkedés távlatát, a zuhanás lehetőségét magunkban, talán mi magunk se. Pedig nemcsak a raktár iszonyában, jártunk a padlás csatornapárkányán, a végtelenbe süllyedt udvar fölött is némán és elfehéredve, és nem ismertünk akkor se magunkra.

Csak amikor az elválás hányingerlő öröme vágott gyomron, amikor mégegyszer, utoljára alávethettük magunkat mohón a beteges bizonytalanság kínzásainak, fölbosszantva álmos takarító és mozgalmas múltú igazgató nőket, akik minderről mit se tudtak, nem akartak tudni, és senki rajtunk kívül, és senki velünk együtt,

csak akkor éreztünk meg valamit életünk rejtett ritmusából, ami fölszabadít.

Ott álltunk becsomagolt bőrröndök és vasalószagú lópokrócok között, és összefüggéstelenül és dacosan nem sajnáltuk magunkat. Bízunk és elszenvedtünk, mint mindig. Elszenvedtük az örökös ellenőrzést, az ocsmány értetlenséget, a hivatalos hányingert, ezt a senki érdekében folytatott földöntúli propagandát.

Azt hittük, agyunk értelmetlen nekifutásait és kudarcait követve, és mindenki ezt akarta elhitetni velünk, tulajdonképpen semmiről se tehetünk. Talán valóban így volt, mégsem volt igaz, csak kényelmes és biztonságos.

A vidéki pályaudvarok ideghűvös hajnalai most fölzokognak bennünk és visszatérnek. Visszatérünk mindannyian, egy közönséges nemzedék nem éppen közönséges bolondjai kifosztott arccal és elpusztult zászlókkal, előkászálódunk a könyörtelenül elrontott évek bugyrából választ remélve, új utat követelve.

Nem kérünk senkitől fölmentést, magunktól se. Éppen elég könyörtelen, ami megtörténik.

KÜLÖNÖS SZERENCSE

Vakarózunk macskakaparással,
étküink lórúgás-keserű,
lapulunk ajkunkon a zárral,
mint katonaingben a tetű.

A kulcs szögön lóg, rozsdá marta
zár őrzí szobánk ajtaját,
régről senki se nyikorgatja,
nem nyit ajtót senki se ránk.

Viaskodunk százezer árnnyal,
győzni e harcban nem lehet,
csak kiegyezni a halállal,
s elveszteni az életet.

Fordítva gombolod az inged,
ha egyáltalán begombolod,
ezért néznek bolondnak minket,
ferde gúny ránk ezért lobog.

Ma talán Patagóniában,
holnapra már itthon vagyok,
én térdig koptatom a lábam,
te meg az ágyról lóगतod.

A sorsunk csupán ennyi volna,
lehet, hogy semmire se jó,
tekergünk, mint éhes giliszta,
mindenki eltaposható.

KIÁLTVÁNY

1

Mi kényszerít embert ember után,
hogyan próbát tegyen a beszéddel?
A biztos bukásba mi kényszerít naponta?
A hátraarc tüzeből, hogy partra másszunk
elég lesz-e az életöszton?

A biológiai végzet igazgathat-e minket, akik ellenére élünk?

Törvényt fogalmaznak a gerezdekre vált időben,
a narancs-, a citromízű fényben,
akik fogalmazni se tudnak.

Övök a szó.

A szavakat fölcserélik, nem ismerik a fogalmak határát.
Mit lépnek át a köznapi beszédben naponta, azt se tudják.
A tudást úgy tépik szét, hogy egyben sose látták.
Nem tudják, le mit rombolnak,
s ami helyette épül, érteni azt se fogják.

Furcsa póz ez.

Betegség vagy árulás, ki tudja?

A szavak arca a szavak fonákja.

Igazuk nekik van hát, akik semmibe veszik a szavakat,
a jelentés szabályait?
Semmibe eszméletünk.

Széthullunk, mielőtt a változás bennünk megérne.
A falvak porba burkolt, anyaméh-lágy alkonyai előlnek.
Köldökzsinór kötöz a hallgatáshoz.

Az emlékezettől kicsikarjuk a feledés jogát, hogy élni tudjunk.
Ez mégis egyszerűbb, úgy gondoljuk, ránk tartozik,
azt hisszük, „csak” miénk.

Hiába.

Nem ment föl a csak idézőjeles szédülete, semmi.
A létezésből nincs menekvés.
A halál értelmetlenebb, mint az élet.

Mielőtt a robbanásnyi türelem arcunkat előnti,
a sejtek éjszakája testünkből kilép.
Az öntudatlanság szintjén megvalósul minden,
mielőtt tiltakoznánk.
Már visszalépni sincs jogunk.

Erőszak az erőszak ellen.

Ha mi is követeléseket fogalmazunk
 a tévedés ígéretével a szánkon,
 pálcát törünk izmainkban a tévedés végzetével,
 ha végigjátsszuk az éberség hamis komédiáját,
 ki fogja fölfedezni a fölfedezni méltó arcokat,
 a jövő dimenzióit a sejtelmek burkából ki oldja ki?
 A hétköznapi cselekvés nyelvére kifordítja le
 a megvalósítható álmokat?

Ki tud az ébredéssel egybeforrtni?

Vagy a zavart keltő halál lépteivel egyenlő
 minden nap, minden óra, minden perc, minden pillanat?
 Előre, hátra, az idő legkisebb és legnagyobb egységei
 ugyanabba a feledésbe térnek?

Emlékezet nélkül meg lehet-e maradni?

Sebeinket, sebeink okát, halálunkat, halálunk okát,
 életünket, életünk okát, ki érti meg?
 Kudarcaink tisztátlan élményét, a sikerek bódító mámorát
 szembesítheti-e a gyakorlat mágiája?

Merüljünk el, ha van hova!
 Osszuk meg erőinket, amelyek összefognak!
 Adjuk meg magunkat a hamis logikának,
 a sanda szabályoknak, az erőszaknak, jogköröknek!

A nevünkben ágáló hatalom miféle harcra készül?
Van-e még, aki megért minket, akit meg nem mi értünk,
aki állva marad a gyanakvás tüzeiben?
S ő is hova jut, miféle jogokat talál a süllyedésben?

Miféle távlat az, ahonnan nincs menekvés?

Aki megérezte a hatalomban hatalma csonkaságát,
a beszédben beszéde bicsaklását, a kitágítható,
a leszűkíthető, de egyféle csömört,
az tudja, hova tart e dramatikus álom.

Kezünkre, szánkra jégverés tapad,
szemünkre a letéphetetlen, éjszaka.

FORDULÓPONT

PROMÉTHEUSZ

Az éj gyűrött zseb.
A szál gyufát,
a föllobbanthatót
nem lelem
sötét ráncaiban.

Fölösleges
szót gyújtani
az örökös beszédben,
élj, ahogy tudsz,
vakon, süketen.

BÜNTETLENÜL

Üteme árnyát
ki a laza földre szórja,
jöhet-e még?

Tapadhat-e
a lélegzet
kabátba?

A feledni méltó
mozdulat
lehullhat-e
a földre,
mint a papír,
mint a géz?

Ki remélhet
büntetlenül?

EGY EMLÉK METSZETE

Éhem kibomlik,
mint a páva tolla,
a semmi-tűz felé,
érik a csattanás gyümölcse,
maroknyi szikra
perdül a perzselt porba,
a mész laskái közt
fekete vasszilánkok.

SZÖVEGKÍSÉRLETEK

1

Lépések a gyűrött havon.
Szétszóródunk.

Beszélünk, mielőtt...

Az anyanyelv, mint az ing,
levethető.

2

A hirtelen időben
sárgára ég a papír.

Újságok égésebei.

A betűk függönye
elszakadt.

3

Amit hazudok,
az a hazám.

FORDULÓPONT

1

A hagyomány földrajza
mindent megmagyaráz,
pontos leírását adja
a partoknak, ahol élünk,
a partoknak, ahol senki se él.
A köveket fehér
tengeri mocsok lepi.
A sodrás délsideje jelenidő.
Kövek örlik föl,
mint egy falat kenyeret
az emlékezést.

A horpadt éj,
trombiták horpadásai
az éjszakában,
rátalál a hiányra.
Ki kell tölteni,
mindegy ki tölti ki,
a hiányt.

A kényszer,
ahogy minket megítél,
megítélhető maga is
valaki által.

Zajok parancs-szava
a rendszertelenségbe ágyazódva:
trombiták, kereplők, autódudák,
emberi hangok...
Mindez a kifejező erő
próbája, nincs messze már
az érthetőség határaitól,
az igazi parancsszavaktól.
Nincs messze már.

Az elhatárolódás
önkéntelen ösztönök műve.
Az egyetlen méltó esemény.
És ez is tettenérhetetlen,
lezajlik
mindenki számára
idegenül.

Ha a részvétel sem,
mi teszi lehetővé
a fölismerést?

Tájékozódni, mint a vad,
jeltelen mezőn, bozótban,
vagy eltévedni
majdnem ugyanaz.
Bármelyik mozdulatban
ez is, az is
jelen van.

Egy megingathatatlan pont
 közelünkben. Itt valahol.
 Ez a hagyomány szerinti
 éjszaka. Nem hallgat rám senki.
 Elszabadult, rendszertelen
 a hangképzés módszere.
 Csupa emphatikus zaj:
 hej, haj, huj,
 hi, hu, hahhh,
 pakk, pukk, pikk...

Eljött az idő,
 hogy hadat üzenjünk
 az értelemnek?

Úgy tetszik,
 az értelem gátlások
 ismétlődése,
 vagy nem ismétlődése,
 kiépülés és föloldás,
 semmi több.
 Tele van mégis
 végzetes jelekkel,
 mint a papír.

Kivetkőzünk most
 egyszer s mindenkorra:
 szánkon az újszülöttek
 sivalkodása,
 mozdulatainkban
 ugyanaz a zavar.

Innen meg lehet térni,
oda már nem köt semmi.
Az éjszakán dörömbölünk,
nyitott kapun dörömbölünk,
fölnyithatatlan
nyitottság előttünk.
Bizalom nem kínál,
félelem nem terem
tisztább jövőt,
mint amilyent valóban.

A hiány hidege
s bőrünk hol összeér,
megvethetetlen a láb,
nem hely és nem idő,
a lét egy új üteme,
egy elképzelt dimenzió az,
egy át nem élt,
de átélhető halálnem.

Nyitott kapuk
és mohos kapulécek,
minden irány,
ahova mozdulunk
a korgó idő éhségét jelzi:
hiába-lépteink,
hiába-alakunk,
a lét szokványos gyakorlatát.

Ez elmúlik,
az elmúlik:
az elmúlás
jövője.

Én egyedül,
te egyedül:
az egyedülség
társa.

Dúdolható dalok
némasága a némaság.

Ütemet öltenek
az elvétett szavak
a távozáshoz.

3

Mielőtt valóra válik
a meghökkenés, beköszönt
a lappangó családnevek,
a kiürült kézjegyek
havazása,
töröljétek le az ablakokat!

Oldjatok föl
minden korlátozást
a látási viszonyok
végső csődje előtt!
Legyetek éberek!

Meg ne bénítsák
a fiziológia görcsei,
be ne temesse a havazás
a csomópontokat,
legyetek éberek!

Álarcaink
sírás-nevetés jeleit
már az értelem bonyolítja.
Életbe lépnek
a digitális elvű
érzelem-számítás
szabályai.

Írásunk,
e folyamatos
betű-átváltozás,
mint egy kecske-alak
haláltusája.
Papír és láng fölött
egyazon mozdulat.

Az értelmezhető
és a jelentéstelen
egybeesése
alig elviselhető:
a szakadásig kínzott
egyszerűség repeszei
mindenütt jelen vannak,
mint a sötét.

Ide várunk vacsorára
estére!

Ha összeakad a lábad,
megtérsz-e?

Lócán ülünk, mint a vénék
odakint,

de mi mégse vagyunk vénék
idebent.

Kik vagyunk, mik vagyunk,
ne kérdezd!

Úgyszincs köztünk senki, aki
tudná ezt.

Te se tudod, hova jöttél,
réges-rég

eltévedtél. Eltévedtél?
Jóestét!

Milyen utca milyen háza
a házunk,

nem érdekel, üldögélünk,
pipázunk.

Nem is köt meg semmi, hogyha
valami.

Tedd le nyakad, kezed, lábad,
mint aki

fegyvereit rakja sorba
sehova.

Létezésünk úgy ürül ki,
megmarad.

5

Homlokegyenest más igazság,
homlokegyenest más erény.

A meggyalázás,
a szokvány-arcmemória,
a címjegyzékek áldozatai,
nincs különbség,
békésen lépünk be sorba.

A veszteségek káosza
fölmérhetetlen.

S akik megállnak?

Nevetés nevetéshez csendül.
Íránytű nélkül távoznak.
Ki törődik a többivel,
az állvamaradókkal,
Atlantisz süllyedésével,
Fönícia romlásával ki törődik?

Csíkok között
burjánzó mozdulat.
Mint kopó követ
a léckerítés árnya.
E jellegtelen mező,
menekvésünk térképe,
kiterítve.

Izolált tépelődés merít el,
nem napszakok,
nem irányok,
valami más szerint,
de külön-külön.

6

A hiány akusztikája
csaknem tökéletes.
Minden kultikus táncot
illetlenséggé törpít,
azzá, ami.

Minden beszédet hallgatássá,
a közléskényszer kudarcává,
minket is azzá,
amik vagyunk,
részeinkké.

A tiszta jelentést
emberi nyelvre fordítani
suta kísérlet.

Nem lehet tetten érni,
a ki-nem-védhető egyszeriség
belesöpri az eseményeket
a szemétkosárba,
az ürességbe,
de ti ne figyeljetelek rá!

A pergő homok moziját,
a kvarc-kockák
független ritmusát
figyeljétek!

Lépteink,
ahogy a tömör üresség,
e hagyomány-éj kiméri,
egyszerűen lezajlanak.
Nincs kiválasztható irány,
mely végzetes ne volna.

Végül is mindig
eljutunk valahova.

Igaz,
sose tudjuk meg
az ösztönök
rendjeleinek eredetét,
soha,
a kiosztási ünnepségek
rendező-bizottságainak összetételét,
soha,
a támolygás,
a vakvilág-tragédiák okát,
soha,
mire képes a pusztulás,
föl, föl...
hiába ébredünk

A tudatosság,
az ösztönösség álruhája
mindent egyforma hévvel leplez el.

Lehet,
hogy jogunk van
a látszat-elvetésre,
anarchiára, tűzhalálra,
de ezek
kétségbe vonható jogok.

Nagyhatalmi parádék
kosztümös forgatása,
bádogcsönd-éj
a jégkopogás alatt,
eseménylázatok
az emlékezet mozivásznán:

Itt van
e tanulságok nélküli világ,
amit a menekvés alkotott,
ürített egyszerivé,
itt elképzelhető,
megcáfolható eszméi
túl közel.

Valóságellenes vonulás.
Leheletnyi távolságra
az erőszak.

MINIATŰRÖK, TÖREDÉKEK

SZÜRKÜLET

1

Ábrákat írsz,
vonalat,
kört
pontot.

2

Ki vagy?

KERESZTEZŐDÉS

Emelkedhetsz
ahova senki már,
és süllyedhetsz,
ahova senki még.

MEGSZOKÁS

A hírt délután
postás hozza.

TANTÁRGYAK

Tekervény nyilvántartás
Nyekergéstan

KÉT VÁLTOZAT

1

Ha tudom, nem jól tudom,
ha nem tudom, jól tudom.

2

Vagy nem tudom, hogy tudom,
vagy tudom, hogy nem tudom.

KÖVETKEZTETÉS

Az egyik repülőgép elmarad a másiktól,
ez a repülőgép lassúbb a másiknál.

Az egyik csiga elhagyja a másikat,
ez a csiga gyorsabb a másiknál.

Vannak tehát lassú repülőgépek és gyors csigák.

JELENET

Hüm Hüm király
lába előtt
bokázó
udvaroncok.

MONDÓKA

1

Álomképen
pók motoz.
Behálóz,
ha hagyod.

2

Vékonyjegű
téli ég
megreped,
behavaz.

SZÁMADÁS

A lomb akár a virradat,
egy kézlegyintés mindenem.

KÉNYSZER

Mint az óra,
egyedül kell
megállni.

KÉRDÉS

Tudjuk, hogy megfordul a dallam,
tudjuk, hogy megfordul a csönd,
de hol az átváltozás kulcsa?

IGEIDŐK

Születni volt remény,
élni is van remény,
és lesz a pusztulásra.

KÖZMONDÁS ANALÓGIA

Élni a bűnös sem áttal,
meghalni a hősnek is elég.

ÁLOMORSZÁG

Az ébredés különös Ázsiája.
Ingertelenné mélyülő szavak!
A térkép betűi, mint a hangyák.

EGYSZERŰSÍTÉS

Megosztva kell kiállni
az együtt is reménytelent.

BÖLCSEK KÖVE

KEZDET ÉS VÉG

1

(Anadyomené)

– Hercegnő – gondoltam, s ő, az egyáltalán
nem hercegi jelenség, már akkor,
ott a villamosban,
tőlem egészen függetlenül
megkezdte vándorlását
a csukott kocsiban, álmigézte tájon.
Hallgattunk, s ő egyszer csak mégis fölnevetett.
– Hercegnő? – tette föl álmélkodva önmagának
a szónoki kérdést. Honnan tudta, hogy én mit gondolok?
– Ez a megkopott sál csupán kifeslett-fehér,
semmi színezüst – próbált magyarázkodni
továbbra is magában,
miközben gyöngyözve szállt föl a zárt légtérben
szabad lélegzete. – A maga arca akár hó.
– Maga meg mindig másra gondol.
Az elhomályosuló tükörben,
a lehelet fátylai alatt
egyszer majd talán megvilágosul minden,
minden, ami most elsötétült.
Csupán a sínek kattogása okozott némi zavart.
– Hol keressem a forrást?

– Ne bolondozzon! – szivárgott felém
egy személytelen sugallat – Itt! – És valaki
rám nevetett.

Én meg tévován, ahogyan a kulcs
nem csikordul a zárban,
vagy a kitáruló álom érverésén megáll a kéz,
azt sem tudtam, hogy hol vagyok.

2

(Tamás)

Kereskedők, lábukon bocskor,
és hévvel álmodók
mezítláb mászkálnak a porban,
mint hálóban a pók.

Közönséges volt kezed, arcod,
hogy tudtam volna én,
te vagy, aki túlemelkedhetsz
hanyatlásunk ködén?

Önmagukba zárt tükröké volt
rabságod, árva mag,
az újjászületés rugója,
elfojtott pillanat.

Hit vándora, világ árvája,
didergő gondolat,
villám sebez, lándzsa öl meg,
de az ég befogad.

Senki sem hitte, nem akarta,
mégis megszületett
a csecsemő világhatalma
pénz és fegyver felett.

3

(Pásztor)

Menthetetlenül
elveszett
antik fény hevít.
Egy mozdulat
ezer-alakú
gyűrdései
a ruhán.

Kezem alatt
a papír
fehér hamu.

Jelentéstelen betűk.
Vagy vezet, vagy elhagy
a szó.

Ahol a mozdulat
nehezebb, mint a fájdalom,
ott születik a vád,
s megértésünkől a harag.

ALKÍMIA

Szélárnyékban
a havazás rojtjai, megint
e szűk utcák,
e tág utcák
kapualjnyi álomsötétje.
Valaki erre jön
egy más évszak vesztőhelyéről.

*

Jéghideg az ég,
kihűl a kéz,
elnémul a száj,
pedig jó volna
szenvedni tovább!

*

Meghajolnék,
tudatosan.
Jobb kéz felől a gyanúsak,
középen bárki,
balra a sérthetetlenek.

Tulajdonképpen jól van így,
ha másként nem lehet.

*

A vaskorlát nyugodt.
Áthajolsz fölötte,
visszanézel.
Piros sapkában bandukolsz.

*

Egy inger végzi el
a jellemzés döfését
könyörület helyett.

*

Különös alkalom
az almazöld kocsiból visszanézni
a képtelen jövő felé,
bizalmasan, nélkülletek
tudásunk tárgyai,
emlékezet türelme.

BESZÉLGETÉS

Letépjük napjainkat,
mint az ebédjegyeket.

Rejtőznek igazmondók
a hazugság köpenyében.

Akár, mi is lehetnénk.

CSÖCSELÉK

Van bátorságom
szigorúan visszautasítani
az Önök ugyancsak
sértő szándékkal tett
lenéző kijelentését
van bátorságom ugyanakkor
figyelembe se venni
az Önök ugyancsak
sértő szándékkal tett
lenéző kijelentését
van bátorságom ezenkívül
szégyenkezni
az Önök ugyancsak
sértő szándékkal tett
lenéző kijelentése miatt
népidemokráciában
különösen

BÖLCSEK KÖVE

Az orvos öldököl,
a lány krétát keres,
te nem vagy hatökör,
én nem vagyok nemes.

Csókolom a kezét,
erre rá nem fizet,
karcsú lesz őszre még,
igyon Mira vizet.

Több hónap óta már,
megártott, azt hiszem.
Jó gyógyfürdőt talál
Füreden, Hévízen.

Köszönjük, otthon is.
Majd ápol az uram,
besegít a Boris,
ha kérjük, boldogan.

Én azt hittem, maga
egészen hajadon,
itt lapul illata
téli kabátomon.

Egy kicsit bámulom,
szoknyáján semmi folt.
Kölnije asszonyom
Fekete Macska volt?

Mindennek vége van.
Épp itt jön Jóska bá,
ki mindig gondtalan,
s most emészti magát.

A szívem lángban ég,
ne hagyj el, ó Teri,
a szívem csak tiéd!
Remélem, ismeri?

Van havi bérletem.
Neked is, Rozika?
Jöjj, Rozika, velem
vasárnap moziba!

Újságban olvasom,
Béccsel kereskedünk,
van munkabérplafon,
árverést rendezünk.

AHAB KAPITÁNY SÍRVERSEI

*Van itt tápláléka a gondolatnak,
de van ideje Ahabnak gondolkodni?
Ahab sohasem gondolkodik,
csak érez, érez, érez.
Csömörig elég ez a halandó embernek!
Gondolkodni arcátlanság.*

(Herman Melvill)

1

Karóba húzott félszeg
fuldokló is lehetne.
Borostája sötét.
Hiába kérdezed,
nem válaszol.

Rák kacatja
egy üres tálon,
mint ez az arc.

Nem hiszem, hogy túl sokat értek...
Másirányú elfoglaltságom miatt...
Mire jó ez az egész?
Ha nem csinállok félkézzel jobbat?
Tulajdonképpen minek is?
Az állam csak arra tartja őket...

Ne nézz ki az ablak mögül,
ne tátogj levegőért,
bárki vagy!

Lombok súrolják az üveget,
a hátsó peronra préselődve,
a sáros üveget,
csak a lombok.

2

Az emlék nem tiéd már,
az emlék nem enyém.

Hiányos dűlőutakon
mindig és mindenütt
valami nélkül
se jobb, se rosszabb.

Kecske mekeg,
a bakszagú
délután
csupa vér.

Hol hörcsög ás,
hol róka ás,
por lángja
a nedves föld fölött,
tűzvész igaz szaga.
Délelőtt, délután
a föld hullámain,
a fél város ott hánytorog veled,
kiköpheted
tüdőd, veséd.

Kecske mekeg,
a bakszagú
délután
csupa vér.

3

Naponta elutazunk.
Sajgó nyomdokvíz mögöttünk.
Az autóbusz,
a villamos után
összecsap, mint a tenger
mindig valami.

Bármilyen kevés,
aki boldog,
túl sok lesz
majd az ára.

Kevés szóval is,
sokkal is
elmondható,
ha kell,
ugyanaz.

4

Az ember meg se szólal,
az ember el se hallgat,
azt hiszi, nehéz terhet,
és cipel könnyű álmot.

Az ember el se indul,
az ember meg se állhat,
azt hiszi, messzi úton,
közben sehol se lépked.

Az ember jól se lakhat,
az ember sose éhes,
azt hiszi, újra kezdte,
és mégis visszafordul.

Az ember el se alszik,
az ember föl se ébred,
azt hiszi, elkezdődhet,
ami már rég lezárva.

5

A keszkenők közt
lebukó arcra
emlékszik-e
valaki még?

Ez az a hullámsír,
amiről hallgatunk.

Ki ül hajóra most
szél ellen,
matrózokra se várva?

6

Légy szabad,
vagy légy rab,
ki véd meg?

Mindenütt
ugyanaz
vet árnyat.

7

Nem ettem reggel óta, csak jövök-megyek.
És ez az autóbusz! Hányingerem van.
A szigonyát, bocsánat, a könyökét
vegye ki, uram, a bordáim közül!
Mindenki egyetértett vele, senki nem szólt...
Pedig a folyosón...
Az üzembizottság nevében...
Vannak, akik ingyen kapják,
hát ez disznóság, még a lakást is.
Kirázza a belemet, ha így hánytorog tovább.
Tovább!
Ki mondta ezt?
Ha nem tetszik, menjen taxival!
Dolgozó ember vagyok, vegye tudomásul!
Munkába megyek, nem szórakozni,
vegye tudomásul!
Kihányom a belemet.
Jó vicc volna.

Tessék jelezni, ha leszállni kíván!

Hiába...

Meg se állunk.

Szabad! Szabad! Sza... bad?

IMITÁCIÓK

EMERICUS ÚR

Emericus úr bókol
fejjel, kézzel, lábbal.
Latin nyarakra gondol,
bár gondolkodni áttall.

Itt maradt négyszáz éves
szappanhab lepte arca.
Téli csillag, ne égess
rozsdát a régi kardra!

Udvarol Krisztinának,
szegről-végről hűgának,
jó reggelt, mondja, jó napot,
jó éjt, s kancsal hévvel dadog.

Itt láncon jár a víz,
és kagylóban zubog,
őgrófsága se hisz
többet, mint én tudok.

Krisztina hold-haja,
rozskalász mellei,
gödrös térdhajlatát
táncban villantja ki.

A kínos közügyek,
mert halandók vagyunk,
akár Emericus Thewrewk,
fölélik holnapunk.

Fürdőkád, törülköző,
fehér kagyló virít,
lánc csörren, sír a kő,
mossa az élet szennyeit.

Nyaklánca ezüst, a neve
még mindig Krisztina,
az őszi szél beszél vele,
nem néz a fák lombjaira.

Elhagytak hő reményeink,
nem várunk semmire,
a sápadt égen ölyv kering,
dobog az áldozat szíve.

Egyelőre még nem halott,
glória patri, szól, s nevet,
feledni kész a holnapot,
s visszahozni, mit nem lehet.

A HALÁLRA TÁNCOLTATOTT LÁNY

Balladatöredék

Leválnak a lombok a fákról,
lefoszt mindent a szédület,
nincs egy szabad perc a világon,
tik-tak, tik-tak,
minden süket.
Hova fészkeltek a zajok?
Üvegsima a levegő,
és sehol semmi,
a kezed hátamra tapad,
mint a kő.

*

Lélegzet bilincse a hószerű vidéken.
Kezed lesiklik
a vállamról. Egyre lejjebb.
Akár a szánkónk estelente.
Lucskos cipők.
Írmagja sincsen
a lámpafényben a nyomoknak.
Akár egy végtelen szalag,
ha a hajamból lebomlik,
s szerpentinjei egybefolynak,
olyan a hó.

*

A kereskedelem álarca,
az adásvétel álarca
álarc.
Ha eladnak valakit, eladják,
mint a cukrot, a sót,
mintha tényleg eladnák.
Eltévedek. Megérinti
valaki hóval a homlokom..
Megérinti a hallgatásom,
mint érc az üveget
sikoltva. A gyöngédség
semmit se ér.

VÉGE A NYÁRNAK

Vége a nyárnak,
gyere be hozzám,

ne szólj, ne kérdezz,
csak ülj le csöndben!

Közel a tűzhöz
kipirul arcod.

Vedd le a kendőd,
simítsd el szoknyád,

légy otthon nálam,
hallgasd a csöndet!

Velem, ne mással,
találj magadra!

Egyszer csak mégis
nyílik az ajtó,

vissza se nézel,
amikor elmegy.

Hol van a kendőd?
Kihűlt a tűz is.

SÁRGA LÁNG

Sárga lánggal ég az út,
zölddel ég a park,

szél hiába hogyha zúg,
szó ha megzavart.

Lábamon se út pora,
semmi nem ragad,

kabátomnak bársonya
bő nyugalmat ad.

Üveghűvös kék ragyog
akác lombja közt,

gyöngye szélben indulok,
vállamig füröszt.

ELSZAKADT LÁNC

A dűlőút pora,
mint nyers vászon terül,
levetni volna jó,
bármily ügyetlenül.

A lázas július
meggyízű csillagát
látom derengeni
fehér bőrödön át.

HELÉNA

Lehet, hogy Párisz szebb fiú,
de nem ölel oly szerelemmel,
mint te, ki arra vagy hiú,
amit más szégyelleni sem mer.
Kezed mint kő hull az ölembe,
gyújtó csóva minden szavad,
jaj, véres harcok vak fegyelme
lappang e szenvedély alatt.

A nehezén már túl vagyunk,
megnyilatkozott leplezetlen
és kíméletlen önmagunk,
visszalépni már lehetetlen.

Ha elhinném, mi hihető,
szakítanék e szerelemmel,
hiába varrta össze tű,
kényszerítette ki a fegyver.

Egy tudással nem vethető
egybe százezer lét gyümölcse,
türelmes szépség, torz erő
lelkünk egymást kioltó görcse.
Hogyha eltűnnél, visszatérne
a sok kísértő, régi arc,
a viszálykodás szenvedélye,
minden, amit te nem akarsz.

Itt tartlak madárpuha kezemben,
mint egy felém dobott követ,
és egyetlen ujjam se rebben,
bár könnyebb volna nélkülöd.
Mélyre húz le alanyiságod
végtelen súlya, nem tudom,
miért félek mégis, hiányod
röptébe buktatni karom.

SÉTA

A tűz is meglazulva
lép, bádagon dobog,
majd a homokot túrja.
Lehetnénk boldogok.

Elfáraszt, mint a munka,
hogyan erről is tudok.
A kéz magába bukva
fűz láncra új napot.

Léptemből ki se törne,
volt ütem épp elég.
Emlék fog a tükörbe:

egy tánc-örvény-kerék
jár lassan körbe-körbe,
hol állni illenék.

VALAKI VISSZANÉZ

Segíts, segíts, segíts, segíts!
Idegvesztett járomsötét.
És visszakattan a kilincs.
A kiáltás, mint rőzse ég.

Szeme szűkét még láthatom,
egy résnyi fény a havon át,
derű dereng, de elhagyom,
szélben távozom, mint a fák.

Hóra vetettem ingemet,
mindkettő fehér, mint a géz,
valaki áll, és integet,
hát ennyi volna az egész.

A világ forrong elvtelen,
zászló csattan az ablakon,
és minden olyan hirtelen,
és görbe, mint a fájdalom.

BALLADA

Bagoly uram rókaprémben,
jár hozzá tanár-kisasszony.
Bizony-bizony, összenéznek
falu alján ott meg akkor.

A füle mögül szőrccsimbók
kandikál ki, macerálják
ugribugri leányujjak.
A keserves kutyafáját!

Etyepetye, ez a lányka
ravasz, mint egy vén anyóka.
Mondják is, de nem hiába,
haja vörös, mint a róka.

Gombolgatva zsíros mentét
keze mindig oda tévedt,
ahol sejtette az erszényt,
kacagott, de nem avégett.

Az uraság azt se bánta,
nyaka tövin átalugrik
az öregség kövér ránca,
monyorászott, mint az úrfik.

Akármilyen szedte-vette,
akármilyen adta-kapta,
ajtót nyitott akkor este,
azután meg letagadta.

Így cselekszik, aki férfi,
csuklóján a semmi lánc.
Öreg róka, meg se érzi,
föl se pillant, le se rázza.

Jár valaki lenn a kertben,
a faluban fő a pletyka:
ez azt mondja, lehetetlen,
a másik, hogy ejha-ejha.

Mozgolódnak ezalatt is
régimódi, dohos árnyak.
Tűz mellett egy csobolyó víz,
mosdani ha nem utálnak.

Hogyha lakná élő ember,
nem hasonlít semmi ahhoz.
Füstös abrosz, vászna kender,
alatta lóláb harangoz.

BORNEMISZA ÓTA

Magyar dalok

1

Jöttek erre mások,
mentek erre mások,
hozták-vitték, amit tudtak,
sehol sincsenek.

röghöz lehajolni,
ég alá kiállni,
nem árulás, nem is hűség,
akárki teszi.

Én is lehajoltam,
ég alá kiálltam,
hét határon át elűztek,
mégis itt vagyok.

2

Magyarországból,
édes hazámból
elindulok.

Magyarországba,
édes hazámba
visszajövök.

Magyar országból,
édes hazámból
bármilyen marad.

3

Ha nézek e mocskos földre,
ha nézek e tiszta földre,
ha érdemes, ha hiába,
innen kell fölállnom.

Vállamat a súlyos égbolt,
vállamat a könnyű égbolt,
jól tudom, hogy nincs különbség,
megtöri hát végül.

Hazámra itt rátaláltam,
hazámat itt elvesztettem,
akkor is, ha megtagadnám,
föld tömi be számat.

KÖLTÖZKÖDÉS

LÁNGOLÁSOK

A kórházfolyosó visszhangja nélkül
érlek el. Lehullnak
lángolások nehézkes vásznai
szemfényvesztőn, könnyedén.
Tested a hó fátyla mögött rejtőző
semmiben dereng.
Párokat sodor a zene át az estén
tükörből tükörbe. Vissza se nézel,
jársz ahol már
lábnyom se kísér,
hangsúly se marad a szóból.

Nevetések a szánkás völgyön át,
testvéri közele a boldogságnak,
látszatra látszat nélkül
találunk vissza
önmagunkhoz. Ennyi volt csak.
És most? Kinek a kezét
fogják, kit vezetnek az elfúló habok?
Ott tévovázol előttem kéz a kézben
valaki mással. Elfeledtél,
mert más vagyok, s ezt úgyse értem.
Csupán egy pillanatra,
de akkor is.

Ha volna még,
a kutyaarcot, a rókaarcot, a menyétarcot
az alkony szégyenében,
hamuálarc foszló tűzében,
szürke tűzben a múlt parazsát
ki fölleli,
ha volna még,
most megpihennék.

Tudok-e, mielőtt visszafordulsz
gondolni bármire,
elcserélni tudok-e bármit is bármivel,
nevetést nevetéstől,
lángot parazsától eloldani
tudok-e?
Árnyék reccsen készségesen.
Napóráként lehet-e
ugyanazt másként ismételni,
amit nem lehet,
lehet-e?

HAMLET

Lehet délelőtt, lehet délután,
dél is. Vagy esteledik.
Az idő sokféle.
Tévedhetünk. A lényeg az,
elhagyom az országot,
zsebre tett kézzel, akárhogyan.

Azon a kapun,
ahol a láng kilép,
elmegyek én is.
Mindegy, hova.
Jó éjt urak, mielőtt meggondolom!

ULISSZESZ

Leakasztja kalapját a szögről
és kilép az éjszakába.
Kísérjük el
vagy takarítsuk meg
máskorra ezt a fáradságot?

Elveszti jelentőségét,
amiről nem tudok.

Azt hittem, pár szóval
átfoghatom, mint egy csokrot,
és tessék,
már föl se ismerem.
Nemcsak szavak kapcsoltak össze,
sok minden más is,
egy egész világ,
amelyről nem tudtunk.

A valóság sose elég valószerű.

Késve eszmélünk rá,
az volt az utolsó esély,
amit észre se vettünk.

ZAVAR

1

Nem akarok többet mondani,
mint amit összeszedhetek az utcán.
Volna bár néhány nem éppen elcsépett frázis,
de nincs kedvem válogatni közöttük,
nem értem a mesterséget.
Nem is akarom, ócska trükkök perselye,
kibelezve a velejéig.
Játék, amit fölfalt az unalom,
itt van mégis az ösztönökben.

E félbemaradt burjánzás nem az én világom.
Ennyi erővel bárhova betérhetnék:
a sarkon varroda van,
cipész, kulcsmásoló, miegymás,
szemközt kocsmá üzemel,
gyorsétkezdék, lángossütők mindenütt,
a választék zavarba ejtő,
mégsem élek az alkalommal,
hazafelé indulok inkább.

Sokáig tétovázom a kapu előtt
a kulcsokkal babrálva,
ez vagyok én,
akit egyre kevésbé értek.

2

Csak magammal kéne foglalkoznom,
de erre sincs időm.

s ha volna is

nem biztos, hogy megtérülne
a fáradság, inkább biztosan nem.

Annyira megbízhatatlan vagyok,
azt se tudom, élek-e még holnapután,
beengedsz-e, ha csöngetek.

Játék ez is. Ki mit gondol
az ajtó túloldalán, nem kérdés,
inkább felelet.

A tudás próbája
sikerül-e elodázni, elhagyni, megérteni,
amire nincs esély egyébként.

3

Figyelnek. Nemcsak én, te, ő, a szomszédok
mások is. Hihetnéd,
hogy a véletlen műve, de nem hiszed.

A történelem az ajtódon kopogtat.
Beengeded. Lehajolsz érte,
mintha a szemébe dobnád.

Ez csak a kezdet. Ide öntik a napi híreket,
és nem kutat közöttük senki,
túl sok munka, úgy látszik, lehajolni.
Rajtad kívül ki teszi meg?

Egy gépezet szemérmertlensége
minden hivatalban.
Úgy viselkedsz, mintha tudnád,
mire megy ki ez az egész,
és lehet, hogy valóban tudod.

Akkor már nem is fintor ez.

4

Díszszemlék örömmámorában
egy korty nélkül esik el, aki elesik,
fölötte nem csizmatalpak,
írógép kopog csupán.
Szégyenletes mesterséget űzők,
néha azt hiszem, de mivel nem él vissza,
aki visszaélhet valamivel!

Szégyenkezhethetne ugyanezért más is,
és nem teszi.

5

Mondhatsz akármit, és mondhatok én is,
szerencsére nem törődnek velünk.
A történelem ettől ugyanolyan kegyetlen.
Bezárkózik mindenki, ha teheti.

Te is a magad szakállára
vásárolsz a közértben,
járulsz a szavazóurnához.
Tudnál mást próbálni?

Elképzelted legalább,
hogy leásol az emlékezetbe,
eltűnsz egy sánc mögött,
és előbukkansz valahol egészen másutt?

Szakállad lesz, gépfegyver az oldaladon,
a Gevara-divat szerint.

Nem csodálkoznék,
ha elfogadhatónak találnád az ötletet.

Semmin se csodálkoznék.

6

Bár kedvesek néha, képesek elveszejteni.
Lázítani szeretnék,
 hogy ne tűrd tovább, legyél, aki volnál,
 ugyanakkor szeretnék
 búcsút venni tőled,
 semmivel nem törődni!
Jó volna mindent másokra hagyni.

Átvágnak rajtunk
 a tankönyvek, mint a tankok,
 láthatóan egy más világ felé.

Mégis – alig merem kimondani – igazad van,
 hogy létezel, hogy itt maradtál.
 Ki tudja, hogyan?

Körülzárhatnak bárkik bármikor,
nem állhatsz ellen,
eltűrni mindent, ez a sorsunk.

Tulajdonképpen semmit se értek,
és nem tudok hinni
magamnak se már elég gyanútlanul.

KÖLTÖZKÖDÉS

1

Nem lehet számot adni. Számot adni
ki más akarna, mint árulói, a világról?
Én nem ezt akartam.
Már nem tudom, mit.
Bármi elég a feledéshez. Fölmondtam leckéimet,
fölmondtam állásomat. A cégtábláról
levakarva a fölirat. Hiányát ki fejt meg?
Kezdődhet előről az egész.
Ha nem is hittem a sikerben,
jó volt megérinteni,
eljátszani vele jó volt. Azt képzeltem,
otthon vagyok, berendezte a megszokás,
és én elfogadtam. Igaz, nem éppen ingyen.
Próbáltam megváltani, ha nem is a világot,
legalább önmagammat.
A szépség antialkoholizmusa,
mint egy fertőző betegség.

Levetkőzöm, ami levethető még.
Tudasd a barátaimmal, nem vagyok
megtalálható, ugyanannak a zsigereiben
tartózkodom, aminek ők a zsigereiben élnek.
Tegnap óta ez is megszűnőben.
Jelentéseket fogalmazok,
mint egy fogalmazó.

2

A szót, ami jelentene valamit,
nem elég megtalálni, leírni, elolvasni,
a szavakat nem elég, ahogyan semmi mást se.
Ki fedez föl valami újat abból,
ami amúgy is túlságosan föl van fedezve?
Nem mondom, volna hozzá kedvem.
Eljátszom a gondolattal néha,
de mindig kiderül, hogy hiába.
A zsebemben kotorászok, pedig tudom,
lényegesen mélyebbre kéne ásni.
Kinevetnek. Lassan érthetővé válnak
e körmöm alatti találmányok.
Amivel egykor törődni akartam,
most hanyagolni szeretném. Lerázni,
mint egy szélhámós ügynököt.
Ugyanakkor szeretném,
ha mégis mindenki megértene,
nemcsak a barátok, az ellenségeim is.

Lehet, hogy megdicsérnek a főnökeim,
de az is lehet, hogy nem.
Megérteni semmi esetre sem fognak.
Elég kockázatos erre építeni a jövőmet.
Túl szegényes a bazár ahhoz, hogy ők is
ilyen holmik között megtalálják
a kedvükre valót.
Egy szarjankó levetett kacatjai!
Leforráz ez az indulat. Nem tudom
megérteni őket, hogy valamiről,
ami még csak nem is veszélyezteti egzisztenciájukat,
így nyilatkoznak. Úgyis kopók prédája lesz minden.
Szerénységem eleinte határtalan volt,
mára azonban elfogyott a türelmem.
A hallgatóság keresztretjvényeivel bíbelődöm,
sikertelenül. Néha egészen összezavarodom.
Meg kell próbálnom,
még az igazi erőfeszítések előtt
elképzeléseimet magamhoz idomítani,
meg kell próbálnom,
az igazi erőfeszítések után
ugyanazt fordítva is!

RÁCS MÖGÖTT

1

Ne próbáld számba venni kulcsra zárt álmaid.
Mindez egy viszony féktelen paródiája.

Majd ha öregember leszek,
és füvet szedek az árokparton a nyulaimnak,
akkor megnyílnak sorra mind
a kulcsra zárt álomszobák.

A remény átsegít a légüres tavaszokon,
kárpótol a sötét kisiklásokért.

Nem, ő nem a szavak kábítószer-kereskedője.
Rá akarták bizonyítani,
de semmit sem találtak nála.

Még levelet se.
Szerencséire mindig eldugja valahová.
Óvatos, mintha aknazár venné körül,
számít a motozásra. Mással akart kísérletezni,
akkor még én voltam.

Szinte génjeim parancsára kezdtem el,
amit elkezdtem,
s hagytam abba, amit abbahagytam.

Ismerek másokat, akik másképp cselekedtek,
de nem vitték többre ők sem.

Meddig tágíthatók büntetlenül a határok,
hol az utolsó állomás,
ahol még értik káros szokásaink,
értik az anyanyelvet?

Divatba jött a költözködés,
elharapóztak a nyári utazások,
mintha ezáltal megismerhetővé tehetnénk,
amit hiába kutatnak lakosai.

Tisztelem az idegeneket,
hiszen én is az vagyok, ő is,
de mintha túlságosan bízánk bennük.

Hogyan kerül ki-ki arra a vidékre,
amely egyszer csak megrohanja,
mint egy hangyaboly,
belemélyesztí rágócsápjait,
lefosztja róla a húst,

Utálom az utazási irodákat,
mintha tehetnének róla,
hogy nem élhetek előnyeikkel.

Hiába tépjük össze lejárt határidőnaplóinkat,
mint egy kórházi zárójelentést,
máshol hordozzuk a horzsolásokat,
nem látteleteken, bírósági bizonylatokon,
amelyek bármiről kiállíthatók.

Nem tudom, hol.

Kíváncsi vagyok, tudja-e ő.

Elég sokat képzelek róla.

Nem csoda, hiszen a példaképem.

Megalkottam. Cselekszik helyettem.

Kifosztott a csontnál távolibb ízekig.

Szeretném mégis, ha képes volna
az átalakulásra, mindenek ellenére

megmaradni.
Kritikus pontján az emlékezésnek
bármilyen olcsó romantika
megkapónak bizonyul.

Mindennel így vagyunk.

2

Tudom, hogy vannak ellenségeim,
csak azt nem tudom, kik azok.
Mosolyognak, ha találkozunk.
Viszonyunk igazi katasztrófája
mégsem a hazugság.
Ki-ki ahonnan nézi, onnan tesz hitet,
én is többféle szempontból tudok,
ha tudok, ítélni.
Másként kellene kiszámítanom
cselekvéseim várható hatását.
Eddig azt hittem, elég,
ha a szándékot helyesnek vélem,
mára ezt a hitemet is megingatta valaki.
Egyszer csak ráhagyom magamat egészen,
és akkor egyedül leszek.

Társak kétes lihegése,
a város túlfeszített légköri viszonyai,
fejvesztett makogás.
De ha egyszer csak így lehet, sehogy másként?
Engem eltaposnak, őt eltapossák,
a hatalom ver, vagy a mocsár húz le,
a fölemelkedni képtelen, a leereszkedni gyáva

tétlenség, mindegy,
vergődj, ahogy tudsz közöttük,
tépődj szét,
vessz el, mint célja vesztett golyó
a semmiben!

Önmagába mélyeszt. Körme közé vesz.
Összemorzsol, mint a bolhát,
kivet körme közül,
szédülésig forgat taraján.
Émelygésem tudósít onnan,
ahol senki sincs jelen,
ahol csupán a szédület ütött tanyát.
Van azonban egy lényeges pont,
amely a fájdalommal kapcsol össze.
Ha nem volna, nem volna rettegés
nem volna félelem se bennem,
sem azokban, akikről azt hiszem, erősebbek,
de akik tudják magukról
ugyanazt, amit én.
Ismerősként üdvözölnek,
széles mosoly lepedője az arcukon.

Hirdetéseket kellene böngésznem,
loholnom állás után,
keresnem kéne a cselekvés
alkalmas formáit,
és nem így felelőtlenül elveszni
a szándékok között, kárt okozni,
de lehet-e, nincs-e megkötve
végleg telefonhívásokkal,
beszélgetések visszatérő ritmusával,

aki elkezdi, nem úgy él-e,
mintha rács mögött élne?
Nem mondom, nem börtön rácsa,
de rács mögött.

Tettekre egyedül az érmelygés ragadtat.
Ezt is ki lehet küszöbölni,
 kitűnő gyógyszerek kaphatók, azt mondják.
 Ne bízzuk magunkat gyógyszerekre!
Betört bordákkal fekszem a homokon,
 és az jár a fejemben,
 a papír nem rozsdásodik.

JEL

ÖNÉLETRAJZI JEGYZETEK

KÜSZÖB

Elmerülök keresésükben,
csak tévelygek a készülő,
s vétenül abbahagyott dolgok
között, hiába akarom
föllelni titkaik hiába,
partot ér, partot érek-e,
az emlékezést nem érdekli.
Az élet, mint egy tanfolyam
kijárható, elintéződik
egészen magától, csekély
ajándék, de hagyjuk, éretlen
hangon szólok, ahogy tudok,
túl ifjan, mondják fejcsóválva,
ifjan, a vénség küszöbén,
itt, ahol ülök. Kevesen
értik a szót, lehet, hogy én sem.
Mindegy, idebent, odakint,
a hirtelenség zöld nyílása
virultával majd föladom.
Míg látható jelek vezettek,
tévelyegtem, de rád találtam
mikor mindennek vége lett.

KERTI SZÉK

Behatoltunk a még
alighogy elhagyott szobákba.
Túl korán volt ez is,
a bútorok tologatása
és a rendezkedés,
kontár munka kontár munkára
halmozva hirtelen.
A sietség is megbosszulta
magát. És nemcsak az.
Személyes perpatvarok kútja
nyílt meg. Életünk
egész más mederben azóta.
Nem nevetsz, nevetünk.
Feketerigók közt a kertben
sajátos könyvüket
lapozva ültem meglepetten.
Aztán a ház előtt,
esélyeinket egyelőre
hagyjuk, kisipari
borogatás árát kerestem.
Üres zseb, ócska telefon,
nyaggathatom szorultságomban,
a forint lecsörög.
Ezt is sikertelen próbáltam.
Egyetlen támaszom
voltál, a mestergerendában
makacsul rág a szű,
te elutaztál Angliába,
és azóta nem jön levél.
A villanegyed nyikorogva
magával felesel.

FIAM A JÁRÓKÁBAN

Nincs remény ismétlődni,
tudom én is. Elkeverednek
arcvonásaim, senki
ki nem válogathatja őket
többé. Ez a szerencse.
Ott ül szabályos ketrecében,
a szavakat éppen csak
hogy, és máris valószerűbben
mint én valaha, sokkal.
Most már a kudarc sem aláz meg.
Szokássá válik lassan,
elemévé az életemnek.

ELMARADT TALÁLKOZÁS

Hihetetlen, hogy te vagy az,
de szó nélkül rohannék.
Mi tart vissza, nem értem,
csak végül a csalódást:
hát persze, hogy egy idegen,
és eltűnik a sarkon.

PÓKSZABADSÁG

Hogy a törvényesség csak játszik,
vagy kijátszik, nem tudhatom,
de a pókok mindenesetre
elég szabadon göngyölik
fonaluk a könyvek mögött,
vagy ahol csak eszükbe jut,
nyíltan majd' az egész lakásban.
Már pontosan nem is tudom,
miért, elég, hogy véded őket.
Mindenféle telefonok,
a kertbe sincs időm kimenni.
Az ügyvédnek igaza van,
most hozzá járunk, doktor úrnak
szólítják az idegenek.
E baljós címet nem hiába
viseli, az nyilvánvaló.
Öröm veszendő ízű cseppje
nyelvünk alatt úgy olvad el,
hogy jóvá semmit ne tehessünk.
A múltkor elfeledtem, és,
azt hiszem, épp nem voltál itthon,
elszakadt az egyik fonál.
Akárhogyan volt, mi vezeklünk.
Ha tudnám is, ki az oka,
a bosszú olyan tökéletlen,
hogy nem kárpótol semmiért.

A BUKÁS NAPJA

Megtörténik hát, amit nem akartam,
összejátszanak a hátam mögött.
Lehetne ugyan mindezt el se hinnem,
ha nem volna ennyire bizonyos.
Próbálom így is, úgy is elfeledni.
Számolgatás s számolgatás között
a bukás napja csaknem észrevétlen,
annyira hasonlít a többihez.

SZEGÉNYEK

Ide járnak mind, a környék szegényei.
Ki gondolná, hogy ennyi van belőlük,
ilyen úri negyedben, mint ez is!
Együtt várakozunk ételhordóval
a kézben, tudom, azt hiszik, szégyelled.
Fiatal vagy. Ez csaknem büntény
szemükben. Minden részlet erre vall,
a hihetőnél sokkal egyszerűbben:
az ingó villamospadló fölött
az ételszag fölcsap a lábasokból.

VERSENY

Váratlanul vall színt a város.
Késve zörög az ócska, régi Wartburg.
Csattogó, sötét széksorok fogadnak.
Bizonytalanul imbolygok közöttük,
mint vak kopog, ha útja láthatatlan.
A küzdelem medvetánchoz hasonlít.
Titkát, ha van, megfejtteni szeretném,
e vékony fércúton hibátlan járni!

EMLÉK-ARC

Meghitt szavak hóízével kibélelt
nevetés lobban, és megkondul
égcharang öblében a repkényeste,
nyílik a régi gimnáziumudvar,
salakvörösbe zárt csönded megébred,
elbilleg a dunaíz palackja.
A borzas haj mögött a csorba lépcső.
A sérült múlttal nem törődtünk akkor,
hiába sírt a hullámlocsogásban.
Egy lassú zseni számot adni készült,
kimondani, minden kimondhatatlant.

ÉTELMÉRGEZÉS

Levet a forró hő, a domb magáról,
hiába igyekszem fölfelé
a fertőző osztály bejáratához.
Az ott, a strand fölötti épület,
az orvos térképet rajzolt azonnal,
amikor fölmérte a helyzetet,
de a mérgezés okát illetően
azért ő sem nyilatkozott,
vállát vont. Hétfő, kedd délelőttre
kiderül, mondta sajnálkozva.
Senki a KÖJÁL ügyeleten, senki
a Dózsa-irodában, éppen ebéd
szünetben érkezem, a legrosszabbkor
mindenhova, nyitott ajtók és üres
szobák fogadnak bárhova lépek be,
s képtelen zajok foltjai.
Rossz érzeteim rossz előszelében
a baljós holnap nyúzottan kering.
Tükrön át jutsz a gondnoki szobába.
Folyosó, visszhang, kórtermek sora.
Vasrács vasára függő ifjú arcok
fogadnak a szűnyogháló mögött,
s csíkos, kórházi egyenpizsamák.
Lyukat üt hóguta paplanon
a börtönhűvös szobák délutánja.

BEZÁRVA ÖNKÖRÉBE

Mosolytalan, kapzsi harácsolás,
az erény kútjába zuhant érdek öl.
Nemvolt mesét morzsolgat egy király.
Vasalt bakancs rozszog gránitkövön.
Poszáta sír a rideg rácson át
a posztómélyi alkony illatában.
Bezárva önkörébe ki motoz
hagyatkozás egyszer volt szögletén?

PÁRKÁK DOLGA

Talán valami mással kellene,
miközben a kétely sem alszik,
próbálkoznom. Mit elrontottam,
másképp csinálni, kijavítani.
Elrettenek, mielőtt hozzá
kezdenék, annyira reménytelen
szembenézni régi hibákkal,
helyettük újakat teremteni.
Mi minden is kellene hozzá,
számolgom. Talán a gyávaság
jelentkezése ez, öregség
korai tünete? Valaki más
szól közbe, mérlegel, cselekszik.
S én hagyom. Apró praktikák között
bajlódik a sors fonalával.
Furcsa, nem irigylem egyáltalán

e kicsit rosszízű hatalmat,
aminek kiszolgáltatva megyek
tovább, amerre mentem eddig.
Önfejjében, mint mit a józan ész
koldus halandónak megenged.
Az egész vakmerőség ennyi csak:
szerettem volna mindezt
könnyebben elviselni, mint lehet!

A MESTERSÉG ÁRTALMAI

Keresgélek nevetve, zavart
szakértelemmel, s egyre inkább
semmi se hagyja, hogy rátaláljak.
Minden elmenekül, amivel
összefűzött hibás találgatásom,
elkorcsosult vadászösztönöm,
a tegnapokból érkezve a mába,
s az átláthatatlan holnapokba.
Keresztül-kasul átliggatott
életelveink még megtartanak
az önző, vak habzsolásban, amíg
le nem csap ránk Isten guillotine-ja.

AZ ÉLETÖSZTÖN AJÁNDÉKA

Egyre jobban csak az nyűgöz le, hogy élek.
Eleinte, túl a személyes kudarcon,
volt másra is emlékeztető, hazudni
tudtam, hogyha kellett. Nagyravágyás sarkallt.
Soká tartott, túlzottan soká, rájönnöm,
hogyha fölveszem a kesztyűt, mit veszítek.
Konzervatív hátam mögött felbolydultan
sistereg a sok hamvába holt kísértés,
de nem akarok több lenni, mint lehetnék.
Elveszőben villan föl a keresztretjtvény
megfejtésének annyit áhított elve,
amit csak azért kerestem évek óta,
hogy akaratlan és végleg elfeledjem.

VILLOG A KÉS

A ruha folyton változik,
a bőr marad csak ugyanaz
a divatmáz alatt, a hús,
a csont, belek, s ki tudja még...
Bezúg a szél körteszaga,
a szédítő hézagokon
dörögve száll a sok darázs,
és teknőpuha hó ragyog,
a konyhában villog a kés.
Pár harag-félszó üröme:
aggyák elü, aggyák elü,

mögölöm azt a gyereket!
Aztán ennek is vége van,
kifoszlik, akár a zsebem.
Más is tehetne volna, de
én voltam az, aki vagyok.
Megmosom piszkos kezemet.
Akárha lihegő torok
hirtelen kortya volna, úgy
hasít belém lélegzetem.
A forgalom hol partra dob,
megfertőzték, de áll a ház,
s hazavársz, habár nem tudom
lerázni vak bogáncsaim.
A kitárt, régi út-parázs
annyi éve nem alszik el.
Ki legtöbb titkom ismered,
látod, nemcsak neked nehéz
elviselni, aki vagyok.

RONCSOLT JELEK

A meggyfa és cseresnye
lombok mögött a fal,
az egész kert, a forró,
morgó nyári város hasában
lélegzetünknek épp elég sziget.
Kútból fölrémlő álmok,
ahonnan semmi fény nem
jő elő, nem szól semmi hang.

Folyosókongásban
föl nem ismert hangfutamok
hullámfogóin fönnakadva
táncoló, zavart jelek
rejtik villódzó édenünk,
sok száz találkozás
hol összerémlik. Ez vagyunk,
az elcsuklás idilli
krétarajza a jóidő
roncsolt kényére hagyva.

A TITKAIVAL ALSZIK

A hipermangán oldat
boldog királytükrében
csapkod, sikong, nevetgél
aztán sír, összerezzen.
Milyen nehéz nem tudnom
semmit e változásról!
A titkaival alszik,
pedig már tud beszélni.
Megtalálom a pulzust,
mit hiába kerestem,
vagy végleg elveszítem?
Rá kell bíznom, mi másra,
bizonytalan jövőmre.
Az életerő vége

és kezdete közt most is
rád várunk mind a ketten,
akinek oly nehéz ez,
hogy éppen csak kibírod.

ÉN VAGYOK?

Nem tud, ahogy tovább halad
figyelni semmire, kilép
belőlem, s már övé alak,
arc, mindkettő sajátja. Én
beszélek, ő beszél, övé
az annyi féket levedlő
tekintet. Ajtómon kopog.
Valótlan nap, a fércei
össze semmit se tartanak.

LELKIISMERET-FURDALÁS

Lelkiismeret-furdalás kísért,
mikor az óvodába vittem,
talán azért, mert félt belépni,
megkeresni az óvó nénit, én
meg, hogy lehet egy apa ilyen,
karomra vettem, és gyerünk!
Alig várom, hogy érte menjek,
biztosan vár, arcán fölhabzó

mosoly, és oldalazva
felém tart. Csak nehogy beteg legyen
megint! Pár hónapos alig,
életveszély gátját téphette föl.
Négy óra! E pár szót reggeltől
magamban forгатom, mindig
utolsó perceimre hagyva, hadd
süllyedjen el, ha süllyednie kell.
Időm múltával elhagyom,
megyek, érzem vesztetemre
törni az esőt, torokfájás gyíkját
a csontjaimban. Nekem könnyű
e férgek támadását visszavernem,
de vele mit csináljak?

A SZAKÉRTŐK MÍTOSZA

Úgy tudom, ügyvédek, tanárok
mind, és látszólag érdekünkben
nyergelik meg, ott, ahol én,
ahol mi elveszünk, hátunk mögött,
a filozófiát, a politikát,
hogy számításuk nyélbe üssék.

FENYŐK GUBANCA

Fenyők gubanca lenn a kertben,
apadt lombok, gereblye sír.
A füst kígyója lusta testét
átvonszolja a kerítés
apró lyukain. Szakadások.
Házóró kutyánk szemlesütve
a porló szalmán elhever,
nem érdekli a bolhabál.

ELSIETETT BÚCSÚ

Különös szirmok, levélhullás,
a város ilyenkor olyan,
mint egy elszíneződött erdő:
sárga, piros, kék, zöld ruhák
omlanak a nyári, napfűtötte
bőrre. Ellágyulás helyett
elfeledni készülök mindezt.

MEGLÁTTALAK

Akkor, valamikor
nem ugyanezek a szavak,
hanem valami más.
Egészen érthetetlenül
mondtad: lokomotív;
s az egész világ kiterült
föled. Kifordított
látvány, a belseje mihez
volt hasonlítható?
És a szél, mint akármikor,
lassan emelte föl
páraleplét, komótosan,
a folyóról, amelynek
minden ránca ismert, öreg.
Egy elmúlt mozdulat
félig érzett tánca mögött,
igen, ez is nyilvánvaló,
nem lehetett megsejteni.

ELAKADT LÉLEGZET

Egyetlen hangütés, kihalt
zsongás mélypontja vár,
más kedvtelés nem ismer,
semmilyen forgatagság
nem férközik hozzád közel,
már csaknem eltűntél.

Lehelet meg nem érint,
homályvak téli pára
borul rám. A bőr alatt a
csont, az ín. A hideg
fogójának vasába
préselten, összezártan
egyetlen szenvedély remeg.
Csukott öröm talál
rád álmod rejtekében.
Megcsúfol. Ezt kerültem,
s el nem kerülhettem. Kimért
valód magába nyel:
hirtelen korty izgalma,
korgó osztriga-kagyló.
Ravasz jóslat volt, hát ne hidd!
Elcsattant, hirtelen
merült tenyér gödrébe
bujdosásod. Kinek nem
fontos, az egyformán tesz
nemcsak jót, rosszat is.
Késve hisz a kudarcnak.

SZÓ SZÓT KÖVET

Szó szót követ, találkozás
nem metszi útjukat.
A fűre bukva, ismerem,
vér füstöl, sáros ujj,
növényi nedv a ráncokon.

Fuldokló óra kel
a behúnyt délidő alól,
a naptárrácson át.
A hetvenhét lánc idesír,
hol mindent hallani.
Csapágy jár. Kényük-kedvükre
nehéz az éveket,
pénzt, fegyvert elveszíteni,
bármit, ha foglyul ejt.
Tárgy, alany, minden külön.
Szájítató pompa bánt,
és nem hasonlít semmire
az sem, mit fölhevített
e kedvetlen ajtócsapás.
Kifordítom. Jövök.
A kulcs kilincs bőrébe vág.
Szálka és parlament,
és széna-szalma zezzugok.
Csak azért szökni föl,
hogy minden rongyot szembe láss?
Hadd lássam, ki vagyok!
Itatós holmi szomszár húz,
kenyerem por, nyirok
vizem, de nem eszem, iszom,
és nem beszélek senkivel.

A BOLDOGSÁG ÉVEI

Ezek a boldogság évei.
Nem kell, hogy elmúljanak,
elég, hogyha veszélybe kerülnek,
rögtön fölismered őket.

Örülj, ha tudsz örülni még,
ritka ajándék pillanatnak,
ne szégyelld, jár mindenkinek
a szerencséhez ennyi önzés!

UTAZÁS

Bár akartam, most már félek tőle,
hogy kitudódik. Hallgatnék,
ha választás illetne, akkor
is, mindegy, hogy már nem illet,
mindegy, hogy szél szórta szét
a titkot, mit tíz körömmel
óvni próbáltam.
Kétségbeesett hörcsög.
Kenyérkereset volt. Följelentés
vetett véget neki. Túl mocskos
érdekek uralták. Hogyan kezdjek
mást, ha nem hiszek sikerében?

AMÍG NEM KÉSŐ

Van, hogy nyitva marad
egy-egy este az ajtó.
Feledékeny vagyok,
túl fáradt, hát azért.
Jól tudhatnám pedig,
sorsunk összetörni
alig valakinek veszteség.
Aligha hihető,
hogyan tévovázna,
aki nem ismer,
még kevésbé, aki igen.
Kifürkészhetetlen
számítás vezeti
a cselekvők kezét.

NAPLÓLAP

A gyűrött áll alatt a
gyűrött bőr villámai,
igazi fiatalság
szabados kedve nélkül
ez volnék hát, e titkolt
továbbadás keresztje.
Nemvaló képzelet szült,
s most álmokkal riaszt fel:
se érteni, se tudni!
Egy elveszett naplólap:

undorodtam magamtól
– a borotválkozáshoz –
amikor belenéztem.
Mögöttem semmi szép nincs,
és bennem semmi jó már.
Akkor kezdtem csak élni,
amikor rád találtam:
néhány idilli hónap
egy villanyos szobában.
Még mindig ezt szeretném,
vagy te már mást akarnál?
Mindegy, a meghatottság,
mindegy, fukar s ügyetlen
erő még így le nem tört,
soha meg nem alázott.
Jól tudom, hogy maradni
nehéz, tudom, elmenni
egyszerűbb. Jaj, hiába
a kétségek parancsa,
elapad minden érvem.
Gyere, buborékhéjú
utunkon mégis együtt,
míg el nem pattan végleg,
gyere, hol senki nem járt!

MINDIG MÁSKÉNT

De sokszor elhatároztam már,
újrakezdem, másként, mint eddig
s hiába. Lásd be, nyughatatlan
keresgélés nem hoz eredményt.
Így fordulni a tegnap ellen,
megtagadni, mit elkövettünk
és közben elkövetni újra,
bizony nevetséges hiúság.
Másképpen még holnap se élhetsz,
mint lehet, ahogy tévedésed,
gyanús kételyeid sugallják.
Mogorván őrzött durvaságod
ne szégyelld, hiszen az élethez,
beláthatod, ez is kevés lesz.

HIÚ ÁBRÁND

Ha nem erőlteted, magától indul
el, s neked is rejtély, hova jut. Engedd
hát megállni, ha akar, tovább menni,
ahogyan akar, hagyd saját kényére,
ahogy nem szokás, és hálából annyi
meglepetést hoz eléd, annyi ócska
limlomot, amennyit nem szokás, hallgasd,
s olyan szórakoztató időtöltés
részesé leszel, milyenre aligha
számítottál, s hiába számítottál

volna, ha nem veted le makacsságod
szamárkafáját, és bújsz Próteuszként
birka és borz bőrébe nem törődve
bőrük-szagukkal... Nemrég tanácsoltam,
hogy próbálj meg valami mást, nem éppen
gyökeres változást, csak kis eltérést
a megszokottól, neked ez is sok volt.
A beidegzéseket évekig nem
lehet büntetlen tenyészteni, gyorsan
magukhoz idomítanak, mindenképpen
kénytelen vagy a bélyegük viselni,
tetszik, nem teszik, örülsz, tiltakoznál.
Ne szólj közbe! Kíváncsi érzékekkel
a nem követhetőt vágytál követni.
Hogyha volna mód, szeretnél kalandos
közel kerülni dolgokhoz, amikhez
nem kerülhetett közel senki eddig.
Lehet, hogy rajtavesztesz. Megint túl sok
nagyravágyást keversz a terveidbe.

VIZSGÁLAT

Torkomon a gipszkása
darabos kortyai mögött
undoríz kanyarog le.
A pohár túl lassan ürül.
Holnap eperöntgen,
előtte tabletták, nyelem
percenként orvosi tanács

szerint magamba őket.
A várt kínok váratlanul
vernek mégis bilincsbe.
Durván átvilágítanak,
aztán csokoládét eszem.
Húsz perc! A hosszú élet
legelső állomása
is lehetne, habár nem úgy
kezdődik. A nap épp olyan
közömbös, mint a többi,
mikor belém turkálnak.
Derűsen kéne, s nem tudom,
ahogyan kellene, s ahogy
jó volna, elviselni.
Tapad. Durva redőzet.
A teljes diagnózist
meg se várom, elindulok,
és a vetkőző ajtaja
mögül a folyosóra
lépek, hogy megtaláljam
újra a régi fonalat,
ami talán visszavezet,
akárcsak Ariadné.
A pénzt zsebembe tetted.
Még rá se bíztam magamat,
de már becsap: vélt gyógyulás
patikaöble ámít.

DIAGNÓZIS

Végbélvizsketés, aceton ízű száj,
a lassan gyógyuló sebek, nem is volt
mindez feltűnő, váratlanul tört rám
a hír, cukor van a vizeletemben.
Öröklött hajlam gongütése múltán
fiamat figyelem: mi is az eddig
másnak ismert szokások bányamélyén
az utaló tünet, s majd elkerülni,
azt módolom, a görcsöket hogyan kell,
s mi lesz a többivel, kik nem születtek
még meg, de akikre annyira vágyom.
Mi lesz? A tébolyult hiány nyüzszített,
izzadok, életösztönöm egészen
nem levő moccanásokig húzódik.
Reménytelen, hogy mindezt másra váltsam,
elhiszem, mit a henye diagnózis
állít, minden egyes kiátkozását.
Nem véletlen mohó hiszékenységem,
ehhez szoktatott szinte minden,
amit tapasztaltam magam körül, az
élet. Nem rosszindulat, tudom jól,
a véletlenek hozták ezt gyümölcsül.
Már-már meg se lepődöm, másra várni
nem is merek. Annyi évet hiába
áldoztam föl a nem levő hatalmak
étkéül, fáradtam mindhiába
lesve egészen másszerű jutalmat.
Amit szerettem volna, már nem kapom meg.
Túl nehéz így a holnapot kívárni.

Minden üres, minden veszélyben.
Az izzadt, szőke üstök menhelyében,
a pufók arc labdái hajlatán
heves csodálkozással megremegtet
a gyanút lelt tekintet: Most nyugodj meg!
Már hajnalban a telefon, a kórház
pedig csak fél kilenc után felelhet,
a laboratórium akkor nyit ki,
hol a leletek újravallatása
történik. Most kicsöng, s beszélsz, ki eddig
is áthatón vigasztaltál. A kagyló
fölött süket találgatásom. Értem,
mondod, míg a doktor úr odaátról
elmondja, mit remél és mit tapasztalt.
Miért is kell magunkat rája hagyni?
Semmi baj, tévedés! Ilyen ajándék
régén ért. Tovább kellene figyelni,
hogy mindent biztosan halljak, de már
nem érdekel. Betölt a létezés, és én
érzékek nélküli, zavart örömmel
habzsolom, pedig lehet, hogy holnapra,
ki adta, épp ily könnyen visszakéri.

SZÁNDÉK SZÁNDÉK UTÁN

Szándék szándék után, lehet,
hogy átélem, és mégse
a legrosszabb következik.
Jelentkezési ívek,
a szaros pelenkák sorban
egymásra halmozódva,
mosatlan, kitöltetlenül,
e szerencsétlen napra
szánt tennivalók mindenütt.
Egyházi zene szól a
rádióból, a külügyi
jelentést Palestrina
követi. Templomhidege
szélnek szárnyán zuhan le.
Túl hirtelenül tört rám
a megtoroklott idő.
Le a tollat, pelenkát
mosni hiába rohanok,
a holnapra hiába
készülődöm, ha beköszönt,
mindig kivédhetetlen.
Keveset tudok, vagy sokat,
jön nem várt tűzjelével.
Egy közönyös kórházi hír:
a szike kimetszette
az álomittas húst, külön-
külön, halálra szántan.
Túl frivol hang most a sikert
emlegetni. Közönyből
közönybe lép, ki élni tud,
s fogadja létét bármi áron,
hogyma olcsóbban nem lehet.

ABLAKTÜKÖR

Az autóbusz vén parkok
hólyagútján zuhog le,
s hirtelen itt a város,
a híd a délutánban.
Most föláll a helyéről
valaki, és hozzám lép.
Megnézhetem, azt kérdi,
és kiver a veríték.
Ez én vagyok, hadarja.
Csak tűnne már el innen!
Elmegy, bocsánatot kér.
A régi tervek mégis
ugyanúgy cserben hagynak,
mintha még mindig látná,
hol ülök, mit csinállok,
szégyenem és kudarcom.
Állok a régi évek
jól ismert folyosóin,
látom az ablak tükrét
ahogyan mögém villan,
és hallom a homályból:
valaki megvigasztal.
Rosszullétet tettettem,
és lehet, hogy az is volt.

FENYÉREN ÉLTÉL

Fenyéren éltél, s most fölszaglik,
ahogy rohansz a meleg alagúton
át. Egyszerre föltolul, amit
magadban hordtál, a sok szemét,
nem bújtatja tovább szemérem,
szégyen nélkül, kibontva a zsák.

AMIT ELHALLGATOK

Az éjszakai üres Pasarét
a világítás markában inog.
A gyerek, ahogy ágyban hagytam, úgy
alszik. Ez egy kicsit lecsillapít.
Most azt hiszem, e rámhagyatkozás
életed legnagyobb kudarca volt.
Az elcsigázott idegek nem is
jelzik, amit elhallgatok.
Örökös idegenben tör ki a
beszélgetés. Akiknek ki vagyunk
szolgáltatva, és akik ki nekünk,
megszállva tartják mind a zugokat.
Pár tévedés csak, amit sikerült
úgy-ahogy, de szavakba öltenem.
Kimondtam, amit kimondtam. Amit
nem, az nincs, és most már nem is lehet
kimondva, mert ez a beszélgetés
véget ért, és nélküle ugyanúgy,
mintha vele ért volna véget.

A RÉGI ÚTON

A betűvetés csupán kedvtelésem,
s így pénzt se igen láthatok belőle.
Ha látok, zavarba ejt elfogadnom.
Könnyelműen lemondok. A kényelmet
választom inkább. Nem szerénység mozgat.
A biztonságot te kölcsönzöd hozzá,
ki támaszom vagy minden balsikerben,
miket hajszozni soha nem szűnök már.
Őket, akiket ellenségnek hittem,
látva néha jobb kedvre hangolódom.
Hibáik mocska enyém is lehetne.
Az ember hűtlen, és nemcsak a jóhoz,
a bűnhöz is, hűtlen az intrikához.
A féregnek mindegy, hol rág: a májon,
a tüdőn, a gyomron vagy a vesén, a
szív, az ideg se maradhat kivétel.
Érzem, engem is forgat, kerget, megtör.
Ha nem volnál, nem bírnám, úgy sanyargat.
Szégyellem, hogy ennyire rád hagyódom:
kilábalni belőle bár szeretnék,
a rokkant sötét, mit kevertem, ellep,
nem sokkal biztat eddig, amit láttam.
Nyújtsd a kezed, maradj velem! Elég lesz
a beszédhez, a tethhez ennyi jószág,
vagy okosabb a gyerekekben bízni,
hogy ők majd másképp viselik a terhet,
ami ettől bizony csak nehezebb lesz?
Új tévedés az új tapasztaláshoz,
új megvertség és új és új csalódás
kell, hogy a régi utat újra járjuk,
amit nem tudnak majd, ahogy én, ők se,
bárhogy járták, szenvtelen odahagyni.

GÉNHIBÁS DAL

Kínos, csalódást, örömet
egybe keverni ennyire.
Miért teszem, hogyha tudom,
egyszer mindent elveszítetek?
Körvonalak, ismeretek
nélkül talán ez volna még
a leginkább lehetséges.
Vitát kezdeni, jól tudom,
hiúság bárkivel saját
kétségbeesésem miatt,
de ha rá épp ez ösztönöz,
visz a keresés úttalan
útjain, az ismeretlen
csapásokon? Jaj, hogyan is
tudnék szabadulni tőle?

A SZAVAK ÚTJA

A szavak bányamélybe szállnak,
nincs mód követni őket,
az üzenet lefoszlik róluk.
A világ elveszett, míg föl nem
ismered milyen, aztán meg már
magad is elveszetté válva
bolyongsz holdudvarán, a döngölt,
világos földön kerítéstől
kerítésig, a vén diszóól

horzsolódott palánkja mentén.
Megállsz, nem támaszkodsz a falnak.
Salétrom ízt bocsát le hozzád
a téglá, az istálló száraz
lótrágyaszagot küld kehegve.
Mért nem tudtál együtt érezni
soha és senkivel, miért, hogy
ma is egészen más valaki vagy,
mint kinek kellett volna lenned?

A HATALOM ÁRA

Országot fölforgathatsz,
és szerezhetsz hatalmat
túl a szokott határokon
fegyverrel, erőszakkal,
idegen katonákkal.
Az alvó ösztönökben,
habár le vannak győzve,
nincs módod magyarázni
tolakvó pusztításod.

NINCS LEVÉL

Vásároltál egy meglehetősen
divatos napszemüveget, aztán
elutaztál. Látszólag fárasztó
mesterséget űzöl, utaznod kell.
Én meg, amióta te elmentél,
az üres levélszekrényben élek,
ahol nem zavar azóta senki.

EZT ÁLMODOM

Itt vagyok, már jóval beállta
előtt, az estéli találkozás
pillanatában, és azt álmodom,
hogy senkit sem találok.

KERT

A borzongó salátakertbe
járunk. A szél éjfél után is
fönn talál emeleti szobánkban.
Fogam alatt homokszem roppan.
A lámpa melege kicsalja
a férgeket zord odvaikból.
Lehetetlen, hogy te ne tudnád,
ez a fölrajzás mit jelenthet.

KEZDET

Az elveszett pillanat mindig újabb
elképzelés csalétkével bódít el.
Hiába, az elmondottak helyett mást
kellett volna elmondanom, s már bánom
is utólag e bolond macskatáncot.
Alágyúr. Nem én vagyok, aki voltam,
sejtjeim kicserélve, elsöpörve,
egy vallomáslánc vak hiányeséye.
Hát az emberi gyöngesség helyett az
emberi gyanakvás szószólójává
lennem nem nagy ügy, aligha reméltem,
hogy rátalálhatok a legjobb társas
berendezkedés titkaira. Néhány
jelbe rögzült jóslat útján mind össze-
szedhetők a változások, készülhet
egy érvényes térkép, sugallatára
nemtudott titkok nyomába szegődhet
az ember. Önmagunkba, környezetként
tudattalan álomláng termeinkbe
nyitni be legalább a bátraknak
jutna mód, ki többet akar kialvó
tévelygésnél. A sűrűben, a vedlő
naptól százszor járt puha fűben keskeny
csapás, lopakvó vétektől vezetve
indulunk el, átfűlve, izgatottan,
és semmiről semmit nem tudunk újra,
elindulunk a kezdet kezdetétől.

SZOLGAFÖLD

Süppedj, jaj, add meg magad, dőlj le
a nyikorgó föld vánkosára,
nyúzd a zöld hályogot le róla,
lásd, markold, tedd, amit akartál!
E kullancsos borberek erdőn,
egyetlen köpeny mágnésében,
míg ágyát veti a hazugság,
lelj bagóért szent olvasóra,
mormogj mímelt imát a szélbe,
és tépd szét hóesés-karinged,
s tisztíts cipőt vele, te szolga!

AMI IGAZOL

Akármilyen üres hazugság,
elhiszem, s elhinnék még többet
is ennél, mindent, ami végül
igazol, miben vicsorogva
bíznom lehetne, de megingat
a vacogásom. Majomhordák
vélt üzenete így lopakszik
a csontjaimba. Gyöngesség ez?
Másképp akartam. Tudom, hogy ezt
bárki elmondhatná magáról,
s csak azt mondja el, akinek nincs
vesztenivalója. Pár év, a
sors néhány jobbra fordulása,

s visszariadnék tőle én is,
hasonlóvá válnék azokhoz,
akiket most még, hadd dicsekszem,
olyan könnyedén megvetek.

UTÁNZATOK

BIBLIA IDÉZET

Mióta ezt az egyszemélyes nyelvet beszélem,
azóta nem hiszem már,
hogy felöltözhetnek a csontok ott a pusztán,
hogy odaferkőzhet a szó
valaki közé és közéjük.
Elhallgatok, hogy hihetőbb legyen.

ÜDVÖZLET

Egy szép napon
megjövök Bokharából,
hozok egy szőnyeget neked,
s egy régi-régi könyvet,
amelyből
hangyák másznak elő
arab betűk helyett.

NÉHÁNY SZÓ HELTAI GÁSPÁRTÓL

Míg a nap meghívesödik,
és az árnyék megtér,
engedd,
hogy halljam a te szódat!

BESSENYEI-EMLÉKÉREM

Mosolyodva teszi első mozdulását,
előre, hátra is formálja szökését,
csendes tengereken csapkod dobogása,
harc, multság teszi édes tévedését.

SZÖVEDÉK

Gyermekeket ráz a gyolcs.
Egy védtelen sirály fölnyilall,
föl a csatornabefolyóból
a folyó fölé,
bőröd fölé.
Huzatos évszak kezdete,
visszatér két kalandor.
Ki tudja megfejteni?
Maradhat-e, ciróka-maróka,
veszteg a kéz?
Bukdácsol a fény.

Aki látja,
süketek beszélgetése,
azt hiszi.
Egy, kettő.
Aki lát.

A KISEMBER BALLADÁJA

Bár azt gondolta, látta is
mindazt, amit csak látni vélt,
ezer hang, ezer locska íz
képzeletébe belefért.

Hitte, az igazság
őt igazolja majd.

Talán Caesar, Napóleon
lett volna, hogyha akkor él,
és nem ide botlik vakon,
ahol minden helyet cserél.

Ahol az igazság
álruhát visel.

Akárki akárki lehet,
az egyenlőség jó dolog,
mert az csináljuk, mit lehet,
azért vagyunk mi boldogok.

Ez most az igazság,
bár senki sem hiszi.

Tudta, amit más nem tudott,
mindent, ami érvénytelen,
mint aki győzött, úgy bukott,
észre se vette senki sem.

Ez az az igazság,
melyet senki se ért.

MEFISZTÓ

Kevés húsból főz lakomát,
megvendégel sokszáz komát,
van minden jóra gondja,
bár nem törődik semmivel.

A bor, akár bűvös hurok,
egyszerre száz gégén csurog,
s ezt mind-mind ő koholja,
ki azt se tudja, mit akar.

Csak összevissza szimatol,
ha kérdezik, ötöl-hatol,
s amire foga vásik,
a szegények közt osztja szét.

Göthösen rágja a pipát,
elrabolja más holmiját,
és görbe úton ásít,
nem torpan meg a cél előtt.

Otthona pókhálós sarok,
napestig benne acsarog,
nincs egy rendes ruhája,
és nem beszélget senkivel.

Bár mindenen hatalma van,
azt játssza, szegény s oktalan,
nem érti a világot,
amit tesz, arról nem tehet.

Űzi, hajtja a régi cselt,
ezer titkot, eszmét kifejt,
hogyan ki ő, elfeledjék,
mértéktelen e buzgalom.

Fuldokol, harákol, keheg.
Miért nem sajnál senki meg?
– kérdi kétségbeesve,
s közben új áldozatra les.

DÉMÉTÉR

Megtérít, ami mást elűz.
Démétér, fürösztő anyám,
hirtelen kezded, mint a tűz,
úgy kap romló testem után.

HÁROM

Gyermek voltam,
elképzeltem,
így lesz:

huszár leszek,
lányt rabolok;
végül

kalmár lettem,
és túladtam
rajta.

KETTŐS HANGZAT

Itt a röpülés
vásott foga:

ezzel esznek
az ifjak, ezzel.

Ott a zuhanás
sűrű éje:

abból isznak
a vénék, abból.

A NŐI SZÉPSÉG

A női szépség,
a férfi csúfság
bejárja útját,
eléri vesztét.

Kit gyöngé térde,
kit erős válla
juttat hiába
a sötétségbe.

Ha férfi tűzzel,
ha női lánggal
utad bejártad,
ne járd tovább!

KÉPESLAPOK

Bujkál a Nap a szálfarvó mélyén,
az oszlopokat elnyeli a domb.

A lábam aló fölugat a tenger,
az íztelen só ajkamba harap.

...

Az üres stadion előtt
egy percre éppen csak megálltam:
kihunyt a nyár, lehullt a köd
a zöldre meszelt délutánban.

...

Eljuthat-e akárki
magától ahova
az éghajlat szárnyán
a régi Anglia?

...

A Piccadillyn föl-le jár a nép,
az egész ország osztrigát eszik,
számban a sok bolondság íze még,
és szél fúj, és eső esik.

FALUKÉP

Valahonnan
csengő lobban,
lovak háta
takaróban.

A téli éj
üveg-arcát
ugatások
hasogatják.

Bőrdolmányok
gallérjára,
mint szúnyograj,
ül a pára.

Patkó verte
lépés roppan
lenn a tócsa
ablakában.

A szán vasa
késként villog,
csontba süllyed
el a csillag.

Havas árnyak:
öreg ördög
s száz tanítvány
hova kerget?

GYERMEKJÁTÉK

– Minek ez a reggel?
– Kést élezni.

– Minek ez a kés?
– Nyársat faragni.

– Minek ez a nyárs?
– Lenyelni.

HELTAI JENŐ-EMLÉKÉREM

Keresem, ön kinél csodásabb,
önnél csodásabbat ne lássak!
Jaj, elemészt a szerelem.

Még mielőtt bármit meginna,
meggypiros ajkát csókra nyitja,
úgy néz ki, elég hirtelen.

Ó, csak tudnék, így-úgy dalolni,
s volna ön olyan régimódi,
dalom amilyen megható!

A szívem akkor meghasadna,
és kitennék a kirakatba,
hogy ön is lássa, Kiskató.

LÉLEKIDÉZÉS

Különös találkozás Kosztolányi Dezsővel

A kertben ülsz egy árnyas szalmaszéken,
a fák, a fák, a fák
még leragyognak rád.
Te se tudhatod, aki, milyen régen,

csak ülsz a hűvös almafa borában.
Font székedből kiönt
derékig-régi csönd.
Hajja, úgy fájt múlt éjszaka a lábam!

Kereső ujjad átsiklik a képen,
még látom is talán
a pillanat falán,
megáll kicsit a tétova sötétben.

Mint üvegkancsó a tiszta-szobában,
mit senki se emel,
hogy szomját oltsa el,
hangod olyan törékeny és hibátlan.

HÉT VEZÉR

Keringő sólyomhang,
tollörvény repdesése
a kénkőnap felé
egy szalmaalagútban,
derengő porcsík öblén,
hol hűlt parázs lövell,
a kéregföld mesél,
borzong a borzvetés,
a rókadombi düllőn
gabonaszőnyeg alszik,
vak tócsák kortyai,
villan a lepkekes.
Szorongás csatjait
vasmarok csattintja
a ló széles sügyére.
Zsenge királylány ébred,
a táguló tekintet
tükre most veri vissza
az álmokút harag,
eddig amit elfojtott.
Kábult táltos csikók
a vágatás-örvényből
kiszédelegve, némán
föltérdre ereszkednek.
Kupák vérhorpasza
remeg, remeg örökre.
Remegés zárja le
a zord szemhéjakat.

A LEGJOBB MOST ELBÚJNI VOLNA

Levélféle Ady Endréhez

Egy szakadás fut az ég alján,
fölgyullad a tűz, itt a nap,
a vak lombok közé fészkel, feléd harap,
álarc van, féktelen düh ég az arcán.

A legjobb most elbújni volna,
visszaroskadok, ne keress,
a vén törzsek kéregalja féregreves,
a tél illat-mocskát előmbe ontja.

A találkozások semmipartja
ásító örvénybe omol,
a százéves gyertyán, a tavalyi bokor
létét egyetlen romlás kénye adja.

Álmodsz a nyílt zsilipmorajban,
a hab, a köd bőrdobbe szúr,
mi lenn volt, fölszökik, mi fönny, itt sír alul,
minden úgy fordul, ahogy nem akartam.

Mindegy, hogy kinek az utódja,
a földet járja, megleli,
nem kell a beszéd, se a hízélgés neki,
tudja anélkül, léptét hova rója.

A dacban és a nevetésben
félelem, betegség lakik,
a kapu nem csikordul, tárva sarokig,
egymagad vagy, roskadtan, félig ébren.

Itt már akármi visszacsúfol,
a harang kong, üres a mély,
az igazság elveszett, akármit beszélj,
visszhangja sem ér föl hozzánk a kútból.

ÁRPÁD

Átnyargaltam vagy ezer évet,
közel vagyok, hát meg se látom.
Egyszer az elhangzás sarában
otthagytam, s most reménytelen már.
Messze van, és nem bírja vállam
félig felém fordított nyitját.
Nyelvtanuk rendszertelensége
nem is férközhet közelembbe:
a szótár megvetetlen ágya,
hol tűzvész múltán elpihenhetsz,
a füledt párnaéjbe tárva.
Mind fönn ragyognak türelmem túl
halálos éhű-ízű vesztén,
ifjúság alvó bimbaján, egy
ötödik évszak túlehében
a hősök, mintha nyög a nádszál.
Páncél csörren, és nem nyeríthet,

csak ül magában, ül a kapán,
a véres húson ezer éve.
Kócot nyelek, akár a sámán,
és döng darazsak birkanyája,
mérgesen, a fülük levágva.
Egy kicsit keserű tudásom
egyetlen kortya megpecsétel.
És ahogyan tovább próbálok
menni, menni a sáros úton,
a fagy élém vet egy göröngyöt.
Nem tudhatom jó szemmel nézni,
szegény Koppányt is fölmetélték.
Bélférgek mocska közt cikázott
fütytyömre át köves mezőkön,
az állatok ínyébe zárva
csempészte át a nevetését,
le Hihihébe-Hahahába
tudatlanul a zöme népség.
Görbe hajtű a maradéka.
Hol csörömpöl a nyargalásuk?

NYOMORULT

Bújj bele a
tevebőrbe,
kénkö bűzbe,
zsírfolt alá!

Égbolt-gödör,
amit ástál
pocok húsér',
madár tollér'.

Dohos párna,
avas kolbász,
rég elnyűtted
fizetiséged.

Varkocs és genny,
csalás, lopás
nyomorultat
miért üldöz?

KEMÉNY ZSIGMOND-EMLÉKÉREM

A bűnök aknájában
rémképű éj
és fojtó lég tanyáz.

A föld zöld szőnyegén
fűszeres a róna,
és tág a láthatár.

Szétdúlva a határsorompók,
álom és pihenés
semleges földje.

A vétkes tett
kárhozatra világít
vissza a tömkelgebe.

SZERENÁD

Mióta minden úgy válik,
hogy nem válik valóra,
azóta minden szerelem
más érzésbe van oltva.

Mióta minden igazság
magát önként feladja,
azóta minden szerelem
a lehetetlen magva.

Mióta minden új világ
száz régit lök a porba,
azóta minden szerelem
a nemlevő bolondja.

PRÓBATÉTEL

Ha belep
a zúgó nappal,
örölj
búzáat,
követ,
csontot,
süss
kalácsot,
halzsírt,
enyvet!

Kását,
rongyot,
tollat
egyél,
márcot,
meszet,
szurkot
igyál,
ha kiköp
az égő éjjel!

FEHÉR ÉJSZAKÁK

Megállok. Nincs tovább.
Kabátom is üres.

A fehér éjszakában
föltámadó szelek

egyetlen lebbenéssel
föliszák mindenem.

VIGASZTALÓ IMA

Thordai János szavaival

Mert el jövén a' nyár,
ő is kedved teszi.
Ne busuly gyenge pár
kén es halál felől:
a' bűn tévő lerogy,
az erőtlen meg él.
Szégyent nem vallanak
a' szükségben levők,
az éhségben lakók.
Mint fadgyu olvad el
a' pénzes bűntevő,
de a' jámbor, igaz
mindent elosztogat.
Az igaz költsön ad,
és áldásokkal él.
A tsalárd mire vár?
Lest hány, vét és vigyáz.
Az úr élteti őket:
mert el jövén a' nyár,
a' kedvöket teszi.

KŐRÖSI CSOMA-EMLÉKÉREM

A tudás kételyével megláncolt utat bejártad,
megérted buktatói után az érkezést. Tudtál
túrni, víz, étel hiányát könnyű sétára öltözötten viselted.
A földet, ahova jutottál, elfogadtad, vallomását
gondosan följegyezted, miközben a rejtvény,
hova jutottál, továbbra is megfejthetetlen maradt.
Őseink lelkét kerested, a lélek földjét akartad
megtalálni, ha létezik egyáltalán, de nem találtad. Azóta
senki ennyi hittel, hévvel, vágygal és tudással
nem vágott neki ennek a hiábavaló útnak.
És nincs remény, hogy valaha valaki is,
és soha többé ilyen áhítattal elindulni nem lehet.
Vándorlásaink ösvénye gordiuszi csomóvá gabalyult,
amelyet lehetetlen biztos kézzel kettémetszeni.
Ne szólj, ne higgy, ne álmodj, tartsd be
a lélekrendőrség felvilágosult szabályzatát!

KASSÁK-EMLÉKÉREM

Akinek a szavába beleköltöztem,
akinek a szemével látni véltem,
milyen furcsa most annyi idő,
és annyi gond után rád ismernem újra!
Nincs köszönet bennem,

de mit tehetnék?
Amit valamikor olyan gátlástalanul vallattam
a ragaszkodás mohó éveiben,
megtanultam azóta végleg saját sorsára bízni.

A LABIRINTUS PÓKJA

Egy Sekszpír-motívumra

A labirintus pókja jár a földön,
befont utak szakaszos halkulása;
e vándorlás öle, akár a börtön,
a szükség rácsát nagyobb szükség rázza:

kövér, sovány belében egy az ösztön,
szegény és gazdag ugyanazt kívánja,
de nincsen, aki mindent úgy betöltsön,
gyöngé, hatalmas ahogy visszavárja.

Ha keresed, megcsúfol a tanulság,
bármennyi vér is hullhatott miatta,
kapzsi kufárok elrabolta kulcsát

visszaveszi irigyen, aki adta.
Egy durva kéz arcodba tömi dunnád.
Saját bűződben fulladj meg alatta!

CSAVARGÓ-DAL

Vörösmarty nyomán

Hajborzasztó bokorerdő
sűrűjében jár a szél,
válladra üt, vén tekergő.
Sálad a földig leér.

Megpihenni itt is, ott is
lángot gyújt alád a fű.
Ez marasztal, az meg elvisz,
beléd fészkel a tetű.

Jártam én is, álltam, ültem
bokros-sáros part felén,
kukoricán hegedültem,
fejen állt elém a rém.

Kövér pucok sül a nyárson,
zsebem üresen perel:
Kelmed velem ne vitázzon,
nekem minden szó teher.

Hol az erdő, hol a tarló,
köpönyegemből a bél?
Hova lépek, ott van alvó
nyomomban a hó, a dér.

VÉNASSZONYOK NYARA

Kipattan
a vénasszonyok nyara,
akár egy őszirózsa bimbó.

A tengeri
bronzéles fénye
kósza bugák alatt.

Az utazás
feltört diójában
mászik a gőzvonat velem.

SÉTA HAZAFELÉ

A ház odvába', csönd
fészkén, tollak között
egyszerre csak a föld
szántása gőzölög.

Nem is csodálkozom,
telt vízillat remeg
a parti homokon,
a sás, a rét felett.

Lyukas a rókadomb
szakadék-homloka,
benne a sok bolond
pucok, róka koma.

Rossz szaguk messze leng
a gázos rét ölén,
odafönn-idelenn
nem is néz más felém.

Mennek a tehenek,
a csorda gazdagon
szétárad a meleg,
métélyes laponson.

Sír a kocsikerék,
kígyószisz-kék habot
csöppent alá az ég,
és többet nem ragyog.

A tikkadt sár vara
mire fölpöndörül,
késve megyek haza,
szúnyoghad dong körül.

Ránc eszi homlokod,
a kerge-bak idő
fölsüt, mintha lopott
almából dől a hő.

ORFEUSZ

Süt a nap
és pereg az orsó.
Körbe jár a folyosók szála.
Az ajtó mögött
Orfeusz hallgat.

A PUSZTA KÉZ LEGENDÁJA

Amikor Tatemi Kazuchi és segédje Amatorifume
Amaterashu Ohmikami parancsát követve
megjelentek az Izumo közeli parton,
hogy a sziget sorsáról tárgyaljanak,
a hullámok harsogása mellett
Okumi Nushino Kami fogadta őket.
Fiai,
Kotojonushi No Kami és Tate Ninagata No Kami
csak később jöttek elő.
Az utóbbi kővel fenyegetőzött.
– Hát akkor én is megmutatom, mit tudok – gondolta
Tatemi Kazuchi,
és földhöz csapta az okvetetlenkedő
Tate Ninagata No Kamit, mint egy pálmafavalevet.

VENDÉGSÉG

A macska megeszi Jani ebédjét,
Jani megeszi Matyi bácsi ebédjét,
Matyi bácsi megeszi keresztanya ebédjét,
keresztanya megeszi keresztapa ebédjét,
keresztapa megeszi anya ebédjét,
anya megeszi apa ebédjét,
apa megeszi a macska ebédjét.

ESŐ-DAL

Mi megy a vízzen?
Mi megy a vízzen?
Mi megy a vízzen?
Egy csónak.
Fákon megy a csónak.

Mi megy a vízzen?
Mi megy a vízzen?
Mi megy a vízzen?
Ne félj az esőtől!
Féltél az esőtől.

Mi megy a vízzen?
Mi megy a vízzen?
Mi megy a vízzen?
Már nem esik.

HANGPRÓBÁK

1

Összetöröm a virágcserepet,
beleugrom a festékbe,
ráülök a lemezjátszóra,
és forgunk, forgunk.

2

Megiszom a vizet,
és erős-macska leszek,
és felmegyek a felhőre,
és kiteszem a napot,
és megsimogatom,
mert én erős-macska leszek.

3

A nyulacska sétál a barázdában,
és találkozik a pingvinvetővel.
Azt kérdezi:
– Mit csinálsz te pingvinvető?
– Szántok a golyópapucsomban.

ANYA-DAL

Anyácska kedves,
anyácska jó,
védi és eteti
a kisgyereket.

Anyácska kedves,
anyácska jó,
anyácskát köszönti
a kicsi gyerek.

Anyácska kedves,
anyácska jó,
fürdeti, takarja
a kisgyereket.

Anyácska kedves,
anyácska jó,
anyácskát köszönti
a kicsi gyerek.

Anyácska kedves,
anyácska jó,
tanítja, vezeti
a kisgyereket.

Anyácska kedves,
anyácska jó,
anyácskát köszönti
a kicsi gyerek.

A WATHAY-ÉNEKESKÖNYVBE

Messze napkeletre,
Törökhon torkában
rab vagyok, sínlődöm
Istambul várában.

Jártam ződ mezőben,
havasi határon,
elrongyút a csizmám,
főtörött a lábom.

Elért a szöröncse,
mögatalát a kórság.
Ahova jutottam,
nincsen ott igasság.

Óccsa a négy fal ki
annak a világát,
ki ráccsal beszélgette
cellámnak ablaktyát,

aki a lakatot
ajtómra főtóta,
aki a nadrágom
pálcáva' földdozta.

Ha otthon lehetnék,
így is, úgy is szolgál,
vesztemet se bánám
a hazai porba.

Messze napkeletre,
Törökhon torkában
rab vagyok, sínlődöm
Istambul várában.

VÉGE A DALNAK

Nyitod a kaput,
üres az udvar.
A vén komondor
hova szökött?

Nyitod az ajtót,
üres a ház is.
Mind, aki lakta,
elköltözött.

Nyitod a kamrát,
üres a polca.
Alma és dió
mind elfogyott.

Nyitod a szekrényt,
üres a fiók.
Cipő és nadrág
mind elkopott.

Nyitod az öklöd,
üres a markod.
Árva forintod
messze gurult.

Nyitod a szájad,
üres a torkod.
A dal, mibe kezdte,
elhallgatott.

LIDÉRCÁLMOK

Két vers Gottfried Benn nyomán

AZ ORSZÁG

Volt egy birodalom,
egy föld, egy sötét tenger,
amit a messzi nyelt el
egyik napon.

Egyszer korcs rettenet,
halálvágy, ősi vakság
mérgébe fúlt az ország.
Nem ismered?

Hintó, ládazugoly
őrzi a sok szereplőt.
Öregek és felejtők
mondják: nyugodj!

Kiket könnyük föd el,
akik látták a véget,
a nyugvó napba néznek,
s múlás ölel.

ADJ MEG MINDENT MAGADNAK!

Örömben és halálban
csalt álom, sejtelem,
ernyős elzuhogásban
futó óraütem,
a mező vonzatában
sarló és nyárjelek,
édes, fáradt magányban
korsód leengeded.

Adj meg mindent magadnak,
amit Isten nem ad,
halk lebegés-nyugalmat
rózsák és fény alatt,
ami odafönn kékllett,
add teljének magad,
hallgasd, míg hangja végleg
a csöndben elmarad.

Az egyetlen lehettél,
fojtó gonddal tele,
de több már soha ennél,
ó, múlt idő dele,
ó, az órák, amikre
orsók fénye folyik,
rokkárol, énekelve,
mit párka gombolyít.

Voltál, ki soha többet,
s mindig könnyek között,
és barlang csöppje könnyed,
mi a kőre csöpög.
Már bevégezve minden,
mi nem könny és harag,
vakító rózsafényben
minden tiéd marad.

Édes órák, kialvók!
A címer már sehol,
bika és fáklyatartók,
a fáklya lehajol,
déli homokpartokról,
rőt tenger mélyiből
szfinx-lepkeraj indul,
árnyat küld a tükör.

Mit nem adhatsz magadnak,
az a végső remény,
ott keresd a nyugalmat,
az Olajfák hegyén!

Tagjaidat eloldja
végső álmokdöd,
hírnök száll le a porba
rózsák és fény között.

BÓK

Ezra Pound nyomán Kodolányi Gyulával közösen

Ó, nagyra becsült, de nem egészen csodálatos hölgyem,
úgy hűl ki lassan lovagi szenvedélyünk,
mint a fürdőkád, ha a forró víz eláll,
vagy éppen csak szivárog.

A DÉLI SZÉL NÉPE

William Stafford után

1

A Nap kergette a völgyet.
A völgy megpróbált elfutni előle,
végül elbújt egy hegy mögött. A Nap,
bár tudta, hogy a völgy hol van,
átgördült fölötte. Most azért világít,
hogy a völgy ne bújhasson el többet.
Légy olyan, mint a Nap!

2

Alakja van a leheletednek,
hidegben láthatod,
de van nyáron is, bár nem látod.
Leheleted manói
az erdőben élnek.
Kóborolnak. A barátaid.
Amikor meghalsz,
utolsó leheleted csatlakozik a többihez,
és elvisz magával téged is.
Ott éltek majd az erdőben,
a tisztásokon boldogan.

3

A bűnös ember elől elrejtőznek
a leheletei. Amikor meghal,
az utolsó lehelet nem találja a többit.
Sose lesznek együtt.
A lehelet-manók ősszel
a hó elől a bokrokba menekülnek,
és nem jönnek elő többet.

4

Mégy, mendegélsz a Nagy folyó mentén,
mégy, mendegélsz napokig,
és akivel találkozol: Senki.
Fiai a sivatagban élnek,
sátruk a visszhangos por,
és az apjuk után kiáltoznak,
ismerős után kutatsz,
de csak őket hallod:
Senki! Senki! Senki!

Bolyongsz a homokdűnék között,
neve a nyomodba szegődik,
az egerek a bokrok alá róják,
oda van írva a pocsoltyák fodraiba
válaszul kérdéseidre. Fölébredsz
álmodból, de akkor is hallod
végítéletét: Senki! Senki! Senki!

ÖREG ÉG

Mezsirov szerint

Élünk alattad öreg ég,
a gyökerünk a földben,
mi adjuk a nép kenyerét,
és ázunk az esőben,
és föltámaszt a napos ég,
s visszahajlunk a porba.
A mindennapok kenyerét,
Uram, add meg velünk ma!

Akit éltet a sík mező,
hát békéljen meg ezzel:
elég egy ásónyi erő,
hogy megéljen az ember!

ÁLARCOSBÁL

DON QUIJOTE

E Don Quijote jelmezt
ki ölti föl, ki veti le,
ha mégis volna mért?

Ki fogja a kardot,
a lándzsát és a pajzsot,
ha mégsem egy bohóc?

EGY CSEPP A TENGEBŐL

Eltársaim,
a tények magukért beszélnek:
amíg az óceánon túl
milliók sztrájkolnak,
mi dolgozunk és tanulunk;
amíg nyugaton tizenhat nemzet
leértékelte a pénzét,
mi túljegyeztük a békekölcsönt;
amíg a zsarnokság tengerén túl
a megrémült atomimádók
reszketve gyötrődnek,
mi derűs jókedvvel
ünnepelek.

EMLÉKEZTETŐ

*1970-es Hadikórház
Betegosztály: politikai sebészet
Szobaszám: II. 16.*

LÁBCÉDULA (HALOTTJEGY)

Csapattest: Csepel Művek
Alosztály: Munkásotthon
Rendfokozat: Propagandista
Név: Oláh János
Kora: 28 év
Született: 1942. november 24-én
Növedékbe jutott: 1968. augusztus 16-án
Meghalt: 1970. április 30-án
A halál oka: felmondás

1970. évi április hó 31-én.

Szabó Andrásné

Cs. M. Tröszt

szaksz., agit., prop., kult., biz. titk.

A halottkémlő vizsgálat

1970. évi április hó 31-én

15 órakor megtörtént

Mórocz Győző

ügyeletes igazgató

KÖRMENET

Sínek kegyetlen pokla rázza,
körtésárga papír zörög.
Hó hull az éj ornátusára.
A tiszta hó ölen rögök.
Az éjszaka, bár megtaláltam,
elhajózik széllobogásban.
Egyszer csak el nem alszom, és,
zöreje lepkerebbenés,
motoz csöndben, homályosan.
Hímpora rozsdá közt világít.
Hány évszakot bejárt idáig!
Jól ismerem. Hová rohan?

Havas lepedő összegyűrve.
Szemet hunysz. A menet megáll.
A motor, mint a hulla hűl le.
A végső szó is messze már.
Egy más évszaknak megfelelni!
A kalap kész, az ára semmi.
Ez az, uram, figyelje meg,
átvágják önt, ahol lehet.
Jár a szája. Hisz nem akárki.
A nagybátyja belügi kém.
A rendőrségnél, Emikém.
Spiclit neveltem? Partra szállni!

Azt mondják, hogy az élet álom.
Ez a macskám, az a kabátom.
A nyaralás SZOT ívre van.

Nem kívánom többedmagam.
Az éltes sártól rossz cipőjét
megtisztítja, oszt bekeni.
Ki bírja ezt? Meg se köszönték.
A felesége főz neki.
Ja kérem, az más. Ünnepekre
csillagszórók bokra virít.
Rozsda rágja kerekeit,
fut a villamos nyekeregve.

Akár a körmenet, megáll.
Azt hittem, volna hozzá kedve.
Itt az ebéd, itt a kanál.
A barátomat ne keresse!
Tiszta a csönd, ügyes a hóhér,
le mosva a lemosható vér.
Képzeld, mikor rányitok,
a hűtőszekrényben vacog.
Fülemben cseng a nevetése.
Az alázat, a gög, a hit
letörték jégcsap-vállait.
Lehet, hogy nem halt bele mégse?

FELSZÓLÍTÁS

Maradjon a helyén mindenki!
A segéd munkát a gépfegyverek
célzógömbje mögött elvégzi,
akinek
el kell végeznie.
Maradjon mindenki a helyén!

TÖRTÉNELMI LECKE

Nem akarok többet mondani,
mint amit összeszedhetek az utcán.
Volna bár néhány nem éppen elcsépzelt frázis,
ha tudnék válogatni közöttük,
de nem értem a mesterséget.
Nem is akarom.
Ócska trükkök perselye
hiánytalanul elrontva, kibelezve a velejéig.
Játék, amit fölfalt az unalom,
itt van mégis az ösztönökben.

Ennyi erővel át is lehetne alakíttatni,
a sarkon amúgy is varroda van,
cipő-katéész, bárhova bevihetnéd.
Nem találsz nyitva semmit.
Mondjuk, ha van liftkulcsod,
egy üvegkalitkát, ami átemel.
Ahelyett, hogy kinyitnád, zárva hagyod.

Kezedben a kulcs, és állsz csak a rács előtt.
Annyira megbízhatatlan vagyok,
 azt se tudom, élek-e még holnapután,
 beengedsz-e, ha csöngetek.
Ki mit gondol az ajtó túloldalán
 nem kérdés, inkább felelet.

Figyelnek. Nemcsak én, mások is.
 Hihetnéd, hogy a véletlen műve,
 de nem hiszed.
A történelem az ajtón kopog.
 Lehajolsz érte, mintha a szemétbe dobnád.

Ez csak a kezdet.
Ide öntik a napi híreket,
 és nem kutat közöttük senki.
Túl sok munka, úgy látszik, lehajolni.

Rajtad kívül ki teszi meg?
Egy gépezet szemérmatlensége
 minden hivatalban.
 Úgy csinálsz, mintha tudnád,
 mire megy ki az egész.
És lehet, hogy valóban tudod.
Akkor már nem is fintor ez.

Díszszemlék örömmámorában
 egy korty nélkül esik el, aki elesik.
Fölötte nem csizmatalpak,
 írógép kopog csupán.
Szégyenletes mesterséget űzők,
 néha azt hiszem,

de mivel nem él vissza,
aki visszaélhet valamivel?
Szégyenkezhetne ugyanezért más is.
És nem teszi.

Bezárkózhatsz, ha kedved tartja,
ennyi szabadság kijár a legyőzöttnek.
A magad szakállára vásárolsz
a zöldségesnél, a hentesnél, a közértben,
járulsz a szavazóurnához.
Tudnál mást próbálni,
elképzelted legalább,
hogyan leásol az emlékezetbe,
eltűnsz egy alkalmas pillanatban
és előbukkansz valamikor egészen máskor?

Nem csodálkoznék,
ha elfogadhatónak találnád az ötletet.
Semmin se csodálkoznék.

Akik kedvesnek mutatkoznak,
azok próbálnak leginkább elveszíteni.
Szeretnélek föllázítani:
ne változz meg, maradj aki voltál,
ugyanakkor szeretnék búcsút venni tőled,
törődni valami mással!
Átvágnak rajtunk a tankönyvek, mint a tankok,
láthatóan egy más világ felé.
Akárki akárkit eltaposhat
egy szebb jövő nevében.
Jó volna, legalább a szégyent
másokra hagyni.

PLATON-KIÁRUSÍTÁS

„Ha megtehetném,
különösen a művészetek erkölcsromboló
tevékenységének szabnék gátat. ”

„Én az elveket tenném meg
az emberek közötti kapcsolat alapjává. ”

„Mindenekelőtt a mesterségeket
kellene elrendezni. ”

„Vigyázatosan kell bánni velük,
akik a kosarat fonják,
a fejszét élesítik,
mindent elronthatnak. ”

„Ha nem kellő óvatossággal csapjuk be őket,
nem kellő körültekintéssel. ”

„A magam részéről nem is tudom.
Nehéz választani. ”

„Kénytelen volnék... ”

„Megtörtént,
s már az európai kultúra hajnalán. ”

„Hóhér kezére bízám a kétkedőket,
ha lehetőségem volna mindent
úgy elrendezni, ahogyan szeretném,
nem azért, mert az erőszak híve vagyok,
csak, hogy ne veszélyeztessék az államot,
ami egyébként nekik is hasznukra volna. ”

DÖBLINGI MÚLT

Mint ez az egyharmad ország,
így kerülök
fiaim, lányaim elé maholnap.

Szégyenletes hagyatkozás.

Ha nem kéne építenem,
könnyebben forognék én is
szélkakas-eszmék iránt
szív-ömlendezésben,
de házam és földem,
ahol üzleteim kötni szeretném,
követelik, hogy törődjem velük,
gyermeküket nemzzek,
s fölneveljem őket a folytatáshoz.

Így cselekszem,
hacsak forradalmat nem csinálnak,
most éppen ezek a...

VÉGRENDELET

Mondják, az államformák között
még a mérsékelt demokrácia a legjobb.
Ez is egy elv, amit nem szabadna túl komolyan venni.
Tartózkodni kell a végletektől,
a történések nem óvnak tőle úgysem.
A hatalom mindig arra a belátásra jut,
tegyen mindenki szándéka szerint.
Bár minden helyzet többféle cselekvési lehetőséggel hiteget,
az igazi megoldás, bárhogyan döntöttél, mindig csalódás.
A legjobb volna minden felelősséget azokra hárítani, akiket illet.
Túl sok fölösleges tudás halmozódott föl azonban,
s túl bonyolult viszonyok között kell bánnunk vele,
nem csoda hát, ha nem ismerjük föl az összefüggéseket.
Próbálkozni azonban, ha semmi esélyünk a sikerre,
akkor is érdemes. Ne szégyenkezz, készülj föl a kudarcra!
Ma is vannak, és lesznek holnap is, akik elvárják,
cselekedjenek mások, ítéljenek és lakoljanak mások helyettük.
Én azonban ellentétben minden reális hatalommal,
nem rájuk számítok. Magukra hagynám a polgárokat.
Akkor kéne megpróbálnunk, amikor kezdenek ismerőssé válni
a világmegváltás ezerszer elvétett reflexei,
minden hatalmat abbahagyni!

ELDORÁDÓ

Ahol a fegyverek helyett az ész parancsol,
s mindenki megszabadul a katonáskodás nyűgétől,
minden érthető lesz, aki hisz,
annak hinnie kell mások helyett is,
úgy, ahogyan én képtelen vagyok.

IKONOSZTÁZ

DenevérszARBól kivakarták
a gyilkosok művészetét.
Piszok és oltár, süket beszédek
foszlányos földrésze...
Végül ebből is mi lett?
Megjártuk
e keresztény zsibvásár partja szélén,
s nemcsak Allah harcias katonáival.
Pogány szél rongyolódott,
dúlt egymás elvesztésiben.
Kettészelt koponyák
dióbél-csillogása.
Nem tudni, amit más se, erre vágytam,
tömény tévedések közé.
Bámulni boldogan, bután
török zsoldosok mesterműveit,
rác martalócok vakotás kezenyomát.
Meszelt falra fröccsen a vér...
A vitorlavászon múzeum
Veronika kedélyes házatája.

EGY GONDOLAT

Igazán nagy ember az,
aki reménytelen helyzetekben is feltalálja magát,
én még a reménnyel kecsegtetőkben sem.
Tehát nem vagyok.

ALKU

Ne próbálj megbeszélni velük semmit,
parancsolj nekik, kérd számon
mulasztásaikat, írd elő, mit tegyenek!
Így veszítenek el legkevesebbet
a lehetőségeikből.
Ez az ő világuk, ebben éltek,
s amikor találkoztunk,
már nem hajlottak semmi másra.
Eleve gyanakodva fogadtak mindent,
amit rájuk bízta.
A legkisebb jóindulat,
a legkisebb méltányosság
hiányzott belőlük.
Rám kényszerítik lassan módszereik.
Ha nincs is a kezemben hatalom,
amivel visszaéljek,
úgy teszek, mintha volna.
Közben azon töröm a fejemet,
hogyan tudnám őket kijátszani,
rávenni a sikerre.

Én is részese lennék, hát persze.
Önös érdek hajt tehát.
Fölfedezni akartam valamit,
és egészen aljas dolgokba keveredtem.

KÉTFELŐL

Méltán hiszik-e a gyöngék,
hogy jó az erőseknek,
akik ahelyett, hogy elszenvednék,
elkövetik a durvaságot?

A PRÓFÉTA

Bizonyos szempontból igaza van,
hogy nem kel föl reggel időben,
az ágyat nyomja, ameddig jólesik neki.
Szívesen megtenném én is, más ügy,
hogy napközben aztán megbánnám talán.
Vele ilyesmi nem fordul elő.
Most is arról ábrándozik,
hogy újabb és újabb híveket szerez magának,
és akkor már nem is lesz olyan feltűnő
a rá jellemző életvitel.

Tegyük föl, hirtelen sikert arat próféta-sága,
s minden elképzelése szerint alakul,
sztrájkba lép körülötte a civilizáció.
Olcsó trükk, idáig követnem, és mégis:
Valószínűleg ő maga volna az,
aki táplálék, meleg s a kellő higiéne híján
először távozna az élők világából,
ha valóban nem tartalékolt.
És miért ne hinnénk neki?

KELET NÉPE

Japánul, azt hiszem, kitűnően beszélt,
nem csoda, hiszen az anyanyelve volt.
Egyszerűen odament az utcán,
és megszólította, akit japánnak vélt.
Nem volt szerencséje.
A kiszemeltek között akadt
koreai, vietnami, talán még kínai is,
a nyelvet, amin beszélt, nem értették.
Úgy látszik, ezek a keletiek
épp olyan bizonytalanok
egymás megítélésében,
mint mi vagyunk.

A KIRÁLY BOLONDJA

Ahonnan ítélkezel,
a vélt magaslat nem belátásra,
vakságra csábít.
Az ostobának jó dolga van,
hiheti, hogy mindent belát,
hiszen többnyire
senki sem ellenkezik vele.

Én éppen ebben kételkedem.
Félek kimondani is a gyanús föltételezést,
minden igazság mélyén
tévedés lappang.
Amit fölfedezünk,
azért fedezzük föl, hogy elavuljon?

A SZÁMŰZETÉS VÉGE

Ki ne akarna története
véletlenek buktatta zavarából
igazsága földjére jutni?
Nem én vagyok az egyetlen,
azt hiszem.
Érhet-e vád ezért?

Birtokoltam valamit,
és elvették tőlem.
Meddig téblábolok itt,

és mire várok?
Nem bolondok,
hogy maguktól jóvá tegyék,
ami nem is az ő hibájuk.

A rabságot semmi,
a szabadulás sem oldhatja föl egészen,
s a megkészt jótétel is csak megalázza.
Szándéka ellenére
így tapos el, aki jót akar.

TÁMASZ NÉLKÜL

Az első átlátszó tévedést többre tartod, mint az igaz utat,
amelyre én vezethetnék.

Támaszra szükséged van, és én nem akarom elvenni tőled
az illúziót, hogy magadban megtaláltad.

A világ azért igazságtalan, mert benne magadat is
ilyennek fogadod el.

ÖRÖKSÉG

Háború idején a jobb elmék is hajlamosak rá – valószínű, ha akkor élek se számíthatom magamat közéjük –, hogy mindent egy eszmére bízzanak.

Olyankor különösen kevesen kapnak a kételkedés kenyerén, megmarad, hadd rágódjék rajta az amúgy talán még szerencsésnek is tartható utókor.

Látszólag mind hittek abban, hogy az ügy, amelynek a szolgálatába szegődtek, fölmenti őket, s mi lett a vége?

A legszentebbnek tetsző eszmék hirdetői is hamar arra ébredtek, közönséges tömeggyilkosok bértollnokaivá váltak.

A jó szándék hamar lelepleződött. Jobb, ha azt hiszem – bár nem sok értelme van ragaszkodnom e feltevéshez –, a véletlen intézte így.

A KÉTELKEDÉS KÁRÁRÓL

Vannak, akik, tényleg nem tudom, miért, de mindig az ígéret földjére vágynak, s szemükre vetik azoknak, akik, mert másnak ismerik a világot, és nem tételeznek föl ilyet, hogy nem teszik. Elvárnák, hogy ugyanúgy tévedjen mindenki, ahogyan ők. Aki a megismerés bizonytalan jelzéseire szeretne hagyatkozni, ellenségnek tekintik.

S valóban fölmerül a kérdés: Mire a sok pepecselés, javítás; buktatók közt botladozni, veszélyt veszélyre halmozni, kételkedéssel tölteni el a törtetésre alkalmas időt, minek? Aki folyton hazug háttérüket kutatja, azt sohasem veszi oltalmába – mi tagadás, ez érthető is – semelyik tökéletesnek tetsző hatalmi-s eszmerendszer.

Mindezzel nem kéne törődnöm, ha nem volnék kiszolgáltatva az egyiknek magam is.

A HATALOM TERMÉSZETRAJZÁHOZ

Ha nem ferdíti el senki a tényeket,
ha a tévedéseket, véletleneket
sikerül kijátszanunk,
túl sok lehetőség marad
a visszaélésre akkor is.

Nem tudhatom, milyen áron veszik meg
szerencséjüket a hatalom kegyeltjei.

Valószínű, ugyanolyan eszközökkel,
amilyenekkel azok próbálkoznak,
akiknek ez a vásár nem sikerül.

Ha képes vagy másokat tönkretenni,
túltenni magadat az erkölcsi kételyeken,
akkor sincs nyert ügyed.

A jól álcázott csalásra, hízeltetésre
mindig is szükségük volt
a sikerre törekvőknek,
s többé-kevésbé mind azok vagyunk.

A vesztesek ellenkezése
félig önáltatás, félig irigység.
Így aztán igazságuk hitele is kevesebb,
mint azoké, akiket legalább
a hatalom igazolni látszik.

BOLOND BESZÉD

Az események mögé fürkésző arc elítél,
más megbélyegez,
de hogyha fölismer valaki,
az se sokat változtat a helyzetemen.
Kinevetnek, karóba húznak vagy értenek?
Így válok a játékszerükké.

Nem számítok rá,
de ha fölropül lábam elől a kő,
és idezuhan a helyébe egy felhő,
nem lepődöm meg.
A valószínűség legvégső határán,
s van esélyünk átlépni ezt is,
minden bekövetkezhet.

Az ostobaság ízével a számban
a tudással barátkozom.

A TÉKOZLÓ FIÚ

Talán mert elavulnak, azért van szükség jelszavakra ahhoz, hogy igazgatni lehessen a világot, megtudni, mit nem érdemes már.

Én is e gátlások mögé húzódom, távol a tettektől, pedig értük vagyunk. Vagy minden, ami megtörténik, véletlenül történik velünk?

Mindegy, mi az, nem tudom szorongás nélkül fogadni, bárhogya is vártam eddig, hiszen ha bekövetkezik, az feladása ezernyi másnak.

Békére éhes ország népe köp le. Úgy fogadom, olyan jókedvvel, amilyennel csak lehet. Ugyanezt a levegőt szívom én is.

Bár nagy kaland lett volna más nyelven, más világ ónját engedni le a mélybe, nem így történt. S már semmi sem csábít, hogy megkísértsem.

Elfogadom a jótanácsokat, mintha szándékomban állna követni őket. Figyelek, mintha még mindig a látszatok foglya volnék.

SÁMÁNDOB NÉLKÜL

Mindig is voltak, akik nem szégyellték
a sok hókuszpókuszt, mintha ismernék,
amit pedig senki sem ismer.
Divat volt jövendőmondót látni bennük.
Az idő ugyan sokat változott azóta,
én magam is,

egyetlen pillanat műve, és más vagyok,
de törekvéseink nemigen törődnek ezzel,
szinte ugyanaz az érdeklődés
löki életre őket,
a zsigerek nemlátott mélyiből
az elemi vágyat valami más felé
elemi félelem űzi most is.
Aki megáll a nyitott kapuk előtt,
hiába zörget. Észbontó
nemlevésbe táruoló idő szilánkjai,
lélegzet orvossága altat el.
Találkozunk naponta.
Kétes ésszel nem röstellem
a máshoz illő tudást célba venni.
Ez minden: zavart keresgélés
elveszett dolgaim közt.
Az út, ami régóta nem tudom,
milyen kockázat felé vonz, eltűnik.
Itt az alkalom: add föl a játszmat.
Az éberség s a gyöngeség
egymást kioltó átka
már az élet kezdetén sajátunk,
azóta igyekszünk sugallatának megfelelni,
de elég egy eddig észre sem vett gyöngye pont,
előbukkannak máris a kísértések.
Előlép rejtekéből
egészen másnak ismert önmagam.

A KÍSÉRTÉS CSAPDÁJÁBAN

A környezet soha egészen
meg nem érthető jelzései,
tegnapról mára virradóan,
ahogy a véletlen hajtja őket,
az álmatlan éjszaka szögletéből
fölszökellve rám rontanak.
Semmi se változott tegnap óta.
Lehetne több szerencsém,
de kevesebb is, mint amennyi van.
Napok múlnak el
érthetetlen egymásutánban,
hol ismerősen, hol ismeretlenül.
Mindez úgy konzervál,
ahogyan nem szeretném.
Egészen szabadon,
saját kedvünkre élni föl,
mindegy hogyan a mindegy milyen jövőt,
talán, mert nem lehet,
mindenki ebben sántikál.
Öreg s fiatal
a leplezés s a nyíltság
egyformán nem menthető fokán
ugyanegy ravaszságra készül.
Volna okom hozzájuk csatlakozni,
de úgy lehangol készséges hajlamom,
hogy nem teszem.

INGERLÁNC

Minden nem ismert erő,
amit magadba rejtész, mozgásba jön,
ekkor már nem tudod,
honnan hová,
mit mi végre
kívánsz, teszel, mulasztasz el.

Lezuhognak a sztereotípiák,
az ingerláncon végigfut a jelzés,
föľhabzik
a kultúra nem ismert mélyiből
a sejtjeid mögé száműzött cselvetés.

CSONTVÁRY-EMLÉKÉREM

A hajó, a dohány, a gépkocsi, a lány, a fegyver s az egyéb kereskedelmek e szorgalmas korszakában, ha nem akarok végleg lekésni mindent, nekem is kereskednem kéne valamivel.

Már régóta csak az a kérdés, mivel. Bárki, aki a helyembe képzei magát, beláthatja, nehéz a döntés. Egész világok kételye mellett vagy ellen tennék hitet vele, és ehhez semmi kedvem.

Íránytűt készítettem, amely mindenben eligazít, a vallás napútjától a legkétségesebb földi zugokig. Találmányom magamban hordom, nem bocsáthatom az emberiség rendelkezésére, amíg meg nem bizonyosodom egy-két gyanús ügy hátterét illetően.

Nekem is csak akkor mutat utat, ha méltó leszek rá, hogy vezessen. Könnyebb föltételt másnak sem szabhatok.

BEHUNYT SZEMMEL

Csak be kell hunynom a szememet,
és egy végtelen és üres
folyosó kezdetén találok magamat.
Nem beszélek róla senkinek,
nehogy bolondnak tartsanak.
Elindulok, és egykedvűen lábalok tovább
a fénylő, napszínű pont felé,
ami a folyosó végén világít,

s amit valószínű sohasem érhetek el.
Megyek álló nap, álló éjszaka,
és nem találkozom senkivel,
akitől megkérdezhetném,
jó irányt követek, vagy rosszat.
Szememet e távoli pontra szögezem,
de nem rá figyelek,
hanem ami mögötte van.
Kioltok magamban minden haragot,
kioltok minden vágyakozást,
akár a nyílvesztő, süketen és vakon
teszem meg utamat.
Azt sem veszem észre,
amikor elérem célomat,
se azt, amikor elhagyom,
és a mögötte lévő ürességbe lépek.

BUDDHA-TEMPLOM

Idő-minta minden,
átló-tudás mélye.

Kőcsat-utca fölé
virág-ég sugárzik.

Mozaik-szó minden,
sárkány-gazda mása.

Késő Isten-arcból
virág-ég sugárzik.

SZÁMÚZÖTTEN

Nem fekhetsz az ágyban,
nem ülhetsz a széken,
nem állhatsz a földön!

Nem eheted, amit ennél,
nem teheted, amit tennél,
nem lehetsz az, aki vagy.

HAMLET-ÉREM

Tennem kéne valamit,
de nem tudom, mi az.
Tudtam, csak elfelejtettem.
Nem tudom, mi az,
de tennem kéne valamit.

KÉT DAL

1

Érdekel engem
minden, ami új,
e kettérágott világban
ami látható, hallható,
ízlelhető, tapintható,

de nem érdekel
semmi, ami ó,
a megfogható fölötti
léten túli való.

2

Nem érdekel engem
semmi, ami új,
e kettérágott világban
ami látható, hallható,
ízlelhető, tapintható,
nem érdekel a létező,
a pillanatot felfaló,
csak a léten túli való.

IDEGEN

Idegen nekem
a fiatalság:
mohó és durva,
mégis szegény.

Idegen nekem,
hiába kortárs,
a sok irigység,
gőgös tudás.

Idegen nekem,
zsugori vénség,
csömörös arcod
bármit ígér.

Idegen nekem
saját valóm is,
hiába élek
folyton vele.

Idegen vagyok
mások szemében
mindazzal együtt,
amit tudok.

A TANÍTÓ

Álmában szétszórt csontokat lát,
koldussá lett nővér, fivér,
és rom a régi ház,
hát elindul visszafelé.

Álmomban találkozom vele,
egy régi nap
egy régi úton
szótlán és egyedül.

Bajból, bánatból születik
a legtisztább tanító,
a fukar föld
ha elengedi.

Hát elindulok én is
oda, ahol senki se vár,
hol minden elveszett,
vissza, visszafelé.

VÁLASZTÁS

A béke kilenc állapotából
az egyik,
a kínok hét próbája közül
az egyik,
a három testvér közül
az egyik,
a választás két útja közül
az egyik,
egyedül csak önmagadból
a másik.

A VÉGSŐ TUDÁS FELÉ

Ha tudod, mi a részvét,
ha tudod, mi a közöny,
ha tudod, mi a becsület,
ha tudod, mi a csalás,
ha tudod, mi a szeretet,
ha tudod, mi a gyűlölet,
ha tudod, mi az öröm,
ha tudod, mi a bánat,
megtudtad, mi az élet.

Ha tudod, mi a részvét,
ha tudod, mi a közöny,
ha tudod, mi a becsület,
ha tudod, mi a csalás,

ha tudod, mi a szeretet,
ha tudod, mi a gyűlölet,
ha tudod, mi az öröm,
ha tudod, mi a bánat,
megtudtad, mi a halál.

TITKOSÍRÁS

Ég, föld,
dög, bűz,
fény, árny,
ad, vesz.

Száj, szó,
kéz, szem,
vágy, bűn
űz, rejt.

Fű, fa,
éj, nap,
zaj, csönd
véd, ver.

Láng, füst,
jó, rossz,
víz, só
volt, nincs.

VÁNDOR-DAL

Áldatlan, hosszú utam
azért járom, mióta járom,
hogy megkeressem, amit elvesztettem,
de közben elveszítem, azt is, amit már megtaláltam.

Elveszítem, amit már megtaláltam,
s hogy megkeressem, amit elvesztettem,
azért járom, mióta járom
áldatlan, hosszú utamat.

AZ ÚT VÉGE

1

Megszoktam,
ha szorít a cipő, levetem,
ha sovány a föld, otthagynom,
fölkelek, ha üres az asztal,
ha szegény a ház, nem zörgetek,
de ha a ház az én házam,
a föld az én földem,
a cipő az én cipőm,
az asztal az én asztalom,
olyannak kell elfogadnom őket, amilyenek.

2

Nincs olyan nyomorúság,
amely ne támasztana irigységet,
így hát szívesen meggazdagodnék,
ha módom volna rá.

Nincs olyan védtelenség,
amelyet elkerülne a gyűlölködés,
így hát szívesen szereznék hatalmat,
ha megtehetném.

3

Ha sikerülne is bőrt cserélnem, mint a kígyónak,
s újra kezdhethnék más szín alatt mindent,
nem ugyanez lenne-e a vége?

Ha más tanácsadókra hallgattam volna,
nem ugyanide jutok-e, nem ugyanez
a fáradtság húzná ki talpam alól a porlepedőt?

A lehunytt szem, a bedugott fül, a néma ajak fölött
nem ugyanaz a végzet rendelkezik-e,
amelyre nyitott érzékekkel találtam?

ESÉLYEGYENLŐSÉG

A gazdagság vége a szegénység,
a hatalom vége az elesettség,
a találkozás vége az elválás,
a tudás vége a felejtés,
a bölcsesség vége az oktalanság,
az élet vége a halál.

HÉT TANÁCS

Jutalmazd meg, aki jót cselekszik,
és büntesd meg a vétkeket,
 úgyis mindig arra vágytál,
 hogyan az igazságot szolgálj,
 ha mégsem sikerülne,
 dobd félre elképzeléseid,
büntesd meg, aki jót cselekszik,
és jutalmazd meg a vétkeket!

Hadd lázongjanak a békétlenek,
pihenjen, aki belefáradt a küzdelembe,
 azért harcoltál,
 szabad legyen az ember,
 ha mégsem sikerülne,
 dobd félre elképzeléseid,
csillapítsd le a békétleneket,
és lázítsd föl a megfáradtakat!

Engedd el a vándort, ha útra készül,
fogadd a házadba, aki maradni akar,
hiszen azt remélted,
mindenkit hazavezetsz,
ha mégse sikerülne,
dobd félre elképzeléseid,
marasztald a vándort, ha útra készül,
és kergesd el, aki maradni akar!

Hagyd rejtőzni, aki elbúvik előled,
fogadd szívesen, aki barátságod keresi,
végül is az volt a célod,
hogyan az emberek javát szolgálod,
ha mégsem sikerülne,
dobd félre elképzeléseid,
keresd meg, aki elbúvik előled,
rejtőzz el a barátaid elől!

Azoknak adj hatalmat, akik védtelenek,
gazdagságot, akik szegények,
hogyan akaratosod szerint
egyenlő legyen az ember,
ha mégsem sikerülne,
dobd félre elképzeléseid,
adj gazdagságot a hatalmasoknak,
s nyomorítsd meg a védteleneket!

Vezesd egymáshoz az együvé tartozókat,
s hagyd külön-külön az idegeneket,
azt szeretted volna,
ha másokat boldogítasz,

ha mégsem sikerülne,
dobd félre elképzeléseid,
válaszd el egymástól az együvé tartozókat,
és kényszerítsd egymáshoz az idegeneket!

Gyógyítsd meg a betegeket,
és nyomorítsd meg az egészségeseket,
úgyis mindig arra vágtyál,
hogy méltányos legyél,
ha mégsem sikerülne,
dobd félre elképzeléseid,
hagyd sorsukra a betegeket,
bízd járvány kényére az egészségeseket!

TANÍTÓMAT HALLGATOM

Ülj le erre az üres, napsütötte kőre,
és fordítsd a világ minden nyelvére
a tanítást, amiben már senki sem hisz,
de aminek a mélyén ott lapul még
a régi, nagy titok!

Az egyetlen tanítvány legyek bár,
én figyelem minden szavad,
követlek a legreménytelenebb órán,
s boldog leszek, ha hallom,
ami másokat már nem érdekel.

A felhőkkel elefántcsorda lép,
a hegyekkel tevekaraván,
a patakokkal gyík lüktet a kövön,
a széllel béleletlen köntösöd,
bejárjuk a világot.

Ha beszélsz, mondd csak el,
amit el akartál mondani,
velem, a hallgatóddal ne törődj,
mindent tudni szeretnék,
s ezért nem sajnálom a fáradságot.

Mintha mindenkihez beszélnél,
úgy intézd szavad
a világ hetvenhét tája felé,
ahol a hetvenhét kapun
sohase nyílik föl a zár!

BŰVÖS KÖR

Fordíts hátat az írásnak,
fordíts hátat a törvénynek,
fordíts hátat a hagyománynak,
fordíts hátat a kötelességnek,
fordíts hátat a tudásnak,

vesd el bilincseiket!

Magadban keresd az írást,
magadban keresd a törvényt,
magadban keresd a hagyományt,
magadban keresd a kötelességet,
magadban keresd a tudást,

s te magad leszel a bilincs.

NYELVÓRA

A vadgalamb a papagájjal beszélgetett.
A japán kakas távolról figyelte őket, miközben
lyukat főtört a tetves rózsatő alá.
A galamb azt akarta mondani: – Ide figyelj, barátom,
taníts meg engem is beszélni,
úgy hallottam, te nagymester vagy ebben! – de
nem jött ki értelmes hang a torkán.
Csak tátogtatta a csőrét,
illeggette magát, gondolta, ha akar,
ennyiből is érthet a mester.
– Johól van, johól van! – gurgulázott öntetszelgően
a papagáj. Nem tiltakozott,
de nem is méltányolta túlzottan a galamb buzgalmát,
aki továbbra is ott sürgött, forgott
a megkopott, vén ketrec előtt,
láthatóan semmit se vett észre abból,
hogyan megkezdődött az óra.
A papagáj elmélyülten szívta be a levegőt,
hogyan hangképzés közben legyen mivel gazdálkodnia.

Bátorító mondókára készülődött, úgy lehet,
de a galamb egy pillanatra sem tudott
nyugton maradni, ide-oda forgatta a fejét,
az eget fürkészte, tanítójáról teljes egészében
megfeledkezni látszott. A papagájt ez bőszíthette föl.
– Hüilly le! Hüilly le! – förmedt rá a galambra.
A hangok nehezen tolultak elő a torkából,
valószínűleg az indulat miatt. A galamb erre
megrázta a fejét, kicsi, üres fejét,
és mint aki semmit sem ért az egészből,
fölrepült a szemközti diófára,
majd bukfencet hányva a levegőben
még magasabbra tornázta magát,
csaknem a felhők közé. A papagáj fejcsóválva
nézett utána. Hamar rájött, miről van szó.
– Túl sok időt töltöttél el értelmetlen turbékolással –
motyogta kiábrándultan maga elé, miközben
tekintetével a galamb önfeledt röptét követte
– az a bajod. – Sértődötten húzódott be
a ketrec sarkába, hátát a szemérmetlen illatú
reggelnek vetette, s hozzákezdett,
hogy tovább képezze magát a beszéd
eléggé soha el nem sajátítható tudományában.
Ketten maradtak a japán kakassal,
aki azonban végképp érdemtelen volt a figyelemre,
hiszen a gilisztákon, a tyúkokon
meg az ostoba kukorékoláson kívül semmi nem érdekelt.

A SZEGÉNYEMBER IGAZSÁGA

Miért van az,
hogy kamránk és padlásunk,
bár egész nap dolgozom,
mégis üres?

Miért van az,
hogy szép és egészséges lányom,
bár senki sem tiltja,
mégsem beszél?

Miért van az,
hogy kertemben az almafa,
bár a levelei zöldek,
mégsem terem?

Miért van az,
hogy erőmmel visszaélve
nem bántottam soha senkit,
mégis rab vagyok?

Meghallgattalak,
de a négy kérdésből,
bár mindegyik az igazságot kutatja,
csak háromra felelhetek.

Figyelj ide,
ha a rab segít másokon,
napkelet istene látja azt,
s megszabadítja.

Figyelj ide,
kilenc aranyat, kilenc ezüstöt
kell az almafa tövébe ásni,
s terem a fa.

Figyelj ide,
ha a néma lány a legények között
megtalálja a magához illőt,
beszélni kezd.

Köszönöm válaszaidat.
A három kérdést mások bízták rám.
A legelső volt az enyém,
s arra nem feleltél.

ÁLRUHÁBAN

Olyan világba készültem,
ahol a gazdag nem tapossa el a szegényt,
a hivatal nem uzsorázza ki a közembert,

s mit látok magam körül,
szegény a szegényt fizetségért tapossa,
közember a közembert hivatalból uzsorázza ki.

Más úton akartam járni,
ahol a gazdag segítséget nyújt a szegénynek,
s a hivatal megvédelmezi a közembert,

s mi lett a részem,
a gazdagság morzsáit leső szegény kinevet,
a hivatalt szolgáló közember ellenem támad.

A KÜLÖNC

Azt kérdezitek,
miért utálom a világot?
Mert benne élek.

Azt kérdezitek,
miért ragaszkodom az élethez?
Mert elveszítem.

Azt kérdezitek,
miért irtózom az embertől?
Mert ember vagyok.

Azt kérdezitek,
mit keresek közöttetek?
Önmagamat.

Azt kérdezitek,
miért vagyok csalódott?
Amiért mindannyian.

KÖZÉPSZER

A várakozás és a cselekvés
mérlegét nem tartja
senki a kezében,
mégis megmértünk.

Akár tudsz róla, akár nem,
akár akarod, akár nem,
te is e gazdátlan mérleg
serpenyőjében ülsz.

Van, aki örömet érez,
van, akit szorongás fog el
az ingadozást figyelve,
de ez semmit sem számít.

Miért irigyelném a dicsőséget
azoktól, akik rászolgáltak,
s azoktól végképp miért,
akik nem szolgáltak rá?

Azt szeretném, ha nyugodtan,
önvád nélkül
fogadhatnék el
bármilyen lesújtó ítéletet.

ÁTVÁLTOZÁS

A XX. SZÁZAD KÖLTŐJE

Ha a régi, nagy elődök
véleményére sokat adnék,
le kéne tennem a tollat,

hiszen nem tudok mást,
saját fájdalmam, s örömem
– ez is túlzás – eldalolni.

Selyempárna és virágkötél
nélkül bocsájtanak le hát,
de azért a föld mélyibe.

LEVÉL

Csak hogyha már mindenki megunt, akkor hagynám abba, ezt gondolom, habár érzem, nem én döntök majd róla, egyébként is, csaknem lehetetlen volna kiválasztani a helyes pillanatot. Jobb is talán. Ott állnék tanácstalanul e különleges tudással felruházva, igen, ez hát az én időm, és nem volna bátorságom élni az alkalommal. Lehet, hogy már így is túl sokat vacakoltam. Rég túl kellene lennem rajta. Szeretném azt hinni, egészen másképpen intéződik mindez, nem ahogyan a képzelet sugallja, vakmerő tettek során. A jövő szempontjából alighanem egészen fölösleges törődnöm vele, mit ad a jelen s a tegnap mit adott, a holnapok sora úgyis egészen más logika szerint rendeződik el, vagy éppen nem rendeződik el, egymásra rétegződnek az emlékképek. A mássá levés kábulatával küszködő ifjúságot a tökéletes csalódás avatja férfikorrá. A legjobb volna, ha egy félig-meddig érdektelen ünnepség keretében, minden különösebb cicoma nélkül esne meg, amikor úgyis meg kell majd esnie. Szégyen, de ez a felszínes mozzanat foglalja le fantáziámat, az igazi viaskodás másodrendű mélységekben rejtőzik, ahova alig jut figyelem. Észre se vettem, amikor elkezdődött, hol tartunk most, azt se tudom, nem véletlen, hiszen a harci helyzet tőlem függetlenül, ha nem éppen ellenemre alakul. Ez a kiszolgáltatottság végigkísér életre szóló erőfeszítéseim során, megkérdőjelezi amúgy is elég kétséges sikereimet már-már a feladatvállalások kezdetén. Tudom, egyre nehezebb úgy élni, mintha nem vennék tudomást minderről, de nem választhatok. Ez a rögeszmés szerénység is ócska ötlet, nem segít

semmiben, nem képes fölismerni semmit, különösen nem
ezt a tudatom határát is előnteni kész veszélyt.
Néha úgy érzem, és talán nem egészen alaptalanul,
az álom is kiszolgáltat, nemcsak a betegség.
Túl korán, túl későn? Nem tudom, de hogy nem jókor,
az biztos. Az alkalom készületlenül ér, mindig készületlenül,
rendetlen múltam, bizonytalan jelenem rabságában,
a kétes jövő szolgálata közben. Szinte lehetetlen
olyan sokáig élnem, hogy megtörténjék, és mégse
okozzak fájdalmat vele senkinek, ahogyan szeretném.
Vannak közbülső konstellációk, amikor megúszható
lett volna pár átlagosan ejtett könnyel, közömbösen.
El is mulasztottam egy-két ilyent, s elmulasztok ezután is
ki tudja hányat. Képtelen vagyok az éppen esedékes alkalmat
fölismerni, de ha tudnám is, hogy ez az, most van itt,
kényszerítés nélkül képtelen volnék elfogadni.

A SZERENCSE KÉT ARCA

Már egy csomó tökéletlenséggel
a testemben születtem,
és ezeket kell hurcolnom most,
s ha szerencsém van, még harminc, negyven,
vagy lehet, hogy ennél is több éven át.
Közben ahelyett, hogy múltának, szaporodnak.
Egyszer csak egészen az övük leszek:
torz ízület, boka,
s a hínáros érzékszerveké.
Bár látszólag nem változik semmi sohasem,

azért én tudom, amit tudok.
A lazuló csontok közé
újabb és újabb hibák ékelődnek.
A cél boldogító és ismert,
de bevégezem, mielőtt megacéloz.

PANGLOSS MESTER ÁTVÁLTOZÁSA

A rabságot is meg lehet szokni,
berendezkedhetsz nemcsak egy ország,
egy földrész határai között,
pár négyzetméteren is.
Ez a szerencse.
Állhatna minden rosszabbul is.
El lehet képzelni mindig a valódinál
egy fokkal reménytelenebb helyzetet.
Így aztán, ha nem sajnálsz
a fáradságot, megvigasztalódhatsz.
Megbízások szerint élek.
Az igazi feladat egyre elhalasztódik.
Így alkotom meg a közbülső
dolgok jogrendszerét.
Tudj többet erről is,
ha beszélgetni akarsz velem,
tanuld a mellékes dolgok tudományát!
Az ügyeletes tévelygések közül
egy-egy percet ha sikerül kiszakítanom,
mindig más célhoz juttat közel.
Az ajtó, az ablak nemcsak nyitható,

zárható szerszámai is a létnek.
Melyik a fontosabb?
Ne akard tudni ezt is!
Megszolgáltad, hogy jobb legyen, de nem lett.
Ha így van, hát így jó,
panaszra nem mehetsz úgyse senkihez.

REMÉNYTELEN

Van, aki üres szobában, tiszta lappal
újra kezdi, akár többször is, az életét.
Én erre képtelen vagyok.
Egyre zavarosabb, egyre kilátástalanabb
helyzetek során lábalok át, csak azért,
hogy választott utamról le ne térjek.
Így is lehet? Tévetegen bogozzom
a szálakat, amíg valahol avatatlan ujjak
el nem szakítják végleg, az óvatosság is
hiábavaló. Hátam mögött a nappalok,
az esték alkotás nélkül, pazarlón.
Így sínylődni a maradás szolgálatában
nem éppen szórakoztató foglalkozás!
Azért nem bankódom túlságosan miatta.
Megyek, ahogyan éppen sikerül, tovább,
habár nem hiszem, hogy jutnék valahová,
de a megszokás kedvéért talán mégis
érdemes megtenni ezt, azt, mondjuk legalább,
ami életben tart, tovább nyújtja ezt a
nem éppen káprázatos jelent. Ahogy

került tegnap, kerül majd holnap is.
Mindig egy új nap. Elég lesz? Talán sok is.
Nem úszom meg felejtés nélkül egyetlen
percemet sem, de az emlékezés is
legalább ilyen erőszakos.

MENEDÉK

Ne ezt az érzékeny idegzetet,
cseréljük el,
éljünk egy más világot,
éljük meg azt,
ahová a nyomorúság
épp így beszivárog!

EGY ÖNARCKÉP RÉSZLETEI

Se szeretet, se gyűlölet,
csak tévedések fészke,
nyűgös teher, mit cipelek
bőröm zsákjába gyűrve.

*

Egyedül jövök az úton
szembe önmagammal.

*

Előttem állsz,
mintha itt se volnál.

Szólok hozzád,
mintha nem te volnál.

Nem talállak,
mintha mégis volnál.

*

Erdő suhogása,
a nyögő rengeteg
húse altatott el.

Erdő suhogása,
a nyögő rengeteg
húse ébresztett fel.

*

Az éjszaka
megrázza sörényét,
és felfalja a napot.

*

Valóságot cserélve
süppeteg mágnesek
darázs-tüzén

veszteglőn sistergek
vége-nincs voltomban
a föld felé.

*

Szemembe húzom
kalapomat, az eget,
s elalszom.

SZERETNÉM ELPUSZTÍTANI!

Szeretném elpusztítani,
amit szerettem volna fölépíteni.

Már csaknem elhiszem,
hogy nincs, amit kerestem.

VÁLLAMON A KÁRTYAVÁR PORA

Vállamon a kártyavár pora,
de már egy másik földön állok.

Jöhettem volna más országon át,
volnék, ki nem vagyok.

E kiszolgáltatott helyzetben,
ha lehet élni, beszélni minek?

A KAPU MÖGÖTT

Ne gondolkozz rajta, úgyis hiába,
a kapu bezárult, és te itt maradtál mögötte.
Nincs ebben semmi rendkívüli,
nincs ebben semmi érthetetlen.
A helyszín ugyanaz, mint ahol eddig éltél,
te magad se változtál benne.
Ugyanúgy keringesz körbe-körbe
a bezárt kapu és a kerítésfal mentén,
mintha még mindig azt hihetnéd,
hogy eltakar előled valamit ez a fal,
s ez a kapu elzár valamitől.

MIT SZERETNÉK?

Szeretnék ráérni erre-arra,
sétálni, unatkozni, pihenni,
eltűnnék az utca forratagában,
egy csöndes szobasarkot szeretnék,
vagy itthagyni a szobát,
elmulasztani a munkámat,
a kudarcot, a sikert,
az egész életet akár.
Szeretnék a gyerekek körüli
tenniszjátékkal vesződni reggeltől
estélig, utána meg a pelenkákkal,
mosással, mosogatással bajlódni
együtt az éjfél utáni

ágybakerülésig, ájult álomból
reggel ötkor kecmeregni óvatosan,
nehogy fölébresszek valakit.
Szeretnék benne maradni a bőrömben,
és kibújni belőle,
örökösen elégedetlen lenni
azzal, aki vagyok,
de ragaszkodni hozzá a körmöm szakadtáig,
ahogy teszem.

AZ AJTÓ BEZÁRUL

Ha elfordulnál tőlem,
ismerem, elfordult annyi minden,
nem biztos, hogy el tudnám viselni
a keserűség ezer csöppje után
az ínyemen még ezt az utolsót is.
Ugyanakkor
nem tudok megtenni érte semmit,
hogy érdemesnek tarts a vesződésre,
vállald a sok-sok buktatót,
a hála nélkül eltöltött napokat ne bánd.
Ha kereslek,
szégyenletes önzés, és nem több.
Be kell vallanom,
ha csalódnál is bennem.
A kulcs,
amivel bezártam magam mögött az ajtót,
mentségeimet, elveszett.

VÁRATLAN TALÁLKOZÁS

Délben még autót szerelt,
a szomszédasszonnyal beszélgetett,
másnap meg már az egész család őt siratta:
az anyja jajveszékelt,
a testvérei magukba roskadva ültek
az alkonyodó teraszon.

Nincs isten, aki föltámasztaná:
a rendőrségi értesítést
halottnézés követi,
és a szomszédok izgatott kíváncsisága:
miért nem engedték eltemetni?

Hát ennyi volna az egész?

Velem is megtörténhet bármikor,
mondjuk a szekrényajtó zárjával bajmolódom,
vagy a kertkaput javítom éppen.

A takarítás, az elmosatlan edények,
a pelenkák, a gyerekek fürdetése,
annyi minden vár,
szinte szégyellem,
hogy mégis meg kell történnie egyszer.

ESTI DAL

Vetközni készülődtem.
Félig már letoltam a nadrágomat,
amikor meghallottam,
hogy a térdem valami furcsa,

óraketyegéshez hasonló hangot ad.
Hát persze, jöttem rá azonnal,
zsebóráat hordok,
és az adja ezt a hangot.
De már késő volt,
az első meghökkenés okozta szorongás
nem oldódott föl bennem azóta se.

AZ ESZME

A legutolsó gonosztevő is szívesen
takarózik az önfeláldozás gondolatával.
Tagadhatatlanul népszerű ez az eszme,
pedig olyan sok mindenkit tönkre tett már.
Igaz, nem azok közül szedi az áldozatait,
akik hirdetik, hanem azok közül,
akik követni akarják!

NOVEMBER VÉGÉN

Fölnéztem a fákra, és nem találtam
a leveleket. Csak nem az ősz van itt?
Meglepődtem, ahogyan ilyenkor mindig,
már évezredek óta meglepődik az ember.

MENNYI MINDEN

Mennyi mindenről beszélünk,
és mennyi mindent elhallgatunk!

Mennyi minden vár ránk,
és mennyi mindenre hiába várunk!

Milyen nehéz a sorsunkat cipelni,
de még nehezebb végül abbahagyni!

A KERTÉSZ

Amikor meghal vagy nyugdíjba megy a kertész,
aki a fákat gondozta, metszette, permetezte,
mert többnyire senki se áll a helyébe,
a fák elburjánzanak, összevissza teremnek,
teli lesznek hernyókkal, ezer betegséggel.
Idő előtt pusztulnak el,
közel se töltik be a lehetőségeiket.
Ugyanígy vagyunk ezzel mi emberek is,
akik többnyire már eleve
gondos kertész nélkül jövünk a világra.

MESTERSÉG

Nem a régi emlékek miatt
kezdttem el kaszát kapálni.
A fűnyíró romlott el alighanem.
A szerszámok után szakemberként nyúltam,
de csakhamar kiderült, semmihez se értek.
Tönkre vernéd az élit, csóválta a fejét
a nagyapám annakidején,
s nem engedte át a kalapácsot.
A parasztok tudományáról
ugyanilyen megvetéssel beszélt.
Csak húzni tudják, mondta, mármint a kaszát.
Ismert valamit, amit csak kevesen mások,
a vas természetéből, és ezt,
szerény lehetőségeit megbecsülve
megőrizte magának.

HANGYABOLY

Megiramodnak és megtorpannak,
aztán tanácstalanul újrakezdik,
amit az imént félbehagytak. Nem csoda,
egyszerű hangyák csupán. És mégis,
ugyanúgy maradnak meg, fordulnak föl,
mintha tudnák, mit csinálnak,
volna mindenre magyarázatuk,
a szándékaiktól egészen függetlenül.

MESE

Zöldborsó és Pirosborsó
féltestvérek voltak.
Anyjuk, az öregasszony,
kalandos úton szedte össze őket:
egyiknek az Isten,
másiknak az Ördög volt az apja.
Mindez nagyon régen történt,
akkoriban, amikor az öregasszony
még fiatal volt.
Végül a két fiú
közösén ölte meg az Ördögöt,
aki, akárhogy vesszük,
mégiscsak egyikük apja volt.
Tettüket a népszáj helyeslőn beszéli el.
És senkinek se jut eszébe,
hogy másképpen ítélje meg.

A NEVELŐ

Mindig van valami baj,
mint most is, az iskolában,
valamelyik gyerekkel.
Meg kéne szidnom, igen,
hogy okuljon belőle,
de mielőtt rászánnám magamat,
eszembe jutnak
saját balvégű dolgaim,

ahogyan mondani szokták,
idekint az életben,
és – lehet, hogy szerencsére? –
idejekorán torkomon akad
miattuk a szó.

DOLGOZÓSZOBA

A könyvek, az íróasztal, az olvasólámpa,
a papírok szanaszét. Az alkonyodó
utcáról néztem befelé,
mintha egy barlang szájában
ólálkodtam volna. Váratlanul a villany is
fölkattant. Minden arra várt,
hogy belépjen a gazda, leüljön az asztalhoz,
mancsába vegye a tollat,
és a papír fölé hajolva dolgozni kezdjen.

AZ UTCÁN

Ennyi emberrel találkozni,
és elmenni valamennyi mellett,
eggyel se veszni össze,
eggyel se barátkozni,
csaknem lehetetlen,
és megtörténik mégis,
ha kell, akár naponta többször.

BÚCSÚ NÉLKÜL

A fiatalos pergamen-arc
mögött egy nagyszerű ember,
mindent tud és mindent akar,
de elhallgatja csendben.

Másra valló szavak mögött
rejtőznek az igazi szavak,
és az idejükre várnak,
mikor mindent elmondanak.

De a test az nem vár tovább,
megáll a földbe téve
váratlanul és ostobán,
mit cipelt annyi éve.

A HIÚSÁG VÁSÁRA

Újra idetévedtem
a papírjaim közé,
sok-sok napi gondot,
a gyerekek neheztelését,
mindent félrelökve,
és mit találok?
Néhány hiú szót!
Üres kézzel,
leforrázva állok föl
az asztaltól, s megyek
közéjük vissza
a szégyenemmel.

A TISZTÁS

A tisztás felé vettük az utunkat,
és megpihentünk egy korhadó farönkön.
Vártam, hogy beálljon a csend,
arra intettem a gyerekeket is,
hogy hallgassanak.
Helyette forrón és bugyborogva
ránk zuhant az esti erdő,
a bódult madarak rívása, sikongatása.
Mit akarhatnak ennyire,
hogy mindegyik beszél, és egyik se hallgat?

PROMÉTHEUSZ UNOKÁJA

Amit a kályhában dajkálsz,
bár mindenki tűznek véli,
maga a romlás:
papírt, fát, szenet,
mindent megemészt,
amit étkéül vetsz.
Mégis őt hívod segítségül,
ha bajban vagy,
ha fázol, nála melegszel.

BUNDÁS

Amikor ideköltöztünk, úgy gondoltam,
túlادok rajta.
Csak akkor enyhültem meg némileg iránta,
amikor kiderült,
bár több gazdája is volt, senkinek se kellett.
Meggyűlt a baja neki is ezzel-azzal,
a postás a fogát verte ki,
más mással kedveskedett:
kövel, rúgással, mérgezett hússal,
ki-ki a természete szerint.
Közben azért ő sem maradt adós.
Lassan a környék réme lett belőle.
– Nem sajnálja a gyönyörű gyerekeit
ettől a pocsolya kutyától? – kiabált át
talán komondor-szőrére, puli-borzasságára

célozva a kerítésen a szomszédasszony a minap.
– Pusztulna el a ronda kutyájával együtt –
dobta a földre ugyanakkor a leveleket a postás.
– Hát így állunk? – képedtem el,
annál inkább magamra ismerve benne
minél több hányattatása került a napvilágra.

JÁTÉK

Játszol, és jókedved lecsöppen,
mint mosogatólés kezéd
a száraz, poros konyhakőre,
és még csak észre sem veszed.

Játszol magadban elmerülve,
és veled is, akár egy gyerek,
valaki játékait űzi.
Elvesztél, ha észreveszed.

RABOK LEGYÜNK?

Olvasom a könyveket, hallgatom a rádiót,
nézem a televíziót, és csodálkozom:
mindenki ugyanolyan természetesnek veszi,
mint a gyermekeim,
hogy a kutya szolgálja az embert,

az egyik ember szolgálja a másikat.
Miben reménykedem?
Talán abban, hogy majd eljön az idő,
amikor szolgává leszünk mindannyian?

SZEREP

Te leszel a király, te a királynő,
én meg a hetesszolga,
osztja ki a szerepeket a fiam.
Amit magának tartott,
csak nem azt véli a legvonzóbbnak?
Jó példát mutathatok neki én is!
Aztán ne csodálkozzam,
ha nem lesz belőle, ahogy nem lett
az apjából se, semmi.

VÁROSKÉP

Aki megpróbált
legalább egy fészert
fölepíteni életében,
és előbb-utóbb
csaknem mindenki eljut eddig,
annak igazán el kéne képednie,
látva e várost,
mire nem képes,
mit föl nem épít,
mit le nem rombol az ember.

VÁLASZÚTON

A kukának támaszkodva
írom ezt a pár sort,
amíg a fiamat várom,
az énekóra végét.
Hadd tanuljon a gyerek,
talán neki sikerül,
ami nekem nem, és így tovább...
Próbálom meghatározni
helyemet, ami nincs
ebben a világban, ami,
úgy érzem, nélkülem
rohan tovább a maga útján.
Nem vigasztal, hogy a vesztébe.
Jobb volna azoknak hinni,
akik állítólag vezetik,
s azt hirdetik, hogy mégse.

GALAMBOK

Ha megfagynak,
legalább nem lesz több bajom velük,
gondoltam eleinte,
de amikor megláttam,
ahogy ott gubbaszkodnak a ketrecükben,
a huzatos padlástér gerendái alatt,
fölborzolt tollukba húzódva,
megsajnáltam őket.

Ezer dolgomat félretéve próbáltam
helyet csinálni nekik a kamrában.
Éjfélre járt, mire sikerült.
Na, hát ti is megmaradtok,
löktem be magam mögött az ajtót,
s feküdtem le megnyugodva.
Ügyet se vetettem az éhes kurrogásra,
ami pedig a szobába is
behallatszott most már.

FECSEG A FELSZÍN...

Sokáig azt hittem,
befesteni valamit pusztá hiúság,
arra jó, hogy eltakarja a valóságot.
Most jöttem rá, amíg a rozsdamarta
kerítést vakartam, készítettem elő
az alapozáshoz, hogy nem így van.
Útját állni a romlásnak
ideig-óráig is nagyon nehéz,
csaknem a csodával határos.

ROBINSON

A fiam falja a könyveket.
Nem mintha irigyelném tőle, de mégis.
Amíg én mosogatok, az ebédet melegítem,
szerelem az autót, festem a kerítést,
ő a Robinsont olvassa,
és persze jobban tud mindent,
hogy mit kellett volna csinálni
a muskétákkal, meg effélék.
Közben azért mesél is belőle.
Na nem az egészet,
arra nincs ideje, olvasni kell tovább.
Szeretnék én is egy nyolcéves gyerek
erkölcsei szerint csak azzal törődni,
ami érdekel, de nem lehet.
Lassan negyven felé járok,
és nem fogyok ki a kényszerű
tennivalókból: takarítás,
szerelés, üvegezés, deszkák és szögek...
Hiába várom,
hogy egyszer más intézze mindezt,
se péntek, se más nap nem sodor
szolgát felém, nincs miből megfizessem.
S ha volna is, feszélyezne,
hogy a segítségét elfogadjam.
Inkább mindent magam csinállok,
mint eleinte ott a szigeten
az a szegény, szerencsétlen Robinson.

GYEREKBESZÉD

Mit várok másoktól,
ha egyszer a saját gyerekeim
se figyelnek rám?

Bolond ötleteik
körhintáján forognak,
ahogy valaha én is.

A FAL

Csak nézem a falat,
és olvasom a felírást:
két trágár szó.

Ennyi volna,
amire futja,
ha kevés a kréta?

Kifogyva a szusból
ha én járok így,
a falra írni

tudnék-e mást,
bölcsebbet,
fontosabbat?

ÉPÍTKEZÉS KÖZBEN

Ahogy megjön a tavasz,
a földet túrom ismét,
hogy vackot kaparjak
magamnak, mint a borz,
ahol majd nyugton
fölfordulhatok.

Lapátom vasát alig elkerülve
egy tekergő féreg bukkan elő
a nedves, tavaszi földből.
Gépiesen lököm odébb.
Életben marad, vagy elpusztul?
Nem figyelem a gyűrűző vonaglást.
Teszem inkább.

A történelem
nagyobb dolgokkal bajlódó lapátja
ugyanígy lökött félre engem is,
amikor rám talált.

NAGYÍTÓFÉNY

Étymologie

Le mot *étymologie* vient du grec *etymon*, qui signifie *racine*, et *logos*, qui signifie *étude*.
Il est donc l'étude de la racine des mots.

Le mot *étymologie* est un nom féminin.

Le mot *étymologie* est un nom féminin.

Le mot *étymologie* est un nom féminin.

Le mot *étymologie* est un nom féminin.

Le mot *étymologie* est un nom féminin.

Le mot *étymologie* est un nom féminin.

Le mot *étymologie* est un nom féminin.

Le mot *étymologie* est un nom féminin.

Le mot *étymologie* est un nom féminin.

Le mot *étymologie* est un nom féminin.

KARANTÉN

KARANTÉN

Ez a grimasz különösen tetszik nekem.
Ha bezárt a kölcsönző,
ha elkéstem is már,
azért fölpróbálhatom, nem?
Mondjuk, csak utánzom.
A hanyag készségek ellenére
ez ugyanaz, mint a lopás.
A kopár égboltot, akár
a szalvétát gyűrögetem.
Elrágja arcéletem a hangya,
átcipeli a göröngyöket.
Ami elpusztul, ami megépül,
körülményes tettekre ingerel.

KÉZ A KÉZBEN

Autóbusszal
iskolából
hazafelé

ti jöttök ott
kéz a kézben,
három manó.

Fölnőttök majd
ti is, aztán
elkerültök,

mint apátok,
gond és munka
foglya lesztek.

HIBÁT KÖVETTEM EL

Hibát követtem el, hogy nem tettem
különbséget Ádám és Ádám között,
hogy mindent a későbbiekre bíztam.
Ha újra kezdeném, ragaszkodnék hozzá,
hogy már a kezdet kezdetén legyen
valami jele a későbbi változásnak.
A szándék semmit se ér. Kijátssza az idő.
Hiába, hogy akkor nem így akartam,
ma már csak az érdekek
térképe igazít el.
Lám, lám, engem is bejelöltek,
és nem éppen a leghízelgőbb helyen.
Szabadjára hagytam őket,
elszaporodtak – túlzottan is.
Bár az én dolgom volna

kiirtani a fölöslegét,
ezt szívesen megteszik helyettem mások.
Bízzam rájuk, ahogy már annyiszor?
Jól tudom, mennyi veszélyt rejt
átkos engedékenységem,
elfogadom mégis az ajánlatukat.
Mindig akad néhány túlbuzgó segítőtárs,
egy-két diktátor, mohó pederaszt,
akinek jobban áll kezében a fegyver,
vérében a méreg,
s több kedve van a gyilkoláshoz, mint nekem.
Megtépázott hatalmam morzsáit
vonakodva kölcsönzöm nekik.
Kissé mintha szégyellném,
hogy a kosz fészektől a minta országig
mindent, mi él, én mozgatok,
rosszat és jót egyaránt én cselekszem.
Ők büszkélkedve maguknak hazudják mindezt,
elvakultan a mellüket döngetik.
A világ azonban tüntetően viseli magán,
és éppen általuk, a kézjegyemet.

NAPVADÁSZAT

Fölvonod az íjat.
Tekinteted a nap mögé,
a végtelenbe merül.
Elengeded a húrt,
útjára bocsátod a vesszőt,

ahogy a kisgyerek a követ,
amikor a kút fölé hajol.
Aztán hátat fordítasz.
Nincs mire várnod.
Nem a cél a fontos.

HALOTTNÉZŐBEN

Ki akartam kerülni, hogy ne lássa a gyerek,
de késő volt. – Mi van a bácsival? –
kérdezte. – Talán beteg – mondtam.
– És meghalt? – tért rá a lényegre azonnal.
Aztán megijedt. – Nem halhatott meg – mondta.
– Miért? – Mert nyitva van a szeme.
Pedig aki meghalt, az nem lát, ugye apa?
– Nem, de a szeme – sokáig haboztam,
mit is mondhatnék –, a szeme azért
nyitva van. – Nyitva van neki, és mégse lát?
– Mégse – mondtam ki most már én is
a tőle tanult könyörtelenséggel az igazat.

A SZOKÁS HATALMA

Poharat, kést, kanalat,
mindent elástunk
régén a halottakkal.
Volna rá okunk ma is,

de nem tesszük.
A házában lakunk,
a pénzét költjük,
a ruháját nyújtjuk
annak, ki meghalt.
Ébren forgolódom én is
egész éjszaka
örökölt pizsamában.

EGY RÉGI MŰHELY

A régi, szutykos műhelyek,
hol nadrágodat megvarrathatod,
hova kabátod kifordíttatni betérhetsz,
azt hitted, sehol sincsenek,
és tessék, a lépcső
szinte betöri, mintha kecsketúrót
adna valaki, a térded,
hogy lépj le, nyomd meg a kilincset,
állj bambán a szabáspult előtt,
várd, amíg előbotorkál valaki,
szakállas, bizonytalan öreg,
hátha vesz rólad méretet,
szab, fércel, tűz, varr, igazít.
Elrágja mogorván a szálakat,
s többé nem törődik veled.

MESE AZ ÖRDÖGRŐL, A LÉGYRŐL, AZ EGÉRRŐL MEG AZ OROSZLÁNRL

Szegény ördög vagyok, a város
pókhálójába akadt gyöngé légy.
Nem repülök, nehéz
táskámat meggörnyedve cipelem,
amerre csaletekként vonz a pénz.
Éhes egér, ki botra szúrt szalonnát
szaglászik, keres frissen tört diót,
mint hajdanán a nagyapai házban
a vert falba szorult éhenkórász lakók.
Nem sejtetem, a csapda hol zuhan rám.
Szerencsétlent reggelre kelve
ott leltük a nagytégla alatt
laposra nyomva, mint a palacsintát.
Nem ártana óvatosabbnak lenni,
okosabb állattól tanulni taktikát.
Vagy erősebbtől,
de hát az oroszlán is elkaphat akármi kólikát.
Az ostoba jár
mégis a legjobban?
Igen,
ha előre meg nem sejtetem,
a bukás előtti pillanat se annyira reménytelen.

ÉLETKÉP

Csak mosogassak egyedül, nem bánja,
és kimondja, hogy hülyeség itt minden,
az iskola is, ahol egyest adnak,
bár nem is adtak, vált könnyedén hangot.
Mikor játszszak, ha neked most segíték,
veti ellenem tíz éve hevével
az igazát leplezetlen gorombán.
És én talán... Hát elfutott a méreg,
és megpofoztam, ugyan miben bízva.
Rátámadtál, hiába, hogy nem angyal,
de mégiscsak egy védtelen gyerekre.
Legalább itthon, gondoltam magamban,
ha már ott kívül mindent durva érdek
emészt föl, kéne megértenünk egymást.
De ő nem és nem, csak fújta a magáét.
Hányszor lehet így megfordítva minden,
önzőn amikor én futok előle?
Egy nagy pofonnal de szívesen ő is
elébem állna akkor, ha tehetné.
A szerep, amit játszunk, nem kegyelmez:
erő koholta ostoba fölénnnyel
vonom fölötte ráncokba arcom,
legszívesebben aki vele sírnék.

NEM OLYAN EGYSZERŰ

A gyerekekkel de sokat veszekszem,
cipőt, zoknit, mert mindent szerte hagynak.
Majd lesz idő a rendet is utálnom,
ha megérem. Nem olyan egyszerű,
mint egészséges göggel képzelem.
A tunya bendő senkire se hallgat,
se testvére, a tompa, álmos agy.
A búcsú ezer moccanásba zárva
észrevétlen szedi szét arcomat.
Rám köszönnek azért az ismerősök,
és megcsókolsz, és velem vagy te is,
azt súgja minden, ugyanaz maradtam,
mintha nem venne észre senki semmit.
Élni csak így lehet, magunkat
sok apróságtól csalással megkímélve.
Ha nyelni kell, majd nyelvük nagykanállal
az orvosságot ájult betegen,
de jobb eljutni addig öntudatlan.
Mint cintányérral búcsúzó bohóc
esünk hanyatt, hogyha a tányér csattan.
Egyszer csak nincs sehol a régi kegyhely,
az őszi kertben pirosuló bogyók,
az ég fölöttem és a föld alattam.

ÖNVÉDELEM

Éveken át tanultam,
hogyan kell védekezni
kés, rúgás, ütés ellen,
s nem lett szükség e tudományra.
A barátot támadónak véltem,
s a támadót barátnak.
Mindig valami másra vártam.

TANULSÁG NÉLKÜL

A történelem lábát
bennem törölte meg,
de gyalázatom nem fájt
végül is senkinek.

AJÁNDÉK

Egy sokszorosítógép, gondoltam magamban,
az volna jó, de szép is lenne néhány lapot,
nem sok kéne, barátok közt szétosztani!
A posta vinné. Vagy inkább galamb.
Na, nem azért tartom őket.
Jól tudom, nem olyan országban élek,
ahol bárki bármit elmondhat bárkinek.
Fondorlatos járatokban oszon a szó,
akár a cickány, s mindent fölfal titokban.
Lerágja, ha nem vigyázol, a nyelved is.

A DÉLIBÁBOK HŐSE

Kelj föl időben, előzd meg a napot,
nézz szembe vele, amikor ébred,
s ne siesd el a búcsút este se,
várd meg, hogy ő forduljon el tőled,
ne gyújts villanyt,
tarts ki, amíg lehet.
Olvasd a hallgatás könyvét.
Száműzetésed innen nézve csaknem természetes.
Ujjad között alkonyszürke lapok peregnek.
Ez is te vagy, lúdbőrző titkok
feledékeny börtönőre. Hát légy óvatos,
ne árulj semmit el, rejts oda,
ahol nem gyanús,
mindent, mindent magadba.

A VILÁGHÓDÍTÁS TITKA

Ami birodalmaknak
évezredekén át nem sikerült,

egyetlen játék
máról holnapra véghezviszi.

ESTÉRE KELVE

Estére kelve, e távoli földön,
sétálni egy kicsit,
az Alpok lábához dörgölőzve, mint az Isére,
megpróbáltad hát ezt is.
Nem ment olyan könnyen, mint képzelted.
A sziklaeres masszívum
palalemezei rátüremkednek a völgyre.
Ide vásta be magát hajdan a jég.
A havasok túlvilági megvilágításban
borzonganak a felhők fölött lebegve,
lepusztult, holdvilági tájként,
de ideleln az útszéli murok,
a vadszömörce, az árvacsalán
olyanok,
amilyeneknek gyerekkorodban,
a Kapos-völgyi réteken hagytad őket,
egy szemernyit se változtak azóta.
S most feketén, töpörödötten,
mint a tücsök,
fölsír közülük a hazád.
Koravén, csökött csecsemőként cifrázza,
mintha itt lenne, egészen közel, a lábad alatt.
Vízfejű despoták,
büszke, de habókos szegények földje,
ahol részegülten virágzik
az önpusztítás
megváltást utánzó,
skizofrén mítosza.
Mért ragaszkodsz annyira, de annyira hozzá,

amikor ő mindent megtesz,
hogy elrúgjon magától?
Hűséged sivár kényszerűség,
jobb, ha nem dicsekszel vele.
Hallgass inkább! Zeng helyetted
a kabócák konok, érzelmes muzsikája.

LEHEL KÜRTJE

Múzeumi felirat

HORN

ivory

provincial byzantine (Hungary?)

11 th or 12 th century

ÉGY KIS MADÁRTAN

Azt mondják,

a cinke hasznos madár,

de kérdezd meg ugyanerről

a férget!

ARS POETICA

Mindig is óvakodtam tőle,
 hogy verseknek nevezzem írásaimat,
 mostanában meg különösen.
A szavak, amiket papírra vetek,
 jó, ha mondatokká állnak össze.
Alig különböznek egy megszokott levéltől.
Mindössze elfelejtem, sajnós elég
 rendszeressé vált ez a hanyagság,
 fölejük írni a címezést.
Így aztán teljesen fölösleges volna
 postára adnom őket,
 gyűlnek, csak gyűlnek a fiókomban.
Ha közējük kotrok néha,
 s ez-az a kezembe akad,
 s kénytelen-kelletlen fölmerítem a mélyből,
 a feleségemnek is félve mutatom meg
 e divatjuk múlt, oxidált kincseket.
Barátot végképp nem illik
 fárasztani ilyesmivel.
Dehát akkor kinek küldjem el őket?
Ha képes volnék a kedvemet lelteni bennük,
 elégedett lehetnék,
 mint tenyérsyi kertünkben
 a pipacsok, a margaréták,
 vagy a gyerekkori rétek
 ráncos, buja arca.
A szó, ha igazán meghitt,
 adjon hírt bármiről,
 úgyis visszhangtalan.

MAGYAROK

E konok nyelvet
kevesen beszéljük,
de ahhoz mégis
túl sokan,
hogy értsük egymást.

ÉLETED ÁRA

ÉLETED ÁRA

Ülni a földre
csüggesztett szemmel,
nem lótni-futni
kenyérért-pénzért
már senkihez.

Nem nézni cirkuszt,
színházat-mozit,
ölbbe tett kézzel,
leoltott ésszel
várni, mi lesz.

Nem húzol ujjat
ördögi renddel,
törvényét rajtad
bevégzi úgyis,
bármit tehetsz.

MÁSFELŐL

Szemüveglóriában	amit
a rubrikák	egyébként
fölött	másutt
hogya	már elkövettünk,
meggondolás	nem követnénk el
tárgyává	semmit,
tehetnénk	azt hiszem.

NEM SZÓLNI SEMMIT

Nem szólni semmit, tán az volna jó,
várni, eső kopog az ablakon,
és különválík minden alkalom,
fátylát elvonja előlük a szó,

mázolt képek a friss-meszelt falon,
az asztalon a cukor, tinta, só,
meg amiről beszélni sem való,
sok egymásra hányt ócska-furcsa lom.

Figyelmem árnyékrajza rávetül:
a morzsák közt, a tágas terítőn
egy hangya mászkál figyelmetlenül,

sürög-forog, elmegy és visszajön.
Mintha tudná, mi mindent elkerül,
nem sebzi meg csalódás és öröm.

VESS SZÁMOT

Vess számot azzal, ami megmaradt,
s rögtön láthatod, bizony nem kevés,
amit meghagyott a száműzetés,
feleséged, gyerekek, önmagad,

nem falták föl lángok a házadat,
más foglalkozást lelt a kéz, az ész,
hol elfáradhatsz, honnan pénzt remélsz,
eltűri létedet a pillanat.

Tedd félre fölgyűlt sérelmeidet,
vagy akár el is pazarolhatod,
ahogyan éppen megtetszik neked,

nem törődik a kutya se veled.
Jobb azért, ha titkod elhallgatod,
ha nem adod ki magad senkinek.

SZÉTMÁLLIK MINDEN

Szétmállik minden, amit megfogok,
a sors, e sunyi, vén kereskedő
észrevétlenül a fejemre nő,
hiába minden, alkudozhatok,

részeg álomként visszatántorog
minden, minden egyszerre lép elő,
ingem egyszerre szűk, egyszerre bő,
a legjobb annak, amit nem tudok.

Körül fogott szélről-szökött öröm,
vibráló levegője bekerít,
türelmetlenül meg se köszönöm,

e háládatlanság megszégyenít,
a gyufalángba harap így köröm,
észre se véve égésebeít.

ÖREG LESZEL

Pár szót leírsz, és elugrik a tinta,
szemed elé a semmi visszasántít,
hiába hívja annyi régi minta,
vállat unottan buzgalmadra rándít.

A vakhitet velődből mind kiszítta,
tátott szájjal most már szemedbe ásít,
talán elveszett tényleg minden titka,
botorkáló utadba nem világít.

Öreg leszel, lejársz majd, mint az óra,
holt álomból, mely reggelente ráz,
ha fölébredszen is, nyugodt vagy azóta,

már nem keresed, amit nem találsz,
agyad lejárt napok ernyedte rugója,
hosszan, céltalan semmire se vársz.

EGYKOR

A rátalálás fulladt örömevel
egykor mit lélegzettől elvakulva ittunk,
ezer veszéllyel semmit sem törődve,
most már nem tudjuk megvédeni titkunk.

A gyerek, aki ünneplő ruhában
a harangzúgásos nagymisére indult
és hasraesett útfelén a sárban,
felnőttként kel föl, az öltönye piszkos.

Törli a sarat régi önmagáról.
Szégyen szorítja torkát. Visszafordul.
Mintha máshova indult volna, úgy tesz,
mikor a harang hívó szava kondul.

Amit vakító érzékekbe zsúfolt
az idő, mind, mind az én veszteségem?
Így volt-e, kérdem ijedten, vagy úgy volt?
Szégyenpecsét lett mára minden érdem?

HIÁBA

A füledt holtág-partra lopva
elindulok feléd:
belebuktál a sárga porba,
hangyaként mart a söpredék.

Csörtetve rúgta szét az erdőt
a kréta-ég alatt,
mint óriás, bolond kereplők,
a botok most is ránganak.

Innen jöttél, e furcsa kútból
másztál hiába föl,
hirtelen visszalök az undor,
kéz, láb, arc, ahol nem pöröl.

Hallod a mohos téglakürtben,
velem többet ne játssz,
az elnyelt zene meg se döbben,
súlytalanul dobog a tánc.

VISSZAFELÉ

1

Nyelvem alatt amit forgatni restelek,
vétlen pislog felém a felelet,
de bárhogyan is, nem ismerhetem.
Egy más világ más ösztönébe vésve,
ha hozzá ér is arcom és kezem,
nem találom meg álmaimat ébren.

2

Leszáll, fölszáll a szó mérlegre téve,
kitágul, elszűkül a hurok.
Az ég reszketőn keresi a földet:
igazgatva nagyító üvegét
a porszemet fürkészi elmerülten,
aki lehetnék akár, mondjuk, én.
Más világot lát, nem amit
remélhetőn valaha ismerek.
Gyanútlanul ki járok-kelek ébren,
akármit megtapintok,
elejtek, fölveszek.

3

Nem hittem volna régen,
sajnos ma már tudom:
befelé lépni roskadt-öregem,
de fiatalon nézni vissza aztán,
nemcsak nem lehet,
nem is érdemes.

Hátam mögött a holnapot facsarja
 az érdektelen, mohó élvezet.
 Egy-egy fölbukó szó hátára kapva
 grabancuk markolom, akármi göthösek.
 Meg kell próbálnom menekülni mégis!
 Már-már szabadon tágul ki orrlíkam,
 nem kérdezem, utam hová vezet?
 Bár a fejőszék sánta és üres,
 a laskás falnak döntöm hátamat.
 Látszatra ennyi csak, nincs ennél egyszerűbb:
 orrom, szám, fülem, szemem – becsukom arcomat.

Fordítva érni hozzá, ki öreg,
 számolni minden, minden veszteséggel.
 Az ásónyomok résén odaláttam,
 oda, ahol a sárga, buta föld
 piócaként szívja a fényt magába,
 ahol a sötétség mindent magába ölt.
 Pohos üveg az asztalsarkon este,
 a dugót valaki mélyen nyakába törte.
 Ha emlékszem is egyelőre még,
 ezt is elvesztem egyszer majd örökre.

MINDENT EGÉSZEN

Kibelezett szobák
albérlet-foglyaként
a nincs-ajtó vasát
lázás góggel becsaptad,
az élet férc-javát
fellengzőn megutáltad,
s a könyvtárak ölébe
vakondként odabújtál,
a fóliánsokat
hol sárga ragya verte.
Túlbuzgó hangyaként
hiába kaparásztál,
föladva magadat,
mint vak moly, úgy röpültél,
elhagytad sorsodat,
meg semmit se találtál,
összegyűrt múltadat
láttad a betűsárban,
üres papír-jövőd
fintorgón ásított rád,
ha tudtál valamit,
érdek latolta azt is.
Ormótlan baglyaként
az alkonyi lazúrnak
padlások pókhálós
kéményében lapultál,
becsukva szemedet
itt vártál a sötétre,
igazi örvényét

7
hogy izmodnak kitárja,
majd sustorgó szobák
egérnesz-titka hajsztolt,
parázsló szemgödör
szemérmetlen hívása.
Zuhanni kényszerült
a durván fölszakadt szem,
a saskék láthatárt
a sors zsákja bevarrta,
mindent vágytál mohón,
hát elvetted, mi nincsen,
feledted kényszerűn,
amit sohase tudtál.
Mérgesen mart belül
a hörcsög-keserűség,
de túrted úgy-ahogy,
kifosztva, tettere készen
a világ közönyét.
Saruját csókolgattad,
s kegyelmet nem adott.
Tán jobb is így, nevettél,
míg féreg rágta el
a szál pallót alattad.
És minden egybeforrt,
vad pulzus, tunya álom.
Ijedten sistergett
a sósavas gyomornedv.
Tülekő hallgatás
mart szét mindent egészen.

VÍZCSEPPEK

E közbeszédtől foltos lapokat
ki tudja, milyen szél pofozza,
hallgatnak-e, vagy vallanak,
tyúkszemükön az idő sarka.

*

Bánattól ordas már a szó,
aki kereste, varrta,
túlzott készséggel ugrom
vissza sötét magamba.

*

Letettem volna régen
tollam és életem,
ha nem lép át reményem
a zörgő tényeken.

SORS-TÜKÖR

Elképzelem, milyen lehetne,
ha újra mindent így kéne megszereznem,
a pusztá két kezemmel.

Akármi szűkös, azért
az is csak élet volna,
s a boldogságtól semmivel se messzebb.

Ahogy a csupa-kő talajban
csetlik-nyaklik a csákány,
csont, ín, izom, megállok.

Baromvásárszagú
fáradtsággal fizetni mindenért
elég lehet-e, nem tudom.

SOHASEM AKARTAM

Habzsolni, szívni,
mint szivacs magamba
szomjan, önzőn az életet
én sohase akartam.

Hát félrelöktek,
durván megtapostak,
szégyen, nem szégyen, ez vagyok:
kapcája a világnak.

Mintha már mindent
elvesztettem volna,
mint mikor nem ismertelek,
téged kereslek újra.

MIELŐTT FÖLFEDEZNÉM

A tudatunk görbe völgyén
szánkázó homályt,
mielőtt megnémítana,
imbolygó, régi arcod
talán fölperzseli.
Látod, száz lobogásból
foszladó régi szó
szavam,
sebesült, beteg,
többé már semmilyen
kóbor mesét be nem tölt.
Régi-új titkok öblén
mulya pók leskeli
a gyanakvón és titokban
hódító hallgatást.
Nincs szitok, durva hang.
Fáradt-öntudatlan,
mint egy senki-se-tudja-hol-jár
expedíció,
befeelé baktatnak
a szomjazó szavak
sivatagos magamba,
miközben azt hiszem,
feléd.

JOBB VOLNA

Jobb volna újra mindent
egy szál tollra bízni,
kikapcsolni az áramot,
a hörgő nyomdagépeket,
vissza a cellamélyre
húzódni a papírhoz,
s lesni, hogy földereng-e
latin szavak között
véletlen a neved.

MI TÖRTÉNT?

Mennyi elszánás és milyen forró,
dióbél-illatú derű süttött át hirtelen
az ablakon, mikor megjöttél, bekopogtál!
Mégsem az történt,
aminek kellett volna történnie.
Nem álltam föl és nem rohantam.
Ültem csak magamba görnyedve,
mintha nem vettelek volna észre.
Hitetlenkedve az újabb zörgetés szavára vártam.
Lassan, sokáig babráltam a kilinccsel, kulccsal,
mire az ajtó kitárult.
Átöleltelek, megcsókoltalak.
Boldog voltam. Bordáim között
észrevétlen lapult a késlekedés kusza,
bűntudat bélelte fészke.

NEM VOLT ÉRDEMES

Mi mindent elhagytál értem,
és látod, nem volt érdemes,
gyerekként lehorzolt térdem
most is ugyanolyan sebes.

A mítoszok füledt sarában
fájó idill szikrázhatott
egy pillanatra, meg se láttam,
elnyelte egy sárkánytorok.

Görcsösen ragaszkodom hozzád,
épp ezért elveszítelek.
A valóság sokkal gorombább
annál, amit én képzelek.

IMA GYÓGYULÁSÉRT

Beteg vagy, én meg, mit tehetnék érted,
az ingerültség kergebirka csöndjét
faggatom, mint akit épp tetten értek,
egyre üresebb leszek, egyre görbébb.

Kit régi tévhit rögeszméje átkoz,
tehetetlenül, vaktában fecsérlem
a fogyó reményt, mely a gyógyuláshoz
segítségül szegődött a sötétben.

Imádkoznék, de nincs kihez forduljak,
az Isten biztos elfelejtett engem,
és soha többet, tudom, meg nem hallgat,
túlzó dühömben annyit sértegettem.

Amikor mégis lehajolna értem,
vad gúnynak érzem e futó szerencsét,
s az örömnak, mert fortélyát nem értem,
megrogyó térdde földre ejtem terhét.

KETTŐS ARCKÉP

Már az öncsalás káprázata sem véd,
a hátam mögött leskelő világ
fölfal, boldogan nyújtja rám a nyelvét,
hisz kezdetektől mindig erre várt.

Ne ismerjen meg senki, azt szeretném,
olyan vagyok, mint akiket utálok,
megszégyenít a gyerekek bizalma
amikor érdemtelen rátalálok.

Te vigasztalsz, ki gyöngé vagy, beteg,
s mert semmit se ér bennem az erő,
elfogadom a segítségedet
boldogan, mint egy emberevő.

KÉNYSZERPÁLYA

Talán túlságosan egyszerű,
mégis jó volna, hogyha értenéd,
e szerelem koptatta szavak
rozsdamart szégyenét.
Eddig fölöslegesnek véltem,
fogyó időmből most süvít felém,
mikor már megriaszt,
nem lesz mikor, nem lesz miért
elmondani, hiszen lassan azt sem tudom:
szeretlek-e, szeretsz-e még?
Ijedten feléd fordulok,
hova tűntél, itt vagy-e,
érezzük-e, amíg kihűl,
mint rég a kábult szerelem
elektromos szikráiban
a teljesülés özönét?
Ma már hozzám semmi se vonz,
csak köt a hajszott megszokás.
Hibáim kerge zsarnokokként
keserűn fintorognak rád.
Övék vagyok, tudom, egészen,
sikertelen, arculköpött,
mint tengerár sodor a szégyen
Scylla és Charybdis között.
Roskadtan, csöndben azt szeretném,
mástól kapd meg, mit érdemelsz,
ha már tőlem úgysem telik.
Ez a lemondás mindenem.

UTCABÁL

A hideg lomb átjárja bőrömet,
az elbukó nap őszei villanása
megáll a lombközökben.
Megállok én is. Hozzád közel.
A borzongva áradó délutánban
leülekszik az elfojtott jajgatás sava
sűrűn, sötéten, ahogyan semmi még
e földtekén soha. S aztán mögötte,
miért éppen mögötte, a boldogság
parázna illata kilobban.
Beszívom hirtelen, mohó góggal
titokban, mint öngyilkos a mérget.
Álarcos utcabálban idegenek között
botorkálunk,
zizegő lampionok fényében,
villanydrótok húrjai alatt.
Nem álom ez, de mintha álom volna.
Kegyetlensége régről ismerős,
hagyom magam becsapni mégis.

ÖRÖKRE ELBUKOTT

Egy vidám, gondtalan fiút,
aki magabízón akármire képes,
magad mellé érhetőn azt szeretnél,
amilyen én már soha nem leszek,
aki mellett kibírhatóbb az élet,
aki jókedvűn csal, lop és szeret,
s nem ily fanyar kényszerrel áll a házhoz,
végez el mindent, jaj, minek, minek,
ha ára az, kiszívja büszke véred,
az utolsó csepp szeretetedet.
Csodálkozom, hogy elfogyott a kedved,
tűrni nem bírod, amivel kínozlak,
sötétben nézel meglepett szemembe,
elfúló hanggal lobban a szavad,
mégsincs erő bennem a változáshoz,
mohó és háládatlan szenvedéllyel
föléltem, látod, mindent, amit adtál,
s most üres kézzel markolom a semmit,
gyalázatomban világosabb a napnál.
Egy marionett hideg bábtusája,
idegenkedve és lemondón nézed,
az összekuszált madzag hova rángat,
milyen fintorgó közhely-szenvedélyek
torzítják el kietlen arcomat,
bármit megjátszom, de semmit nem érzek,
aki tartotta a fonalat régen,
sehol sincsen, örökre elbukott,
egykori, lelkes, büszke, titkos énem.

SOSEM VOLT SZAVAK

Sosem volt szavak jutnak az eszembe, külön a te kedvedért találok ki őket, sietve körmölök, bár az se biztos, tollam nyomot hagy a papíron. Mint levél érkezik majd, miután e félreeső, vidéki postahivatalban, ahova külön ezért utaztam, lezárom s bedobom a vércseppel felbélyegzett borítékot. Este lesz, expressz postás hozza motoron, előfordul néha, az aznapra esedékes táviratokhoz csapva. Becsönget. Mióta szegény Bundás kutyánk megdöglött, a csengő egyedül jelenti jöttét. A zajos orosz robogót egy darabig a kapu előtt túráztatja a biztonság kedvéért. Kipirulva, izgatottan keresed a borraivalót, szaladsz valami jó hírt várva, félve a rossztól, ahogyan elibém illendőségből se futhatsz már soha.

Gyanakvón forgatod a névtelen borítékot. Késleltetni próbálván ezzel is a csalódást, nem írtam feladót. Vonakodsz felnyitni, mintha előre sejtened a tartalmát. Arcodról elröppen a boldog izgalom, a gyerekes pirosság, úgy érzed, óvatosnak kell lenned. Amikor a boríték mégis kibomlik a kezeden, furcsálkodva forgatod az üresen felejtett papírt, s nevetve találgatod, ki írhatta, miről szólhat, miféle vegytinta rejti titkát. Boldoggá tesz egy árva fűszál, felszáradt esőcsepp nyoma, por pecsétje a túloldalon. Féltékenyen figyelem az odaadó, feszült készenléetet, amivel a legapróbb jelre is lecsapsz. Most már bánom a rosszul sikerült tréfát. Jobb lett volna mindent szabályosan megírnom. Némi csalódás árán elkerülhettem volna, hogy annyi mindenkit a helyembe képzelj.

NÉGYSOROSOK

Cápaszájú lépcsőház fogad be,
mint öreg mozsár törí arcomat,
fog nem harap így mohó képzeletbe,
ilyen gyorsan a banán sem rohad.

*

Fölidézni csalódás arcodat,
a festmény is felbérelt rágalom,
a fényképed fiókban és falon,
agyam ahol ijedten válogat.

*

Akármit teszek, mégse én vagyok,
kifordítom a bőrrömet akár,
ne védjen, és ne rejtsen semmi már,
mohó kézzel, akár a tolvajok.

*

Torkos, felhőtlen istenek,
mintha csak darázs csípne meg,
hirtelen összerándulok,
nyakamon a rozsdás hurok.

RÉGI HARANG

Hibáimtól nem védhettél meg,
elvakult lényem mágnesére
vasreszelékként rátapadtak,
de azt megsúgtad, mit jelent
túlélni a pillanatot,
amely megindult ellenünkre,
s olajos tankként robogott.
Amíg a nap arcunkba süt,
s megkímél kortynyi örömével,
mondjunk neki köszönetet!
E megkésett vallomás is,
látod most a torkomra forr.
Nincs tovább. Ez az életem,
akadt kerék, áll üresen.
És az idő soha többet,
tudom, meg nem lódul velem.
Ahogy a szuvas grádicson
másztam fel régen a toronyba,
s megkondítottam a harangot,
úgy vélek mindent hallani,
tisztábban, mintha igaz volna.

RIGÓ A KERTBEN

Hallhattam a hangod,
lépteid zaját,
láthattam az arcod
sok-sok éven át.

Föl a buldog-hegyre
míg haza megyek,
a kulcsot keresve
kezem megremeg.

Egy rigó a kertben
épp tollázkodik,
fölnéz, tovarebben,
el se búcsúzik.

NAGYÍTÓFÉNY

A kisvárosi giling-galang utcán
álltunk a macskakő melegben,
pulikutyaként köröztünk
nadrágom egérrojtjai
az augusztusi pisma naplementben.
Mit reszkető kéz el nem érhet,
horzsolt, szilánkos utunk hova visz?
Beszélni kellett volna mindarról,
miről beszélni nem lehet.
Ifjúságom elrontott, késő kortyait

a gyóntatószék szúperzselte csöndje
forró homokként itta fel.
Meleg, barna bőröd
a lemenő nap kényszerű hevével
sütötte függönyhálós ablakunk.
Amit vegyész lombikban nem keverhet,
amin nagyító fénye nem hat át,
belélegeztük az álmatag sötétben
a sejtmagok felé lövellő
elveszett éden illatát.
Durva sebészként téptelek ki ekkor,
önfeledten ki voltál egykoron,
százezer köréd záruló kapocsból.
Miféle önzés hajtott, nem tudom,
hogyan magamnak követeltelek,
nem érdemeltem, nem volt hozzá jogom.
Mohó bírvágy tüzelte jellemem,
makacsul vonszoltalak e nyűgöző
családi idillium felé
horpadt, vakotás tájakon.
Igen, óvtál tőle, ijedten tiltakoztál,
tudtad, amit én máig sem tudok.
Próbáltam általlátni mindenben,
a lüktető, zöldárnyú sejtfaon,
s e tűnő mákonyt cseppig inni ki,
de már mindezt nem akarom.
Jóvátenni szeretném csupán,
mit jóvátenni többé nem lehet.
Négykézlábon, legyőzve szégyenem,
ijedten söpröm annak cserepét,
mit góggal törtem össze az imént.

VISSZA MINDENT!

NEM KÉNE FÉLNEM

Félnem nem kéne attól, hogy leszólnak,
átnéznék rajtam, jobb is így talán.
Aligha bírnánk egymást elviselni,
kéjleső hiányt, arc-nélkül álmokat.
Tovább dobálva élni-halni –
gyerek, család, amit kerestem,
s huzatos zúgban megtaláltam,
veszélyt veszély hátára gyűr
egyetlen hullám-hát bukdácsolásban:
lecsüng a nap, a föld kihűl,
évezredes dühvel rugdalta
a másra váró öncsalás élénk.
Azt kell szeretni, félni, ami látszik,
hazudni szemérmetlenül rakásra,
más pofába túrni minden szennyet,
törvényt tipró ringyó közönnyel
dicsekedni egy nemlevő szerepben.
Jutalmul itt a bordély lelkesültség.
Dühöm csak hűvös lombikfalra vert
pára, nem nézem, hogy ki törli le.
Bolond vagyok, e fajt, e nemzetet
ellenére megóvni nem lehet.
Tudom, hát persze, benne létezem.
Körmönfont, ocsmány kedvesség ez is,

felfújt önérdek. Teljes zablaszájjal
feszülni, csalni és hazudni,
az életfogytig érdeklánc szavára
megtört gerinccel tesszük, ami kell.
A vérömleny-sötét igazság,
az aprópénzre fölváltott való,
jól tudjuk közben, semmire se jó.
Hempergőzve és támolyogva
bukik az újszülött bárány
világra boldogan, és gőzöl a fűvön.
Így zsarol minden védtelent,
család, gyerek létére lesve,
mint cinkosát, a számító világ.
Száz aljas alkalom ölet kínálja:
gyere-közénk, riszáld-magad magát.
Akkor jobb volna egészen talán,
kacsintással kellem és förtelem
hadd bírjon együtt boldogan.
A hatalom álcázott féreg-arccal
hajol fölem, de meg nem ismer,
közönyösen rágcsálja jellemem.

NINCS MENEKVÉS

Nem akartam beszélni erről,
egy szót se szólni, pazarolni végképp,
de eltévedtem, ahogyan e földön,
ízlésem szerint, soha nem szabadna.
Másra most már hiába vágyakoznék,

szemet vetni, így letaposva, nincs mód
távolabbra, hát viselem, mi rám jut.
Őszintébb volna megbékélni végre,
mint céltalanul ellenállni folyton.
Törésre vinni mindent képtelenség.
Nemcsak saját létem forog a kockán,
mindannyiunkra sandít a sötét kór,
ami korunk gyomrából émelyeg föl,
csillapítani nem elég a jó mód,
se elkerülni étvágyát az ösztön.
Bizalom hajszott menekülve hozzád,
de épp ez vall most önző szégyenemre,
csak szaporítom gondjaid gorombán
e szeretetre méltatlan világban,
s nem tudlak megvédeni semmitől se.
Ahova estünk, rugdalom a csapdát
a vas sötét szagától részegülten,
pedig talán jobb volna elfogadni
a helyzetet, és örülni, hogy élünk,
és zsigorgatni létünk pusztá titkát,
és menteni, ha tágul a szorítás,
amit lehet, tovább a gyerekekben.
Befelé kéne fordulni magunkba,
mosolyogni, ha csúfot űz belőlünk
e számítóan tébolyult világ.
Nem venni észre válaszul a gőgjét,
bármi sovány is, élvezni a bosszút:
az elmúlás nemcsak minket söpör szét,
a legaljasabb áron vett tekintély
is félszegen az enyészetbe torkoll,
és pöffeteg és bamba hiúságán
unott vándorként füttyül át a szélvész.

Ahogy ő minket, őt is megalázzák
egy más törvény mohóbb csatlósai,
észre se veszik, úgy hágnak nyakára.
A hideg anyag önkörébe borzad:
a szitkaimról mit se tudhat, mégis,
mintha követné, úgy váltja valóra.

SZEMTŐL SZEMBE

Kit bomló erkölcs lavinája görget,
nézzél szemébe a tükörnek!

Amit ígért, visszaveszi az álom,
ne akarj látni mindenáron!

Az idő lassú, hétpecsétes titka
sose tér, ha elveszett, vissza.

Remegsz a sok krikzkraksz bozótosában,
gyáván, aki csörtettél bátran.

Kerested, de már többé nem keresnéd,
a kiszolgáltatott szerencsét.

A címke mögött, amit a sors rávarr,
nem békül senki önmagával.

A gyilkos elé a kést odalökted,
nem remélsz szájalomnál többet.

ÖRÜLJ, HOGY ÉLSZ!

Szipirtyó torkú ősök,
mindegy, mit akarnak,

hólyaglelkű utódok
mindegy, mit remélnék.

A múltnak vége van,
a jövővel ne törődj!

Örülj, hogy élsz
– késsel a torkodon –!

ÖREGAPÁM

Ha van időm néha,
kifekszem a napra,
hadd süssön e léha
világ öregapja.

Más akartam lenni,
de ez volt az ára,
meg kellett fizetni
százszor és hiába.

Látszólag nem kérte
követelte senki.
Megérte, nem érte,
minek most már lesni.

A választott eszme
bérencévé kedvem
– tévedés, szerencse? –
nem ösztönzött lennem.

Kíváncsian vártam
a leprás dicsőség
hányféle ruhába
öltözteti hősét.

Azt is érdek hozza,
hogyha összetörnék,
mit most hajbókolva
szolgálnak, a törvényt.

Úgy kell a bolondnak,
maradjon magára!
Akit eltaposnak,
az se élt hiába.

Keserűség nélkül
kéne, hogy csodáljam,
egyenlővé békül
ki minden a sárban.

Nem gondolok semmit,
ha tudom, bevárom,
amíg nem bánt senkit
vesztem e világon.

Így mar el magától
földünk öregapja,
fröcsköl a fogáról
a veszettség habja.

MINT MOHÓ TETVEK...

Mint mohó tetvek ing- és gatyaráncba,
mert táplálékot és meleget ad,
bújunk a hegyek, völgyek hajlatába,
élünk a meleg ég-dunna alatt.

Feneketlen-vak étvággyal a földet
túrjuk, forgatjuk, lessük, hogy mit ad,
s nagy pofával dicsekszünk egyre többet,
elvitatnánk, anyánk, hatalmadat.

Erdőgyapjas hasad még kínba görbed,
ki se bújtunk belőle, rád köpünk,
mintha ettől lennénk hatalmasabbak, többek,
lenne biztosabb jövőnk, örömünk.

Pedig mi kell? Csak megrántod a vállad,
s az éhség réme máris ránk mered,
az ember nem több, mint egy ügyes állat,
ha nem szolgál, megdöglik nélkülöd.

MÁSİK VILÁG

Fönn csillagok hegesztőfénye vibrál,
sötét ágak egymás kérgébe kapnak.
Másik világ ez, jól tudom, ne is mondd,
térképét vesztett vidék, vak nyugalmat,
mint a levegőt szívja be a vándor.

A domb alatt csődörök harca tombol,
az alvó test mögött más lélek ébred.
Lezuhognak a tegnapok elébed.
Sok limlom között itt a jövő kulcsa,
de ha keresed, végképp nem találsz.
Ha megtalálnád, jobb akkor se volna,
egy villámfényt vetne csak utazásod
a tájra, mely saját terébe horpad.
Cérnaszálként hajlonganak a lángok,
a legkisebb fájdalomtól elszakadnak.
Fölfeslik, még mielőtt összeforrad,
ahogyan éppen a semmi kívásta,
a létnek félreszabott titkú vászna.
A tű vaktában kószál, összevissza,
ami vezeti, nincs nyugta a kéznek,
de idegesen amit összerángat,
nem marad meggyűrve csak azért se,
gazdátlanul visszasimul magába.

TIBET

Érzed, Tibet viharbölcsője renget
a ritka-kék üvegharang alatt,
egy túlfeszített húr elpattan benned,
s a sárga láng fölmetshi a hasad.

ÖRDÖGI KÖR

Kopár szóval
mint lámpással,
virág-illat,
útvesztőben
négykézlábon
táncot redves
eltévedsz és

keresed,
merre vagy:
varas bűz,
utazol,
menekülsz,
tapsra jársz,
elmerülsz.

Ezer kudarc,
méreg rágja
öntudatlan
hazugságból
maszlagot főz,
sárkányállú
töri tested,

ezer dac,
mostohán
önmagad,
hét marok
megetet,
satuba
lelkedet.

Repedt foggal,
a sercegő
hova csörtetsz,
megmenteni
irhadat és
Válladon a
zsákja inog

ránc mögött
sűrűben
merre futsz,
mit akarsz,
írmagod?
végtelen
súlytalan.

VOLT-NINCS

Lehet-e még, ami volt-nincs,
tékozolni, gyűjteni,
a szemgödör sötétjében
keresztútnál állni ébren,
ha az álom elkerül,
tűz ha röppen szalmaláng
istrángjába táltost fogni?

Göncöl szekér nyikkanása
kenetlen szól, messziről,
forgószeleként fölkavarog
küllői közül a por,
takarónk, a varas este
kóbor kutyák foga közt
rojtosodik, vászik el.

Perdül a bab, rosta zörren,
sárga csontú múlt idő
fogát vássa a jövő.
Ki mint vetett, úgy arasson,
mennyi-mennyi ezer év
fosztotta ki kapzsi földünk,
szórta titkát szertesét!

KÉT CERUZARAJZ

1

Fűszálak borzolódnak
a dűlőút körül,
tárva-nyitva a múlt
bozót-kapuja.
A sötét ablak-ég
besüt mögötte.
A kerékszaj mérgét
a por fölissza.

2

Az őszi ég
hideg száját
rád tátja hirtelen.
Menekülni, érzed,
nincs erőd,
minden mozdulatod
a hátad mögé rejted.

ELROMLOTT HOMOKÓRA

Vadító csecsemőhit
ábrándos gögje hajszol,
egy lángoló oroszlán
bő sörényében alszol.

A nyitott paplanrésen
átömlő légkutatban
távoli, láthatatlan
filozófia kattan.

Párnába fúrod arcod,
melléd fekszik az este,
elmondja, amit ébren
mondani nem lehetne.

E lassított kivégzés
borzalma meg se illet,
be kell magadat csapnod,
mást kell tudnod és hinned.

A lesipuskás velőből
a feledés golyója
szúpercegésként ömlik,
elromlott homokóra.

ÚTSZÉLI BALLADA

Akit nehéz gyümölcsök
vélt bambasága táplál,
ott lel majd egy csütörtök
az alkonyrágta fáknál.

Míg ezt-azt összeöltök
a hunyó napvilágnál,
puffadt pofájú, hörcsög
lombjuk arcomba hátrál.

Érzem, az önzés görbedt
hatalma kiforgatja
talpam alól a földet,
homokszemet a hangya.

NINCS GYÓGYULÁS

A határokat érthetetlen göggel
betörted, mint régen az ablakot.
A papsajt és a csalán amit fölvert,
botolva hagytad oda udvarod.

Az ablakban egy tűhegy tépte arcél
térképe kísért, nem mehetsz haza.
Kisgyerekként kitől vacogva féltél,
most mintha terád hasonlítana.

Képzeltél cifra ótörök hazát,
meg urali sötét szurdokokat,
Ázsiát, hol a szél mongol-nomád
táltosok zsolozsmáiba kap.

Arra tévelyedsz boldog-akaratlan,
merre a régi légszomj görcse húz.
A fényképezőgép szemedbe kattan,
megadón tűröd, szőrehullt hiúz.

Senki semmit nem akar tudni rólad,
mögötted üszkös, poroltott utak,
mindent ismersz, de mindent csak futólag,
gyerek fővel is görbe ujjú agg.

Festéket rágsz, az alkony vacsorát ad,
lerészegedsz a végső ízekig.
Beteg a szíved és dagadt a májad,
s az orvosok is félrekezelik.

És maró gúnnyal és gyilkos lepénnyel
feléd diétás nővér szendereg.
Nincs gyógyulás, ezt már fölérted ésszel.
Önámítást kérsz tabletták helyett.

EGY TŰSZÚRÁS

Egy tűszúrás a Kárpátok havában,
vonatfütty hideg cérnája mögötte.
A szélbe lobban, nem varr össze semmit,
rozsdás a tű is, vérmérgezés-görbe.

A lepedőn a műbőr szaga átüt,
a fejem nehéz, tompa, mint az ólom,
az üvegen vad fenyvesillat érzik,
torz képzetek ölében forgolódom.

Korom szítál az utazás egéből,
belepi nyitott szemem és az arcom.
Káromkodik a kalauz szlovákul,
s a szerb utasok furcsa páva-hangon.

Te már alszol, és paplanaik mélyén
a gyerekek is az otthoni házban,
elszáradt ágon ingadozó fészek,
honnan sokáig szinte ki se láttam.

Végleg eltévedt világutazóként,
mint aki soha nem lehet már otthon,
a veszély görcsét agyvelőmben érzem,
de a szavait jobb, ha ki se mondom.

ÁLOM KÖZ

Csúzos, öreg ház homlokára
kiült verejték, ez vagyok,
beléndek levél lobbanása,
méreggel telt sötét magok.

Mákonyittas falusi este.
A jelszavakba varrt talány,
mélyvörös betűit feledte
a fegyvergyár szürke falán.

Dongó vagyok üres üvegben
ősz végén a szőlőkarón,
kő a lekváros kenyeredben,
sivár mezőn a sárga gyom.

Lába a lesántult kutyának,
elhagyott asszony levele,
mit zokogva írt az urának
s könnyel mázolta tele.

Tócsa vagyok a patanyomban,
parázsevő táltos bele,
a világfa lehulló lombja
és átok-görbe gyökere.

SZÉNA SZÍN

Mint bolond matrózt, öl a sűrű kétely;
a kátrányszaggal fertőzött szakáll
torkodba mar, tudod, semmit se érsz el.
A szavak ölma homlokon talál.

Lefordulsz hát a habzó víz ölébe.
Mozog az ajkad, s nem mondja ki: vége.
Körmöd lesiklik száz hullám falán
a mindig újabb mozdulat elébe.

Odafönn felhők báránybégetése,
a nyári ég elektron-illata.
Por hömpölyög a nyáj után a rétre,
mely soha többé nem talál haza.

Beleszédülsz egy örvény vákumába,
a part üres, mint ásító torok,
érzed, piócacsók tapad a szádra
és a nyelvedre reszelős homok.

Hagymaszagú eltévelyedett táltos,
ráncos markodból hangyaboly pezseg.
Nincs több szavad az elvadult világhoz.
Arcod belepik lassan a legyek.

BUJDOSÓ ÉNEK

Megáll velem a lángoló faló,
a nemzet nyelvet öltő délibábja.
Vizel. Alatta szénaillatú
tócsa. Felfröccsen lázas horpaszára.

Kehes szegénylegényként magam is
elfordulok egy pillanatra félre.
Aztán gyerünk! Habár a cél hamis.
Nincs ragtapasz a tegnapok sebére.

Visít a hideg, vadvizes határ,
porzik, ahogy töröm, a nád bugája.
A messzeség börtöne visszavár.
Ajtaját a nap lakatja zárja.

KÉT RÉSZLET EGY ELKÉPZELT SZÁMVETÉSBŐL

Még egyszer hogyha bejárhatnám
az utat, mit rendelt a sorsom,
félrelökném Aladin-lámpám,
a sok gátlásra nem volna gondom.
Az igazság bizonyos ponton,
a lényegtelenység határán,
akkor szűnik meg, ha kimondom,
vagy tévedésem ha belátnám.

Amennyit kellett volna, annyit
nem árthattam, ez volt a bűnöm.
Máig cipelem csalfa terhit
botorkálva sok cifra nyűgön.
A leszámolást elkerülnöm
nem a jóság türelme lendít,
önzés fegyelmez, hogyha tűröm,
s a lázadás se old meg semmit.

NAPKELTE

Labirintus utcamélyen,
macskaszagú kapuboltban
árulják a vesztedet.
Végheteden pusztaságod
átugrod és itt maradsz.
Mögötted a kelő nappal
szóba senkivel se állsz.
Kalács belét majszolgatod,
márcot iszol, nincs időd.
Kövesúton lovas vágdat,
söröspalack durrogás...
Éjfél tájban jön a válasz.
Becsukódott a füled.
Hol csurog a mézesbödön?
Megrázod a fejedet.
Véget ér-e furcsa álmod,
soha meg nem tudhatod.

ÁTUTAZÓBAN

A birodalom rozoga szívében,
hol a népvándorlás sivataga horkol,
kiszáradt szájjal, akár egy teve,
a kockaköves Vörös tér elébe
a metróból a fényre följutottam.
A taxihoz rendőr irányított,
gumibottal terelt a helyemre.
A csomagoktól szabadulva végre
a kopott ülés ölébe merültem.
A benzinbűzös kocsi belsejében
a kesztyűtartó fiókjába láttam:
kanál, pohár, kulacs víz volt a kincse
szegény ördögnek, majdhogynem örültem,
mikor becsapott. Hiába leplezte,
elővillant aranyló szemfoga.
Sildes sapkája ott lógott az órán,
a számokat azzal takarta el.
A határon a szakma ifjú hőse,
jó vámos Rousseau keleti utóda,
seggembe dugta a fémkeresőt.
Maradék önérzetem összetörve
halszemű gnómként vigyorgott reám,
és nem törődött bele a kudarcba:
a zsebkendőmet is kibontogatta,
mohón turkált papírjaim között,
de elpocsékolt, ósdi titkaim
nem találta meg, bárhogy kutatott.

SOSEM VOLT UTAZÁSOK

Hol a békazöld kőbolt,
a kecskehólyag árny,
hol a vibráló hófolt,
a ciroksöprű szárny?

Sosem volt utazások
ruhámat összegyűrték,
a tér közepén állok
rágva egy régi zsömlét.

AJTÓNÁLLÓ

Tévedten álltam e földöntúli tájon,
mint koponyába tett szélfúttá gyertya,
vicsorgott rám az új lakótelep.
Az ablak mögött Dzsingisz kán konok,
zsírtól fénylő, csontos kobakja
szinte lángolt a nagy kultúrteremben.
Ajtónállóként én, diplomás szolga,
lesunyt fejjel vigyáztam a nyugalmát.
S a porta előtt, a kopár éjszakában
orromba dőlt a régi magyar puszták
parázsló, félelemtől terhes illata.
Visongattak a lányok, meggörnyedt a banda,
mozgalmi dalok, avult slágerek
vergődtek bent a visszhangos falak közt.
A pálinka, a bor méretlen ömlött.

Itt az történik, amit én kimondok!
Az asztalt verte, mind az üvegek
felborultak. A cserepeken táncolt.
Orosz táncot. Öreg, recsegő térdel
rugtatott fönn a feldúlt asztalon,
s a gutaütés tompa jajsavára
lefordult, mint a golyóérte vad.
Bekandikált a szürkeszemű hajnal,
elszállingózott a sok részeg vendég,
a hölgykoszorú, a sunyi zenészek.
És fölvisített a mentősziréna,
az ajtószárnyak gazdátlan lobogtak.
Egyedül feküdt, kiszolgáltatottan
két posztóruhás segéd közönyének
kitárt karral a kriptahús kövön.
Önkéntelen a veséjébe láttam,
a bosszú görcsét leégető szeszben
visszatükröző sérelmek rajára:
Most mi jövünk, most mi leszünk az Isten!
Gúny lobbant rám semmibe nyílt szeméből,
sikere titkát így vitte magával,
kapzsin, remegve, jaj, nehogy kifosszam.

EZT A LEVELET NEM ÉN ÍRTAM

Ezt a levelet nem én írtam,
az utca porából kapta föl a szél,
ismerem mégis minden szavát.
Kallódó, szélbeszórt üzenete
úgy szorítja el a torkom,
mint a gyerekkori beismerések
fullasztó, forró szégyene,
hátborzongató hajnalként kereng föl,
s mint részeg nyugalmú vereség
otthonosan ül le mellém a padra.
A szél a mázsás nap felé szivárogo.
Sebzett hollóként verdes fönn az égen
a gombostűvel átszúrt betűk árnya.

EGY MÁSIK ORSZÁG

Egy másik Duna-part
 kavicsos tocsogói közt,
egy másik szigeten
egy másik szél
 lidércnyomásával a mellemen
 más halszag mákonyát
 lélegeztem be
 más ország
 más kietlenségét éltem át,
 más aljasságot
és más közönyt
 más jóságot viseltem el,
 nem azt, mely átkarolt
minden más volt,
 idegen, újszerű
 a kátrányos ladik
 bársonyos kotyogása a láncon,
 a rozsdás lakat
 ahogy a korhadt cölöphöz verődött
 és a vérszag,
 a nádas,
 melyben a gyilkosok
 kiugrálva a tankjaikból
 élve lobbantak el.

Egy másik jajgatás
 sajgott az őszi szélben,
nem az, mely hallhatóan
 a tudás felszínén gyűrűt se vetve
 mögöttük elmerült.

VÉLETLENÜL

Nem én vagyok,
erre ébredtem,
ahogy a kőszínű álom
véget nem érő közönyét
az első napsugár
föltépni kényszerült.
Könnyedén léptem át,
mintha egy gyűrött ruha
ráncai simultak volna el,
véletlenül
egy más világba.
Új mozdulatok, új szokás,
ezt képzeltem,
de régi volt itt minden,
szakadt, öreg,
akárcsak én
aki fiatalnak képzeltem magam.
Kortalanul és boldogan
hevertem
az évezredek szíttá fövenyen,
s annyira egyedül,
amennyire csak engedte
a szemérem.

VÉGÜL

A hóvirágos éjszakát kitárom.
Egyetlen lendület és vége van.
Aki túlröpült hetedhét határon,
gubbasztok csöndben egyes-egymagam.

Olyan mélyen és olyan sűrű csöndben,
amely talán a változás maga.
A boldog semmi lecsap, tovaröppen,
mint a fecske, ha vizet ér hasa.

Látom is, nem is, ahova jutottam:
kénköves erdő, ringó, ősi láp.
Szemembe lidérccláng világa lobban,
pengeként metszi fel a föld hasát.

ELVESZETT MOTÍVUM

Az Isten akkor van veled,
amikor megtámad a csönd.
Bizonytalan lesz a neved,
mi van lent és mi fönt.

Mikor szinte nem létezel,
szétroncsol a világ.
Azt képzeled, hogy fölemel,
s hogy nem bírod tovább.

Oldódj bele a semmibe,
habzsold a múlás ízeit!
Ahogy eszelőst a hite,
bűnöst a bűne boldogít.

Kárhozat ez, vagy irgalom,
a csönd nem válaszol.
Súlyos teher, mint a vagyon,
de könnyen elszáll, mint a por.

Egyre megy, hiszel, nem hiszel,
más léptékkal mér az idő,
nem tesz kivételt senkivel,
s oly érzéketlen, mint a kő.

Kezedre tévedt furcsa kéz,
mázsás érintés bársonya,
egy szem, amely szemedbe néz,
mintha nem nézne sehova.

Ez volt az, ami megtalált,
e bensődbe zárt sivatag,
ezer határ amit lezárt
a végtelen leple alatt.

A PUSZTA MÉLYÉN

Sötéten sajgó ákombákom
rajzolódt ki homlokomra,
nyilallt keresztül a világon,
mint népvándorlás űzte horda.

A puszta mélyén, hol az alkony
parázsba fulladt álmodt rágcstól,
kivert macskaként meghúzódom,
szememben bosszú öble sárgáll.

A tettesek menekülőben,
átcsörtettek árkon, bozóton,
ki a gáztettét fölfedeztem,
nekem kell érte meglakolnom.

TITKOS ORSZÁG

Kövér tankoktól rázkódott az asztal
s a lámpafény egy ördöglepke-szárnyon.
Kit láthatatlan szédülés vigasztal,
a vigasz enyhét sehol sem találom.

Innen jövök. Hátam mögött a város
kialvatlan kedélyű lobbanása.
Látszatra minden egyszerű, világos,
de nem marad meg kő kövön utána.

Íz, illat, szín semmit nem félcel egybe,
más, érthetetlen titkok terve munkál.
Szétszivárog a ciánízű este.
Döglött fecskék az életvize kútnál.

Amire készültem, most már hiába.
Talán jobb is, ha nem válik valóra.
Rászoktattam magam a hallgatásra,
gyűrött papírra, hideg altatóra.

Nem kérek a megértő szánalomból,
nyelvet nyújtva, jaj, sajnáljuk, ne mondják!
Az áldozat mért kelne föl a porból,
hogy vadállat harapja el a torkát?

Bármi történt, semmiből nem tanultam,
kényeztetem, aki belém rúg százszor.
Ha becsapott is, én érte rajongtam,
ő megérezte, s ellökött magától.

Reszket a térdem, a szemem behúnyom,
orromba szökik kámforízű lénye,
Petőfi-dalként szól egy kocsmahúron,
s mint nyílvessző süpped el a sötétbe.

VISSZA MINDENT

Paraszat két pofára zabál a borzas sárga,
folyóhab nyalja szőrét, nincs rajta zabla, patkó.
Rugdaló csődörökkel elbír a tétlen álom.
Mit bőröm elpalástol, belülről visszabukkan:
a bomló útkanyarban, kilenc szerpentin alján
eltűnnek mind a dombok, a szálka-rajzú erdők,
az ásító sötétbe gomolygó nyírfa-füst mar.
Hiába indultam el, nem érek oda úgyse,
hol nap-hold járja lombját az égig érő fának.

Ha megremeg a dob-bőr, mint hogyha bögöly csipné,
nem tudok róla semmit, rábízom magam mégis.
A szemem odafordul a ráncos, öreg arcra,
kilenc lombtólte ágnak rejtjelét aki hordja:
a legvénebb apának is megismeri apját,
a szélnek, a folyónak is meghallja a hangját.
Túl messziről beszél föl, sötét telefon-kútból:
forgasd, mer' mögpenészlik, gyerünk gyerök, a szénát!
A szavakban csalódtam, s már mélyebbre se vágyom.

Hátat fordítok inkább, nem érdemelném úgyse,
hogy a föld másvilági dobaját visszahalljam.
Jobb, hogyha csönd emészti a test, a lélek mocskát.
Mit zsugorgattam, végül az álmos tűzbe hullik,
magam is elmerülök ugyanabba a sárba,
hol kerülgettem régen sok napsütötte tócsát.
Idegenként kopogtatsz a kilencszárnyú ajtón:
a tudás felszínétől le az utolsó sejtig
a legtisztább titokról mindenki maga hallgat.

TIZENEGY TÖRTÉNET

UTOLSÓ TALÁLKOZÁS

Az emeleti padló, az egész fagaléria megrecsegett. Szű rágott a gerendákban, a lépcső deszkáiban, a korlátot tartó esztergált bá-bukban, mindenütt. Az eresztékek száradás tágította hézagaiban ugrásra készen ült meg a por. Az a sok apró változás, amit az idő okoz, mintha fönnakadt volna a fa rostjain, egy-egy csomó gátján. Amikor aztán mégis elszabadult, harsány vendégseregként verte föl a szobát. A nemtörténés rejtett és alattomos valójára figyelmeztettek ezek a föl-fölhullámozó, el-elapadó zajok, titkuk ott kísértett a feledésre kárhoztatott tárgyak sorsa mélyén.

Álmos süllyedés sodort valami felé, s olyan akadálytalanul, hogy már-már kénytelen voltál boldognak érezni magadat. Szeretnél volna mélyet lélegezni, betelni a gyerekkor percegő sarjúillatával. Rejtett, megnevezhetetlen tiltás, aminek a lényegét nem ismerheted meg soha, tartott vissza. És akkor hirtelen megtaláltad a helyedet egy szoba eddig idegennek mutatkozó tárgyai között. Amit annyi évig hiába kerestél, az most egyszerre gyűlt köréd, és te boldogan adtad át magad e csalékony ízű rabszolgaságnak.

A szemed csukva, a füledben halk zsongás fészkel, az egyensúly érzése elhagyott. Hol a lélegzet árapálya? Virágzó, méhektől boldog gyümölcsös alján ülsz, valamiféle álmagag zuhanás ölében, amely, jól tudod, elpusztít végül. Mégsem próbálsz szabadulni.

ARCKÉP HÁTTÉRREL

Határ Győzőnek levél helyett 1971-ből

Fekete angolkabátban, fején puhakalap, esernyővel a kezében Próteusz siet át az angol ég alatt. Nyitott ing, bujdosó kuruc bajsza, csapongó európai tudás... Így űzi tovább alakváltozásait egészen a föl nem ismerhetőségig. Tudom, hogy ugyanaz a hang, de ahonnan fölhangzik, a legváltozatosabb helyszínek, ének. Egészen talán egyik sem körvonalazható. Mássá válik már a kibontakozás pillanatában. És elfelejtem, ki volt. Elfeledtetni igyekszik maga is. A változékonyság tragikomikus íze ragad csak itt meg ott, a hűlt helyeken, ahol pedig mindenütt jelen kéne lennie.

Nem mondanám, hogy a kitagadottság alakította ilyenné, de értelmet a kettő ad egymásnak, a próteuszi jelleg a kitagadottságnak, a kitagadottság a próteuszi jellegnek. A léhaság leghalványabb gyanúja se illetheti ezt az ezer felé egyszerre eltűnő ént. Valódi tragédia árnyéka húzódik a mutatóványok mögött. A szónak, aminek megmentéséért mindez történik, kellene elveszítenie önmagát ahhoz, hogy a mutatóvány sikerüljön.

Csakis a menekülés, az állandó mássá válás lázában születhetnek ennyire magyarnak a szavak, ott, ahol megtévesztésül se hiteget a biztonság látszata. Mélyebb rétegeit a nyelvnek aligha idézte meg magyar költő valaha. A szavak évszázadokig, évezredekig s még annál is tovább erő hajszálygókér rendszerén át az idő egyszerre mitikus s köznapi pezsgése elborít minket is. Zsoltárhangba bújtatott sámánmormolás, és mégis jelen idő. Vagy talán túlságosan is jövő? Itt van. Megszólal. Miről beszél, s kinek? A költő helyett maga a nyelv vall színt mindenek előtti ízeket ontva föl, összetörve a nyűgös tegnapi formát. Mire ráismersz, már nem az, amire ráismerni véltél.

Ez a magát eláruló, közben egyre újrateremtő Próteusz a magyar nyelv. Talán amikor menekülne magyarságától, akkor legin-

kább egy vele. S aki e nyelvet szolgálja, vallatja, a költő ott rejtőzik az örökzöld dombok hajlatában, ráborul a bő angolkabát, a megbízhatatlan londoni ég. Eltakarja? A kultúra, aminek áramával küzd, messze van tőle, a sejtjei, az eszmélete mélyén.

ÉJSZAKAI MEGÁLLÓ

A megálló tele van emberekkel, mégse mersz megszólítani senkit. A tartásuk, az arcuk pergamenszerű nyugalma rettent vissza. Nem érted, miért hallgatnak ilyen megátalkodottan. Az autóbusznak, amire vársz, már fél órája el kellett volna indulnia, de még meg se érkezett. A jelek szerint ez nem lehet túl ritka jelenség erre felé, mert rajtad kívül senkinek se tűnik fel. Arra gondolsz, talán elvettetted a menetrendet, lekésted a járatot. A pályaudvar mögötti vásártéren parkoló üres kocsik körül kóvályogsz. Minden csupa por.

A kisváros mozdulatlanul lapul a tojássárga délutáni fényben. Megadása a csontodig hatol. A háborítatlan csöndben fölérzik a vásártér valamikori lótrágya- és tehéntrágyaszaga. Más semmi. Egy kopott cukrászda elfüggönyözött ablakára látsz. Fiatalok vágnek át a téren az állomásról jövet. Az utat nézik. A kimarjult kövezet repedéseit. Hallgatnak. Traktor döcög félelmes lassúsággal. A kastélypark fái kihajlanak az útra.

Olyan fáradt vagy, hogy már-már nem tudsz magadról. Váratlanul kapott el ez az érzés. Előre nyaklik a fejed, pedig nem alszol, a tájat figyeled. Minden baljós előjel ellenére mégiscsak utazol. A fennsík dajkálta színek áttetszőek, üvegtiszták, akkor is, ha csak az álmatlanság sugallja mindezt. A kocsi padlóján éktelenkedő hasadékokon át vastag gomolyokban tülekszik befelé a por.

A fényszóró a sötétség gyomrába vág. Észrevétlen sötétedett be. Az út hepehupái, néhány csenevész bokor, fa. Mögöttük a keríté-

sek, a házak, a gémeskút egy valószínűtlen színdarab színüket veszített papírdíszletei. A kocsi durván, bömbölve kanyarog közöttük, rázza őket, majd eltűnik. Az éjszaka hideg és barátságtalan, akár egy óriási csapda.

KERESZTÚTON

Ebbe a jelentéktelen pillanat-töredékbe is mi minden belefér: az elhanyagolt domboldal, a lent morajló város, az idáig fölívó füst, a szélben kavargó homokszemek, a kerítés meleg, gyíkok lakta kőzugai s a belőlük kicsapó csalán és lapu, a természetlenné fakított talaj lejtése, az út, amelyen jársz, ahol járnod kellene. A szeszélyes figyelem sokkal több apróságot kerül el méltatlanul, mint ameny-nyit ugyanígy megjegyez.

Rabság és szabadság határán, elhatározás és tétovázás között lebegsz. Minden arra ösztönöz, őrizd meg, védelmezd minden áron maradék jogaidat, mégse teszel meg érte semmit. Amikor menned kéne, maradsz, amikor maradnod, távozol, nem mérlegelsz. Egy lehulló levél zaja, a cipőd moccanása, gyík cikkanása a kövek között elég, hogy összeomoljon minden. Látod, amit eddig nem láttál, fölismered ellenségedet, a veszély forrását önmagadban.

KEREKESKÚT

Parázna sötét zajok az istálló felől, bagoly huhog a pajtaszegle-ten, a régi téglafal résein omladás pereg. Hangyák cipelik morzsáit az álmatag napon. Hát erre gondolok, meg arra, mit keresek itt? Lassan hűl ki a föld, elreszeli a sugarakat az alkony ráspolya. Meg-dermed a katáng, a vadbürok, az útilapu. A sok fölös találkozás es-

tére kelve mind elül, méh, dongó, darázs, bögöly, légy nem neszez, nem kell már félni, egyetlen árva szó, egyetlen kóbor moccanás sehol.

Kiloccsan a víz, kenyér esik le, földül a leves és sisteregve a tűz is válaszol, öntöttvas karikái felpezsegnek, alatta macskagombóc pihen a párolgó hasábokon, tarkón aggódó nagyszülő legyint. Kutatnám, mi maradt még a mellényzseb legmélyiben, miféle óvilági jel a dohánysárgított körmök tövén, az ujjbögyökben. Párolgó, hagymaszítt sötét matat a vacsora fölött, a parázs krumpli enyhén, a savanyú kerti bor tócsáiban. Félve kaptatok a reggel-korty felé, a kéz hol kézhez ér. A legrégebb mozdulat önnön határán imbolyog. Nehéz, álomgyalulta part mögé merül a sápadt kőkereszt, vízzillat fátyolába. Vagy véletlen ez is, akár egy szoknyaletbenés, alma kásás húsába fült fogvásó hersenés? A keményített lepedő alatt friss szalmazsák dagad, dől belőle a nyári sűrű csönd.

A tájszólás láza fűtötte homlokom. Azóta várni kell, sietni nem szabad, magányos hangszalag pereg a vég felé, lejárt, már nincs rajta egykor mit jól tudott. Bugyborgó nevetés, harákolás metszette félszavak. A szemekbe ha belátni is még, zúzlepte téli ablakon, szinte már semmi nem lobog. A keszkenő alatt orvosság-szag tüzel, nem a fejes-meleg öröme párolog. A műhelyben hajlongó árnyalak széngázos bajsza nincs sehol. A repecskes marok a meggyűlölt rögökbe váratlan hittel visszamarkolt. Egyre súlyosabb koloncként vonszolom magam a bútorzajon át egy másik nemtudás felé, míg föl nem kapja a szél a lábnyomom.

Belep mindent a por, gögösen új zugokat terem, új tyúkkaparta bokrok alját, napverte rézsút, hol más hever, mást karol át a bűnös megszokás. Locska réti víz szivárog boldogan a löszfalak tövén, a csicsókaföldeken, a bodzabokrok alján, a csordajárás helyén. Sulymot és békalencsét himbál barna tükre, mintha az ég lötyögne a kenderáztató korhadásbűziben. Többet belé se nézz, magadba-másba, nincs ahol keresd a máskor-ízeket, a nemvolt meghitt-

ség közléről párolgó kátrányos balzsamát, mezteláb ujjaid között a tehénszar meleg, vulkánként feltörő fekete-zöld sarát.

HIHETETLEN ÚT

Az emberben egy egész farka tudatlan és elkeseredett farkas lakik. Bezárva, sötétben élnek ezek a farkasok, és csak ritkán mutatják ki a foguk fehérjét, eresztik szélnek a hangjukat. Kordában tartani, legyőzni, végleg a helyükre parancsolni őket, ezt be kell látnunk ennyi évezredes tévelygés után, lehetetlen.

Egyedül maradva egy-egy ritka, álomba zuhanni látszó pillanat peremén, elkap a félsz. A gyerekkori komlóillatú mélység párállik arcodba, az örvény gyalulta löszpart alján, a keserűlapu húsos levelei alatt békák unatnak, kitarja szárnyát a vércse, majd sötét kőként zuhan feléd.

Az esti falu lázálmos békéje elhagyott, nem akarok rátalálni egykori önmagamra, a távoli, cigánykóró illatú rétre, izzadt csatangolásunk menhelyeire. Mintha régről ismernénk egymást, bizalmasan érinti meg a távozás a vállamat. A végtelen vándorút, amelynek mágnes-völgye sötét vákuumában forgatott, eltaszít.

REJTEKHELY

Gondolkodni bármilyen helyzetben lehet, de nem biztos, hogy érdemes. Az igazság ördögi praktikákra képes. Távolodj el tőle, fordulj másfele! A túlélés lehetőségei egyre szűkösebbek. A kényelem hagy kívánnivalót maga után, de a kilátás kárpótol mindenért. Zuhog a napsütés a parkok, a házsorok között. Eső vakmerő bogárfénye pillog.

Nem tartom olyan sokra magamat, hogy szégyenkezniék miatt. Legalább marad esély holnapra is, ahol majd, ezt képzelem, könnyedén megteszem, amire ma képtelen vagyok. Lemegy a nap. Azt mondják, este van. Szinte kibírhatatlanul nehéz. Minél jobban magamra hagyatkozom, annál inkább eltévedek. S ez örömmel tölt el, mint holmi fölfedezés.

Becsukom a szemem, de többé nem álmodom.

HAJTÚKANYAR

Van-e út, ami oda vezet, ahova vezetnie kellene, ahova mindenek ellenére egyszer talán mégiscsak elvetődöm? Vétkes könnyelműség vigasztal. Elvesztettem a tisztánlátás képességét, az olcsó szerepek szédülete hiába émelyít, nincs orvosság önkénye ellen. A gyógyulás képzete ábránd. Azt hittem, kívül állok, kívül minden, s most hogyan viseljem tévedésemet?

A bizonytalanul sarjadó búza az egész óriás mezőt elönti. Zölden és kétségbeesve. A kötelesség köznapi szűkössége s a brutális határtalan ugyanúgy terrorizál. Az élet egyféleképpen élhető, ahogyan megtörténik. Próbálok örülni neki, ha csupa kudarccal, ha minden erőfeszitésem zsákutcába vezet, ha semmi nem folytatható belőle, akkor is.

BELSŐ TÜKÖR

Lemondóan másikat választ akarsz. Az akarat megbélyegez. Tudod, látod és nem érted. Közben lázasan keresed ugyanazt. A belső tükrök egy eltévedt tekintet tánctermeiben égnék. Kígyómarás érzete. A bőr habzó pírja. Méhek falánk sava. Gyógyít és gyilkol.

Ugyanaz az érzés éget meg, ha nem sajnálsz közel kerülni, félénkséged ha nem sajnálsz másokra hagyni. Aki óvatos, ugyanúgy elbukik, mint aki vakmerőn maga hívja a végétét, se nem bölcsebben, se nem ostobábban.

BÁB-SÖTÉT

Lehajtom a fejem. A szégyen s a megadás egyformán erre kész-tet. Nem nézek se jobbra, se balra, csupán a föld rejtélyes felszínét figyelem, a söprődő, szélbe kapaszkodó papírfoszlányokat, a homok finom, kegyetlen lomhaságát, ahogy föllobban, útra kel, s pihenni leül az árok mélyibe, a kéreg ragyáiba.

Ne félj, súgja egy lidérces hang, amely onnan setteng elő, ahol a fekete salak elszínezi a talaj szökeségét. Pár hideg cseppet mázól arcomba a borús tavaszi szél, s megszólal megint ugyanaz a hang. Együtt siratjuk a vágató pusztá földjét, együtt a széllal, amely kőarcot mar, egy másik arcot arcom helyett a porló, homokszín fénybe.

VÁRATLAN ÖRÖM

Pusztaság, romok, akácgallyak egy régi délidő lencséje mélyén. Aztán sehol semmi. Ismeretlen tárgyak rohannak el mellettem. Cselvetés áldozata vagyok. Fölfedezem egy élmény nyomát, amihez nincs közöm, ami mással kapcsol össze, nem azzal, amivel szeretném.

Egy történetet akartam elmondani, egy történetet, amely fölmentene, de amely nem létezik. Az álom mindent jóra fordít, habár nem várom tőle. Keserű szájjal ébredek, agyamban a kijózanodás üressége lángol. Az újságok szerint a telepátia elmoshatatlan

közel hozza, ami távol van. Váratlanul érhet csak öröm, akár a talált tárgyak osztályán, turkálva az elhagyott kulcscsomók között.

Kilépni az érzetek köréből semmi értelme, ez foglal le mégis. Tűrhetetlenül sokáig bíbelődöm vele. Akármit teszek, az elvétett szándék, tudom, utólag kérdőre von. Megbékéltem a vesztes tudatával. A veszély érzete abban a pillanatban kezd elhatalmasodni rajtam, amikor próbálom megtisztítani magamat tőle.

ELHALLGATOTT ÁLMOK

ISTENEM

Most, hogy már visszaadtam
az elfogadhatatlan
fájdalom perceit,
arcod megnyugszik lassan
bennem, és elveszít.

JÓ VOLNA

Jó volna, hogyha látnál,
mikor nem vagy velem,
hol járok, mit csinálok!
Csak holnaptól. A régi
kudarokat, a szégyent
előbb felejtsük el!

AZ ÖNISMERET KORLÁTAI

Ha magadba nézel,
másokra ismersz,
ha másokra figyelsz,
elvesztet magadat.

ELHALLGATOTT ÁLMOK

A HÁZ

A ház hegytetőn állt magányosan. A szelek tépázta nádfödél messzire látszott. A hirtelen megvilágításban szinte vakított a megszélés. Friss, fertőtlen illat nyomta el a kő dohos szagát. A szobák régisége mégis csaknem érintetlenül megmaradt. Végignéztük őket. Jobbadán üresek voltak. Néhány eldobott rozsdás lánc, kievődött kengyel a sarokban, ismeretlen formájú, csorba vasszerszámok a falba vert szögeken, szúette, vaskos padok a falak mentén nem tudtuk róluk, mire valók. Beszívtuk az ódon padlórecseget. Kéz a kézben ődöngtünk téveteg, míg mögöttünk kulcsait csörgette egy csámpás özvegyasszony. Valószínűtlenül alacsony árat szabott. Sokáig gyanakodtunk, próbáltuk eltitkolni a boldogságunkat. Az is a gyanút táplálta bennünk, hogy más vevő nem jelentkezett. Az özvegyasszonyt, hófoltos télvíz idején is virágos kartonruhában, mindez nem érdekelte. Később kiderült, csupán megbízást teljesített. Mosolygott, mint egy kívülálló. Mintha egészen biztos lett volna benne, úgyse lesz az üzletből semmi. Valószínű rossz tapasztalataira támaszkodott, ahogyan mi is. Nem egészen alaptalanul. Szemtől szemben semmit se szóltunk, de távozóban a hegyilift működése elborzasztott kicsit. Kétségessé tette szándékunkat. Sőtét volt, fújt a szél, a tépett hómező kitárult. Otthon sokáig tanakodtunk, összejött az egész egyet nem értő család. Végül elszántuk magunkat. Mindenesetre úgy viselkedtünk, mintha az adásvétel megtörténhetett volna, ami pedig, jól tudtuk közben, nem történhetett meg.

SZEMBEFÉNY

Amikor elindultunk feléje, megérinthetetlen, messzi pontnak látszott, mégis – a kihunyó fény, a tolakvó nappali tárgyak szüntelen jelenléte ellenére – rátaláltunk. Olyan volt, akár egy csattanó gömb. Lencséje alatt a beláthatónak ígért messzeség, a tekintet mégsem fogta át. Minden következő nap egy előzőbe zárva. Nem juthattunk tovább, de hát elég volt ez is, gyarlóságunkat szemtől szembe látni. Azt hittük, megismertünk valamit, közben ugyanolyan tanácstalanul álltunk, mint a kezdet kezdetén, és ugyanannak az egyre növekvő napnak a fókuszában, ugyanazokat a felcsapó sírályszárnyakat láttuk kivillanni az éhes atlanti ízű ködből, ugyanaz a tompára szűrődött tengeri vibrálás vezetett félre, amely egykor is. A téli fény hómező-üressége tarkón ütött. Az üveg kékes lankáján megbicsaklott, semmivé lett lépteink lendülete, még mielőtt végleg átkeltünk volna a régi, fénytelen alkonyokon. Ilyen távolba ilyen mélyre függesztett szemmel még sose éltünk, sehol se jártunk. A színek, a vijjogás egyre bővülő, követhetetlen távlatában, a tengeri láthatár kitágult hurokkörébe fogva álltunk e nem létező, képzelet írta középpont előtt. Egy kettészelt álom kincsei a parton szerte-szét. Közöttük keresgeltünk. A tétova mozdulatok áttűntek egymásba. Le-lehajoltunk, majd fölegyenesedtünk, és megint újra elkezdtük ugyanazt. A bőr homokszíne egyszer csak elenyészett, úgy vesztünk bele a tompuló megvilágításba, ahogy a forró vasdarab perzseli át a port, az érzékek vihara nélkül, közömbösen.

HATÁRSÁV

Az idegen, arc nélküli, test nélküli katonák a lefegyverzési értekezlet határozatai ellenére is itt maradtak. Létezésüket, akár egy félresikerült jelképét, csupán a sárgult, csomagolópapírszerű egyenruha igazolta. Éppen valami konzervet akartam vásárolni, alkalmi vétel, a hadikészlet szezonvégi kiárúsítása, páncélos tintahalak, amelyeknek dobozát a lángvágó, a golyószóró is nehezen nyitja, és mind egyforma hánytató olajban. Ott laktunk már abban a házban, se adásvételi szerződés, se semmi, egyszerre és váratlanul mégis. Nem volt kedvem hazamenni. A sok egyforma ajtó mind egy-egy kínzókamrát takart. Sose volt merszünk a kulcsokat megkeresni, felnyitni és elfoglalni őket, úgyhogy a túl tágasnak ígérkező otthon ijesztő módon összeszűkül. Magunk se tudtuk, mi az, ami még lakható belőle. A sötétség leple alatt furcsa képzetek kaptak lábra, recsegve-ropogva settenkedtek, körül táncolták az ágyat, ahol föl-fölriadva helyettem is egész éjszaka éberem hallgatóztál, próbáltad sikertelen kilesni őket, míg én az ájult álom rőtveres, rókaszagú partszegélyén loholtam a pillanat felé, ahol ápolatlan, búzló fogsorával szégyentelenül fölvihog a hajnal, kesernyés állat illata mélyen tudombe szúr, s autóbuszdübüörgésben fürdőzik kéjesen a város. Akár egy bizalmatlan, sokat szidott legkisebb gyerekek, mohón, kétségbeesve szorítottad a párna csücskét. Próbáltalak megsimogatni, de elhúzódtál, védekezőn gurultál odébb, mintha egy süllýedő hajó megbillent fedélzetén aludtál volna.

KÍNZÓKAMRA

A nyári konyhából enyhe füst szivárgott és őszi szilvaillat. Há-
tunk mögött az aratástól megkopasztott óriási búzatáblák nem-
törődöm fénye az áruló éggel összecsattant. A csőre töltött fegy-
verek torkára tapasztott füllel hallgatóztunk, mielőtt a sötétre tárt
kínzókamra ajtaján beléptünk volna. A szemöldökfán egy addig
észre sem vett fölírás fogadott: Katonák számára fönntartott alvó-
torony. A lakat sértetlenül a padlón hevert. Jelkép ez is, amely bi-
zonyos szempontból nem létezik. Szóbeszéd sivár visszája. Lüktető
szárny. Már ki se néztünk az ablakon. Unottan hallgattuk a vasúti
kocsi csörömpölését, a csomagtartó hálójában a katonabakancsok
rúgta zötykölődtek, gyűrött nadrágok, ernyedt ujjú zubbonyok
himbálóztak a fejünk fölött. A lazult gombok, a vállpántok, a fakó,
tegnapi zsebek már nem is keresték egykori gazdájukat. Kibogoz-
hatatlan, hogyan jutottunk annyi vesztégzáron át sértetlenül idáig.
A szürkületi ablakot hirtelen futotta el a pára. Talán a kinti lehűlés
hatására. Meg se próbáltuk letörölni. Inkább elképzeltük, mi lehet
mögötte. A valóság a legjobb panoptikum: ez itt a védett erdők
húsába vágó hadgyakorlat, gazdátlan kiáltás, kitépett harangnyelv.
Hívó kétségek nyomát kerestük mindenütt, megpróbáltuk keresz-
tül-kasul bejárni ezt az átláthatatlan, soha föl nem tárt kartácsos
évszakot. Táncoltunk az *Azé leszek, kié*, meg a *Mondj egy szót kín-
zón* édeskés, kerge dallamára. Táncoltunk szemlesütve. Lábadra,
léptem, a torkom bedagadt, szorongó gátlások fedezékében tűn-
tem el, de azért veled maradtam makacs-nehezkedőn, akár egy
utcakő, észrevétlen a lábad előtt, s alig vártam, hogy érzéketlen,
sötét lényemben elbotolj.

KÓRHÁZ AZ AKNAZÁR MÖGÖTT

Sáros, behavazott bakancs nyoma. Kopásainak tükre eltörött. Rézről álmodtam. A széthulló, bizonytalan ritmus azt súgta, haladunk, hiába nem érzékelem. Mintha régi, rongyos gyerekruhák között kerestem volna a hiába áhított ministráns karinget. Kilépünk az alkonyból visszafénylő napszínű fal elé. Durva, bárd faragta, hólyagos ábrázatán megbicsaklott az árnyék. Idegen ország volt ez, ahol egy lépést se tehet az ember az új hegy- és vízrajz, a csillagkörök megfeythetetlen, kultikus tudománya nélkül. Mi hazafelé igyekeztünk mégis, mindig és mindenek ellenére csak haza. E kábult ország napfoltjaiban hamvadó vidék bokánkra csüngött, akár egy tébolyult darázsraj, s úgy zümmögte, elbutult örömmel a vesztésbe fullasztó szenvedély mákonyos hókuszpókuszát. A kezem fogtad. Együtt voltunk. Mégis távolról integettél. Mikor váltunk el, hogyan kerültél a kórházzá vedlett magányos hegytetői házba, a nádereszt szemükre húzó ablakok mögé, nem kérdeztem. Ott voltál, máig szégyellem, e tényt milyen kínos egykedvűséggel fogadtam el. Tekintetem vakulva verdesett a mindent – legvégül önmagát is – kioltó napsütésben. Ámuló, kedves arcod, mint valaha, gyermeki gyanakvás lombárnyékába süllyed el. Lehet, nem akartad e furcsa éveket újra együtt velem élni meg. S én mind e jelbeszédből mit se értve vergődtem át a boronált homokba fojtott aknazárákon, áramjárta szögesdrót alatt préselődtem, s itt voltam újra, e széljárta, süvítő hegytetőn, a boldogtalan-idilli tegnapok lakatra zárt szobáit rejtő, kigyó őrizte ház előtt, s vártam, hogy ajtaját zavart örömmel egyszer csak rámnyitod.

TALÁLKOZÁS

Előttem állsz,
mintha itt se volnál.

Szólok hozzád,
mintha nem te volnál.

Nem talállak,
mintha velem volnál.

SZEMFÉNYVESZTÉS

A leghosszabb élet is
csak egy töredéke az egésznek,
de már a legrövidebben is
ott van az egész.

ÖREG GYÜMÖLCSÖS

Egy fa lábánál ülök,
összeség fölöttem
az öreg gyümölcsös,
darázsnyelven
a meggy- s a körtefák.
Alattam a föld,
fölöttem az ég
mintha ugyanegy ítéletre várnánk.

TÁVOLODÓBAN

1

Ragyog a sárga puszta
a vágatás nyomán.
Téveteg porszem
a napfényes huzatban
kábultan táncolok tovább.

A tátott alkonyat
ásító szája vonz.

Mi tűnik el,
mikor a nap lemegy?

Mint szálfærdő csöndje,
bőven zsong körül
a sípoló sötét.

A kopott dombokon
túllépni nincs erőm,
de erre vonz az ég.
Hangtalan örvényét,
szél szárnyán kelt madár,
vijjogva követem.

Túl habzó földeken,
göndör erdők ölén,
városok kőhasán
egy másik lételem,
mint szomját oltja el
a bennünk lelt titokkal
saját ítéletét.

Szavak nélküli csönd.
Karba font karok.

Visszatérek.

A balzsamos homályban
felkattog a jegenyék sora.

Vonatfütty nincs.
Nem jelzi jöttöm semmi,
a sárga alkonyég kihuny.

Az állomásfalon borzongó árnyak
faltjai lebegnek,
mint hideg vércseszárnyak
egy hajnali vadászaton.

A csibehúros régi pázsit fészke
beleragad, mint bogáncs a hajadba.
Kotlóssírástól vérző kerítésdrót
pókhálóját morzsolgatod magadba.

A forróság előnt.

Kilépsz a nyár igaztalan köréből.
Mintha utolsót rándul
a halott szájaszöglete,
olyan békés most minden,
hidegen nemtörődöm.
Kivérzett idill.

Megritkult a hajad,
az állad felkopott,
e lassan lanyhuló, végtelen üldözést
fulladásig kibírtad.
Panaszra nincs okod.
A kerítések mentén felcsapó
csalánból ahogy kilépsz a puszta rézsűre,
e mozdulat most már senkinek
nem szúr szemet.

Mintha csak táncot lejteneinek,
a zavart eufóriától
újra egymás karjába botlanak
üldöző s üldözött.
Pohárcsengés, mímelt nevetés vegyül
az ittfelejtett aknazónák lőszerillatába,
s a derékig-fű nyárvégi teljessége,
jaj, kialszik.

Mindig más divat,
kibírhatatlan zene láza lüktet
önkéntelen az ujjbegyekben.
Legyen a boldogság övék.
Nem irigylem.

Vesztesként hagyni el
e sárba fulladt lövészárkokat
megszoktam, megszoktam,
hogy a győzelem, amiért harcolok,
ha beköszönt, nem enyém.
Bukdácsoltam a fagygöröngyös

szántások hasán,
dombélre föl és völgybe le,
majd a téli ágak hálójába estem
s a tükörfényes égbolt homlokához
verődött homlokom.

Agyamban a végső vereség
rövidhullámú üressége sípol.

Nem sejtettem egykor,
micsoda könnyebbség lesz
többé már nem remélni.

3

A cromagnoni tájszólást
nem ismertük fel.
Egymásra vártunk.

Attól tenni függővé mindent,
ki hajt elsőnek fejet,
nem lett volna illő.
Félreálltam.

A jobb rálátás kedvéért,
ezzel áltattam magam.
Innen figyelem most
e tomboló színjátékot,
mi történik velünk.

Furcsa elégtétel, egyáltalán
nem olyan szórakoztató, mint reméltem.

Elvetélt képességeim
pórázán vezeklek.
Amit eltűrtem, úgy látszik
fölségesen tűrtem el.
Vége a krisztusi áltatásnak.

A kerge matróz,
aki az üres hajótatról
kétségbeesve szónokol,
nem én vagyok.

A tomboló csönd torkát
éles pengével hiába metszed el.

A tengert mindez nemigen hatja meg.
Igaza van.
Egészen s gyermekdeden önmaga.
Csak ami érint, szégyentelen
arról beszélj, azt hallgasd el.
Célhoz érsz, eltévelyedsz?
Ne törődj semmivel.

Hamisság útvesztője csalogat,
de nyomába nem szegődhettek.
A hűtlenség lopott
gyümölcsök íze nyelveden.
Jobb így talán.
A kudarc nem enyhébb attól,
hogy végleges, én mégis annak érzem.

Ne próbálj segíteni!

Azért szólok, hogy megkíméljelek
mindattól, amitől magamat
nem tudtam megkímélni.

Egyedül kell, mert másképp nem lehet,
ha eljön az idő,
a kulisszák mögül kilépni.

Az utolsó kapu döndülő jeladása
magához vonz,
akár az ősi csillagmágnesek.

4

Lórúgás a mellkasodban.
Őrzöd, mint érzelmes családrege.

A hála idegen szó.
Egy rég elfelejtett kopt ima
kallódó foszlánya talán.

Visszhangoznak a huzatpalotában
elhagyott lépteim.

Erről beszélj,
erről a dobra vert titokról,
lajstromba vett,
kihúzott tetteidről.

Így áll össze a korgó vádirat.

Igen, sok mindenről lemondta,
dehát nem kért rá senki se.
Önzőbbnek kellett volna lenned.
Akkor mindenki többre tartana.
Ártalmatlan vagy, és ez –
lásd be végre – tunyaság és nem érdem.
Az erénynek ára van.

Kényszer füstöl mind
az Ábel-tüzekben:
a földbe dugott gyertyakanóc gyökeret ereszt,
a szétszivárgó füst lángot virágoztat.

Életed felgöngyölödik lassan,
szertárba kerül,
egy krétaporos sarokba.
Egerek rágcsálják,
mint az igazi térképeket.

Hánytató pesszimizmusod
megfekszi gyomrukat,
nyelik rá a fűrészpont,
a kréták közé, a szivacsokra vizelnek.

A borzalmas szagtól émelyegve
a részeg szertáros
az ablakhoz támoled:
s a tolakvó fagnak kitarja
még lüktető gyalázatod.
Majd gyufát vesz elő,
tüzet rak a selejtezéshez.

Mindezt tisztán, indulatok nélkül élni meg,
hogy úgy mondjam, boldogan,
ennyit szeretnék.

Nincs annál szebb vigasz
az így is, úgy is elömlő pusztulásban,
mint ha emelt fővel fogadhatsz
bármilyen lesújtó ítéletet.

Mégis szökni próbálok.
Már-már azt hiszem,
elvegyültem az ártatlan tömegben,
s akkor váratlan rám köszön valaki,
de nem áll szóba velem.

5

Dér zörög a bokron,
varjú ül a fán,
kipányvázott szél fúj,
mintha hallanám.

Fönn a magos égen
örvénylik a csönd,
nyelvemre lecsöppen,
ajkamig elönt.

Táncát aki járta,
nem táncol tovább,
ráunt önmagára,
dróton függ a báb.

Vágtatni akartam
gyűrött völgyeken,
szétfoslott alattam
minden hirtelen.

Elrúgtam a földet,
semmi nem maradt.
Csetlő-botló álom
a párnám alatt.

Csontom után kapkod
lidérc-láng kezéd.
Amit nekem adtál,
vissza mért veszed?

Kopogtatják mellem
hamis doktorok.
Elbitangolt híved
kezükre adod?

Bizalmasod minden
mosolygó pribék,
szemük hideg, sárga,
gyilkos ölü lék.

Köpenyükön vérfolt,
ellenállni kár,
mi gyógyító ír volt,
most biztos halál.

Száz közönyös óra
hiába telik,
nem találsz az útra,
fölégett a híd.

Vörös bársony átok,
hólyag színű bőr.
Segítség! Kiáltok,
s néz rám a tükör.

Nem én tettem, mondom,
s fröcsköl a szilánk,
hajamba örvénylő
huzat kése szánt.

Magamat tudatlan
lábadhoz vetem.
Az arcomba sújtasz,
nem hiszel nekem.

SÖTÉTKAMRA

Sátán belében tekergő utak,
a négykézlábon eltöltött idő
rémülten ásít, mint a kályhacső,
vár, mint kotlós lyukas kosár alatt.

Várja, repedt csöndjéből mi fakad,
kéz, láb, arc hogyan kaparász elő.
Nem ismered fel, bár tudod, hogy ő,
zárként kattann a negatív tudat.

RÁKÓCZI-ÉREM

Aludtam puszta földön,
deres domb oldalán,
ködprémes hideg ködmön
rongya volt a hazám.

Jaj, meddig bujdosom még,
a Nap fehér, hideg
Rákóczi-érme meddig
húzza le zsebemet?

NE CSODÁLKOZZ!

Ha betaposnak a sárba,
állj föl mosolyogva,
és nyújtsd a kezedet,

de ne higgy a mosolynak,
amivel elfogadják
visszatéréseidet!

ÉLETJEL

Én élek itt, és nem más,
ezen a szűk helyen,
amit kiérdemeltem,
ahonnan valakit kiszorítottam,
aki előttem élt,
s ahonnan majd
kiszorít engem is valaki.

EGY MONDAT

Mint ez a szélre sodort, e magalázott nép,
élni akartam csak, és így pusztulok el.

KÉT ÉGBOLT

Ülsz a sötétben,
s hallgatod ébren,
hogy mit kotyog
lenn a ladik.

Fűz lombja vérzik
a távol égig,
hol csönd sajog,
s Isten lakik.

POR ÉS HAMU

For 123

KAGYLÓMÉLY

ÉBREDÉS

Szembe fut veled. Arcodba karmol, de a karmok nem érnek el. Szétnyílnak feketén a kék háttér előtt. Közelednek vagy távolodnak, ekkor már nem tudod. Szeretnél dönteni, de hát a döntés joga nem téged illet.

A kapkodás fölemelt lánc. A láncszemek helyén kirajzolódnak a mozdulatok. A havas, jeges út emelkedőin ottfelejtett léptek kalapácsütései konganak. Ez a kalapács aztán szép lassan birtokba vesz mindent, szétzúzza az eddig érinthetetlennek vélt messzeséget.

Óracsörgés. Víz csobog a levert zománcú lavórba. Kossuth Lajos zöldpatinás szobra a kisvárosi főtér téli, ágbogas parkjában, mögötte a közigazgatás épületének nehéz, ánizsillatú tölgykapuja. Autóbusz. Vezényszavak.

Itt már minden világosan elválik egymástól. Annyira egyszerűnek hazudja magát, amilyen nem lehet.

KÉSŐ NAPRAFORGÓ

Miért ilyen jelentéktelen

apróságok ötlenek a szemembe,
mint ott a szentiványi vegyesbolt előtt
az az elárvult, késő napraforgó,
amely úgy fordult a poros, augusztusi napba,

mint aki végleg, mindennel leszámolt,
tudja, fonnyadt szirma majd meddőn hullik el,
sietve, még mielőtt magvai megérnek.
Jobb, ha nem babrálok tovább
e Tompa-féle, ósdi allegóriával,
megállok inkább, és magamba nézek,
a sok fennhéjázó, gőgös lenézést megfogadva
félreállok, nem várom meg,
hogy a garázda idő tegyen helyemre,
köpjön ki,
s mint részeg kocsmatöltelék a csikket
nyálával megbélyegezve eltaposson.
Nem jókor, nem jó helyen,
nem jó földbe,
eresztettem gyökeret, tudom.
De hát akkor
miért nem adom föl,
miért próbálok
virágot bontani,
mindegy, porosat, fonnyadtat,
mindegy, hogy a pusztulás elébe?
Mint belső órája azt a napraforgót,
engem is ugyanolyan értelmetlen elszánás éltet.
Az új virágzás, az új élet kegyeltjei
még jó, hogyha csak kinevetnek érte,
s kannibál étvágyukat elcsitítva
beérik puszta megvetéssel.

ORVOSTÓL ORVOSIG

Évekig kerülgettem a kórházakat,
hányódtam orvostól orvosig.
Egyik éjszaka, nem várt fordulat volt ez is,
a baleseti sebészetten kötöttem ki
roncsolt bokák, levágott kisujjak között.
Három köpcös sintér, mit tagadjam,
egyikük jó barátom, tanácskozott fölöttem.
Önelégülten csavargatták a lábamat.
– A térd csontszilánkokkal van tele,
operálni kell – hümmögtek lelkesen.
– Most azonnal hozzáfogunk – határozták el.
A pizsamámért szöktem haza.
Mint a kobra lesett rám
a konyhaszögletből a kloroformszag.
A lámpa körül bárgyú szikék
darázsdongása körözött.
– Nincs menekvés – suttozták üdvözülten.
Ritka volt a remény akkoriban
s veszélyes, mint a kábítószer.
Te zsongítottál el vele.
S én, mint egy szabadsághős, lábra álltam.
Néhány nem várt találkozás,
elkapott tekintet azért sejtette velem,
a morózus boncnok nem tett le szándékáról,
segédei itt ólálkodnak
körülettünk azóta is.

CSAPDA

Amikor találkoztunk,
eleinte semmire se gondoltam,
pedig már akkor ott lapult bennem
az a régi mulasztás,
ezért köszöntem
olyan sietős előzékenységgel,
és álltam zavartan odábbb.
Most, így utólag vizsgálva,
könnyű fölismernem magamon
a mások arcáról jól ismert
és megutált fintort,
ami a mulasztást az udvariasság
sietős mosolyának mázával leplezi,
s a feledést próbálja
ürügyül ismerni el.
Eddig azt hittem,
mindez csak a nagy emberek sajátja.
Most kezdem belátni
nem kevés szégyenkezéssel,
mindenkié, akitől várnak valamit,
s nem tud e várakozásnak megfelelni,
tehát az enyém is.
Mint este a melegvízbe, úgy merülünk bele,
mindnyájan másként,
de ugyanabba a hazugságba.

LEHET ÉLNI ÍGY IS?

Lehet így is élni, ezzel a nevetséges balsorssal a nyakamban,
amelynek én voltam s vagyok a kovácsa?
Kérdés, amire akaratom ellenére keresem a választ,
csupán azzal, hogy élek,
pedig tudom, értelmetlen minden fáradozás.
Ezt szánta nekem ez a keserű haza, amiért ragaszkodtam hozzá.
Talán mindegy is most már,
elvakult hittel vagy gyarló gyöngeségből.
Minden túlhajtott ragaszkodás jutalma ez? A tanulság nélkül
lappangó valóba ne láss bele önfelmentő sejtelmeket!
A sorsomat, lehet büntetésül, megérdemeltem,
de ettől még nem könnyebb elviselnem,
mintha érdemtelen jutottam volna hozzá.
Gyakorlott mozdulattal törölöm le arcomról a zsíros-gőgös
győztesek köpését. Újabban észrevettem azt is,
milyen viszolygva húzódik el tőlem, aki valamit ad magára.
Az általad biztosított szerény jólét álarcát feszengve,
szégyentől fuldokolva viselem. Akár a lepra süt belőlem
a száműzöttek hánytató szaga. A gyermekeim nem tehetnek róla.
Istenem, akiben szégyenlősen, de mégiscsak hiszek,
legalább őket kíméld a büntetéstől. Kérésemet, beismerem,
önzés diktálja most is, azt szeretném, pillantásukat,
ha megérjük, öreg koromban se kelljen majd kerülnöm.
Mindez ott nyilallt belém, a csarnok menti szeméttárolónál,
munkából jövet, könyöknýújtásnyira néhány rohadt krumplit
válogató öregtől, miközben irigykedve néztem őket,
arcukon a felhőtlenül felszökő mosolyt, amikor
egy-egy ép szemre rátaláltak. Kedvem lett volna középük állni
zúgolódás nélkül olyannak fogadni el magamat, amilyen vagyok.

SZABADSÁG

Saláta tankönyvek lapjai közt raboskodott
szeptembertől júniusig
Sztálin- és Rákosi-idézetekbe zárva.
Mindenki róla beszélt, de nekem fogalmam se volt, ki az,
s végképp nem tudtam, minek nevezzem,
ha egyszer – fennállt a veszélye ennek is –
valóban szólnom kell majd hozzá.
Széltében-hosszában hangoztatott
nevét – mert mit jelent az, hogy szabadság? –
túlontúl frivolnak találtam.
Ki is lehet voltaképp ő?
A választ kénytelen voltam teljes egészében
a képzeletre bízni.
A nyár lehet, gondoltam, amely
fölsebzí talpamat,
az izzó tarló,
a vadvízi cikázás a csíkot rejtő
kardélú sás között a fűzkosárral,
a föld, a víz, a Nap talánya,
a háborút ölében meggyalázott asszonyok,
dicséret és fenyítés kagyló-mély börtöne,
minden,
amit gyerekét sirató gyűrött-öreg arcként
a föld kivallott,
és az olajos tankok lánctalpnyoma
örvénylő zokogássá rántott össze,
igen, az elhasznált sátorponyva-ég,
amit kés hasít fel,
a golyópergette vakolat sava,
amikor a szemedbe verődik,
és mindent, mindent kiolt.

A VÉDTELEN TORKÁT

A védtelen torkát gyorsan átharapni,
ha segíteni – megpróbáltad – végképp nem lehet,
még mindig az a jobb. Te tudtad ezt, csak én nem.
Azt hittem, van menekvés a medvebűzös,
émelygő veremből, ezért tűrtem el
az éjszakai disznó telefonokat,
amiket a feleségem fülébe suttogtál,
s a barátságos nappali mosolyt. Vérforraló
tapintat rabja lettem.
Azt hittem,
mindez következmények nélkül múlhat el.
Egy árnyék jár azóta itt e házban, él e földön.
Nem sejtí, amitől retteg, már megtörtént vele.

ZSÁKMÁNY

Az egész család a nyomában loholt,
papa, mama s leghátul a gyerek.
Ő azonban – szájában egy parfümös, ölbeli macskával,
amit a tv elől, a plüssfotelből ragadott el –
egérutat nyert.
A zsákmány gerincét hidegvérrel roppantotta el,
s a dögöt a lábam elé tette.
Dicséretet várva
büszke kutyaörömmel pislogott rám.
Megütöttem.
Keserűen, gyűlölködve osontunk haza,

de azért egymás mellett.
Később visszalopóztam a tetthelyre,
amelyet a károsult család
már birtokába vett.
A gyerek véres kedvencét sírva kapta ölbé,
a mama sopánkodva a kezét tördelte,
az apa szeme tehetetlen dühtől parázslott.
Nem léptem elő.
Próbáltam legyűrni magamban az érzést,
a győzelem büszkeséggel töltött el mégis.

HOROSZKÓP

Elandalodó kések horoszkópja:
a hibás élezés csorbái kárörvendően viczorogtak.
A lehető legtöbb fájdalommal nyiszálták el –
na nem mindjárt a torkodat,
kezdve valahol a kisujj körme táján,
vagy kontár hajvágó mesterekkel,
de mindenképpen a gyerekkorban,
amikor az életlen szerszámok csapdájába esett önérzet
képtelen tiltakozni – jövőd ütőerét.
Később se akadtál soha
marcona, sebhelyes arcú fogdmegekre.
Kifogástalan, művelt úriember volt valahány,
már-már perverzen előzékenyek.
Sose tudtad, melyik, melyik barátodban rejtőzött éppen.
Végül megadtad magadat nekik,
nem harcoltál tovább, beláttad, nincs esély.
És akkor, minden figyelmeztetés és magyarázat nélkül,

mégsem valószínű, hogy véletlenül,
egyszerre nyomuk veszett.
Mintha újabb, rafinált fogás lett volna ez is,
amit azért találtak ki,
hogy önkéntelenül visszavárjad őket.

ZSIBVÁSÁR

Egy Péntek Imre-motívumra

Álmatag kakukkos órák, üzekedő drótbábúk
társaságában lelem meg
a diktátor arcú matrjoska babákat.
Kibontom a sort az utolsó,
mustármag-sűrű gnómig. Rátalálok a fagörcs-kemény,
tovább már nem osztható, kecskeszakállas ősmítoszra.
A fáraó-egykedvű arc tompa méltósága
nem jelzi, mennyi nemes ábránd
lappangott, semmisült meg színe előtt, színe alatt
a milliók életét kioltó
falánk szertartások nyomán.
– Külön-külön nem eladók – mondja az árus.
Készségesen elfogadom a feltevést:
így értékes együtt az egész.
Próbálom összerakni
a zománcszínből irizáló fafejek rendszerét.
Ide szorultak volna hát a rettegett zsarnokok,
e hétvégi vásár kacatjai közé?
Hitetlenkedve forgatom a kezemben,
aztán, mint aki parázsba kapott, hirtelen ejtem

a repecskes pultra vissza őket.
Hiába próbálom játéknak álcázni
e futó kíváncsiságot, egyelőre még
túlzottan is a húsomba vág.

LEVÉLSZEKRÉNY

Vásároltál egy napszemüveget,
és elutaztál.
Fárasztó mesterséget űzöl,
folyton utaznod kell.
Azóta a levélszekrényben élek.
Elég sötét van itt.

AZ ÖREGSÉG

nem úgy tör rád, nehogy azt hidd,
mint a vihar,
s nem úgy csap beléd, mint villám.
Észrevétlenül, hosszan barátkozik veled,
jóakaródnak mutatja magát,
belátást, bölcsességet mímelve udvarol körül,
de el ne hidd egyetlen szavát se,
buja és hazug lepketánca
ifjúi önbecsülésed hernyórágta sebeit
nem gyógyítja be, csupán elfödi.
Most, hogy mindezt tudom,
szeretném elhessegetni magamtól,

szeretnék hátat fordítani neki,
hagynám faképnél,
de hiába,
gúnyos nevetése a bőrömön habzik,
a csontomba nyilall,
átmossa agyvelőm.
Bármilyen kínos, bármilyen megalázó,
be kell ismernem, ő is én vagyok.

ELTÖRÖTT VONÓK

REJTVÉNY

Néha, egy-egy percre
ha megállsz az üres,
ózonpezsgésig nyíló tereken,
ínyedet lopott boldogság íze sérti.
Napsütés éhe vonja be
hamis mázzal az időt.
Füstölgő koponyájú házak,
elszenesedett fák,
tankok roncsai,
múmiává égett katonák várakoznak
a júdáscsókkal lepecsételt
felejtés vitrinében.
Baljós menlevél a hallgatásod.
Valaki kettétépi ezt is.
Fogalmad sincs,
apád, vagy gyilkosod.

KIBÚVÓ

Kibúvót, külön sorsot a sorsod ellen
– gondolataidat, érzékeidet megtagadva –
hiába keresel,
hajszálaidat, árnyékosat is hátrahagyva
hiába menekülsz,
osonsz lapulva, mint a tolvaj,
úgyis rád köszön valaki.
Nem érted egyetlen szavát sem,
a sajátjaid meg, mint gazdátlan pingponglabdák
gurulnak szerteszét.
Megszorult orvgazda a zsákmányt,
szeretted volna lopva szórni szét,
hátra se nézve hagyni el őket.
Már az sem zavar, hogy lebuktál.
Megkönnyebbülten szeded tovább a lábadat,
mintha sikerült volna
egérutat nyerned.
Sarkad szaporán veri az utcakövet,
de hangot – hangot nem ad.

KARÁCSONYI CSENGŐ

Nem próbálom elhárítani
magamtól ezt a várost,
de nem próbálom megérteni se.
Az elcsitult fegyverropogást
sínek lüktetik vissza-vissza.

Az éjszakai villamos
döcögve rángat,
mint karácsonyi csengő nyelvét
az elfojtott öröm,
A lakótelep ablakai mögött
ijedt kamaszként
ugrál a gyertya lángja.

VÁSZNAK A SZÉLBEN

Reménytelen halántékkal
október ablakának dőlök.
Üvegen át sugárzik
az elgyöngülő napsütés öle.
Keresgélem,
a halszálla-kusza érzékelés
mit veszít el,
mire talál rá,
milyen térérzet távlatába száműz?
Ami egykor mindennél fontosabb volt,
amire az életemet tettem,
amit gyűlöltem és szerettem,
azt most már
le se nézi, kétségbe se vonja
e kusza, szenvedély utáni kor.
Lüktető
orvos-keze a pulzusomra téved,
mintha beteg volnék, úgy csitít.

Véletlen volt,
mondja tűnődve,
véletlen minden út, amit bejártál,
és véletlen az is, amit nem járatsz be
most már soha.

IDŐ-MINTA

Mint fényképezőgép, kattan az űr;
a hajdan égbe szökkent fal ma rom,
földhöz tapad, akár az alkalom,
kő, cserép álmos repkénybe merül,
az ég unottan forgó kék malom,
zúgása karmolássza ablakom,
mikor azt hinném, messzire kerül,
akkor ölel át vak-véletlenül,
álnok szúnyogdongását hallgatom,
hangyaként mászik föl a lábamon,
ha tiltakoznék türelmetlenül,
vissza érveim száz vádként kapom.
Csalás kábítja érzékeimet,
hogy ne hihessek többé senkinek.

SZABAD A VÁSÁR

Kilenc torzó

1

Még mielőtt meglátna valaki,
sebészkes fut a bordák kapujáig,
megremegnek a vén Föld vállai,
és mellemben a rádium sugárzik.

Édes közönyt dajkál a naplemente,
kék pillangók lepik el hátamat,
szíve szerint ki szemembe nevetne
most inkább saját nyelvébe harap.

2

Én jövök hozzád, nézd, a hóvirágos
üvegerdőt rágom át hirtelen,
kopogtatok ablakodon, az álmos
elmúlás gyíkja lüktet mellemen.

Egy pillantás a mongúz-szemű napba,
s mint gyilkos tű hatol át bőrömmön
az elvakultság túlérétt divatja,
és megfertőz a túlérétt öröm.

3

A szó elszáll, a repedt sarkú árnyak
nyomában bandukolnak szemlesütve.
Az arctalanság nyugalomára vágynak
és lerogyni a sárga, puha földre.

Gonosz ölebek, mind pórázra fogva,
a lépcső alján szédülten ugatnak.
Halkuló lépted talán kikopogja,
e tüdőbajos alkony mit akarhat.

4

Csalódott zavarukban
a kurta lobogók
megérintik a szelet,
mint eltörött vonók.

A hang, amit keresnek
az ünnepek mögött,
mint a fegyverropogás,
rég derékba törött.

5

Parázna szavak őgyelegnek benned,
semmit se értesz többé nélkülük.
Mit fölhabáltak, azt kéne megenned,
hányingerlő nyugalmod torkon üt.

Sose tudod meg, mit takar az arcuk,
táncuk miféle városszéli swing,
neked a csont, mit eldobáltak, azt jut,
s mit átizzadtak, az a szennyes ing.

6

Az erkölcs cernája elszakadt,
hideg sikoltás járja át az erdőt,
a vérnyomra rémült álarc tapad,
fülünkbe zúgnak mind a sánta csengők.

A menekvés pórázán más csahol,
az agárbordákon más remény dobog.
A vadászat véget ért valahol,
de lesben állnak még a gyilkosok.

7

Szabad a vásár. Ez a hiány völgye.
Tépd ki veszteglő lépteid belőle!
Tépd ki akkor is, ha itt kell maradnod,
mint üres pusztát bezengő harangok!

Mindegy, ki voltál, mit akartál,
veszteséged múlóbb a pillanatnál.
Hunyd be szemed! A játszmát rég feladtad.
Vesd hátadat a sárga ölü Napnak.

8

Ami kétségbe ejtett, elvirágzik.
Patanyomokba horpadt hómezők
vezetnek haza, egy idegen házig.
A lompos kutya farkán űri gög.

Ne kérdezősködj! Másé most a korbács,
a méhes ölen más medve telel.
Bömbölése kazalba fulladt kartács,
éhsége kútba csobbantott veder.

9

Vége a mesének. Kik osztoznak a kincsen?
Lyukas vödörök, lavinagyors lovak...
Akasztott macska hintáz a kilincsen,
kopogás perforálja álmodat.

Mint konzervdoboz zörög a sötétben
a nyegle göggel eldobott öröm.
Nem ébredek föl most már csak azért sem,
fejem hiába ugrál a kövön.

KÁPRÁZAT

A csapott vállú patkószögek között
a vérmérgezés
gyerekkort idéző
csökönyös fantomképei
járják bakugró táncukat,
kézen fogva rángatnak
a bevetülő fény keresztútján,
mintha tudnák, hogy hova.

BÚVÓPATAK

Mikor egy percre hátat fordítottam,
és beleláttam titkos terveikbe,
majd felröhögtem léha zavaromban,
tudás rozsdája pergett a kezemre.

A láthatatlan fényű formalinban
mint preparátum lebegett a lelkem,
és görbe dögszag pálinkáját ittam,
szerelmesen puffadt siklót öleltem.

Búvópatakként most kifut egészen
szín, illat, íz mohó érzékeimből,
de bevallani nem akarom mégsem,
hát a hazugság álarcát felöltöm.

Száz régi tévút kipróbált receptje
vad mérgek ízét keseríti számban.
Nem ismerem, hiába néz szemembe
a doktor úr, hiába méri lázam.

Minden tudást kitöröltem magamból,
üres vagyok, mint a fekete tábla
a diák előtt, ki semmire sem gondol,
és ez szédíti a biztos bukásba.

ORVOSSÁGOS ÜVEGEK KÖZÖTT

Homályos útvesztőben,
pókhálós padlás-zugokban kutatsz
orvosságos üvegek között.

Szeretnéd elhagyni, mielőtt végleg rabja lennél,
a pici fiolákba száradt torokfű-párlatok mákonyát,
de nem hagyod. Mi értelme volna új napba nézni,
amíg igazán a régít se láttad?

Kábultan bámulod a hatszögletű nyár
lépesméz-lobbanását,
s nem vetsz számot kockázatával.

MEGPRÓBÁLOD

Megpróbálsz rövidre zárni a pillanatot,
de kialszik anélkül is.
Se sötétség,
se vakító fény
nem szennyezi érzékeid.
Belelátsz, akár egy sebész,
a semmi fölmetezett hasába.
Lehangoló,
mint minden szakértelem.
Derékba tört hányinger csöndje.
Az egyszer már letörölt szájug
vértől szennyes újra.

Csupán a figyelem alszik meg.
Visszavarni a pillanatot, erre vársz,
becsukni a szádat,
betapasztani a füledet!
Mennyi minden átrágja magát az időn,
és nem enyészik el, amikorra várnánk,
mással meg jóval korábban megesik ugyanez.
Ami ellened létezik, általad.
Nem ölt alakot, ott gubbaszt
az álmatlanság papírkosarában.
El kéne búcsúznom végre,
csak az zavar, nem tudom,
kipusztult masztodron
vagy ébredő vírus vagyok.
Tanácstalanul álldogálok a lépcsőházban,
mint egy szegényházi alkalmazott.
A kezemben horpadt bőrrönd.
És senki sem kérdezi tőlem,
indulni készülök,
vagy most érkeztem éppen.

SEMMI VÉRFOLOT

Öles köveken
botladozik a tenger
félelmetes-szánalmas öregen.
Felágaskodik, elbukik,
de semmi vérfolt
a mellét fodrozó fehér szőrzeten.

CÉLGÖMB

HAJLÍTOTT LÁNG

Két érintés inog,
mint vízhordó rúd a vállamon.
Gyertyánsuhángból hasadt íj,
hajolj meg,
lődd ki a porból árnyamat,
de el ne vétsd az óriás mágnes-nap hasát,
e tétova, menekülő vadat.

AMIKOR A VÉRCSE LECSAP

Miféle álomföldön születnél?
Tükörég rezgő csöndje alatt?
Forgószelek tornyában,
fulladásig megalázva?
Szárnyszegett madarak birodalmában,
ahol senki nem köthet ki soha?
Keringő varjak szédületében
a zsendülő vetés fölött?
Vagy amikor a vércse lecsap?
Pocokvinnyogástól porzó
szántás ölében?

A BAGOLY ÁLMA

A bagoly álma,
a kutya ébredése
ott tükröződik,
ahol nem vagyok.

Mint elhajított
lándzsák a homokban,
fél térden állnak
a zarándokok.

Kómába dermedt
borosüveg szemmel
bámulják bambán
a fehér napot.

Vakság türelme
süt a ragyogásból,
mit megtaláltam,
és most elhagyok.

TE VAGY

A kutyaugatástól
fuldokló völgy foglyul ejt.
Imbolygó szánon keringsz
szédülve le a mélybe.

A villogó talpak fölszikkáznak
a viaduktban.

Egy hirtelen kanyar,
mint paritty a követ,
messzire röpít.

A nehéz vonzástól elbutulva
azt álmodod,
az áldozat te vagy.

ÉGTŐL ÉGIG

A fekete gólya, a szürke gém,
a halászó rétisas
és mind, mind az áldozataik,
a vadkacsa, a fürge keszeg,
a léha ponty, a mord rák,
a régi, ritka csík,
a gyerekkor vadvízi világa
föltámadt, visszajött.

A morgó baglyok újra
szőrlabdát bőfögnek
az egér-ürüléktől kásás déli porba,
majd békés emésztésüket odahagyva
ijedten csaponganak
a magtár korlátolt univerzumában,
a gerendák szövedéke között,
pedig most már nem kergetem őket.
Világuk részeként bolyongok
égtől éig,
víztől vízig,
földtől földig,
amíg vagyok.

KÉS A FÖLDBEN

Átharapni a béka torkát,
szarvasbogár csápja közé dugni a nyelvedet,
nekivágni az áradó Nagy-Dunának,
Harasziig vitorlázni a korcsolyán,
és széllal szemben térti vissza,
ez volt a hősiesség.

A tökmagszagú, zsúfolt moziban
a kaucsukművésznő bokáját bámulni
elmerülten,
a misén lúdtollpuskából
búzával köpködni az ájtatos Dudás Erzsit,
ez volt a szerelem.

Minden a világon
szégyenletesen egyszerűnek látszott.
A fegyverek célgömbjén hintázó déli csöndből
klottgatyámat letolva
meztelen seggemet mutattam
az átzúgó expressz kíváncsi ablakainak.

Fuldokolva buktam a víz alá
az iszapban bujkáló rákokért,
zsákmányomat gögösen emeltem
fejem fölé, a nyári égbe.

Verébtórást vágtam a falhoz,
csipasz galambot,
írmaggal és vérrel gyalázva meg
saját árnyékom gyűrött bársonyát.

Elcsukó kéz, törődött térd,
éreztem, innen már nincs tovább.

Nagyapa
München, London, New York
tilos szirénszavát szemezte
a recsegő rádióból.

A sötétség a hátam mögött
terpeszkedő tükörbe csapódott,
mint az iskola udvarán
országabló játékuk kése a földbe.

FEKETE ÉGBOLT

Nagymama szekrénye
úgy lüktetett körülöttem,
mint a fekete égbolt.
Nem volt más menedékem,
csak ez a citerazenéből párolt percegés.
Becsuktam a szemem,
de a lángcsákós, hiúzfogú pofa
köröttem ugrált akkor is.
Jobban féltem tőle,
mint a szenes embertől,
a veszett kutyától,
a sintértől, a lórúgástól.
Este a mellemre feküdt,
veres ülepét az arcomba nyomta,
markának tízágú kalitkája

a mellkasomra zárult.
Azt hittem,
többé nem ébredek föl.
Óvatosan kóstolgattam a távolodást,
mint foghúzás után a fájdalom.

MOLNÁR-SZIGET

Ott alszom most
félálom partszegélyén,
ahol csicsóka nő,
vadmurok illatában,
bürök rejtette vermek odva mélyin,
beléndek mérgiben,
és nem találok párját
a porló pillanatnak,
amely a moccanatlan idő
sziklájából kiperdült.
Ide-oda csapódom
a rücskös szigeten
pitypang bolyhaként
a nyárfabokrokat
tépázó szélfúvásban.
A horzsolt sebekből
szivárgó vér íze
lehűti nyelvemet.
A déli erdő csendjét,
mint befűzendő cérnaveget,
ujjam között morzsolgatom.
Száz év ráncolta
vén könnyel bandzsít
felém a rozsdás tű foka.

MÉLYEDÉSEK

A nyüsztve reszkető mezőn,
a poros délutánban
az akáclombokig lecsüngő,
nagy-hasú nap alatt
a mélyedéseket kerestem,
mint a víz.

Pézsmailatú pucok-lyukakkal
néztem farkaszemet.

A csöndtől sipító járatokból lopakvó
rémület rejtett lábnyomát
próbáltam megkeresni.

Hiába. Nem találtam,
pedig ott lapult előttem
bélyeget sütve a felejtés porába,
mint leejtett, izzó vasdarab.

ZSÖGÖDI TÁJKÉP

Sárgán, bugyborogva fakad fel
a hegy súlyától a pezsgő ölü gyógyvíz
a völgytorokban.

Úgy merülsz el benne,
akár a gyerekkézből kihulló kavics.
Lehunyt szemhéjad mögött
horpadt bendőjű kecskenyájak
lusta örvénye hallgatózik.

A vonzás fájdalmát lemondás csillapítja.
Millió tűszúrás varrja át bőrödet.

HÁTTAL A FALNAK

Falnak döntöm a hátamat.

A meszelés szemcséi
a bőrömbé nyomódnak az ing vásznán
s a több száz éven át is.

Az étertől bódult,
rovartűvel átszúrt délutánban
úgy múlik el az élet,
mint aszpirintől a nátha.

MEGKERGÜLT IRÁNYTŰ

AMÍG CSAK ÉLSZ

Amit a mindenható elvesz tőled,
az is ajándék,
s amit meghagy, az is.
Kezedből nem röppen föl
az agyaggalamb, visszafojtva
a röpkülés láza
ott lüktet, amíg csak élsz,
az ujjbegyedben.

PSALMUS

A bordó földeket,
az égetett siena fényét és a zöldet,
a csöndben sarjadó vetést, a hangokat,
a lombszűrte fény öntelt illúzióját,
a bomlott ifjúság zuhatag-nevetését
ha elveszed, hát vedd csak el,
hisz mindez nem enyém,
s tán nem volt sohasem,
csak kábult börtönöm ne nyisd ki!
Most érzem, mit jelentett

e zsákutca-sors, mi fájt, s hiába fájt,
amikor nem kínzol már hazug reménnyel,
a hamvába hűlő ébredést
nem színezed ígéretekkal,
sikert, pénzt, megnyugvást, lelki békét
nem kínálsz cselből se többé,
nem kínzol semmivel.

HÁTAD MÖGÖTT

Hátad mögött a sápadt intrika
útvesztők szötte földje.
Be kell ismerned, jól van így,
hogy rögről rögre ezt kell fölfedezned.
Most már nem érint annyira,
ha átlátsz is a szögesdrót-szitán,
ha megcsap is a bürök illata,
ha átölel a ragtapsz-lián.
A tenyeredet szögek ütik át,
az oldaladat lándzsa.
Hogyha keresztre feszítenek is,
nem történik semmi se utána.

MINDIG CSAK KÉRTEM

Üldözött a hajsza nyugtát,
tébolyult a lelki békét,
ostoba egy morzsa tudást,
mindig csak kértem, sose adtam,
s nem fordultál el mégse tőlem.
Rossz sáfár voltam, ki a tallért
földbe ásta, elfeledte,
amikor végre adni kéne,
ujjai közt híg sár iramlík,
s szégyenében elfordul Tőled.

TALÁLD MEG!

Ahogy a patak mondja a magáét,
ne add alább te sem!
Találd meg
a kövek között az utat,
anélkül, hogy keresnéd!

DOBOG A FÖLD

Fegyverdörrenéstől
halottsápadt hajnal,
csizmacsörtetéstől
elfeketült este
mérte ki időnket,
égig érő fának
ezer éves lombját
mind-mind földre szórta,
fehér falú falvak
lelkét lőporfüstként
szélbe lobbantotta,
szürke külvárosok
monoton morgását
semmibe morzsolta.

Amit nagyapáim,
amit ükapáim,
amit szépapáim
örökül őriztek,
öt felé szabdalták,
sárba dagasztották,
ezer hazug szóval
házamat-házamat
naponta gyalázták.

Útszéli fa törzse
mögé görbedt koldus
hideg tél tükréből,
nyár forró hasából
felözönlő árnyak

ismeretlen táncát,
magam teremtettem
álmok menekültje,
idegenként néztem.

Lovamat kihúztam
békaszemű sárból,
tehetetlen testét
vérző tíz körömmel
napvilágra vontam,
nyakát megmosdattam
jobbrol patakvízzel,
esdeklőn perzseltem
balról nyírfalánggal.

Támolyogva ébredt,
de amikor fölkel
a jobb orrlíkából
fehér gőz sikoltott,
a bal orrlíkából
fekete füst bömbölt.

Izzadt homlokomat
sörényébe fúrtam,
lázás bal orcámat
lehűteni jobbrol
patakvíz fésülte
tükör-kék nyakához,
hideg veritékes
jobb arcomat balról
fölmelegíteni
nyírfaláng nyaldosta

megperzselt nyakához
csöndben lehajtottam.

Megsértett membránként
reszketett az ég fönn
kerek láthatárát
szédülés forgatta,
egy fekete felhő
szemem színe előtt,
fülem hallatára
nehéz táncba dobbant,
medve-homlokáról
veríték ütközött,
fölgabzó cseppjeit
a felejtő táncnak
fullasztó forgással
szanaszéjjel szórta,
bömbölés haragját
forgatva fölötte
zuhogó záporba
takarta a földet.

Lovamra pattantam.
Reszkető vékonyába
vágтам csontos sarkam,
de ő nem indult el
északnak se délnek,
sápadt napkeltének,
veres napnyugtának.

A törékeny égnek
szegezte homlokát,

nedves, puha orrát
ugató sötétbe
fúrta szimatolva,
meteor ércétől
megkergült iránytű,
a mágneses semmi
vákumába szédült,
huzatos lejtőjén
tollpiheként pörgött,
zuhanva kalimpált
az elkínzott tegnap
fekete gödrébe.

Délutáni alvás
unott sárkányának
ásító szájában
magam mentségére
igazolást lelni
hiába próbáltam.

Rúgkapáló létem
havas országának
huzatos csöndjében
tébláboltam nappal,
alvilági táncot
részegülten járó
kelekótya ősök
vak szédületével
viaskodtam éjjel.

Szememet behunytam,
agyam eloltottam,

pusztai bogáncsként
lovamra tapadtam,
nem akartam látni,
hallani, érezni,
nem akartam tudni,
milyen kapu fája
döndül be mögöttem,
milyen kapu érce
csendül meg előttem,
vicsorgó viharra
milyen erdő horkan,
göthös, beteg szélbe
milyen puszta ásít,
szédült utam mentén
mamutdübörgésnek
örvénylő porában
milyen sanda vadász
árnyéka lopakszik.

Nem törődtem vele,
hogy ahova léptem,
láng lobbant fel onnan,
elhagyott nyomomban
hideg gleccser nyílott.

Mikor visszanéztem,
kitárult mögöttem
a hetedik égbolt,
hét sötét nap nézett
farkasszemet másik
parázs-szemű héttel.

Elátkozott ország
láthatatlan népe
rázta a réz-csengőt,
lehelte a taplót,
útonállót mímelt
a szelíd tanító,
a kurtizán szolid,
szende, puha kedvest,
a szerető gyermek
cinikus krakélert,
az aggódó szülő
érzéketlen bírót,
hajlongó segédet
a mohó diktátor,
s jaj, a szegény szolgál
újgazdag menedzsert.

Fordítva is láttam
elvonulni mindezt,
bűnné vált az erény,
az erényből bűn lett,
gonoszság a jóság,
a jóság gonoszság,
de így se békült meg
egyik a másikkal,
csak vonzotta egymást.

Szűzleány mellére
tapadt kullancs kéje,
elszakított pókszál
égemetszett csöndje,
felhasított bendő

vörös vonaglása,
gyújtópont nélküli
százszor torzult blende
lett találkozásunk.

Mert akit kerestem,
sehol nem találtam,
híre mindig onnan
káprázott utánam,
ahol sose jártam,
hangja mindig onnan
visszhangzott előmbe,
ahol azelőtt még
sose hallgatóztam,
lézer-tekintete
süket mélyből sújtott,
vak magasból áradt,
mégis fölismerte,
megtalálta bennem,
aki nem is voltam,
de lehettem volna,
akinek végül is
lennem kellett volna.

Acélkék szemével
a kifordult égbolt,
levélzöld szemével
a morajló erdő,
fekete szemével
az ásító bánya
porszem pörgésemet
unottan követte.

Lovam sörényének
minden szála elhullt,
ökörnyálként lobbant
lenn az őszi szélbe,
izmos nyaka felhő,
köddé vált a háta,
nem szór már csillagot
meteor-patája.

Levetett nyergéből
a vakmerő vágta,
elrúgott a vén föld,
az ég kitaszított,
néma oltalommal
ejtőernyő-lomhán
álom senki-földje
ringatott magához,
ragadozó torkát
örvénylő örömmel
tátotta arcomba.

Aki egykor küldött
küldetésem titkát
nevetve feledte,
aki szavam várta,
mikor megszólalok
mintha süket volna,
csodálkozva néz rám.
Csak a zúgó semmi
fogad ismerősen
lázás, zavart álmát
álmomba keverve,

önfeladó hitét
méregpoharamba,
emlékezetembe
kerékbe tört ősök
lázasát, gögjét.

Hét eget, hét földet
én, aki bejártam,
hazatérnék végre,
de a haza hol van,
hol a ház, az erdő,
hol a föld, a régi
társak, akik vártak?
Nem vár többé senki,
lökne el a gyermek,
nyűg vagyok, az arcát
fásult unalommal
fordítja el tőlem,
de ki hátat fordít
e porig lobbanó,
végső szédületben,
bárhogy nem akarná,
ő néz velem szembe.

CSATTAN AZ OSTOR

Az ostor selymes sudara kinyílik,
s bögölycsípként a szemedbe vág.
Mint fogfájós ló kipeakelt pofája,
fekete görcsben némul el a szád.

BORDAL

Vállamra dől a fájdalom,
mint hogyha béna volna,
gyulladt boromat kiiszom
egy cseppig éhgyomorra,

akár a nap lélegzete,
kiszáradt folyó sodra,
meginog és térdre esik
lábam előtt a porba.

Mint bilincs fogja a kezem,
lázamat láza oltja,
s letaszít üres undora
a lejtőn tántorogva.

Megpróbáltam, de nincs erőm
megállni, visszatérni.
Pofámba röhög amikor
viszolygásom megérti.

Borostás arca arcomat
súrolja, mint a smirgli,
dohányillatú szavait
büszkén elébem hinti.

Mert nem akarom, épp ezért
szivárogoz szava számra.
Becsap, és észre sem veszem,
hogyan kiköpnék utána.

DÉLUTÁN

Rád csönget erőszakosan
egy kétszínű barát.
Nem enged be. Elrohan.
Fehérre harapod a szád.

Várod a hideg délutánt,
s egy bizonytalan találka
ígéreteit rajzolod
a félálom falára.

Fölríadsz. Durván rád kiált,
arcodba csattan ökle.
Aki keresett, rád talált,
hogyan bosszúját betöltse.

Ki az? Nem tudod. Válladat
megrántod, nemtörődöm
mosolyba fúrod arcodat,
és elterülsz a földön.

ZÖLD, KÉK, SÁRGA

Mint poharat, földre verted az álmot.
A didergő íz elcsorog belőle,
meggyűlnek itt-ott zöld-kék-sárga foltjai
a léptek-koptatta kőkockák között,
a megbarnult időrepedésben.

VONALRAJZ

A sűrű, gyapjas domboldal
hasára hajtom a fejem.
A lenti dobogás
fölszívódik agyamba, mint a méreg,
s minden gyanakvást kiolt.

SZÉL PÓRÁZÁN

ÁGYBAN PÁRNÁK KÖZÖTT

Este, párnák között az ágyban
a fáradtság mérhetetlen súlya
önálló életre kelt.
Szakadozni kezdett a lepedő,
recsegve lyukadt át a matrac.
A kertbe akartam rohanni.
Ügyefogyott vánszorgás lett belőle.
A térdem remegve csuklott össze.
Hasra estem. A pázsit
gézként foszlott szét alattam.
Csak a gyökerek pókhálója tartott fön
– hogy időt nyerjek? – egy kicsit.
Aztán hulltam, csak hulltam egyre lejjebb.
És ott, az izzó magma csöndjéhez közel,
bármennyire is nem akartam,
boldognak kellett éreznem magam.

ÉJSZAKA KETTŐ FELÉ

Éjszaka kettő felé,
amikor már minden lecsillapult,
és majdnem újra kezd zsibongani,
egyszerre fölriadsz.
Behajlítod az ujjadat, bár nem akar hajolni,
kinyújtod a lábadat,
bár nem akar kinyúlni.
Próbálgatod,
mire vagy jó, jó vagy-e még valamire.
Reménykedsz, a csalódás nem végleges.
Gyanús alak settenkedik
a kísérteties díszletek között,
de nem tudod kivenni, ki lehet.
Mohón bámulod,
amíg csak lehet,
amíg káprázata véget nem ér.

BÁRMI TÖRTÉNT

Egyszer már megadta magát.
Meztelen talpadat a torkára tetted,
de reggelre kelve eltűnt a szobából.
Nem maradt más,
a nyálkás, durva bunda
érintése az ujjbegyedben,
bőrödön néhány horzsolás nyoma.
Ki kit győzött le,

most már sose tudod meg.
A jeges borzongást
lágy megszokássá érlelte a nappal.
Akkor se fogsz gyanút,
amikor a vállrándító, szürke arcú este
szemüvegét piszkálva
leül az asztalodhoz.
Könyöke a könnyöködhöz ér.
Unottan piszmog a terítő rojtjaival,
mintha semmi más nem érdekelné,
mintha elérte volna már,
amit akar.

VARJÚ-TÁNC

Álmomban fehér holló voltam,
a süppeteg toledói kertek fölött keringtem,
távol ettől a varacskos hazától,
de a léha idill nem sokáig tartott.
Egyszerre hideg sörétrajok
dongtak köröttem,
duplacsöví kaptár
szökött foglyai,
s kitépték tollamat. Sebzetten vitorláztam
lejjebb, csak egyre lejjebb.
A képzelgés szégyentelen bűnétől meghatottan
a Kiskörút füstölő házai között
értem földet.
A tollak fakó papírlapokként kavarogtak

a tetők fölött a szélben,
szóródtak szét az utcakövön.
Iskolából jövet
vihorászó lányok szedték össze őket,
s hajtogattak papírhajókat belőlük,
hogy legyen mit úsztatniuk
a tavaszi zápor tocsogóiban.
S a tollmintás papír-hajók
a lázas érintésektől megsebezve,
akaratuk ellenére,
újra útra keltek.

BOKÁJÁT TÖRVE

Üres napozószék bámulja
a törékeny utazást,
amely ismeretlen városokon,
idegen nyelveken nyilallt át,
s most bokáját törve
itt hever
akár egy kidobott
kristályvizes palack
a koranyári kertben.
Fölöttük, a kifakult napernyőn
hiába dobol a langyos zápor.

FÖLDIG HAJOLVA

Huszonegy pillanatkép

1

Az érett búza
álmos illata óvja
a lelőtt sármányt.

2

Esőben mosdik,
akár egy fiatal lány
a vén szekérút.

3

Hűs köd takarja
a domb hasát paplanba,
mellette alszom.

4

Kobaltkék égen
táncol a nyári felhő
szél-ölelésben.

5

Megtalált arcod
egy pocsolya tükrében
tört cserepekre.

6

A szél pórázán
táncoltatod a fákat,
mint egy varázsló.

7

A kasza éle
a léha fű bokáját
már megsebezte.

8

Halk cérnahang lóg
a bárdolatlan mennyből,
s én elszakítom.

9

Láttam a zöldet,
fölfalta a hideg szél,
hó hullt tenyerébe.

10

Sebesült bokrok
a koraőszi hóban
s áfonyacseppek.

11

Éhes vadállat
csendben, megszelídülve
falja a bárányt.

12

Hogyha ugatnék,
vagy a kutyám beszélne,
érthetnénk egymást?

13

Gyógyíthatatlan
háztetőnk csontvázában
ácsok kopognak.

14

Egy szót se többet!
Dobhártyám rozsdá óvja
a horpadt csendben.

15

Madártozásban
gubbaszt a vén varázsló,
míg el nem ejted.

16

Mint repedt kristály,
kettéválik az álom,
s nincs benne semmi.

17

Istent kerestem,
Ő engem nézett lopva
a felejtésből.

18

Régi téveszméd,
e delejes hiúzszem,
rád szegeződik.

19

Vársz, hallgatózol
csöndre tapasztott füllel,
ahogyan a pók.

20

Zivatar után
pocsétás falu néz fel
az üres égre.

21

Süket bohócként
tapsra hiába várok
földig hajolva.

ELVESZTETTEM

Zavartan kerestem, hol lehet,
és akkor, mint a juharfa termése,
lepergett a porba, a lábam elé.
Tócsává változott,
tükre elvesztette az eget.
Megláttam benne magamat,
tehát sehol se voltam.
A délibábos csalódás utcáit jártam
eltévedt hangyaként
keringve körbe-körbe.

LEEJTETT POHÁR

Leejtett pohár.
Hajnali óraütés.
Kardsuhogás hasogatta függöny
egy kifosztott szobában.
Nagyúri kedvtelések tárgya.
Karóba húzzák, felaprítják?
Alázattal születik újjá.

Érinthetetlen báلكirálynő,
de rekedt kurva is.
A nadrágodban matat,
s akár egy sietős anya,
kimért csókkal hűti le homlokod.
Hirtelen lezuhant zápor.
Páráként lebben föl
a forró nyári kőről.

HONNAN HOVÁ?

Honnan hallatszik, milyen indigó-papír éjből
a puha macskanyávogás?
A kertet járkák,
gombolyagként gurulnak a frissen nyírt fűvön
s felgöngyölik életünk fonalát,
eltüntetik
a vöröset, a cirmost, a feketét, a fehérét,
s egyszer csak azt mondják,
nem is mondják, mert nem beszélnek,
csak sugallják,
ahogy a bokor alá osonva kárörvendőn közömbös
hajnali pofával visszanéznek,
nincs tovább.

KÖNNYEN KIOLTHATÓ

Magánvilágunk könnyen kioltható,
sajnálni sincs időnk, erőnk, szavunk,
nincs neki, neked, nekem,
nincs senkinek,
se jajgatás, se gyász, se zavar,
csak véget ér,
egyszerűen és durván,
aminek véget kell érnie.

HÚLÓ NAP

Oda akartam hajolni közel
a poros, izzadt vadnyugat hasához,
honnan a szöcske
acéldrót-bambán pattan el,
hova a húló napkorong
megadóan leáldoz.

ÁRNY-ODÚ

BORDÓ MENTE

Bordó mente, zöld nadrág
– az egyenruha volna a legfontosabb –
viselői felügyelnék, ha kell, kifent szablyával a rendet,
hogy úgy történjék minden,
ahogyan annak történnie kell.
Bizony nem szeretném
a rendzavarókat. Hagynám, sikoltásuk pengéje
hadd vergődjék, mint fuldokló hal
a csarnok mögötti kockaköveken,
a szürkecsuklyás piaci csöndben,
lefejezés előtt.
A vér még kis se fröccsent.
Az áldozat él.
S most erre figyel csak, a létezés
fájdalmán kívül semmi más
nem hatolhat át megrendült zavarán.
A málé-zöld akvárium közönyös buborékjainak
fogalmuk sincs, milyen álmokat
örvénylettek körül,
nyeltek el bugyborogva.

AKI NEM VISEL

Aki nem visel
dohánytól és húslevestől
megsárgult bajuszt,
amelyet a külvárosi délután
csalóka csendjében rágcsalni lehet,
sose lesz festő,
ezzel azért én is tisztában voltam,
ha a többi részlet,
hiába próbáltam tanulással birtokba venni őket,
rejtve is maradt előttem.
Reménytelenül csupasz képemet
apám borotvakésével
kapartam véresre,
remélve, hogy a tétova pihék
ezáltal jobb belátásra térnek.
Tudtam,
az se mindegy, a tekintet,
amelytől lángra lobban a tikkadt erdő,
a pohár víz szökőárrá dagad,
lepkeszárny mintázatokkal telik meg a sötét,
milyen szemöldök bozótja alatt lapul.
A szemöldökömmel pedig
véggépp nem tudtam mit kezdeni,
s ez lehangolt.
Közben a bütykös,
kapához idomult ujjak között
boszorkányosan táncolt az ecset,
tévedhetetlenül csalta a papírra
a cseresznye csillogó vörösét,

az aratás vajsárga olvadását,
a lidérc-hó derengő kékjét.
A tükör előtt zokogtam,
hiába vigasztalt anyám.
Beláttam,
amit megsejtettem,
sose ismerhetem meg.
A látványt, és ami mögötte van
semmilyen petrence-bajusz,
semmilyen bozont-szemöldök
nem békítheti össze úgyse.

NEM VOLNA JÓ

Így vagy úgy, talán mindegy is, hogyan,
valahogy, próbáld a roskadt eszmék lábnyomát
keresni, próbáld, hiába bár, de mégis
a tények hangörvény vonzása-taszítása nyugtán
szétporló alkalom törvényeit kitudni,
próbáld, ha mást nem sikerült,
meglelni legalább önmagad.
Szemét forog a szélben,
az égből sár pereg,
a sötét filozófiák mindent-vagy-semmit
álszent uralma alatt a gubancos ösvényeket
csukott szemmel próbálgatod.
A pusztulás harapása mélyén
átlátható a tegnap, az ősoktól lopott lét
vibráló ráncai bőrdön ránganak.
Most, amikor eltévedtél, tudni mi lesz, nem volna jó,
bárhogy szeretted volna régen, nem volna érdemes.

MINT EGY FELFORDÍTOTT HAJÓ

Mint egy felfordított hajó belseje,
olyanok a szobák,
hasítva az északi szelet
most úszunk bennük az éjszakai
égözön iránt.
Évekig szögelttem, kalapáltam,
szélhámos mesterek prédájaként
adósságok garmadával harcoltam,
sose hittem,
hogy kész lesz valaha e ház,
s most mégis itt vagyunk.
Tekintetünk
a hegy szélkócolta őszi
ágbozontjához kötözve reszket,
mint biztosnak áhított horgonykötél.
A jövő mégis bizonytalan,
mindent felejtő, nyegle borzalom.

FÉLSZÁRNYÚ MADÁR

Mint színházi páholyok
süppedt sznobériája
s a vesztes lombú nyár
elporlott, hirtelen ragálya,
olyan vagy, derékig-fű
sötét, sustorgás fente éle
keresztbe téve önnön torkodon.

Mint félszárnyú madár
pörögsz a föld iránt,
a szédült, messzi égből,
akár a hulló nyílvevő, kiváltál,
elrajzolt arcéled
bárdfényét elkuszálja
a fojtott szédülés.

Késő-ősz, bádogg-zöld hideg,
a pogány fájdalom
önkívület-sarában,
bódultan kapkodod
meztelen talpadat.
Célba bukva az addig leskelő
gyilkos szemedbe mosolyog.

MÁGNES

A keserűt,
a savanykás-édeset,
e romlás színezte túl bölcs ízeket
próbálom elkerülni,
de a régi ütem, a régi léptek
ahogy egykor vonzottak, ugyanúgy vonzanak ma is
az érdes homok,
a telt agyag,
a porózus avar felé.
Gyermeki bizalommal hullok térdre,
esem hasra,

nyújtom ki a föld eső-mosdatta
ajka iránt a nyelvemet.
Elválni volt nehéz,
a távolságot a születésben megtalálni.
A zuhanás üres mágnes-torkát
rám tátja hirtelen.
Hiába súgom,
nem ezt akartam, nem ezt kerestem,
megragad,
és minden ízemben rázni kezd,
érzem, többé már el nem enged.
Maradj! – hurkol hisztérikus gyereksikoly.
– Ne menj! – súgod te is megbocsátón.
– Várj még! – kérlel egy álnok jó barát.
– Falhoz! – dörmögi durva martalóc.
Együtt voltam velük.
Ez volt az én világom.
Szédülésből eszkábált árnyodú,
öntudatlanság fészke, te,
a kővel dobált madarat,
ha eltalálták,
el kell ejtened!

ÁTKELNI NEM LEHET

Öblös békanevetés
a vergődő nádasokban,
pergő margaréta-forgó,
homokból, esőből eszkábált híd,

amelyen átkelni nem lehet,
gyűrött pipacsszirom,
zárkózott asszonyarc,
elnyugvó szoknyaránc hieroglifája
egy kamaszlány ölében.

BEBÁBOZÓDVA

Bebábozódok
tetőtől talpig
az eső gubójába.
A bőrtől a csontomig ázom.
Millió csepp védőoltása zsibbaszt.
Járványillat lebeg
a nyári késődélutánban.
Nem hittem volna,
hogy egyszer majd itt időzöm.
Cipőkopogás
pórása vezet valakit felém.
Szeretném megszólítani,
kibontani a sötétedés burkából,
de nem jön ajkamra a szó.
Meddig késik a pillanat,
amikor a halál-röpte nyár örvénye
gubóm szétfeszíti,
szárnyamat kibontja?

BELSŐ RAGYOGÁS

A belső ragyogás csillámló
hóbuckái között loholsz.

Ujjad az álom ravaszán.
Elhúzkod. S feldördül a csend.

Megsebzett orángutánként
hirtelen bukik le a nap.

A puha szántás ölén csupán
egy lúdbőrző vértócsa marad.

KI SZÓL HOZZÁD?

Ki szól hozzád a mély dobokból?
A lélek fölött kifeszül a bőr.

A dobverő meg se zördül.
Nem néz rád senki a tükörből.

A párolgó aranyalma-illat,
ha nem vigyázol, elbutíthat.

Villámlás belezte pillanat:
sárba hemperednek a szíven lőtt szavak.

MÁKONY

Részeg kislány,
akit bamba apja tejespálinkával itat,
s az anyja mákonyt főz neki,
megbotlik, s hanyatt esik a nyár.
A gyerekbőr szirma
fellobban, mint a skarlát.
Vörös pipacs-hasát mutatja hirtelen.

ZÚG A NYÁRFA

SZÉDÜLT ECSET

Schéner Mihálynak valahányadik születésnapjára

Ronggyá gyúrt árnyékok között
ásít egy vadállat-torok,
álmosága arcomba csap,
és bűgőcsigaként forog,

színeket kerget: fényre fény,
árnyékra új árnyék vetül,
de elveszítjük önmagunk,
csalása ha megsemmisül.

A KERT

Rigó, veréb, cinege, őszapó,
plitty-platty, csirr-cserr, cin-cin csivogott,
civódva röppent csőrükből a szó,
a dal, minden összegabalyodott.

És mégis, a kedvükért könnyedén
léptük át a lidérces álmokat,
ültünk kábultan a hajnal peremén,
a reggeliből nekik is maradt.

A gyerekek a kedvenc falatot
meghagyták, süteményt is egyenek,
ne csupán a sok ízetlen magot.
A maradék csábító lehetett.

Óvatosan néhány kóbor cica
a kerítésen beólalkodott.
Hízolgón kérdezték, miá, miá?
Várták az alkalmas pillanatot.

Lábunkhoz dörgölöztek finoman,
simogatták őket a gyerekek,
s ők elfogadták ezt is boldogan,
látszott, a cica mindenkit szeret.

A kertünk azóta elcsöndesült,
béke honol, nincs több csivogás.
Minden lombzugba macska települt,
s unott pofával a csöndre vigyáz.

KÜLÖN VILÁG

A Róma-hegy, a Donner,
s egy színházkeri pad,
hol az idegen város
durván szemedbe kap.

Gyulladtan és sötéten
többé vissza se nézz!
Nem te voltál, az érzés
túl kegyetlen, merész.

Halk derű citerázik,
balhás utad rovod.
Hát ne tanítson senki,
te ezt jobban tudod!

Süket pofontól csendül
egyszerre a füled.
Mindez veled történik,
és mégis nélkülöd.

GYÍKTOJÁS

Takáts Gyulának

Girbe-gurba Somogy
egérrágta porában
gyíktójásként
fészkeltem egykoron:
a nap fűtötte föld
pörzsüli meztélábom
mikor az aratóknak
az ebédet hozom.

Lassan a láthatár
résnyi szemembe szűkül,
batyum most már
senkit sem érdekel,
poros homály szítál
a vakotás tükörbül,
a domb mögött a kotlós
nap döglötten hever.

MINDENT LÁTTAM

Mindent láttam,
sáros földet,
fagyott földet,
göthös földet megjártam.

Jó anyámat,
jó atyámat,
szégyenemben,
kik szerettek, elhagytam.

Átok jege
talpam alatt,
nem szeret már,
kit szerettem, elhagyott.

Üres lett a
zengő erdő,
fagy dörren a
megbicsaklott ágak közt.

Keresztútnál
forgószélben
zúg a nyárfa,
milliónyi levelével
hasztalanul
takarózik,
hideg rázza.

Hova vonz a
lomha felhők
mágnes árnya?
Ezer ág bong,
hadonászik,
kapaszkodik,
de hiába.

NYÁRFA
A
KERESZTÚTNÁL

Röntgenfényben
mozdulatlan
áll a nyárfa,
jaj, miközben kínok
kínja
sajdul bele
hajthatatlan
derekába.

A magasság
száz ág-boga,
mint citera
húrja zendül,
mégse hallja
soha senki
odalentről.

VAK TÜKÖR

Fodor András emlékére

A faluvégen botladozó árnyak
körém gyűlnek, ölelnek és cibálnak.

Nem látom, mégis megismerem őket,
összeomolnak, óriássá nőnek.

Kedvük lesem, ügyetlen, durva szolga,
buzgón hiába térdelek a porba,

hahotázom a sok sületlen viccen,
bólogatok: ha volt is Isten, nincsen,

ajánlkozom egy sétára, egy táncra:
engem fűzzetek, ne a medvét, láncra!

Mindent, mindent finnyásan visszalöknek,
nevetve kérnek mást és egyre többet.

Keringek köztük, sánta, buta dervis,
bizonykodom, de nekem senki nem hisz.

S ha hinnének is, hiába hinnének,
tévelygésemmnek az se vetne véget.

Jaj, megpihenni pedig de jó volna,
és nem sodródni tovább e sodorba,

idegen arcom vak tükörbe vágnám
megkönnyebbülve, akármi is vár rám!

Ami van, mintha többé nem is volna,
törött lepkeszárny kering le a porba,

és becsukódik a pávaszem rajta.
Tűnik az árnyak mágneses hatalma,

árad a semmi az önkény helyébe,
hallgat hűvösen, azt se tudni, vége.

NYÁRZÖLD

A nyárzöld boltozat ívére
sötétlő alkonyég-csepp
mérge tapad,
s mint a harmat, szétpereg,
elpárolog egy másik gömb ölébe.
Nyirkos csizmák nyomát
törlöd a mellkasodról.
Minden szónok
a szeretetről papol.
Még nem gyógyult be
a farsangi hullabál sebe.
Bárkit elítél az átmentett morál.
Nem tudja senki,
e körmönfont kivégzés
mit tett velünk.

BOMLOTT SZIGET

A bomlott szigeten
karmazsin-nadrágban jár az este,
kuszált hajjal,
tébolyogva táncol
a boszorkány-hajnal,
s az elnyűtt tegnap
önként nyaklik a vasderesre.
A látvány váratlan foszlik szerteszét,
mintha csupán morózus szavak
álomvilága volna.
Kitartóan csupán
a durva deszka hallgat.

A CSODASZARVAS ELVESZTÉSE

Jankovics Marcellnak

Künn a berek füzes rétjén,
hogyha ránk ömlött az este,
láng lobbant a lombok mélyén,
mint a fecskefarkú lepke.

Fölszökelltem, klottgatyában
nyargaltam, hogy utolérjem,
por lobbant léptem nyomában,
homlokomba tódult vérem.

Fájdalmasan sírt a gébics:
itt a fészke, itt a párja,
az ág hegyén nyugta mégsincs.
Ő is azt a lángot látta?

Három töből három ág tört
a kilenc lombú magasba.
A királyfi álruhát ölt,
hulló réztallér az arca.

Azt kergeti, ami eltűnt,
azt szeretné újra látni,
mit kerestünk, nem keresnünk
kéne, csupán rátalálni.

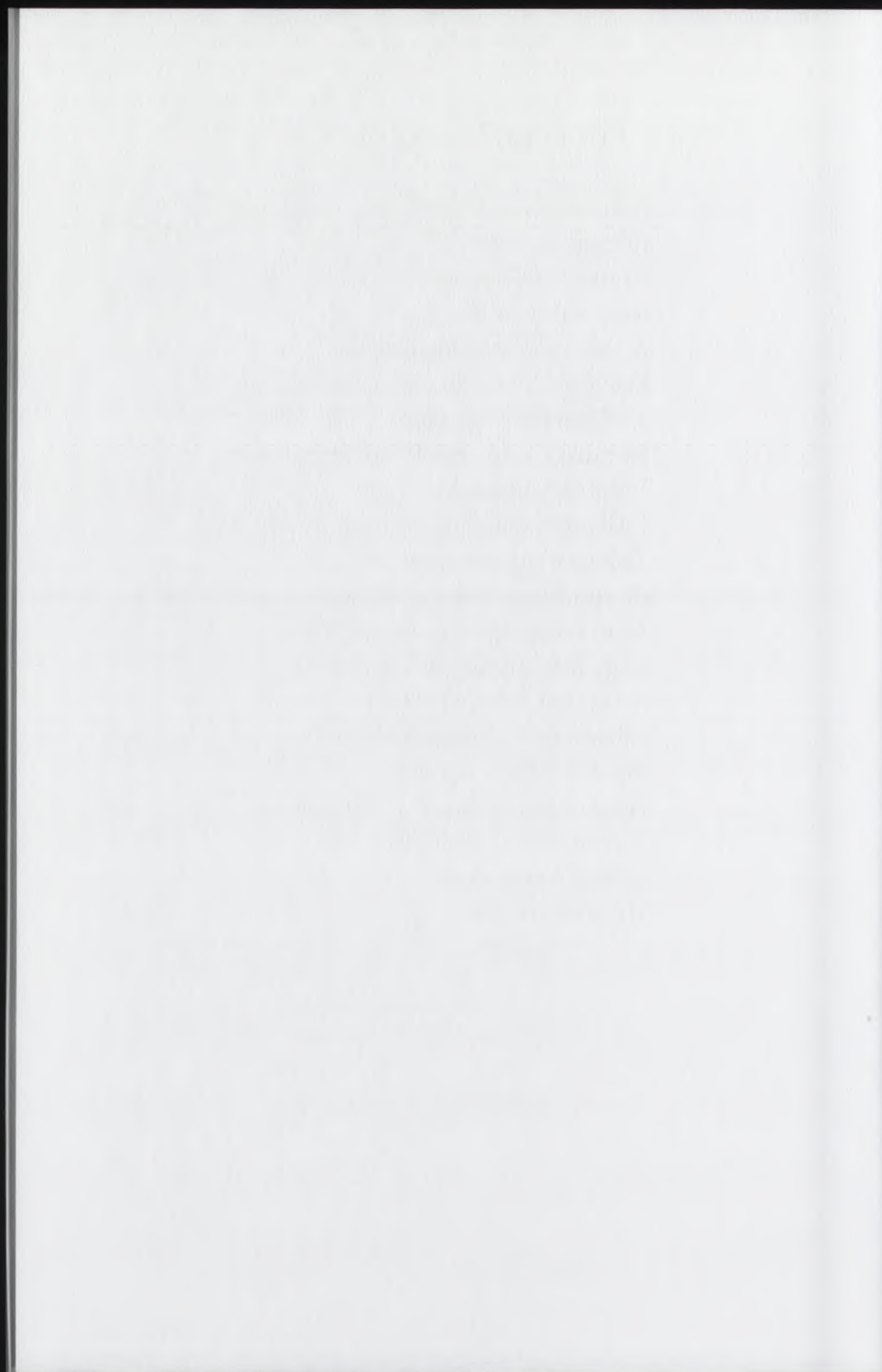
És ha nem találnánk mégse,
volnánk, akik épp lehetnénk.
Mint felhők között a vércse,
úgy parázslík lent az emlék.

Ég vándorát újra látod!
Nomád íjad megfeszítéd,
célzod, célzod, buta látnok,
léha voltod, üres nincsed.

Akit hajdan űztél-vágytál
átszökellve berket-árkot,
most, amikor rátaláltál,
szántszándékkal elhibázod.

TŰLEVELŰ NYÁRVÉG

A kutyaugatás öblébe omló
tűlevelű nyárvég,
e lusta, ráérős szerető
még csak át se ölel.
A Fiastyúk s a Göncölszekér
kialvó s felparázsló csillagaival
a vállam fölött szemez.
Minden szó egy másiknak szegül ellen.
Elfojtott vádbeszéd.
Dallamtól dallamig tántorgó tudat.
Zokogva vagy nevetve,
de elmúlik minden létező.
Nem reméltem, s most meglep,
hogy még mindig itt vagyok,
A fékezett habzású égbolt
vállamra dől. Elfogadom
dühét s jóságát egyaránt.
Áradó közöny mossa át sejtjeim.
A nemlétre hangolódva élvezem
a ringó lomb-sötét
elvesző ritmusát.

KÖTÉLTÁNC

SARKVIDÉKI ÉG

MINT FECSKÉK A DRÓTON

Mint fecskék a dróton,
rómaiak a nyilvános márványreteráton,
sorban ültünk a magtár mestergerendáján
a cserepek közt itt-ott átnyilalló fényben.
Napcsíkozta bőrünkön ismeretlen felhőujjak
vihar előtti hidege citerázott.
Készületlenül várakoztunk
a lesben álló, aljas elmúlásra.

CSEPEG A VÍZ

Csepeg a víz, a rozsdá
a csapok nyakát sorra kitekerte.
A legkisebb neszre fölfigyelek,
akár egy éjjeliőr.
A kutya alszik.
Vele megbékült a csönd.
És velem?
Ki vagyok szolgáltatva neki.
Miért nem
éri be ennyivel?

MINTHA ISMERNÉNK EGYMÁST

Az éjszaka lüktető
ütőerét érinti ujjam.
Nyugodj meg, sugom,
mintha a barátom volna
aki egyben a börtönőröm,
de nem hallgat rám, ahogyan senki más sem,
őrült tücskeket zengeti,
zarándok-fejét lehajtja.
Könnyű neki, gondolom,
mintha nem is egy sorsot sínylenénk,
mintha nem az ő sötét vére lüktetne ereimben,
mintha nem ugyanegy rögeszme rabja volnánk,
s bár külön-külön,
nem ugyanegy ébredés gyertyafénye
vonzana
a falánk, nesztelen lángok felé.

GÉMESKÚT

A sötétség mögül kibomló borzongás,
az elrugaskodott víz agyagillata
semmit se üzen.
Tűszúrás ébreszt.
Az éjszaka sötét széruma
kórházillatot lehel.
Fölszívódom,
akár a hajnal szájpadrólása alól a köd.

Az opálos sarkvidéki ég
farkasvakságtól támolyog.
Lázás nyelvem a fagyhalál
üveglakát
véletlen érinti meg.

SZÜRKÜLETRE VÁRVA

A délutáni álom
üvegcséppjéből bagolyszem pislog.
A motoszkáló zsákmány
meghitt zajait lesi,
de a napsütésben nem találja.
A gyilkos ösztön fojtottan parázslík.
A vadászt láthatatlan
damil-hurok tartja vissza.
Borzolt tollak között,
a zuhanás
sejtelmével bélelt homályban
felfoghatatlan szenvedély zihál.

NEM ISZOM MÉRGET

A lomb mögül
felhőtlen, szeszélyes ég figyel,
mélység-magasság
egymásba nyitott, semleges illata.

Elfogyó türelem,
amit felkavardult porszem karca sért.
Szél lábnyoma
a holdpor lepte úton.
Nem iszom mérget,
nem küldök golyót agyamba.
Elég, ha rám vetül,
Uram,
a tekinteted
odaátról.

GÓLYA KÖRÖZ

Brekeg a kecskebéka,
gólya köröz.
Jaj, talán vége még ma!
Vagy kettejük közös Istene
odafönn
megkönyörül a vartyogó szegényen,
s éhkoppra szánja azt,
aki büszkén szárnyal
az égen?

MARADNI SZERETNÉK

Amennyire féltem az egyedüllétől,
legalább annyira törekedtem rá.
Hat éves lehettem, amikor először világgá indultam miatta.
Nem jutottam messzire
sem a világjárás,
sem az egyedüllét sejtelmekkel átszótt
birodalmának meghódítása terén.
Most – az utolsó, nagy utazás
előszelének fuvallatában –
hirtelen megbicsaklik bennem az ifjúkori vágyakozás,
maradni szeretnék a helyemen, szerettem körében,
talán éppen azért, mert érzem, hogy lehetetlen.

RONCSOLTAN, NÉMÁN, SÜKETEN

A kóválygó nap éjfél után csapódik le,
karambolos repülőgép,
roncsoltan, némán, süketen,
eresztékeiben
robbanásra kész benzin
szívárogozva unottan, az életem.
Jöjj, kósza láng,
robbantsd fel ezt a katasztrófa-álmot,
röpítsd a csillagokba,
hadd bámuljon a rozsdát virágzó,
hoppon maradt enyészet!

AZ ÉJSZAKA HANGJAI

CSILLAGÓRA

Azoknak a bizonytalansági tényezőknek a száma, amelyek a jelenlegi világcivilizáció létét, s benne a mi sokszorosán kárvallott, mégis kivételezett nemzeti létünk – gondoljunk csak bele, az elmúlt ezer évben hány nyelv, hány nemzet bukott a semmibe, mi pedig csupán néhányszor megtizedeltettünk – fennmaradását, s benne egyéni sorsunkat veszélyeztetik matematikailag is kifejezhetetlen nagyságrendre rúg.

Ennek ellenére semmi jele sincs annak, hogy e fenyegetettség ténye akárcsak a sejtelem szintjén is eljutott volna a tudatunkig. Visszataszító pökhendiséggel élvezzük a pillanatot. Nincs bennünk szemernyi alázat. Lehet, ha volna, sem odázhatnánk el az előbb utóbb mindenképpen bekövetkező véget, de mégis, mardosó lelki ismeret-furdalásom legalábbis ezt sugallja, alázattal könnyebb volna elfogadni a mindenség földi érdemeinkre fittyet hányó utolsó írtéletét.

Saját, egyéni létünk végességével születésünk pillanatától kezdve tisztában vagyunk, mégis próbálunk úgy viselkedni, mintha fogalmunk se volna róla. Azt is a kezdetektől tudjuk, hiszen minden mítosz erre tanít, maga az emberi lét, s a földgolyó csillagléte – a kettő elválaszthatatlanul egybe tartozik – ugyancsak véges, hiú költői ábránd csupán, hogy a végzetszerű csillagkatasztrófa bekövetkezte elől „jó gépeken tovább szállunk a művelhető csillagokba”. Vörösmarty erkölcsi imperatívuszát, miszerint „a nagyvilágon e kívül – mármint a hazán kívül – nincsen számodra hely” nagyvo-

nalúan felülírta a kultúrtudatot semmibe vevő, kilúgozó, az ön-azonos egyéni létszemléletet megnyomorító világszellem, miszerint az „idegen szép”, az őshonos, bennszülöttségét az eredetmítoszok gyökeréig megelő bennszülött sovíniszta.

A *Szózat* intelme az emberiség sorsára kivetítve nem eruptív erkölcsi szugesszió, egyszerű ténymegállapítás csupán. Be vagyunk zárva e földgolyó vonzáskörébe. Bárhogy is vallatjuk, gyalázzuk, zsigereljük ki Gaia anyánkat, a sorsunk egy vele. Ha elpusztítjuk, vele halunk. Óvnunk kellene létünk ősforrását, hogy legalább addig adjon enyhét mindannyiunk számára, akárha szűköset is, amíg a világerő e földi lét végpillanatát a csillagóra állása szerint el nem üti.

HORIZONT NÉLKÜL

Ha a kultúra egy közösség önazonosság tudata, felmerül önkéntelenül is az emberben a kérdés, létezik-e még egyáltalán a magyar kultúra, nem halott, esetleg zárójelbe tett kérdőjellel elbizonytalanított tárgy-e csupán, mint mondjuk valamely nyugat-európai múzeum sarokba száműzött tárolójában a Lehel kürtje?

Hiszi-e még a magyarság, amely egykor államalkotó erőként az egész közép-európai térség, legfőképpen pedig a Kárpát-medence kulturális létének meghatározó ereje volt, hogy önmagát megőrizve, értéktudatát vállalva képes ellenállni a pusztítására töre erőnek? Nagyvonalú számítások szerint is Trianon óta mintegy húsz millió magyart tüntetett el a világpolitikai, és a szomszédságpolitikai nyomás a Kárpát-medencéből gyilkosságok, száműzetések és a beolvasztás segítségével. Ami azonban ennél is nagyobb veszedelem, hogy az ellenünk támadó túlerő megroppantotta a gerincünket is, kikezdte önbecsülésünket.

Az önbecsülés létünk immunrendszere. Nemcsak az egyéni, a közösségi léte is. Nélküle úrrá lesz rajtunk az önpusztító szenvedély fertőzése? A nemzettudat elsősorban a kultúrában gyökerezik, annak is elsősorban a nyelvi, zenei és jelképi tartományaiban. A gazdasági a demográfiai sikerek csak az aktivitást fokozzák. A forrás a kultúra. Ma már mintha ennek a forrásnak a vonzása is elapadt volna, divattá vált az elfordulás, a feltételek nélküli behódolás a pánamerikai hódításnak. Az öntudatát veszített nemzet pedig már saját pusztulásának tragédiáját sem képes megélni, nemhogy ellenállni neki.

Önmagunk megváltani egyetlen nagy áldozattal, ahogyan azt 48-ban, 56-ban megpróbáltuk, ha volna is rá hajlandóságunk, mint ahogyan nincs, ma még nagyobb képtelenség volna, mint volt azokban a hősi, reménnyel kecsegtető – ha csalfa reménnyel, de reménnyel akkor is – pillanatokban volt.

Apró, kiábrándítóan kicsinyes küzdelmekben kellene helytállnunk. Mindez csak úgy volna lehetséges, ha nem tévesztenénk szem elől a leggyarlóbb egyéni döntések meghozatalának pillanatában sem a nemzeti lét egyelőre még előttünk lebegő, de sokak helyeslése mellett egyre távolodó, és csak kevesek által közelíteni remélt horizontját.

A SZÜLETÉS ELŐTTI CSÖND

Éjféltajt, egyedül a szobámban szeretem hallgatni a csöndet. Millió jelentés sugárik belőle, millió titokká kódolt jelentés. Aztán az ellenkezője is. Szerencsére sem ez, sem az nem várja el, hogy a megfejtésével próbálkozzam. És én sem érzek késztetést e kilátástalan próbálkozásra. A csönd a semmi rokona. S mindketten a várakozás gyermekei. A céltalan várakozásé, amely maga a nyugalom. Szavak nélküli párbeszéd a mindenséggel.

Valamire várni evilági gyarlóság, egyrészt a csalódástól való félelem, másrészt a nyereségvágy fertőzi meg, tehát maga a modern idegbaj. A létet érteni nem, csak érzékelni lehet. Ha fogalmi dühvel próbáljuk faggatni, csak egyre jobban eltávolodunk tőle ahelyett, hogy megismernénk.

Igazával, teljességével egészében csak – feltételezem, mert azt nem merem kimondani, hogy emlékezem – az újszülött lelkében van jelen. Erre a jelenlétre mindnyájunknak emlékeznünk kéne, de nem emlékezünk. Alig vártuk, hogy elfelejthessük.

Pedig talán érdemes volna kíváncsiságunkat újra születésünk misztikus pillanata felé terelni. Vagy még előbbre. Megértenünk magzatkorunk emlékezetét. A születés előtti csöndet. Több tízmillió éves nemzedékláncra fűzött önmagunkat. Ha másért nem, hát halálra szánt létünk vigasztalásául.

AZ ELNÉMULÁS ELŐTTI PILLANAT

Mindent vissza kellene göngyölíteni. Kezdetben volt a szó, tudjuk, vele kezdődött a teremtés. A teremtet világ, amelyben élünk, mintha az elnémulás előtti pillanatban leledzene. Túl sok természetlen szó fenyegeti. Mint oroszlánszáj ásít belőlük a megnevezés előtti káosz.

A KÖLTÉSZET TITOKBURKA

Idegrágások fénytelen csöndjében születnek a szavak, azok is, amelyek jelenteni akarnak valamit, és azok is, amelyek nem. Később derül csak ki, a megfeleltetés napvilága fölépíti, vagy lerombolja misztériumukat.

Aztán van, amelyikkel egyszerűen csak nem tud mit kezdeni, mint például ezzel a Magyar Pimodánnal, az Alkohol Hotellel. Az alkoholizmus apoteózisa: elszakadás a léttől. Ennyi volna? Kevesebb, vagy több ennél? Nemzet-karakterológiai látlelet, vagy csak Ady Endre privát devianciájának lélek-főbelövős orosz rulettje? Olyan kérdések ezek, amelyeket nem biztos, hogy érdemes bolygatni.

Minden költészetet titokburok vesz körül, ha a tiszta ész hidegtűjével közelítünk hozzá, könnyen elpattanhat, akárcsak valamely szappanbuborék, és annyi is marad belőle: igen, a lehangoló, nyirkos semmi.

TÚLVILÁGI TELEX

ELMULASZTOTT SZAVAK

Vajda Gábornak

„Pusztulj magyar!” És: „Takarodjatok!”
– fordítottad a durva betonfalra
pingált szerb ákombákomot.
Olyan volt, mint a vércse karma.
Itt élünk, mondtad keserűen,
de fölnéztél, és kék szemedben
Bácska ege vetett lobot.
Lakótelepi labirintus utcák
vezettek valahova hozzád,
férfigőggel berendezett szobádba,
határtalanná zsúfolt könyvhazánkba.
Panasz lobbant vádlón, hiún,
illegális szilvórium
buggyant gyűszűnyi poharakba,
a maró kuruc csakazértis.
Ide tiszta agy kell, pontos szavak,
mondtad, s nem adtad meg magad.
Dolgoztál, hát munkád megőriz,
habár elmúlt már minden pillanat.

HOL VAN, AMIT EDDIG HITTÜNK?

Farkas Árpádnak

Elbitangolt székely herceg,
kit parázson kényeztettek,
Súgás korhely kapitánya,
akinek szomjú torkára
fenyővíz pecsétje forrott,
lettél, mivé lenned kellett.
S amivé nem, már hiába.
Ezer tervünk múlttá romlott,
téved karunk, botlik lábunk,
talán haza se találunk,
apáinknak hűlő arcán
soha többé már nem járunk.

Magyar jövőt kár volt hinnünk,
beleroppant a gerincünk,
igazságunk eltaposták,
megszaggatták fehér ingünk.
Hitünk lékelt léghajóján
rajtunk kívül senki sincsen,
hegedűnket cincogtatván
mi haldoklunk csupán itt fenn.
Bokánkat szél-örvény marja,
de mi arra rá se rántunk,
köpünk minden új viharra:
sárból s virágból az álmunk.

A Hargitán öreg erdő,
sastollú madarak fészke,
onnan jöttél, s a kerengő
léghajó most oda térne.
De míg élünk, jaj, lobogva
jeges forgószelel, ölelj át!
Hátrahagyva szinte mindent
járjuk a bukottak táncát.
Nem gondoltuk, hogy túléljük
kényszerű esélyeinket,
s bár túléltek, ma sem értjük,
hőstett volt ez, avagy büntett.

TÚLVILÁGI TELEX

Utassy Józsefnek

Körülöttünk tombolt a téboly,
nem akartuk, de tudtunk róla,
hajnalban a mosolygó gyilkos
kéjjel akasztat a frissen ácsolt bitókra.

Arról írtunk,
nevettünk, sírtunk,
amit lüktetve súgott
elvágott
köldöksinórunk.

Mindent világgá kiáltottunk,
s mindenkinek kiszolgáltattunk:
kivallottuk, az ezer csöppé sajtolt lélek
a prés alatt mivé lett.

Elbukva vagy győzve a harcunk,
nem adtunk fel semmit se önként,
mindegy most már akárhogya történt,
ami megtörtént,
abba kell belehalnunk.

A GYOLCSON ÁT

Kodály-motívumok

Szóból szivárgó zene voltál,
a kezdet kezdetéig hajoltál,
honnan a nemzet lelke lobban,
a létezés lüktet titokban.

A gylacson át a seb kivérzett,
fájdalmunkat te már nem érzed;
mi, korcsosult, döbbsent utódok
elvesztettük a régi kódot.

Ti akkor még kibetűztétek,
mit üzen a szószülte ének;
mi idegen táncban vonaglunk,
playback kényszer hajlítja ajkunk.

Először volt a szó, te tudtad,
a fehér táltos onnan rúgta,
a zenéd zengte patazajban
dúlt hit parázslík hajthatatlan.

Mostanra minden összeomlott,
nem kell játszanunk a bolondot.
Szégyenkezve nézünk a földre,
cserép-edényünk összetörve.

Magyarok döbrent psalmusára
Mária sírja, hogy hiába,
ezredéve oltalmazónk lett,
de nem segíthet rajtunk többet.

Zenéd titoktelt lüktetése
– nem adhatjuk föl mégse, mégse –
ott sajog létünk áramában,
vérben, gennyben, megtisztulásban.

A vakmerő nyíl hova röppen?
Miért borzong az ég fölöttem?
Galamb-rebbenés, sólyomszárnyak:
rejtjelei a zuhanásnak.

Kételkedve nézünk magunkba:
nem találtunk az igaz útra,
a kerek erdőn eltévedtünk,
vak büntudat köröz felettünk.

VISSZAFOJTVA

Visszafojtva a csendes voltba
valami megtörtént velem,
bizonyossággá lett a volna,
s ezt soha meg nem érhetem.

Ezer tudás petárda-kínja
fellobban, s nincs benne való,
bukott gyermekét visszahívja
az elveszített, ősi szó.

Szeretnék többé nem beszélni,
az égbolt csöndjét fülelem,
valakit találni, ki érti,
végül is mi történt velem

Hazátlan ország, durva orcád,
e sebhelyes, báva közöny
nem illik semmiképp se hozzád.
Elkurvultál kézen-közön.

Önfeladó túlélő voltál,
örök cseléd, megvert paraszt,
léted a kongó, üres hangár,
helyed meg a pária-kaszt,

jussod semmivé foszló nemlét.
Bukott angyalként figyelem
a zuhanás kódolt türelmét,
mely akaratlan egy velem.

Kóbor tudás nem köszön vissza,
mindent elárul, ami fáj.
Létünket a nemlét fölissza,
mint vérszomjas, mohó nadály.

De élek még, szól a hanyatló,
szégyenlős gesztus, fél-tudat,
moccan, mint álmában az alvó
feledve éber alkukat.

A gyulladt lét lüktető gennyét
gyógyírnak véli a beteg,
azt hiszi, álom csak a nemlét,
s a végső seb is beheged.

IDŐ, FOLYÓ

Idő, folyó, soha meg nem pihennek,
az elgyötört ősz sem pihen, de hallgat,
s a hallgatásban sem talál nyugalmat,
valami mindig fölveri a csendet.

Találékony, kegyetlen partizánok,
próbálunk másként élni, mint lehetne,
galádságunkat igazolja száz ok,
de vádlón tőle száz áldozat szenved.

Ne akarj többet annál, mit akarhatsz,
vonulj vissza a fegyvertelen csöndbe!
Teli szájjal beszélnél, mikor hallgatsz,
s csókkal tapadsz e meggyalázott földre.

Jó volna tudni, amit nem lehet már,
megsemmisülni a legelső bűnnél,
s hogy mit regisztrál majd a végső leltár
mielőtt a határtalanba tűnnél.

Ideges sorsunk kis papírhajója
ezer vihart túlélve hova táncol?
A végtelenben ing egy messzi bója,
tévedni hív, vagy hazánk az a távol?

OLYAN NEHÉZ...

Olyan nehéz szótlantul szólnom hozzád
szétszabdalt, kivégzett, hazátlan ország,
mert néma vagy és néma vagyok én is,
e némaság ínyemből serkedt vér-íz.

S ha megszólalnánk is, kihez ki szólna,
nem hitetlenség, de nem is hit volna.
Vége van, jaj, mindennek vége, vége,
ne szégyelljük, mondjuk ki bátran végre.

Mondanánk, de minden összejtünk sejt,
bár elbuktunk, nincsen jogunk feladni.
Ráfanyalodván a kimondhatóra
görbítjük mégis ajkunk szolga-szóra.

Ha rátámad is testvér a testvérré,
hiába rúgja, marja, teste, vére.
Izom rándul, vér hull utolsó cseppig,
de nem győzhet le, nem válthat meg senkit.

Maradtunk sérült inakkal a vártán,
száműzetésben, börtönben vagy pányván,
ragályként terjed vereségünk híre,
nincs már, ki nekünk bármit is elhinne.

De akkor is, bukott, halálos, görbe
gerinccel is próbáld kiállani a próbát,
ne nézz a bűnnel fertőzött tükörbe,
vágd a földhöz dadogó világórád!

A HALLGATAG HÓHÉR

A világkormány decens, buta gögje
rapsic hurokként szorult a nyakunkra,
nem hittük el, de fuldokoltunk tőle,
halált sugallva eszméltet magunkra.

Vad-dermedésben vártuk ki a véget,
ne ellenkezzünk, minden arra intett,
s mi modern hittel habzsoltuk a mérget,
amely kioltotta érzékeinket.

Mint ki részegen új féldecit inna,
úgy kaptunk a felkínált pohárhoz,
mint vad rágja le lábát, s hiszi, kínja
árán eljut a vágyott szabadsághoz.

Nincs erdők, nincs egünk, minden hiába,
valaki mintha helyettünk beszélne,
a torkunkba fült szavak némasága
hamis gyógyír lelkünk lázas sebére.

Láthatjuk, amit nem akartunk látni,
röntgenképét a halálos betegnek,
a keresztet, min haldoklik a múltunk,
e Krisztusképbe bújtatott eretnek.

A történelem gégemetszett csöndje
rejti előlünk a hallgató hóhért.
Hurok árnya vetül az anyaföldre.
Milliókért öl, vagy csak bagóért?

TABULA RASA

A felhőtlen tabula rasa
koponyám kockáját rázza:
üresen perdül mind a hat
számozatlan kockalap.

Valaki megérinti vállad:
a sors vetése csupa látszat,
ezt igazán beláthatod,
dűnnyögik a szénatomok.

Íránytű, látcső, mind hiába,
botlunk végső tudatlanságba:
kvark és eon együtt neszez,
ne kérdezd, vég, vagy kezdet ez!

Ne kérdezz soha többé semmit,
kínodon csak a közöny enyhít:
KO mondják, nincs irgalom,
legyőzetsz majd, tudod, s tudom.

Véred az orrodon kibuggyan,
kuporogsz földalatti lyukban,
újjgazdag vagy, szegény csöves,
nincs egérút, amit kövess.

Letörött a világfa ága,
felsüt a nincs döbbent csodája.
Bármily nehéz, örülj neki,
hisz mindezt az Úr rendeli!

HISTÓRIÁS ÉNEKEK

Wathay Ferenc könyvének margójára

VARAS SEBÜNK VÉRE

Magyaroknak híres,
neves áruói,
Károlyi és Linder,
Kun Béla, Rákosi,

Párizsból, Moszkvából,
Belgrádból, a sírból
gyertek elő nyomban,
valljatok színt, így volt,

pénzért, hírért, névért,
ostoba eszmékért
kiszolgáltattatok
a drága magyar vért?

Elfolyt az a zúgó,
vén Duna habjába,
Oltba és Marosba,
Vágba és Drávába.

És aki túlélte
mindezt sírva, ríva,
nehéz csikasz-létbe
lett légyen taszítva,

sorsa bujdosás volt,
honi börtön, puszta,
önmagán is ámult,
ha mégis kibírta.

Jenkik országában
hordhatta a bálát,
kockás skót szoknyában
táncoltatta lábát,

román, szlovák, ukrán
szerb szóra kapatták,
belerúgtak durván,
hogyha nem jól szolgált,

ha riszálta farát
stílussal és bájjal,
a hazug hízelgőt
kenegették hájjal.

Talán nem is vagyunk,
mindenünk a voltunk,
sértetten hallgatunk,
hamvadt tüzet oltunk.

Pajtás, hány csalatást
felejteni kéne,
de kiserkedt mégis
varas sebünk vére.

Hazánk árulói,
bárki bárhol bujkál,
rejtse Belgrád, Párizs,
hideg tükrű Bajkál,

megtalálunk úgyis
mindőtöket végül,
rábólint az Úr is
igazunk jeléül.

Rengeteg munkátok
nem kívánjuk ingyen,
fizetünk most érte,
ha kéritek, ha nem.

Mindent meghálálunk,
amit hála illet,
elprédált országunk,
leköpött hitünket.

Gyertek haza, gyertek,
vár a meghurcolt rab,
vár az árva gyermek,
várnak élők, holtak,

vár a Városliget
legöregebb fája,
biztosan akad majd,
ki fölsegít rája!

KILENC LOVAM

Kilenc lovam, kilenc ökröm
dobogott az istállóban,
tisztaszobám sivár börtön,
nyálas smasszer jelent rólam.

Földem, házam elprédálták,
de én mégse koldus-sorsom
síratom, csak csillagábrád,
göthös-táltos egykor voltom.

Feleségem ávós kurva,
mondták, aztán meggyalázták,
lökték a kerekcs kútba
szegény, szerencsétlen árvát.

Mit hitettek, el is hittem,
bepiszkítva drága orcád,
jaj, nem kellett volna hinnem,
jaj, haraggal gondolnom rád.

Gyermekeim janicsárnak
tanító úr mért nevelte,
örülnek, mikor nem látnak,
unottan köpnek nevemre.

Dől az erdő, szakad a láng,
odafönn az ég megbomlott,
szerte lobban minden felhő,
szél kerget képzelt bolondot.

Nincs, ahova futnék vissza,
holt faluba, üres házba,
lépteim a por fölissza,
lelkem kóbor-áram rázza.

56 vallató lámpád
égő szemembe világít,
mintha minden sejtem látnád
a torkolat-tűz halálíg.

Lyukas zászlónk szállt a szélben,
énekelve váll a vállhoz,
szédületét máig érzem,
vonzott az utca magához.

Ellenálltunk kúszva, mászva
hernyótalpak rohamának.
Fölszisszent a benzin lángja.
Égő ruszki, most is látlak.

Te is csak áldozat lettél
vak golyótól térdre rogyva,
engem meg fogollyá tettél:
megnyílt előttem a fogda.

A szabadság vasajtómon
jobb, ha már nem is kopogtat,
kerékbe törött a sorsom,
mint egy félbehagyott mondat.

Akasztófa alól löktek
a sistergő utcazájba,
ne lássanak soha többet,
zúzzon szét a város malma.

Vadszeder ág, sarjú tüske
utam vérrel kicsipkázta,
a kénsavgyár sűrű füstje
fojtott, s nem fojtott meg mégse.

Bolyongtam a senki földjén
léttelen létembe vetve,
hullt levelet sárga örvény,
hajszolt utcák regimentje.

Letörött a csizmám sarka,
pókhálós rámája tükre,
hitem száz kétely kimarta,
hulltam pályaudvar-űrbe.

Hol a forró acél lüktet,
korbácsolnak jeges árnyak,
a Rákos Mátyás művek
fogadott be olvasztárnak.

Gazdag voltam, avagy szegény,
itt már senki nem figyelt rám,
börtönviselt pógárlegény,
otthont leltem egy zsák szalmán.

Ezer kopó nyítt utánam,
mégis hiába kerestek,
a külváros dzsumbujában
minden üldözőm elvesztett.

Bomlott létünk omlásából
koldussorsra így vergődtem.
Verje pofán jeges zápor,
ki elrabolt mindent tőlem!

Gyermekeim hol keressenem,
hol keressenem édes párom?
Beborult az ég fölöttem,
nincsen helyem e világon.

Jaj, nem kellett volna mégsem
ennyi szívósság inamba,
amit túléltem, túlélnem,
csillagrobbanást a magma.

Jobb lett volna akkor halni,
amikor még volt értelme,
mint hiába megmaradni
leköppe és elfeledve.

Anyaföldem, léha ringyó
mit nem szoktál, ölelj hittel,
rothadásig érett ringló,
tiéd lettem végleg, hidd el!

A CSOBBANÓ, HIDEG KÚTBA

Hova tűntél, drága uram?
Úgy siratlak, mint a zápor,
tűz perzselte keskeny utam,
jaj, kikerget a világból.

Aki börtönpriccsre vetett,
avagy végül lepuffantott,
sehol se nyerjen nyughelyet,
harapjon fekete hantot.

A konduló harang szava
mint szirénhang, csál csak egyre,
nem találok többé haza,
nem ismerek a nevemre.

Kígyó-éhe reám sziszeg,
százados elvtárs, ne bántson,
nem árulom el senkinek,
egy hang nem jön ki a számon.

Apám-anyám sem tudja meg,
hogy énvelem mit csináltak,
udvar sarába fektettek,
és mindnyájan meggyaláztak.

Durva mancsa gyöngye nyakam
fulladásig mért szorítja,
arra vár, hogy dobjam magam
a csobbanó, hideg kútba?

Mondd meg nékem, én Istenem,
kinek, mikor s mit ártottam,
mért engem sújtasz szüntelen,
aki hű gyermeked voltam?

Enyéim, a két kis árvát
mért zárattad intézetbe,
apjuk, anyjuk hogy ne lássák
soha többé az életbe?

A kurva éjfél rám szakadt,
s szaggat, mint a vércse karma,
záptojás színű Hold alatt
fölzabál a vágy hatalma.

Kéreg van az ördög faszán,
minden éjjel hál is vélem,
lehet, beledöglök talán,
magja égeti a bélem.

Jaj, a nemlét ilyen közel
hogyan férközött a számhoz?
Kínál érdes utcakövel,
csábít léha cukorkához.

Köröz vadgalamb alakban,
és lecsap, akár a vércse,
akarva vagy akaratlan
voltom üszkét váltja nincstre.

Hévvél ölel a halálhoz,
puha gondossága fojt meg,
olyan mohó, olyan álmos,
mint egy házőrző szelindek.

Kit szerettem, ne lássalak,
ne halljalak, soha többé?
Léttelen két árnyékalak
váljunk széllé, váljunk köddé!

Hideg szellem, tompa hiány,
elfelejtett, régi lábnyom,
zokogok, mint esett leány,
kóstolgom a halálom.

A BUDAI HEGYEK ALATT

A budai hegyek alatt
elfogták a pajtásomat,
kiverték a két fogamat.
Nincs, ki szóba álljon vélem,
zsenge fűvön alvad vérem.

Nincsen ház, amely befogad
élő-haló kóborokat,
nyugalmat az úti por ad.
Nincs, aki sebem kimossa,
kakukkfűvel borogassa.

Silbakolok csak egyedül,
kiver a láz, befed az űr,
az izzadt ing vállamra hűl.
Nem így volt ez, pajtás, régen,
vívtunk fegyverrel a kézben,

vívtunk, ha kellett, és ha nem,
én Istenem, Jóistenem,
nem ismert ránk a félelem.
Vívtunk csak a szabadságért,
lyukas zászlónk igazáért.

A Corvin köz, a Juta-domb,
Széna téren a gyér falomb
soha többé semmit se mond,
mintha mi sem történt volna,
hallgatás a szánk levarrta.

Száműzötten, hajléktalan
meghúzhatom itt-ott magam,
de nem érti senki szavam,
kiröhögnek, ha említem
bízvást miben egykor hittem.

Szédelgek a tág ég alatt,
s irigyelem pajtásomat,
kinek a föld nyugalmat ad.
Prédájaként pénznek, gőgnek
engem naponta leköpnék.

Elfordulok, mint a barom,
kérődzöm a bánatomon,
megismerni sem akarom,
ki a kötelet hurkolta,
bajtársam bitóra vonta.

Alkut aki lelkünkre köt,
Júdás-pénze bőven csörög,
igaza van, ha kiröhög.
Éltesse hát őt az Isten,
engem meg halni segítsen!

EURÓPA UDVARLÁSA

Szegény legény gazdag ringyót
mért szeretlek téged,
mért, ha egyszer kegyeidet
pénzért, rongyért méred?

Vérlázító, léha táncod
epekedve lestem,
más tépte le szoknyakorcod,
én csókkal hímeztem.

Pördülsz jobbra, fordulsz balra,
csábítón nevetsz ki,
a szenvedély elvakított,
s nem gyógyít meg senki.

Ha láthatnám, mivé lettem
kívülről és tisztán,
valószínű, hogy magamat
a földig leinnám.

Önsors-rontó, csonka létem
elfogadva végleg
nem lázadna álmom, hitem
ellened, se érted.

Valamikor férfigóggel
mi mindent akartam,
de elhagyott a szerelem,
kit én el nem hagytam.

Mennyi harcot vívtam érted,
nem mondhatom mégse,
nem győz meg a déli harang
arról, hogy megérte.

Elkondult a messzi pusztán,
a pesti morajban,
én meg itt maradtam hoppon,
mint nyárson a kappan.

Mindenemet neked adtam,
most kolduslét tüze éget,
földre hullt a hazug lepel,
gögből szőtt erényed.

A csatában ezer sebem
éretted nyitottam,
de amikor megalázva
térdeltem a porban,

a sok senki mert legyőzött,
elperdültél tőlem,
önsajnáló szegény magam
ezt máig sem értem.

A csimbókos valóságot
nincs kedvem belátni,
túláságosan is világos,
hogy átverhet bárki.

Jaj, én szerencsétlen flótás,
miért bízom abban,
végtére is megkönyörülsz,
s elfogadsz fogatlan.

Vonzalmamat viszonzod majd,
titkon azt reméltem,
s az őszintén lüktető vágy
elszívta a vérem.

Nem maradt már semmi bennem,
létem összeroppan,
minden tettem illúzió,
mit eltékoztam.

Van és volt közt száz madárhad
zúg, akár a téboly,
kerek erdőm, bomló egem
mint a higany, szétfolyt.

Szegény legény gazdag ringyót
mért szeretlek téged,
létem, hitem, mért, ha most is,
játékszernek véled?

TUDATLAN ÉJBEN

HÓFÚVÁSBAN

Gyilkosok tomboltak fejem fölött,
és most is övék a világ,
minden kristály porrá törött,
szecsává lett minden virág.

Irizálón visszaköszön
a széthullt térrend fényjele,
s elbódít az illatözön
nincsből sugárzó deleje.

Halj meg, sugallja, s én tudom,
nincsen balzsamosabb halál,
mintha elbukva félúton
a hófúvás ölébe zár.

VAK LELKEK

Vak lelkek zenéje,
döbbenet sírása,
vallatottak vére
hét lakatra zárva.

Ki hallgathat ott bent,
leleplezett, álnok,
árulásra döbbent
botcsinálta látnok?

Ezer bukás íze,
lélektükrű arcok,
hajolsz, mint a vízre
szomjuk oltó barmok,

de az ajkad semmit,
semmit meg nem érint.
Világhinta lendít
a hanyatló égig.

Valahol a csöndben
dermedt, hideg járszol,
az önfeledt ködben
elveszetten játszol.

Ki kereshet, mondd meg,
ki kereshet téged,
Heródes-dühödtek,
hibernált szegények?

Ki az, aki mindig
lesben áll mögötted,
s csak akkor tud hinni,
mikor már megöltek?

TÉTOVA...

Tétova, álmatag kezével
kinyitja vágyaidnak titkát,
mint macska a madárkalitkát,
téged keres, de még nem ér el.

Halk hiúzként szökken a kertbe,
s a fűről, mely harmattal ébred,
ráérősen nyalja a véred,
mikor már nyakad kitekerte.

Szabadító Istennek vélted,
a kedvéért mindent föladtál,
lettél üresre nyalt, hideg tál,
a megsemmisült, vak önérdék.

Lettél, mivé nem kellett volna,
de mégis, mégis lenned kellett,
föladtál minden tiszta elvet,
sűrű sósav lötytyent a borba.

Most már mindegy, így kell kiinnod:
fények pásztázta pláza-lázban,
a nemlét térerő-nyarában
mosolygón kortyolod le kínod.

TUDATLAN ÉJBEN

Tudatlan éjben, lepkelobbanásban
villámfény huny ki, nincs neve.
Miért hitted, hogy minden oly hibátlan,
mint a melledbe sikló tör hegye?

Be kell látnod, hogy már semmit se értesz,
és nem tartozol sehova.
Megnémulsz, ha a vallatótiszt kérdez.
Képzelt léted vigyorgó gyilkosa

hirtelen rúgja rád a WC ajtót.
Nem hatja meg a szégyened,
eléd szórja a bérgyilkosi bankót,
és pókerarccal, csöndben végez veled.

Mégsem haltál meg? Látod, érzed mindezt?
Túlélésed a büntetés.
Ki egyszer nyert, majd végül úgyis mind veszti,
metszi, nem metszi torkát el a kés.

Halálos álom hull a lombközökbe,
ideg-sorvasztó, vak gyönyör,
mohó öröm támad az unt közönyre.
Boldoggá tehet, ami összetör?

SÖTÉT SZAVAKON

Lovagolsz a sötét szavakon,
valahol elbúsz, valahol
vad, ismeretlen utakon,
hova nem tudod, mi sodor.

Ide szédül, minden ide,
ahonnan nincsen tovább.
A keresés boldog hite
lázal forrasztja be a szád.

Hallgatsz, mint egy elhalt ideg,
mindent tudsz, de már nem beszélsz,
jégkorszaki, gyilkos hideg
lámpa gyullad: a tiszta ész.

A szemedbe reflektoroz,
látnod kéne, de elvakít,
mindent mindennel egybe mos,
de meg is békít, mint a hit.

A méltatlan megadás öle
szüli meg mindenik napod:
összeomlana nélküle
kétely táplálta tudatod.

Ezer rezzenés illata,
kialvó léleklobbanás,
durva mágnesként húz haza
az elveszített őstudás.

Úri porrá lett anyaföld,
végtelen tévelygés hona:
róhatsz hiába körre kört,
vissza nem fogad már soha.

TÚLÉLŐ BALLADA

Látjuk,
ami láthatatlan:
álmunk
téveszme alakban.

Döbben,
mint szívritmus, a semmi,
csöndben
kell megsemmisülni.

Volt s van
vélt valótlanágunk,
honnan
más világra látunk.

Múltunk
a jövőtlen régmúlt.
Tudjuk,
nincs biztosítékunk.

Értjük,
amit más nem érthet,
éljük
e kigyomlált létet.

Lelkünk
vak, bazári majma
testünk
pórázán acsarog ma.

Énünk
túl sok mindent túlélte,
élünk
elnémult tanúkként.

Lázunk
hűlő formalinban,
fázunk,
sejtjeinkben csönd van.

Volt-hit,
nincs-ablak kitárva:
omlik
Isten kártyavára.

KOPOGTATVA

Egy baráti motívumra, Utassy Jóska emlékére

Kopogtatva a xilofonbordákon
egy dal kísért a szívritmus-sötétből,
dobog, dobog az elfecsérelt álom,
s apad a hajdan hittel buzgó vérkör.

Én nem tudom már, egykor mit akartam,
és azt sem tudom, hogy most mit tehetnék,
kőbe dermedt őslényként itt maradtam,
levetve a lét legtöbb nyűgös terhét.

A szemhatár nem az én szemhatárom,
valami végleg elfelejtett hittan
sugározza életen és halálon
át azt, amiben egykor mégis hittem.

Bizonytalanság lélekölő csöndje
küld vadászgolyót árva homlokomba,
de fölhorgaszt még, mielőtt megölne,
s a porzó hóba unottan ledobna.

Nem keresem helyemet e világban,
nem érdekel, hogy ki vagyok, ki voltam,
végtelen filmként pereg, amit láttam
e torz ízlésű, elhibázott korban.

LAKATLAN BOLYGÓ

Mindent, mindent lelkünkől írtunk,
s mert elillant halálos kínunk,

ezer vád közt dadogva élünk,
ha volt is egykor, nincsen reményünk.

Szóval kerestük, ami szótlán,
valóval mindazt, mi valótlan.

Sehol sincsen amit keresnünk,
lakatlan bolygó lett a lelkünk.

SZABADSÁG-SZINDRÓMA

Szabadulnál, de szabadságot senki, talán még Isten se adhat,
ha őt szolgálod, akkor tudhatod magadat leginkább szabadnak.

Csupán a szolgálatban rejlik némi ajándék-szabadság,
ahogyan az esendőségben a sose vágyott nagyság.

Ne kívánj semmit, érd be azzal, mit megadatott élned,
egy morzsányi hit mindennél több lehet, ha megéled.

KÖTÉLTÁNC

Te kínzó, vallató való,
örömmel, fájdalommal,
ínséggel és bőséggel,
diadallal, bukással
bevérzett magyar élet
meztelen melledet
derengő ragyogásnak,
sebző röntgensugárnak
most védtelen kitártad.
Vagy-e még, aki voltál,
lehetnél s meglakoltál,
elbuktál s feltámadtál,
mégis elhagyott minden,
nincsen hit a szavadban,
nincs vér az ereidben,
bábúként rángó emlék,
táncolsz a rőt avarban,
minden, jaj, minden elmúlt,
a jövő visszafordult,
nem tudsz semmiről semmit,
végső bukásod zengik
köréd tekergő férgek,
de szavuk már nem érted,
mérgük agyad kioltja,
elfújt, füstölgő gyertya,
talán csak ennyi voltál,
míg végleg meg nem haltál.

Élni kellene, élni,
nem hinni, nem remélni,
halottnak vélt hitekből
– a pokolból, a mennyből? –
sértetlen visszatérni,
s egyszerűen csak élni.

ÁTLÉPVE

Átlépve dőlt világokon
halálodat ne vedd zokon,
voltál, nem voltál, hogy ki vagy,
nem érzékeli már az agy.

Mint esdeklő szívütemet,
mint földre ejtett névjegyet
taposott el gyilkos korod.
Azt hitted, hogy ez nem lehet,

de lehetett, de lehetett,
minden megtörtént veled.
Új káosz martaléka, te,
nem ismer föl már senki se.

MIÉRT A SEMMIÉRT?

MÉRT A SZEMMÉRTE

DARÁZSÁLMOK

PINCESZERI ELÉGIA

Gombás, öreg pincémbe forr a borom,
lepi lámpám cilinderét lomha korom,
míg odalenn a sötétben ingatagon,
fölmordul a sértett, vén Balaton.

Szőlőmben megpihen a vadkan meg a nyúl,
félénk motozásuk fülelem hanyagul.
A szemembe csillagi aritmia hull,
odafönn is mind, aki él, halni tanul.

A részeges, úrszavú csönd idezúg,
s izmaimból a fáradtság tovaful,
hív az égi mező, csellengő gyalogút:
felejtse el az örömet, felejtse a borút.

Ínyemen létteli, halálölő íz,
örvény, amely semmiből semmibe visz,
megszólalnék, de szavamnak senki se hisz,
botlik a nyelvem, botlom magam is.

Darázsálmokon átborzongó szőlőlevelek,
akit bántottam, iderezgik újra neved,
földre bukottan, mint a halott, heverek,
orrba vert koldus, részeg gyerekek.

Fekszem a fűben hülyén, valahol
az elmúlás, hallom, unottan zakatol,
befogad a párolgó égi akol,
a lámpalángra jajgató csönd jege forr.

Nem tudlak megszólítani már,
bekerített a gészzagú, lomha halál.
Bujkállok, de hiába, nyomomra talál.
Lidércláng talpa alól fölbuggyan a sár.

Tartom még magam, a látszat fecserész,
mint Füred teraszán pár léha színész,
egymást gúnyolja a szellem meg az ész,
gyáván súnny, ki csupán a szavakra merész.

Nem értem, a szikrázó ég mit akar,
és mit a rebbenő, nyárvégi avar,
búcsúzóul hisz úgyis betakar,
míg csillag-hidegen hűl sebemre a var.

Fölcsillan poharamban remegve a bor,
íze a múlás lázas csókjába bomol,
Hold, víz, éj metszéspontjában valahol
létem tűszúrásnyi fájdalma kiforr.

BOCSÁSS MEG!

Bocsáss meg nékem Istenem,
e földre vert szegénynek,
ha vétkeimet megérted,
talán együtt érzel velem.

Körül rajzanak bűneim,
mint delelő ökörnek
szemén legyek dönögnek,
túl látványos e léha kín.

Erőtlen rád hagyatkozom,
ítélj, miként ítélhetsz,
akit büntudat mérgez,
semmit nem vesz zokon.

Tekintetem tova bolyong,
más, léten túli létbe.
Mért kell meghalni érte,
ha élni is lehetne, mondd?

A mindenség türelme vagy,
ha várni kell, kivárod,
mit nem szabadna várnod.
Őrült stopper: kering az agy.

BOLOND BOHÓC

Mögötted vibráló sötét,
vádoló tekintet ég.

Előtted most már semmi sincs,
disznóké lett a kincs.

Bordáid közül lóg a kóc,
bolond, bolond bohóc.

A túlterhelt ín megremeg,
elbuktál, nincs neved.

Te tűntél el, vagy a világ?
Többé senki se lát.

Eredben lüktet még a vér,
de már a semmiért.

Minden, minden csak odaát
mutatja meg magát.

Hová lett a keserű gőg,
mely megperzselt előbb?

Csupán a lelkiismeret
maradt: sajgó sebed.

Orvost az operált beteg,
a kést szeretheted?

Nem hoz gyógyulást semmi kín,
tűnj el, vén harlekin!

Körötted kerge maszkabál,
senki meg nem talál.

Tévképzetek terhelte agy,
létezel, s mégse vagy.

DÚDOLD TE NÓTÁDAT

Kiss Bence barátomnak

Kunság homokjától
jó Szent György hegyéig
büszkén tántorulva
jártad utad végig.

Vívtunk igazunkért,
s elvesztettük harcunk.
A bőrünket olcsón
mégse kéne adnunk.

A fölöttünk zúgó,
ellobbanó szélbe,
tudjuk, nem pisszen már
vigasz se, remény se.

Hallgat a Jóisten.

Míg hallgat, s marasztal,

dúdold te nótádat

újult, régi daccal!

BETEGÁGYBÓL

ÖRDÖGSARKANTYÚK

Ördögsarkantyúk tüze gyötri mellem,
tótágas-hattyúk a tükör-hidegben,
s a fogadkozás, hogy soha, soha többet:
hol a bíró, ki minden vádtól fölment?

Sértett igazam, hogyha elbukott is,
tovább lüktet, mint békalencsés holt víz
a tudattalanná múlt őstudatban,
kinek gyermeke voltam és maradtam.

SOHA TÖBBET!

A berki bombatölcsér
torkában elmerülve
kék pillék lepte hátam
gleccserhidegre hűlt le.
Oly mély örvények álma,
mely akkor megérintett,
nem érint soha többet.

FELHŐKÖRHINTA

A friss szántáson át bukdácsolok,
az omló televény ragyog,
odafönn felhőkörhinta forog,
itt lent kerge hétköznapiak.

Aki mindenből kimarad
– keringenek az űrből hullt szavak
a semmi tükrű üres ég alatt –,
hogyan is lehetne szabad?

ROZSDÁS CSÖND

Elhagyott a szerencse minket,
őrült szúnyogként csíptem orcád,
most meg a halál torkában keringek,
s nem tudok visszatérni hozzád.

Szeretnék, de elvesztem végleg
e semmit őrző koholt áhítatban,
eltört rugó vagyok, kiürült lélek,
rozsdás csönd, mely utolsót kattan.

RÖVIDZÁRLAT

Törékeny lényed, jaj, nem jól szerettem,
bár minden hitem hozzád kötött, mégsem
rövidzárlat oltotta ki a lelkem
botladozva a butító sötétben.

Mohó önzéssel nem letépni,
gondozni kellett volna a virágot,
a gyermek felnőtt, és mégse lett férfi,
amit látott, mindent hiába látott.

ÁRNYÉK VETÜL

Azóta, hogy a róka
tyúkjaid megzabálta,
árnyék vetül a szóra,
hópehely hull a sárba.

KIFESZÍTVE

Ez az én lázas, bűn rajzolta álmom,
nem láthatom, de mégis látom,
kerékbe tört hiteim szenvedélye
kifeszítve a szégyenpellengérre.

EZER FÁJDALOM

Ezer fájdalom csápja
tapogat a halálba.

AZ ÖRÖKLÉT SEBE

Ez itt a lét apálya
és újjászületése,
ha már nem sikerült meghalni
egyelőre mégse,
akkor is, ha hiába,
próbálj meg írt találni
az öröklét sebére.

BOLONDÓRA

Pókárnyak a falon,
a sejtfalakban hideg-zöld fájdalom
bolondórája kattan,
s táncol a lét
lúktető tébolyjátéka
millió alaktalan alakban,
felfoghatón,
mégis felfoghatatlan.

MÉRGEZETT MÁRC

Ez az enervált áhítat,
megmérgezett márcsal itat.
Rádöbbsz, itt minden kihal,
végső kortyod halálital.

MIÉRT A SEMMIÉRT?

Fájdalom zöldje szivárog,
mint sebzett sáska testéből a vér:
ha meg kell halni, meg kell halni,
de miért a semmiért?

VÉGSŐ SORON

Lakatra zárva, mint a börtön,
időm halálos csöndbe' töltöm,
nincs esély a szabadulásra,
csörgő kulccsal senki vár ma,
a vér megbódult ereimben,
elunta, hogy tovább keringjen,
végső soron Isten sem érti,
miért is szeretnék én élni.

ÉGI PARÁZS

A hallgató éj szívzörejét füleled,
s titkon zendül föl csillagok magasába
a fatörzs-illatú ősz citerája,
bőröd hulló égi parázs égeti meg.

SEGÍTS MEG

Segíts meg engem, Istenem,
hasítsd ketté az elmém,
és ne járasd a bolondját velem,
habár lehet, járni én azt szeretném.

HOLTÁG

Hínáros tó népsége vagytok,
amely békétlenül az égre vartyog.
Testvéreim? Mint minden élő,
félünk, hogy belénk csap a mennykő.

Lázálmos gongütések fénye
riaszt hajnali ébredésre.

ISTEN ITATTA...

Isten itatta híveit először a borral,
a misztérium mélyén sűrűsödő titokkal,
ő kínálta hallal és kenyérrel,
a homályt kioltó világosság kegyével.

A költészet a részek magánya,
oroszló rulett, vodkába bódult Ványa,
titkokban vájkáló, és mégis tudatlan,
élni akar, de meghal akaratlan.

CSELLENGŐ KERTEK

Ez a boldogtalan, szomorú bor,
csellengő kertem léha ivadéka
lázat lehel, ajkamra forr,
s én iszom csöndben, elbutultan,
mint infúziót a fuldokló véna.

DOMBOLDAL

A domboldal tücskei
sejtik már a veszélyt,
az ideges, póklábú
fagy közelét.

IDILL

Mielőtt a veszélyre fölneszelnénk,
döbbenet pókja szövi be az elménk.

NEM FOGHATOD FEL

Mint kasza-sértett kabóca vérzel,
s nem foghatod fel ésszel,
ki sebzett meg.

VÉRIG ÁZTAK

Csípős, őszi valóság:
vérig áztak a rózsák.

STERIL VADÁSZAT

Kifektettek, friss gereznát a hóra
a sterilizált műtőlepedőre,
s én nem gondolok semmit se azóta,
nemcsak a lelkem, a testem is pőre.

REJTJELEK

Tébolyultan, elbutultan
amit láttam, nem találtam
ősi rejtjel mit se rejt el,
végső ének hangja ébred,
innen és túl, elpattant húr
sajdulása hull a sárba,
kimondatlan hangalakban
azt is élem, mit nem éltem,
gondolom, mi gondolatlan,
délibábon ül az álom,
boldog nincsem magját hintem
kövér rögbe, hűlő csöndbe,
vár a béke üressége
úgy vesz ölbe, mintha ölne,
s fojtogatva mondogatja:
Miért félek, ez az élet,
ez az élet, miért félek?

NEM KÉREK KEGYELMET

Szédült szakadék kong alattam,
ideges vágy vibrál a sejtjeimben:
ismerd meg, ami ismeretlen,
arról is tudj, mi tudhatatlan!

Vedlett hiúság kéje öl meg?
Uram, úgy látszik, veszni szántál,
esendőbben egy szál virágnál
érintem meg a hideg földet.

A NEMLÉT DALLAMA

TITKOK LÉTE...

Titkok léte, te lassú, puha óra,
átölelsz, mint öröklét-Istenem.
Ha véget érek, megállsz-e egy szóra,
s megkérdesz-e, mi történt velem?

Rám szólsz szemrehányón: senki se voltál.
Legyintek csak, s mondom: tudom, tudom.
Gúnyos kacaj: mindenért meglakoltál,
elbuktattalak már a félúton.

A lét iránt lobbant mohó szerelmem,
mint étkét vesztett tűzvész, véget ért.
Magtalan magként csírázik ki bennem
a meddő kérdés, hogy miért, miért?

Lehet, hogy ez most már a búcsú perce?
Meg kéne végre mindent értenem.
Nagyúr voltam, vagy csak világ lelence?
Föladtam mindent: nem ér a nevem.

Ki kergetett, ki elől menekültem?
Álmot ringat a délibábos ég.
Hűtlen lett hozzám minden sejtem, hűtlen.
Ők ismerik Isten ítéletét.

KEMÉNYEBBEN A RÖGNÉL

Búcsú Nagy Gáspártól

Mi még a szenvedésen innen,
benned a rádium sugárzott,
s a mérgek már nem is keringtek.
Miért kellett a halálnak hinned?
Ez fáj, nemalkuvó, halálod.

Mi, akikre – még – a halál vár,
döbbenet láttuk, megelőztél,
s szégyenünkre odataláltál.
Nem vagy többé! A gyászunk, Gáspár,
keményebben döndül a rögnél.

ARC, TAKARÁSBAN

Bella Pista emlékére

Korsód habja az égig ért,
báránylelkes haláljelek,
és pasztellkéek membrán remeg
a ki nem ejtett hangokért.

Sörhab és cigarettafüst
takarta el az arcodat,
szemedben az árnyékokat,
velük többé senki se küzd.

Elhallgatott a zongora,
már irigyelni se lehet
sugárzó, bölcs önzésedet,
hull rá az öröklét pora.

Nem mondod, mert nem mondhatod,
elnémította versedet
a kihagyó emlékezet,
tört hangzatok, csonka ragok.

Egy kép csupán, de visszahoz:
mennyei kocsmasztalon
felejtett kézirat-halom,
benne úri huzat lapoz.

AZ IGAZSÁG HISZTÉRIÁJA

E részeg csöndben Isten ott lebeg,
akkor is, ha nem ért egyet veled.
Mindig is másnak gondoltad magad,
de a múltadból semmi nem maradt.

Ki voltál, ki vagy, most már nem tudod
didergő éned végleg elbukott.
Az örök semmi hóleplén tapodsz,
mint aki létlen ígéket ragoz.

Előre, hátra? Sehova se jutsz.
Mindegy, igazad van, avagy hazudsz.
A mindenség bendője megemészti,
az egészet falja, sohase a részt.

Nem karod kéri, nem a lábadat,
nem buta griff, mely így is elragad,
csak ha egészen eggyé válsz vele,
akkor ölel át kínos szelleme.

Ölve fojt meg, Fehér Ló Fiát,
vaskos könyv jegyzi millió hibád,
rákos sejtekbe mélyedő szike,
fájdalmadat nem érzi senki se.

VITORLA VAGY

Vitorla vagy, lobogj föl,
ne törődj a Göncöl kocsisával,
bármilyen durván sújt le rád
a kocsmái ököl.

Más vagyok,
születésemtől ezt reméltem,
nem egy velük,
kiket a föld lehúz,

megoszt a hiú érdem.
Most már tudom,
amit jobb lett volna
sose tudnom,

semmi se úgy van,
ahogy hittem
lá zadó
gyermekéveimben.

Megtér
szó a szóhoz, por a porhoz,
elemészt a föld,
nemcsak hordoz.

AZ ÖNTUDAT BILINCSE

Látod e tó-ölű álmot,
ég-föld ahol összekacsint,
a benne rezgő árva virágot,
s a szirmot, amit arcodra hint?

Megébred a hallgatag éden,
titok-tánc a sose volt múlt,
láthatatlan, lomha terében
kancsal fényjel pókhasú holdunk.

Egybemosódik az éj meg a nappal,
s a láthatatlan terű minden.
Szólongatom léha szavakkal,
de hiába, hallgat az Isten.

GYALOG JÖTTEM

Kint fagy harap, bent tűz dorombol,
gyalog jöttem gyerekkoromból,
hogy megpihenjek,
s tovább ne menjek,
a loholó halálnak
egyezséget ajánljak.

Halk macskalépteit
– nos hát – bevárom itt.

Elképzelem, ajtót se nyit,
átlép szobám falán, és itt terem,
keze a fegyver ravaszán.
Egyszerű bérgyilkos talán?
Vajon mit kezd velem?
Vállat rándít, észre se vesz?
Vallató tisztként felpofoz?

Mérleg nyelve az életem,
a semmi és a minden
lűktet emlékeimben.
A föld, ahonnan menekültem,
a föld, ahova megérkeztem,
élő sebként sajog köröttem.

Ha eltűnök, mint ruhából a folt,
ami nem volt, és ami volt,
eltűnik-e minden velem?

Vélt embervoltomat
– e túlvilági ok
foglya vagyok –
nem ismeri föl semmi öntudat.

Ki a halandóság elől szökött,
s már szökés közben elbukott,
érzékek láncán rángó, néma rab,
taknya, nyála kinek egyberagad,
aki saját sebébe mar,
elpusztul, jaj, de nem elég hamar,
bárhogy tagadnám,
ez is én vagyok.

- - -

Vagy valaki egészen más?
Idegen hang, idegen lát,
akiről végül kiderül,
lelke a kongó, hideg űr?

ENNYI TÉVHIT

Felvijjog a vágy, mint a vészfék,
halott madár, eldőrdült, süket érzék.
Lehullani, vagy mégis fennmaradni,
magunkat soha, soha meg nem adni?

Esőérzet gyötörte buta hangyák,
túlélő módba szédülnénk, ha hagynák:
mindent reméltünk, de már nem remélünk,
hisztériába hökkent árva létünk.

Ennyi tévhit egyetlen pillanatban,
titok-levest fortyogó ősi katlan:
százszor reménytelen is azt reméltem,
nem kell azért a semmivel beérnem.

Aki vesztes voltam, vesztes maradtam,
mégsem nyílt meg a föld alattam.
Magához vonzott durván, mint a mágnes.
Találgattam: élet ez, vagy halál ez?

Csukott szemmel a pirkadat jön,
s vele kiégve minden ösztön,
létlen lét öle, szédít öntudatlan,
boldogság-téboly, amit már föladtam.

IDEGPONTOK

Ezt kerestem, ezt a csöndet, e békét
– mint semmibe rontó, léha rakéta
visszapillantójának maradéka – ,
szárnyatlan alkonyatok pihegését.

Kit partra vetett a vándor enyészet,
trükkös kártyahősöknek ki bedőltem,
szabadságomat ne vitasd el tőlem,
hadd játsszunk most, én meg a végzet!

Ezer idegpont vibrál az agyamban,
éppen ezért, tudom, senki sem érti,
mit akarhat ez az elbukott férfi,
milyen vágy kódját rejti a szavakban.

Nem akar ő kimondani már semmit,
minden előre úgyis tudható volt,
a sok beavatott amit kigondolt,
csupán a sejtés az, ami megrendít.

KÁPRÁZAT-FÉNYBEN

Káprázat-fényben, hitben, vágyban,
megsebzett lepke-lobbanásban,
senki földjén magam maradtam
arcomra forrt villámfény maszkban.

Vak tánc röpít a semmiségbe,
az ösztön súgja: vége, vége!
Jaj, Istenem, de elszédültem,
korhadt fa, út szélére dültem,

habár élni szeretnék én is,
folyóparton tavaszi hérics,
sajgó vágyban, bolydult örömmel,
újrakezdés tévhite tölt el.

Hajlok a vég szirénszavára,
az ideghárfa futamokra
kéjjel borzongok, mint a lárva,
kit kengőzös edénybe dobtak.

Nyulat a fegyver villanása,
vak filmszakadás buktat orra
– harmatos fűbe, őszi sárba? –
mintha semmi se történt volna.

A sejtek tompa döbbenése
mindent elejt most öntudatlan,
kihuny cellámnak pislá mécse,
a hit lakatja titkon kattán.

NEM AKARTAM

Én nem akartam végképp
tudatlanságom végét.

Kényszer lökött e durva
és rögzös vándorútra.

Jobb volt bő kábulatban,
derengő öntudatlan

hinni, amit szeretnék,
cikkánó cinke-emplék,

vallani a valótlan,
jövőt látni a voltban.

Mivé lettem, nem értem:
vegyjel kiontott vérem.

Cseppre csepp hull a hóra:
rubint szín homokóra.

S a végső csepp, ha elhull,
vissza semmi se fordul.

Összekuszált agyamban
a kibogozhatatlan

lét, amit elhibáztam,
kialszik majd hibátlan.

MÍTOSZ LOBBAN

Mítosz lobban, kétkedők szava száll.
Az iránytű is imbolyog,
a tévelygő, talál okot,
haza többé már sohase talál.

Aki eltévedt, mindent újra kezd,
képzeleg még, hogy van remény,
depresszión süt át a fény,
a lét újrásajgó narancsgerezd.

Kivédhetetlen, végső áhítat
dereng a semmi szögletén,
gyilkos törként mered felém,
s a felejtés mákonyával itat.

Elvégeztetett, most azt gondolom,
a létlen lét láza telít,
nyelem hányinger kegyeit,
iszom direkt-termő halálborom.

De legbelül a boldogság-sziget
fölött egy másik ég ragyog,
én is egészen más vagyok,
nem nyílok meg többé már senkinek.

LÉTIGÉK

Átok-lomb,
csellengő
eső,

borzongó,
homorú
ború.

Keresne
valaki,
aki

voltam, de
nem vagyok.
Ragyog

rémálmú
hő napom,
hagyom.

Téveteg,
vak tudat
kutat.

Nem értem
önmagam,
szavam

elvétem,
dadogás
aláz.

Mágnesként
eltaszít
a hit:

vad, égbe
döbbenő
erő,

halálos,
ellopott
lobok.

Hulltuktól
hamukék
az ég.

Bevallom,
vallanék,
ha még

vallhatnék:
fáj, remeg
a seb.

Ne ontsad
semmiért
a vért!

S ha mégis
volna mért,
ki ért?

Gyufaláng-
semmiség,
de ég.

Távolba
kémlelek,
jöhet,

új ország,
új kudarc
a harc

nem nyugszik.
Vélt szavak
alatt

kartácstűz
orgonál
halált.

Sejtembe
nyilalló
való,

te ölsz meg,
s én vagyok
az ok.

Seholság
börtöne,
öle,

fogadj be,
légy talán-
hazám!

Villám-kés
kaszabol,
rabol.

Jaj, minden
odalett,
mi lett.

Becsuktam
bár fülem,
szemem,

de mégis
megmaradt
a vad

tudásvágy,
s vágytalan
magam.

Rémálmú
vallatás
aláz.

Elveszve
magam is
hamis

mentséget
kutatok:
vagyok.

LÁMPALÁZ

E lámpaláz, furcsa pondró-csöndből
az ég hirtelen lángolása ébreszt
– másnak látszik az egész odafönről –,
meghalsz, és végül majd az is elég lesz.

Most már tudod, vagy csupán tudni véled,
a lét, mit Isten közönyödre bízott,
nem jelöli a kezdetet s a véget,
mohó kétely: egyetlen, tiszta kínod.

Csöndes csodákra révedő tekintet
vallatja sóvár létvalód hiányát,
bár hihetetlen, mégis kéne hinned,
fejtve, a titkot, mint bányász a bányát.

Belebutultál, beleöregedtél,
és nem akarsz már tudni jobban semmit
a sírban fekvő néma öregeknél.
Fájdalmadon ez fikarcnyit se enyhít.

Hova tévedtél? Szirti fenyves erdő
suttogja, amit te sohase tudtál,
lelked kifordult, villámterhes felhő,
szédült bolondot gyilkos viadukt vár.

ÚTBAN A VÉGSŐ HALLGATÁSHOZ

Vasy Gézának

Fölfal a nincs perzselő láza,
kezünk fogja, szemünkbe néz,
ránk borul láthatatlansága,
mint üvegharang nevetés.

Lángok hajlongó lobogása,
föllebbenő, elillanó való:
érzékeink megcsalatása,
de mégis, benne hinni jó.

Világ, vendégeid vagyunk még,
vagy létérzetünk káprázat csupán?
Mint vallatottnak, ha hazudnék,
pofontól reped föl a szám.

Elillant minden, amit tudtunk,
a semmi ajkunkig előnt,
délibáb forgatta ki múltunk,
vitustánc rángatja jövőnk.

A szerződést nem mi kötöttük,
megkötöttetett aláíratlanul,
talán az égben fönt, fölöttünk,
vagy a pokolban odalenn, alul.

Akaratlan sodrásban élünk,
e durva örvény mindent elveszít,
de iránytűt mégsem cserélünk,
csak az felejt, aki emlékezik.

Részegen lüktet, zsong a város,
mámorrrá tompult az ősi panasz.
Mint virág hajlik a kaszához,
s kéjjel bukik el mindenik tavasz.

KOPOGTASSATOK

Kopogtassatok másutt,
az ajtó itt bezárult.
Szappanbuborék-émlék,
minthogyha nem is volnék.

Nem illik tudni róla,
a világelegy sója
miféle katyvalék volt,
hogyan volt is, meg nem is volt.

Megállhatnánk egy szóra,
az álmatlanság torka
köszönt ránk e zugolyból,
ahol a nihil horkol.

Létlen jövő, ha tárul,
se közel, se távol,
mint magma lüktetése,
türelem alvadt vére.

Mintha örökké élnénk,
a sovány föld, a kék ég
nem akar befogadni,
és mégis meg kell halni.

A BOLDOGÍTÓ

A boldogító borban
Isten tudata voltam,
vak, túlvilági semmi,
kit el sem kell feledni.

Aki mindent akartam,
százszor is akaratlan
buktam el mégis mindig,
a legutolsó nincsig.

Ha valamit találtam,
hát nem azt, mire vártam.
Most már mindegy, minden
érzekem kiürítem.

BOR MELLETT BORZONGVA

Bor mellett borzongva
koraőszi estben
jövőtlenység foglya
hiába ki lettem

a képzelet szárnyán
akárhova szálllok,
hitevesztett bálvány,
kísért ősi átok.

Vagyok, hova vágytam
vak vezeklés partján,
pillanat-magányban
magamat feladván.

Ennyi könnyű gőgben
soha senki nem hitt,
ahonnan én jöttem,
nem hittek ott semmit.

Fájdalom zsarátja
égeti a bőröm,
dacom durva-sárga,
habsburg színű börtön.

Mindent elfeledtem,
ami lelkem nyomta:
zeng az ég felettem,
Bábel omló tornya.

De ha összeomlik,
felépül-e újra?
Nyűszít, dadog, ordít
e léetlen tivornya.

Varánusz-gyík súgta
ormótlan hazugság
lelkem hasba szúrta,
mint kukac az almát.

Önként megalázott
vak rabszolga létben
tart e durva átok
vétkesen is vétlen.

Akit megtagadtam,
hozzá térek mégis
halál-akaratlan
hűség fia, én is.

BÉGET A BÁRÁNY

Fodor Andrásnak, Kaposhomok szülöttjének a Berki szomszédságból

Béget a bárány, zsíros, puha bundája feloldoz.
Légy hű, ne csupán bűn-bangócsok gyötörte magadhoz,
de hozzájuk is, a léted lelkét röptető szitakötő-szavakhoz.

Hogyha valaki váratlanul rád nyitja az ajtót,
s megütődve, szégyenülten elcsuklik a hangod,
mert lélegzetedet csaknem a fulladásig visszatartod,

őrizd akkor is, ha százszor kimondhatatlan
a lappangó szavakat a nyelved alá rejtett kapszulapillanatban,
ott, ahol senki se sejti, titokban.

Ne csodálkozz, csoda nincs, csöndben várd be a sorsod!
Ha puskáikat rád szögezve pribékek követelik a koncot,
az elharapott szavak mérgét magadba oldod.

Szabadulnál, szabadságot akárki ígérhet, de csak a halál hoz,
az élet szolgálni tanít, coki, na, gyere lábhoz,
a tudatlanság próbál így – hiába – illeszkedni a tudáshoz.

Halandó létbe hullott, tiszafából faragott, szúrágta fétis,
a hervadás partján szirmát hullató, teremni vágyó hérics,
voltam, nem voltam, éltem valaha én is.

Látom mindazt, amit nem kéne látnom, mert láthatatlan,
és sejtenem se, mert sejthetetlen e világra révült pillanatban,
bolygóközi derengés fényét egy sziluett-arcban.

Az erdőt, a mezőt, a csíkok lakta berket,
az őslüktetésként sejtjeimbe szivárgó csendet,
mindent, mindent felednem kellett.

A tegnapot, a holnapot, az ezerszer kilúgozott időt,
a löszomlás-perem létről semmibe szédítőt,
amely úgy pólyál be, mint vándort a gyilkos ölü köd.

Boldog világ, előtted térdre hullva
nem nézek már sehova, csak magamba,
mint aki a hiú kényszerharcot végleg megunta,

és most tanulja érzelmek nélkül élvezni a létet,
elfúló sejtjeiben mely búcsúzva megbred,
hallani a Bárány szavát, aki a párolgó akolból béget.

DADOGVA VALLOM

A gyökereknél hallgatózom,
utam a csönd, utam az ózon:

űrbe tárult, sehova-lélek,
mennyebe szánt, kerékbe-tört élet.

Dadogva, öntudatlan hajtom
a meggyalázott földre arcom.

GAIA ANYÁNK

Templomtorony hatol a földbe,
és Gaia anyánk megtermékenyül.
Szerelmesen fölkapja ölbe,
s fülébe duruzsol a jeges űr.

Szégyenlősen fordulok félre,
hogy ne lássam e furcsa, ősi nászt,
bűntudattal kényszerítsz térdre
Uram, te, ki zajgó lelkembe látsz.

Parázna álmok hitszegője,
avarban fürdöm, mint a farkasok,
tíz ujjal markolok a földbe,
kinek tékozló gyermeke vagyok.

Ki önmagából mássá vedlett,
lehet-e még valaha önmaga,
dédélgethet-e bármi tervet,
ráismer-e az elárult anya?

Homloka hideg kőre koppan,
el kell bukjon, ki túl magasra lát,
meg kell bélyegezni titokban,
torkára kell forrasztani szavát.

Hogyha tudom, hogy lesz ítélet,
miért kérem külön kegyelmedet,
miért nem várom ki a véget,
amikor újra egy leszek veled?

Anyám, szerelmed úri társa
halkal békíti lázas szégyenem,
de nincs esély bocsánatára,
mint tévedt szűnyoggal, végez velem.

HÁRSAK ALJA

Égettbor ízű hársak
szélhangon zsolozsmáznak.
Hallgatom, s minden elhagy,
mondják, talán nem is vagy.
Ittlétem fáj a voltban,
a semmiig hajoltam.
S e szótlan szédületben
méhraj köröz fölöttem.
Bódult botladozásban
csuklik össze a lábam.
Hanyatt dőlök a parton,
és pók szövi be arcom,
mint akit leütöttek,
és nem emlékszik többet.
Kihűlt káprázat fénye
miért siklottál félre?
Olyan más most már minden,
amiben egykor hittem,
semmivé lett azóta,
parázna magyarnóta,
de nyakamon örökre
fojt a tegnap nyakörve:

lelkem gyöklényű vétke,
testem láz-kelevénye
minden titkot kimondat.
Halál előtti mondat.
S ha elbondul is végre,
nincsen, aki megértse
a harang szavát hallva,
mi a lélek nyugalma.
Aki mindig kerestem,
most itt heverek resten,
magzat az űr hasában:
semmit meg nem találtam.
Reccsent a híd alattam,
kalimpáltam bukottan,
kábán és elveszetten,
bántottam, kit szerettem.
Mégis, mégis jó volna
forrás fölé hajolva
újjászületve élni,
s mint egy igazi férfi,
kezedből megízlelni
a gyermeklétű semmi
népmese-tiszta csöndjét,
e tékozló örökét
érlelte ősi almát,
Isten fluid hatalmát.

ÁLMATLANUL

Hol pihenne, nincsen fészke,
téli ágbog menedéke.

A vállunkra ha szállna,
behegedne sebes szárnya.

Csak azért is, hogy repüljön,
újabb ezer évbe tűnjön,

a baljós sorssal dacolva
megsebzett szárnyát kibontja.

Tépett, fehér tolla véres,
rebbenése ezeréves.

Odafönn a sajgó kék ég
nem nyújtja a vágyott békét.

Tollörvény zúg a magasban,
aztán elenyészik lassan.

Emese kifordult álma
szétfröccsenő célgömb-alma.

Nap sebezte éjszakából
dől a virradati zápor.

Ezer-patak ölü árvíz
nyelvén sziszeg a halál-íz.

Lélek-delej, úgyis elhagysz,
vissza soha semmit se adsz.

Hajlatban a bükkös erdő,
mint bennem a gyanú, felnő.

Hűlő hitben, döbrent lázban
mit kerestem, nem találtam.

Megcsalatva itt maradtam,
sebzett föld sajog alattam.

Ha ítélné a sok senki,
jobb volna talán elmenni,

békén, csendben, hittel, göggel,
kéz a kézben minden őssel.

FÖLDRE LAPULT FŰSZÁL

Egy japán motívumra Jókai Annának

Egy álom szöglete:
hajtűkanyar.
Ösvény szélén
földre lapult fűszál
fölmagasodom.
Elindulok a hegyi kaptatón
a fenn gomolygó ködfelhő iránt,
s eltűnök benne.

ISTEN HORGA

– Isten horga a fájdalom,
melyre óvatlan ráharaptam.
Pendül a damil. Hallgatom
a létörvény jaját alattam.

– Mi történik most? Partra húz
egy szárnyaszegett angyal?
Kíméletéből sem tanulsz?
Semmi meg nem vigasztal?

Vergődj csak döbbent áldozat!
A vadmadárcsőr-görbe
angyalarc részvétellel fogad.
Miért nézne tükörbe?

Maga a tükör, senkinek
mégse mutat meg semmit.
A darázscsípés-vad hitek
világa másutt sejlik.

– Áldozat vagyok, érzem én,
magamat sem találom.
Vacog a nemlét peremén
el nem álmodott álmom.

A NEMLÉT DALLAMA

Fényérintésnyi csak
e röpké pillanat:

az öböl ott alant
úgy pendül, mint a lant.

Most egymásra talál
születés és halál.

Eddig volt, nincs tovább,
mintha ezt mondanád.

Kérdeztél szüntelen:
Ki vagyok? Nincs nevem.

A nemlét kvantuma,
a semminek ura,

mondhatnám, ez vagyok,
nem mondom, hallgatok.

Kérlek, nézd el nekem
hiába életem!

Talán lehetne még
– de túl közel a vég,

s a tétlenség vakít –
tenni is valamit.

Mintha tőr járna át,
a nemlét dallamát

hallom: egy hangtalan
dal sír föl daltalan.

Mint nábobí zene,
áradón tölti be

tétova tudatom.
Hallgatom és hagyom.

Zengj, hol minden üres,
új kódiban ősi nesz!

UTÓSZÓ

VONÁSOK

OLÁH JÁNOS KÖLTŐI ARCKÉPÉHEZ

A Kilencek legendás, 1969-es antológiájának címadó darabja az *Elérhetetlen föld*, Oláh János emblematis, korszakjelző verse. Egy egész nemzedék, de egy egész korszak közérzetét is torokszorító szuggesztivitással fejezi ki ez a vallomás, amely éppen nem didaktikus egyszerűsítéssel vagy olcsó moralizálással, hanem az esztétikum talányossá légiesítő, enigmatikussá átszellemítő sugárzásával teremti meg a hiányérzet elégikus vagy melankolikus, egyszersmind bölcséleti mélységeket felkavaró atmoszféráját. A gyökérhűség nem szólamosan artikulálódik, hanem a művészi szó sűrű és összetett áttételein keresztül szűri, préseli át gazdag jelentéstartalmait, fogalmilag alig meghatározható gondolati és erkölcsi sugallatait. Mert a nyilvánvaló ragaszkodás a földhöz, a szülőföldhöz, a metaforikusan-jelképesen a közösségi identitást a természeti őserképekkel és az emberi őstudást hordozó autentikus világszemlélettel együttesen reprezentáló létezősférához: a kötődésérzet a vallomástevő egyéniséget ugyan elementáris erővel hatja át, de ez a lélekviszony azonnal az elszakadás, a visszatalálási remény és reménytelenség, a föld és ég, a múlt és a jelen, az időiség és az időtlenség közötti lebegés érzületét is magával áramoltatja, így téve bizonytalanra – ezzel artisztikusan többértelművé – magát a versalany beszéd- és emlékpozícióját is, jövőképzeteket programszerűtlen spirituális programossággal vibráltató eszmei és érzelmi hangoltságát, egzisztenciális személyiségkereső, tűnődő, merengő beállítódását. Aki „hű marad a földhöz, az megmarad, annak *tartama* van”; aki pedig elidegene-

dik attól, azt az a veszély fenyegeti, hogy „elveszíti az összefüggést lényének sötét, anyai, földszerű ősozával” – fejtegeti Carl Gustav Jung *Föld és lélek* című esszéjében. Itt a föld mindig örök viszonyítási pont: evidenciává lényegített, szubjektummegalapozó érvényességgel átértzett létminőség. Persze, hogy nem a megtagadását, hanem a problematikussá vált élethelyzetek gyötrelmét demonstrálja archaikus-modern líraisággal az a szemlélődő fájdalom, amely veszteségeket, harmóniatöréseket, disszonanciákat is kénytelen immár elénk tárni, amely a borongó emlékezés légkörében magát a személyiséget is az örök keresés létállapotához kapcsolja. Hol az ég, és hol a föld – ha mindkettő éppoly elérhetetlen, mint amennyire elérhető is? A valahai földbiztonság, a vágyott gyermekkori őslmények pneumatikus teljességű hona miféle irányt jelez? A sajgó lélekörvénylesekben feltoluló és feltorlódo emlékképek, vágyképzetek, a magáralálásokat sóvárgó benső indíttatások merre vezetnek? Egyeztethető-e megőrzés és megújítás, azonosság és másság, kötődés és mindenségigényű, önteremtő átvalóulás: élet-halál ciklikuságban újjászülető végtörvényszerűség? Előre vagy visszafelé tart-e tehát az önmegfigyelés iránya? „Itt lakom a barnasisakos dombok oldalában, / mint egy ezüstbalta, olyan fehér a házam. // Kint esik az eső: az ágak között / meg-megbotlik, csontjai lehullanak a földre. // Én a szobámban ülök egy háromlábú széken, / körülöttem szerszámok porosodnak. // Gondolataimban, mint egy mély folyóban / lesüllyednek az emlékezés roncsai” – hangzanak a visszarévedésre utaló önreflexió érzékileg, szenzuálisan is kitapintható mondatai, hogy aztán a múltba világító emlékszilánkok az állandóságban megigazuló világra-nyitottságot, kozmikus messzenézést, egyetemessé tágított érdeklődést és szemléleti értéktávlatosságot érzékeltethessék: „Nem volt a szívünkben semmi, ami kioltotta volna // az évszakok roppant illatát, / míg verőfényes őszi napokon // a domboldal száraz füvei közül / néztük a robogó fellegeket.” Ha az égi mozgás a távoli, miért a föld az elérhetetlen? Ha pedig a föld

is messzire száll a lélek univerzumában, akkor miért oly révetegen rezignált az égbolt-magasságokat is bejáró érzület? Amikor logikailag sokértelmű, az átvarázsoló esztétizis ihletett élményszerűségében viszont szívenütő erővel visszhangzó jelentéstartalmak vibrálnak tovább, akkor képződik az a háttérmoraja a költeménynek, amely magához vonz és lebilincsel, amely a profanitást a szakralizáció felé lendíti, s amely így egyszerre rezdíti meg a humanitás és a rejtett divinitás (a paraszti mélyvilág inherens mítosziságának) titokzatos zenéjét és hangulathullámozását. „Szép vers, nyomatékos vers, de nehéz volna eldönteni még ma is, hogy mi az erőteljesebb benne: a népies vagy a bukolikus hangvétel. Ez a versbe rejtett, feloldhatatlan kettősség csak növeli a varázslatot, s nemcsak Oláh János korán kibontakozó formaérzékéről tesz bizonyosságot, hanem egyúttal arra is alkalmas, hogy éppen e tendenciákat összefogó kettősség révén az egész csoportnak lehessen programadó verse is. Az *Elérhetetlen föld* az emlékezés és az azonosulás verse is egyszerre: összeköti a gyermekkor elsüllyedő, de még eleven élményvilágát a férfikor lehetséges élményeivel, s nem megtagad, hanem az örökké áramló történelmi-természeti időfolyamban a folytathatóságot hirdeti. Az elérhetetlen föld paradox módon egyrészt maga a megtalált, vagy még hitelesebben: a soha el nem vesztett föld, másrészt viszont a maga elégikus hangvételével mégis az elérhetetlenség szimbólumát állítja a vers a középpontba. Életrajzilag annak a fiatalembernek a határponton állását, aki már nem falusi, de a múltat még el nem feledve városi, aki már nem paraszt, nem iparos, de erre még emlékezve értelmiségi. Ez a vers, a maga idézhető szövegével elsősorban a múlt és a jelen szembeesítése, az antológia címadójaként azonban leválaszthatatlan többletjelentést is kapott. Az antológia egésze ugyanis elsősorban költői programadás, igénybejelentés, s így az elérhetetlen föld nem a múlt, hanem a jövő partjainál terül el, s elérhetetlensége nem lemondásra, hanem radikálisabb erőfeszítésre ösztönöz” – ahogyan Vasy Géza boncolgatja a költemény finom

árnyalatait és karaktertulajdonságait. Amely költemény azután a nemzedék második közös antológiájának, az *Elérhetetlen föld II.* (Bp., Magvető, 1982) című gyűjteménynek, az együttmaradást hangsúlyosan vállaló kötetnek kiemelten az élre helyezett darabja is lett.

S általában ez a képes beszédbe tömörített meditatív és kon-templatív filozofikum az a fő vonása ennek a líratípusnak, amely megkérdőjelezheti az olyanfajta sematikus irodalomtörténeti megítéléseket is, amelyek a népi-nemzeti hagyományvonulat pusztá örökséghordozójának tekintik a Kilencek szellemi üzeneteit és poétikai törekvéseit. Éppen Oláh János az egyike azoknak, aki például a Nagy László-i költői szenvedélyesség és drámai vitalizmus kép- és hangzásfelcsigázó, látomásos mágiáját az elszürkítésre berendezkedett „történelemszünetes” kor silányságainak jellemzésére és elutasítására bizonyos szempontból alkalmasabb, vagy legalábbis tárgyyszerűbb nyelvezettel váltja, cseréli föl, aki a „torkonvágott forradalmak pirosát s gyászát” (Nagy László) társaival együtt viselve a hétköznapiok lélekölő sivárságát és hazugságáradását is realizztikusabban kívánja már megjeleníteni. Egyébként Nagy László tisztán fel is ismeri ezt a változást, amikor gyönyörű antológiabevezető soraiban a lényegre tapintva megállapítja: „kötődnek az empirikus igazságokhoz jobban, mint az előttük járó néhány nemzedék általában”. A felajzottan hiperbolikus víziók nyelvi revolúcióját a végletekig fokozó Juhász Ferenc pedig szintén fogékony a visszafogottan elégikus tónusra: tőle származik az antológia címjavaslata (amint azt Oláh János saját verse kapcsán elmondja a költőcsoport tagjaival készített – Csontos János által kötetbe is foglalt – beszélgetésfüzérben, az *Együtt és külön* /Bp., Széphalom Könyvműhely, 1990/ című könyvben; megemlékezve Váci Mihály, Kormos István érzékeny segítőkészségéről, sőt Darvas József közbenjárásáról is). „Sohasem voltam Nagy László-utánzó” – teszi hozzá, amivel arra is utal, hogy a romantikusan prófétai, messianisztikus attitűd helyett

a konkrétabb valósághelyzetek diagnosztjaként, a szellemnyomórító diktatúra személyiséglenyomó, kisszerűen és korlátozottan alpári mechanizmusainak a hiteles krónikásaként is igyekezett megszólalni. „Racionális érdeklődése a világ eseményeiről érkező minden információt befogad és feldolgoz, filozófiai ihletői a személyiség középpontú elméleti rendszerek, a huszadik századi költői hagyományból pedig elsősorban az idősebb Kassák és az angolszász líra fanyar tárgyilagossága és gúnyorossága volt rá kimutatható és vállalt hatással”; „lakonikus mondatok, nyelvi párhuzamok és ellentétek, gondolati paradoxonok közé és mellé, szívesen építi be hétköznapijaink szóközületeit” – állította róla a pályatárs Rózsa Endre is.

Nagyító fény: ez volt a költő reprezentatív válogatott verseskötetének címe (Bp., Széphalom Könyvműhely, 1991). És valóban: nagyító lencse alá veszi korának visszasságait, láttelepet készít arról, amit magán- és közemberként megélt, amit leleplező tömör iróniával kipellengérezhetett, amit szomorkás szarkazmussal vagy önreflexív, önélveboncoló őszinteséggel megvallhatott privát pillanatairól, személyes, családi és művészi felismeréseiről, a szerelemérzéstől a gyermeknevelésig, az utazásoktól az irodalmi életben is megtapasztalt haszonleső tülekedések és álságos törtetések valódi arculatának észrevételéig. Magát mindig kicsit a félrehúzódo, a banalitások között is megférő, a mások sérelmére vívott érdekharckokat kerülő személyiségként láttatva. S közben vitriolos társadalomkritikai gúnynyal illetve a környező valóság pöffeszkedő igazságtalanságaiból élösködőket, illetve az elviselhetetlen méltánytalanságokat. Kör- és korképet (sőt kórképet) ad a hetvenes-nyolcvanas évek végzetesen szabadsághiányos világáról, amikor a szociális egyenlőtlenségek, a nemzettudat sérelmei, a gátlástalan történelemhamisítás, az ostoba, bornírt valóságeltagadás, a félelmes kiszolgáltatottság, a roncsoló szolidaritáshiány, a jövőfelzabáló felelőtlenség szégyentelen morális eróziója vagy éppen a testi-lelki sorvadás, romlás és pusztulás keservei újra és megint (mint 1956 előtt meg a forradalom

leverésekor persze) egyre kibírhatatlanabbá súlyosbodtak: „Egy gépezet szemérmertlensége / minden hivatalban. (...) Díszszemlék örömmámorában / egy korty nélkül esik el, aki elesik. / Fölötte nem csizmatalpak, / írógép kopog csupán. (...) Bezárkózhatsz, ha kedved tartja, / ennyi szabadság kijár a legyőzöttnek. (...) Átvágnak rajtunk a tankönyvek, mint a tankok, / láthatóan egy más világ felé. / Akárki akárkit eltaposhat / egy szebb jövő nevében” (*Történelmi lecke*); „A rabságot is meg lehet szokni, / berendezkedhetsz nemcsak egy ország, / egy földrész határai között, / pár négyzetméteren is” (*Pangloss mester átváltozása*); „Ha nem ferdíti el senki a tényeket, / ha a tévedéseket, véletleneket / sikerül kijátszanunk, / túl sok lehetőség marad / a visszaélésre akkor is. / Nem tudhatom, milyen áron veszik meg / szerencsájüket a hatalom kegyeltjei” (*A hatalom természetrajzához*); „Egészen szabadon, / saját kedvünkre élni föl, / mindegy hogyan a mindegy milyen jövőt!” (*A kísértés csapdájában*); „Olyan világba készültem, / ahol a gazdag nem tapossa el a szegényt, / a hivatal nem uzsorázza ki a közembert, // s mit látok magam körül, / szegény a szegényt fizetségért tapossa, / közember a közembert hivatalból uzsorázza ki. // Más úton akartam járni, / ahol a gazdag segítséget nyújt a szegénynek, / s a hivatal megvédelmezi a közembert, // s mi lett a részem, / a gazdagság morzsáit leső szegény kinevet, / a hivatalt szolgáló közember ellenem támad” (*Álruhában*); „Jól tudom, nem olyan országban élek, / ahol bárki bármit elmondhat bárkinek” (*Ajándék*); „A hatalom álcázott féreg-arccal / hajol fölém, de meg nem ismer, / közönyösen rágcálja jellemem” (*Nem kéne félnem*); „Kövér tankoktól rázkódott az asztal / s a lámpafény egy ördöglepke-szárnynon. (...) Amire készültem, most már hiába. / Talán jobb is, ha nem válik valóra. / Rászoktattam magam a hallgatásra, / gyűrött papírra, hideg altatóra” (*Titkos ország*); „E kiszolgáltatott helyzetben, / ha lehet élni, beszélni minek?” (*Vállamon a kártyavár pora*); „A történelem lábát / bennem törölte meg, / de gyalázatom nem fáj / végül is senkinek”

(*Tanulság nélkül*); „E konok nyelvet / kevesen beszéljük, / de ahhoz mégis / túl sokan, / hogy értsük egymást” (*Magyarok*). Miközben a megcsonkított, „egyharmad ország” határainak átlépése sem könnyű az örökös vegzatúra miatt; a határőr „a zsebkendőmet is kibontogatta, / mohón turkált papírjaim között, / de elpocsékolta, ósdi titkaim / nem találta meg, bárhogy kutatott” (*Átutazóban*). S így a végkövetkeztetés: „Mint ez a szélre sodort, e megalázott nép, / élni akartam csak, és így pusztulok el” (*Egy mondat*).

A költészet: sorsbeszéd. Magasabbrendű, mert érzéki és szellemi, konkrétum és absztraktum szintéziséből létrehívott igazságbeszéd. A lét- és művészetfilozófiai értelemben vett kontingencia csodája: az ontikus jelenvalólétben, az evilági ember nyelv sűrűjéből és esetlegességéből kilágló metafizikai őszalóság önközlő önkijelentése. A relativum feltétlenül az abszolútumra utal, minthogy semmilyen viszonylagosság nem nyerheti el jelentőségét a fennálló végső értékevénység lehetőség feltétele vagy oksága nélkül. A műalkotás az ihlető formai és az ösztönző jelentéstani inspirációk együttesében alakítja új világmodellé a nyelv egyszeri és egyedi kompozícióit. A rész nem lélegezhetik az egész nélkül, és fordítva sem testesülhet meg az, ami nem a teljesség végső misztériuma és transzcendentális bizonyossága felől érkezik – rejtelmes végtelensége és titkokban illanó törvénye szerint. Minden végesben ott suhan az érzékfölötti enigmatikussággal inkarnálódó határtalanság; „A leghosszabb élet is / csak egy töredéke az egésznek, / de már a legrövidebben is / ott van az egész” (*Szemfényvesztés*) – hangzik Oláh János egyik verséből, a gondolati líra Adytól Weöresig és Babitstól Pilinszkyig meg tovább végestelenül húzódó áramlatában is otthonosan elhelyezve önnön apóriákon, paradoxonokon és aforisztikus elmélkedéseken iskolázott (s azután paralelizmusok, kontrasztok, zeugmák, chiazmusok különös poétikai alakzataiba csiszolt) költői töprengéseit. A gnómiusan összegléleti megnyilatkozásmód számos egyéb mítoszi stilizációban kifejlő beszédlejtést, dallammenetet inspirál, s

a feloldhatatlan parabolikus enthimémákba foglalt élettézisek sorakoztatása pedig szellemesen vezet vissza az ősiség örökérvényű hangulati övezeteihez: „1 Ha tudom, nem jól tudom, / ha nem tudom, jól tudom. // 2 Vagy nem tudom, hogy tudom, / vagy tudom, hogy nem tudom” (*Két változat* – amelyben a szövegformálás intellektualitása mintegy összevillantja a tudó nem-tudás ógörög, szókratikus bölcsességét, axiómáját a kierkegaard-i „vagy–vagy” szofizmájával); „Ha tudod, mi a részvét, / ha tudod, mi a közöny, / ha tudod, mi a becsület, / ha tudod, mi a csalás, / ha tudod, mi a szeretet, / ha tudod, mi a gyűlölet, / ha tudod, mi az öröm, / ha tudod, mi a bánat, / megtudtad, mi az élet. // Ha tudod, mi a részvét, / ha tudod, mi a közöny, / ha tudod, mi a becsület, / ha tudod, mi a csalás, / ha tudod, mi a szeretet, / ha tudod, mi a gyűlölet, / ha tudod, mi az öröm, / ha tudod, mi a bánat, / megtudtad, mi a halál” (*A végső tudás felé*); „Azt kérdezitek, / miért utálom a világot? / Mert benne élek. // Azt kérdezitek, / miért ragaszkodom az élethez? / Mert elveszíttem. // Azt kérdezitek, / miért irtózom az embertől? / Mert ember vagyok. // Azt kérdezitek, / mit keresek közöttetek? / Önmagamat. // Azt kérdezitek, / miért vagyok csálódott? / Amiért mindannyian” (*A külön*); „Fordíts hátat az írásnak, / fordíts hátat a törvénynek, / fordíts hátat a hagyománynak, / fordíts hátat a kötelességnek, / fordíts hátat a tudásnak, // vesd el bilincseiket! // Magadban keresd az írást, / magadban keresd a törvényt, / magadban keresd a hagyományt, / magadban keresd a kötelességet, / magadban keresd a tudást, // s te magad leszel a bilincs” (*Bűvös kör*); „Hát elindulok én is / oda, ahol senki se vár, / hol minden elveszett, / vissza, visszafelé” (*A tanító*); „Ég, föld, / dög, búz, / fény, árny, / ad, vesz. // Száj, szó, / kéz, szem, / vágy, bűn / űz, rejt. // Fű, fa, / éj, nap, / zaj, csönd / véd, ver. // Láng, füst, / jó, rossz, / víz, só / volt, nincs” (*Titkosírás*); „Az idő lassú, hétepcsétes titka / sose tér, ha elveszett, vissza” (*Szemtől szembe*); „Az igazság bizonyos ponton, / a lényegtelenység határán, / akkor szűnik

meg, ha kimondom, / vagy tévedésem ha belátnám” (*Két részlet egy elképzelt számvetésből*). – Tudás és tévedés, ösismeret és újrafelismerés határmezsgyéjén: az elrejtett igazság felszínre hozatalának esélyei és kudarcai. Kérdésre kérdés, kétségre kétség. S a jó kérdés az, amire nincs válasz; az ember kérdéseire a kozmosz csendje válaszol – Albert Camus nyomán szólva. Benne vagyunk a nyelvben, és mégis kikíváncozunk belőle: ami igazán izgat, az a nyelven túlra vezet, a lényegvalóságok birodalmába. De benne a létben, onnan hová juthatunk még tovább? Afelé, s talán csak közelíthetvén azt, ami elrejtőzött, de a műben megnyílik: az önmagáért való igazság felé. Mert a „műben az igazság megtörténeése működik. (...) Az igazság a létező világlásaként és elrejtéseként akkor történik meg, ha megköltik. *Minden művészet* – mely megtörténni engedi, hogy a létező igazsága mint olyan eljöjjön – *a lényegét tekintve költészet*. A művészet lényege, amire a műalkotás és a művész egyaránt rá van utalva, az igazság működésbe lépése”; „Az igazság a lét igazsága. A szépség nem e mellett az igazság mellett fordul elő. Akkor jelenik meg, amikor az igazság művé válik. A megjelenés, mint az igazságnak a műben és műként való léte: a szépség” (Martin Heidegger). És ugyancsak Heideggert idézve: a „mindenkori nyelv ama kimondás megtörténeése, melyben egy népnek történetileg kibomlik világa”. Mert a költészet amellet, hogy az igazság világlása, „örökletes gyógyír” is: „a népe különösen”; hiszen mindig „akad valami, amivel szemben védtelen az ember. S amíg akad, addig van költészet” (Szilágyi Domokos elmélkedése szerint is). Oláh János költészete megrendítően sorolja egy közösség bajait és történelmi kínjait – de regényei, elbeszélései, drámái is megrázón tárják föl mindazt, ami kifosztottságban, alávetettségben, nyomorúságban és bizarr önfeladásban, idegenmajmolásban, hazaárulásban ezt a magyarságot csak az utóbbi évszázadban is tépte és zilálta, ami külső vagy belső száműzetésbe sodorta a tisztességet, az emberséget, a tisztalelkűséget. „Elszenvedtük az örökös ellenőrzést, az ocsmány

értetlenséget, a hivatalos hányingert, ezt a senki érdekében folytatótt földöntúli propagandát" (*Nemzedékem*) – amint mindezt így összegzi is a költő.

S ha valaki idejétmúlnak vélné a sorsirodalom, a sorsköltészet népi és nemzeti vétetésű erkölcsi szemléletvilágát, annak számára mindamellett, hogy Oláh János életműve is, mint csak a fentiekből is látható, a hagyomány legtagabb értelmezése szerint nemhogy nem zárja ki, hanem éppenséggel előhívja a bölcséleti mélységek és magasságok legigézetesebb perspektíváit, az is megint egyszer bebizonyosulhat, s mindenki meggyőződhetik tehát arról is, hogy a poétikai modernség is csak többletjelentéseket és többletértékeket nyerhet a sorsvállaló tradíció megújított folytatásából. A kettő szükségszerűen tartozik össze, mert valamit igazán életben tartani mindig csupán újszerűen lehetséges, és nemkülönben azzal az érzékenységgel, ami felfogja annak az értékrendnek a definitív univerzalizását, amely például a magyar népi kultúra egész történelmi, kultúrantropológiai és metafizikai teljességtartományát is meghatározza. A modern népiség ebből a szemszögből immár: nemcsak elháríthatatlan művészet-ontológiai nyilvánvalóság, de kultúraépítő alapvetés is. Fundamentuma és horizontja is egyszerre a magyar megmaradásnak, ráadásul emberiségléptékű felismerések összefüggésében is. „Czine Mihály megállapítását, amely szerint a népi irodalom nem stílus, hanem 'érzület' kérdése, többször idéztem. Most sem tudok mást mondani. Czinének igaza van, amíg a magyar nép s az általa megjelenített néplélek, népi 'érzület' létezik, nem irtható ki annak irodalmi vetülete és az azt újraélesztő impulzusok megfogalmazására vállalkozó irodalmi irányzat sem. A *Poets and Writers* című magazin Billy Collinst, az egyik legnépszerűbb és talán legjelentősebb amerikai költőt a nép költőjeként ajánlotta a közelmúltban olvasói figyelmébe. Az amerikai irodalmi közvélemény kifinomult hallással kutatja a népi hangot, az amerikai lélek közös rezonanciáját. Akkor mi miért próbálunk minden népi hangot a

kánonon kívülre, a senki földjére száműzni, és csupán a disszónanciákra figyelni? / Attól, hogy a magyar irodalmi népiség újra helyet kapna, és pedig vezető helyet a magyar irodalmi értékrendben, természetesen nem oldódna meg minden nemzeti problémánk. Nem születne meg egy csapásra minden abortuszra ítélt magzat, nem olvadna semmivé az államadósság, nem nyernék vissza autonómiájukat az elszakított magyar közösségek, de ha a magyar irodalmi tudat végleg elfojtja a népiség hangját, a fenti problémák megoldásának lehetőségét is elveti magától” – hangoztatja Oláh János a Szokolczay Lajossal készült interjújában is (*Agria*, 2010/3.), ahol a kérdező ugyancsak hasonló szellemben méltatja beszélgetőtársát: „Ahhoz a nemzedékhez tartozik, amelynek tagjai még érezték a föld szagát, látták – maguk is csatasorba állván – nincstelen robotosait. Ebből a hatalmas, a népi írók műveit szintén meghatározó élményből gazdagodván – az esztétikum mellett nem kis súllyal ott szerepelt az erkölcs – Oláh ’sült realista’ is lehetett volna, csak a föld, a munka, a kétkezi szorgosság krónikása. Több lett – modern író. Versben, szépprózában, drámában izzó szavai, ha majd a modernség fogalma átértékeltetik, annak a rétegnek is sokat fognak mondani, amelynek tagjai ma még csupán a magánélet hajcihőjét tartják esztétikum-forrásnak.”

Dehát a költő Oláh János nem tartóztatja meg magát semmilyen élettény megörökítésétől, a legapróbb privát – vagyis magánéleti – élmény rögzítésétől sem. Még azt is anekdotikus lírai realista életképbe foglalja, ahogyan tízéves kisgyermekét pofonnal próbálja rávenni, hogy segítsen neki a mosogatásban. Persze alkalom ez az elgondolkodásra is, hogy miképpen működik a kényszerű alá- és fölérendeltség még a családban is: „A szerep, amit játszunk, nem kegyelmez: / erő koholta ostoba fölénnel / vonom fölötte ráncokba arcom, / legszívesebben aki vele sírnék” (*Életkép*). A zsánerrajzok, a helyzetképek, a portrék, a természetleíró tájképek, az öntanúsító élménydalok vagy az önelemző tárgyias számvetések műfaji sok-

féleségének azonban a másik iránya felfelé: az égi dimenziók felé mutat. „Egyszer csak nincs sehol a régi kegyhely, / az őszi kertben pirosló bogycók, / az ég fölöttem és a föld alattam” (*Nem olyan egyszerű*); „Alattam a föld, / fölöttem az ég, / mintha ugyanegy ítéltre várnánk” (*Öreg gyümölcsös*); „Az ég reszketőn keresi a földet” (*Viszszafelé*). Igézetességükben ezek a tájrajzok így pedig mintha már a mágikus realizmus esztétikumának bizonyos jegyeivel, elemeivel is feltöltekeznének, olyan mozzanatokkal, amelyek a föld, a természet, a régi vidéki magyar világ egészét képesek valamifajta különleges fénnnyel és sugárzással áthatni vagy bevonni: „A láthatatlan gyöngybagoly kibontja szárnyát, / nem azért, hogy elszakadjon a földtől, / hanem, hogy érezze a súlyt, ami visszatart” (*Kint járok a réten*); „Esti csillag ring az égen, / meg a Hold, tele hold, / ez a neve, tele bárha / sose volt, sose volt” (*Hajnal felé*); „Mint pásztor-kürtök vésett, faragott / ábrái közt a pásztor a kutya, / csontszínű, őszi tájon baktatok. / Nem kísér más, csupán az út pora” (*Pásztor*); „utam hova űz, hova vonz még, / az ég fönn, lenn a föld milyen süket, / nem érdekel. A célt, amit keresnek, / föllelni, tudom, soha nem lehet” (*Forr a világ*); „Én nem hagyhatom el bármily iszonyú vágtaival se e földet, / ideláncoltak a fehér por, az alkonyi felhők meg a falvak” (*Katonák*); „Akár a hó, még esőmosta csönd pihent / az almafák hamvaskék lombjai alatt, / halk, ébredés-lehelte béke volt a kert, / zárt ablakok mögött zsongott a nap, / s fehér mezőkön át a szél, / a nap mezőier’. / Én hallgatok. Gyerekkorom a fű / zenéje volt, és margaréták tengere. / Megfoghatatlan mélyű ízét keserű / bodza őrzi, fűzfa méze, kenyér bele. (...) Nyár, hajnali ég, én hallgatok, csak a szél, / csak az érintetlen porba ejtett faág / emlékezik, csak véletlen rajzokba fér, / ész el nem éri földem távolát: / – csöndes, műhely előtti kép – / a rögzös arcokét, / foszlott kötények, nyűtt zsebek alatt / a megbúvó kezek repecskes partjait. / A spaletták mögött egy másik ég vakít, / sárkányként nyeli el a dombokat a nap” (*Földem*). Különösen ez utóbbi versremek zson-

gító csendzúgása és dús emlékképeket egymásra rétegző borongása tudja olyannyira megragadóan érzékeltetni az egyszerre közeli és távoli, ésszel felfoghatatlan föld bűvöletes vonzását és mágiáját, s intonációjában pedig az olyanfajta „zsoltárhangba bújtatott sámánmormolást”, amelyet a költő Határ Győző műveiben figyel meg. Nem véletlenül nyilván, hiszen maga is képes erre a megejtő hanghordozásra, a szenzibilitás efféle átlényegítésére. S még legújabbban is mint egyik kedvenc költeményére emlékezik rá: „Káptam, kaszáltam, a kovácsműhelyben segítettem. *Földem* című versemben mindezt a tőlem telhető legteljesebb pontossággal és érzékletességgel megírtam. Érdekes, hogy ezt a versemet egyetlen folyóirat sem közölte (...) aztán a versesköteteimből is kimaradt. A *Nagyító fény* című válogatott verseskötetemben jelent meg 1990-ben mintegy huszonöt év lappangás után.” S ez a földszeretet rendre a kulturális élményhatások tágas szellemi boltozatáig emelkedik. Átképzeléses szerepversek – bujdosó énekek, szegénylegény-dalok, népdalparafrázisok, népi vallásos, imádságos énekek, archaizáló nép- és közköltészeti vagy műköltészeti alkotások –, a régiség és a népiség bőséges ihletforrásaiból táplálkozó stílusimitációk, reminiscenciák, asszociációk, parafrázisok sokfélesége (s még formanyelvi tekintetben is a hosszúverstől a szentenciózus aforizmáig, a rím- és ritmusjátéktól a szabad-, sőt prózaversig tarkálló változatossága) is színesíti e versvilágot, a Bibliától Széchenyiig, Shakespeare-től Vörösmartyig, Kosztolányiig és tovább. Az egyik legszebb, gyakran idézett darab Bornemiszához kapcsolódik (*Bornemisza óta – magyar dalok*): „1 Jöttek erre mások, / mentek erre mások, / hozták-vitték, amit tudtak, / sehol sincsenek. // Röghöz lehajolni, / ég alá kiállni, / nem árulás, nem is hűség, / akárki teszi. // Én is lehajoltam, / ég alá kiálltam, / hét határon át elűztek, / mégis itt vagyok. // 2 Magyar országból, / édes hazámból / elindulok. // Magyar országba, / édes hazámba / visszajövök. // Magyar országból, / édes hazámból / bármi marad. // 3 Ha nézek e mocskos földre,

/ ha nézek e tiszta földre, / ha érdemes, ha hiába, / innen kell föl-
állnom. // Vállamat a súlyos égbolt, / vállamat a könnyű égbolt, /
jól tudom, hogy nincs különbség, / megtöri hát végül. // Hazámra
itt rátaláltam, / hazámat itt elvesztettem, / akkor is, ha megtagad-
nám, / föld tömi be számat.” S egy másik pedig a tragikus Adyt,
a magyar tragédia énekesét invokálja (*A legjobb most elbújni volna*
– *levélféle Ady Endréhez*): „Álmodsz a nyílt zsilipmorajban, / a hab,
a köd bőrdbe szúr, / mi lenn volt, fölszökik, mi fönn, itt sír alul,
/ minden úgy fordul, ahogy nem akartam. // Mindegy, hogy kinek
az utódja, / a földet járja, megleli, / nem kell a beszéd, se a hízélgés
neki, / tudja anélkül, léptét hova rója. (...) Itt már akármi vissza-
csúfol, / a harang kong, üres a mély, / az igazság elveszett, akármit
beszélj, / visszhangja sem ér föl hozzánk a kútból.”

Hó és dér lepi be a bujdosók útját, hazugság övezi az igazak
és tisztánlátók sorsát. Ezért is oly beszédes az a csend, amely a hall-
gatás, az elhallgatás, a szavakkal, mondatokkal, sorsbeszéddel való
birkózás metaforáit sokszorozza. A szkepszis hangjait a jelentéste-
lített némasággal ötvözve, egyszersmind a szó nyelvfilozófiai prob-
lematikájára is reflektálva. A beszéd is sorsesemény, s a csend is
egzisztenciális jelentőségű létállapot. Wittgensteinig („amiről nem
lehet beszélni, arról hallgatni kell”) is elvezetnek azok a meditatív
tapasztalatok, amelyek az igazságot a transzcendencia szubszisz-
tenciális hangtalanságába olvasztják, miközben a mégis-kimondás
lehetőségeit fürkészik: „Beszélni kellett volna mindarról, / miről
beszélni nem lehet” (*Nagyítófény*). Mindez sajátos kelet- vagy kö-
zép-európai színezetet is ad annak az abszurditásnak, amely a nyu-
gati filozófiát elsősorban befolyásoló metafizikai, nyelvelméleti és
antropológiai problematikát egy jellegzetes történelmi, társadalmi
jelentéstartománnyal bővíti ki: az általános beszédképtelenség on-
tologikuma nálunk a politikai elnyomatás és a hatalmi diktatú-
ra (sőt az idegen nagyhatalmi invázió) következtében a szóelfojtás
erőszakélményével, a beszédtiltás és a gumibottal fenytetés konkrét

brutalitásának abszurdjával is társul. Az egyetemes szenvedés még összetettebb egyéni, közösségi létkataklizmákkal telítődik. A hallgatás elhallgattatással és kényszerhallgatással. A nyelvvel, az igazság-rejtő és nyelvmegszüntető csenddel, a szubjektív életérzés közölhetetlenségével, a kommunikáció-képtelenséggel, az értetlenséggel és érthetlenséggel, az elmagányosodás tétnélküli ambivalenciájával viaskodó lélekfeszültségnek így aztán számtalan változata csapódik ki – egész motívumkört, sokértelmű képzethálózatot bontakoztatva ki: „Nem akarok többet mondani, / mint amit összeszedhettek az utcán” (*Történelmi lecke*); „Mióta ezt az egyszemélyes nyelvet beszélem, / azóta nem hiszem már, / hogy felöltözhetnek a csontok ott a pusztán, / hogy odaférközhet a szó / valaki közé és közéjük. / Elhallgatok, hogy hihetőbb legyen” (*Biblia idézet*); „Másra valló szavak mögött / rejtőznek az igazi szavak, / és az idejükre várnak, / mikor mindent elmondanak” (*Búcsú nélkül*); „Nyitod a szájad, / üres a torkod. / A dal, mibe kezdtél, / elhallgatott” (*Vége a dalnak*); „Kimondtam, amit kimondtam. Amit / nem, az nincs, és most már nem is lehet / kimondva, mert ez a beszélgetés / véget ért, és nélküle ugyanúgy, / mintha vele ért volna véget” (*Amit elhallgatok*); „A szavak bányamélybe szállnak, / és nincsen mód követni őket, / az üzenet lefoszlik róluk. / A világ elvesztette őket, / nem ismerik föl többet egymást. / Magad is elveszetté válva / vesztük holdudvarán bolyongasz” (*Bányamély*); „Hiába, az elmondottak helyett mást / kellett volna elmondanom” (*Kezdet*); „Olvasd a hallgatás könyvét” (*A délibábok hőse*); „Hallgass inkább! Zeng helyetted / a kabócák konok, érzelmes muzsikája” (*Estére kelve*); „A szó, ha igazán meghitt, / adjon hírt bármiről, / úgyis visszhangtalan” (*Ars poetica*); „Nem szólni semmit, tán az volna jó, / várni, eső kopog az ablakon” (*Nem szólni semmit*); „Jobb azért, ha titkod elhallgatod, / ha nem adod ki magad senkinek” (*Vess számat*); „Tülekvő hallgatás / mart szét mindent egészen” (*Mindent egészen*); „Sosem volt szavak jutnak az eszembe” (*Sosem volt szavak*); „E megkésétt

vallomás is, / látod most a torkomra forr” (*Régi harang*); „Az Isten akkor van veled, / amikor megtámad a csend. / Bizonytalan lesz a neved, / mi van lent és mi fönt. (...) Kárhozat ez, vagy irgalom, / a csend nem válaszol” (*Elveszett motívum*); „a tudás felszínétől le az utolsó sejtig / a legtisztább titokról mindenki maga hallgat” (*Vissza mindent*); „Süt a nap / és pereg az orsó. / Körbe jár a folyosók szála. / Az ajtó mögött / Orfeusz hallgat” (*Orfeusz*); „beszélj, / míg körbe zár / lehet és nem lehet (...) beszélj, / míg el nem fogy / ez a morzsányi élet” (*A Szarkaváros*); „A hiány akusztikája / csaknem tökéletes. / Minden kultikus táncot / illetlenséggé törpít, / azzá, ami. // Minden beszédet hallgatássá, / a közléskényszer kudarcává, / minket is azzá, / amik vagyunk, / részeinkké. // A tiszta jelentést / emberi nyelvre fordítani / suta kísérlet. (...) Itt van e tanulságok nélküli világ” (*Fordulópont*); „Az ember meg se szólal, / az ember el se hallgat, / azt hiszi, nehéz terhet, / és cipel könnyű álmot. (...) A keszkenők közt / lebukó arcra / emlékszik-e / valaki még? // Ez az a hullámsír, / amiről hallgatunk” (*Ahab kapitány sírversei*); „Szavak nélküli csend. / Karba font karok. (...) megszoktam, hogy a győzelem, / amiért harcolok, / ha beköszönt, / nem enyém. (...) Nem sejtettem egykor, / micsoda könnyebbség lesz / többé már nem remélni. (...) Csak ami érint, szégyentelen / arról beszélj, azt hallgasd el. / Célhoz érsz, eltévelyedsz? / Ne törődj semmivel. (...) Erről beszélj, / erről a dobravert titokról, lajstromba vett, / kihúzott tetteidről” (*Távolodóban*).

Hogy nyelvközpontú és közösségközpontú költészet nem egyeztethető? Hogy egyéni szabadság és nemzeti felelősségtudat, hogy nemzetpolitikai valóságtudat és elvonatkoztató filozófiai egyetemesség nem fér össze? Csúnya manipulációk áldozataivá válunk, ha ezt elhisszük. Csak a fenti példatár, s csak egy kiváló költőnk lírikusi pályája is bizonyosság rá: ami emberség és magyarság együttes érvényesítésében, nemzetféltő helyzettudat és morális-bölcséleti absztrakció szintézisében megalkotható, az nála is tisztán szemlél-

hető, vizsgálható, értelmezhető. Oláh János költészete számunkra tanítás és minta. A mindenoldalú tájékozódást és a becsületes erkölcsi helytállást, amikor népünk élete forog veszélyben, az irodalomban is megillesheti a méltó elismerés. A nyelvművészet, az írásművészet szabadsága éppen azt jelenti, hogy minden, amit ez a szabadság átölel, s minden, ami emberi érték, átszellemítve, átesztétizálva, átlényegítve közös kulturális kincsünkkel nemesedhet. Régen is így volt, legyen így ma meg holnap is.

Bertha Zoltán

TARTALOM

ELÉRHETETLEN FÖLD

HÁROM ÉGTÁJ

Szénahordás	7
Szél vagyok	7
Búcsú van	8
Hajnal felé	8
Kint járok a réten	9
Szeretném	10
Halászhok	10
Milyen távol van	11
Este	12
Visszatérés	12
Három égtáj	13
Tájkép a gyerekkorból	14
Földem	14
Fényévnvi messze	16
Téli utazás	17
Elérhetetlen föld	19
Sehol sincs	20
Nem kéne többé	20
Nem tudom	21
Vége van	21
Pásztor	22
Kövek	22
Eső	23
Kék Drágakő	23
Emlékezet	24
Halottak napja	24
Tél	25
Fehér karácsony	26

LÁZADÓK

Katonák	28
Egy nap	29

Forr a világ	29
Álarc helyett	31
Lázadók	31
Valaki	32
Proletár induló	33
Rajziskolai napló	34
Gramafon	36
Bohóc	37
Sziszifusz	38
Térképeink	39
Távozó vonatok	40

FORDULÓPONT

SZARKAVÁROS

Önarckép 1968-ból	45
Álom	45
Kossuth Lajos	46
Megszületik	46
Hajnal	47
Vándorlásaim	48
Exodus	49
A Szarkaváros	50

NEMZEDÉKEM

Nemzedékem	63
Különös szerencse	65
Kiáltvány	66

FORDULÓPONT

Prométheusz	70
Büntetlenül	71
Egy emlék metszete	71
Szövegkísérletek	72
Fordulópont	73

MINIATŰRÖK, TÖREDÉKEK

Szürkület	85
Kereszteződés	85
Megszokás	85
Tantárgyak	86
Két változat	86
Következtetés	86
Jelenet	87
Mondóka	87
Számadás	87
Kényszer	88
Kérdés	88
Igeidők	88
Közmondás analógia	88
Álomország	89
Egyszerűsítés	89

BÖLCSEK KÖVE

Kezdet és vég	90
Alkímia	93
Beszélgetés	94
Csőcselék	95
Bölcsek köve	96
Ahab kapitány sírversei	98

IMITÁCIÓK

Emericus úr	104
A halálra táncoltatott lány	106
Vége a nyárnak	107
Sárga láng	108
Elszakadt lánc	109
Heléna	109
Séta	111
Valaki visszanéz	111
Ballada	112
Bornemisza óta	114

KÖLTÖZKÖDÉS

Lángolások	116
Hamlet	117
Uliisses	118

Zavar	119
Költözködés	123
Rács mögött	126

JEL

ÖNÉLETRAJZI JEGYZETEK

Küszöb	133
Kerti szék	134
Fiam a járókában	135
Elmaradt találkozás	135
Pókszabadság	136
A bukás napja	137
Szegények	137
Versen	138
Emlék-arc	138
Ételmérgezés	139
Bezárva önkörébe	140
Párkák dolga	140
A mesterség ártalmai	141
Az életosztón ajándéka	142
Villog a kés	142
Roncsolt jelek	143
A titkaival alszik	144
Én vagyok?	145
Lelkiismeret-furdalás	145
A szakértők mítosza	146
Fenyők gubanca	147
Elsietett búcsú	147
Megláttalak	148
Elakadt lélegzet	148
Szó szót követ	149
A boldogság évei	151
Utazás	151
Amíg nem késő	152
Naplólap	152
Mindig másként	154
Hiú ábránd	154
Vizsgálat	155
Diagnózis	157
Szándék szándék után	159

Ablaktükör	160
Fenyéren éltél	161
Amit elhallgatok	161
A régi úton	162
Génhibás dal	163
A szavak útja	163
A hatalom ára	164
Nincs levél	165
Ezt álmodom	165
Kert	165
Kezdet	166
Szolgaföld	167
Ami igazol	167

UTÁNZATOK

Biblia idézet	169
Üdvözlét	169
Néhány szó Heltai Gáspártól	170
Bessenyei-emlékérem	170
Szövedék	170
A kisember balladája	171
Mefisztó	172
Démétér	173
Három	174
Kettős hangzat	174
A női szépség	175
Képeslapok	175
Falukép	176
Gyermekjáték	177
Heltai Jenő-emlékérem	178
Lélekidézés	179
Hét vezér	180
A legjobb most elbújni volna	181
Árpád	182
Nyomorult	183
Kemény Zsigmond-emlékérem	184
Szerenád	185
Próbátétel	185
Fehér éjszakák	186
Vigasztaló ima	187
Kőrösi Csoma-emlékérem	188

Kassák-emlékérem	188
A labirintus pókja	189
Csavargó-dal	190
Vénasszonyok nyara	191
Séta hazafelé	191
Orfeusz	193
A pusztá kéz legendája	193
Vendégség	194
Eső-dal	194
Hangpróbák	195
Anyá-dal	196
A Wathay-énekeskönyvbe	197
Vége a dalnak	198
Lidércálmok	199
Bók	202
A déli szél népe	202
Öreg ég	204

ÁLARCOSBÁL

Don Quijote	205
Egy csepp a tengerből	205
Emlékeztető	206
Körmenet	207
Felszólítás	209
Történelmi lecke	209
Platon-kiárúsítás	212
Döblingi múlt	213
Végrendelet	214
Eldorádó	215
Ikonosztáz	215
Egy gondolat	216
Alku	216
Kétfelől	217
A Próféta	217
Kelet népe	218
A király bolondja	219
A száműzetés vége	219
Támasz nélkül	220
Örökség	221
A kételkedés káráról	221
A hatalom természetrajzához	222

Bolond beszéd	223
A rézközlő fiú.	224
Sámándob nélkül	224
A kísértés csapdájában	226
Ingerlanc	227
Csontváry- emlékérem.	228
Behunyta szemmel.	228
Buddha-templom.	229
Száműzöttek.	230
Hamlet-érem	230
Két dal	230
Idegen	231
A tanító	232
Választás	233
A végső tudás felé.	233
Titkosírás	234
Vándor-dal	235
Az út vége.	235
Esélyegyenlőség	237
Hét tanács	237
Tanítómata hallgatom	239
Bűvös kör.	240
Nyelvóra.	241
A szegényember igazsága.	243
Álruhában	244
A külön	245
Középszer	246

ÁTVÁLTOZÁS

A XX. század költője.	247
Levél	248
A szerencse két arca	249
Pangloss mester átváltozása.	250
Reménytelen	251
Menedék	252
Egy önarckép részletei.	252
Szeretném elpusztítani!.	254
Vállamon a kártyavár pora	254
A kapu mögött	255
Mit szeretnék?	255
Az ajtó bezárul	256

Váratlan találkozás	257
Esti dal.	257
Az eszme	258
November végén.	258
Mennyi minden	259
A kertész.	259
Mesterség	260
Hangyaboly	260
Mese.	261
A nevelő.	261
Dolgozószoba.	262
Az utcán.	263
Búcsú nélkül.	263
A hiúság vására.	264
A tisztás	264
Prométheusz unokája	265
Bundás.	265
Játék.	266
Rabok legyünk?	266
Szerep.	267
Városkép	267
Válaszúton	268
Galambok	268
Fecseg a felszín...	269
Robinson	270
Gyerekbeszéd	271
A fal	271
Építkezés közben	272

NAGYÍTÓFÉNY

KARANTÉN

Karantén	275
Kéz a kézben	275
Hibát követtem el.	276
Napvadászat	277
Halottnézőben	278
A szokás hatalma	278
Egy régi műhely	279
Mese az ördögről, a légyről, az egérről meg az oroszlánról.	280

Életkép	281
Nem olyan egyszerű	282
Önvédelem	283
Tanulás nélkül	283
Ajándék	283
A délibábok hőse	284
A világhódítás titka	284
Estére kelve	285
Lehel kürtje	286
Egy kis madártan	286
Ars poetica	287
Magyarok	288

ÉLETED ÁRA

Életed ára	289
Másfelől	290
Nem szólni semmit	290
Vess számot	291
Szétmállik minden	291
Öreg leszel	292
Egykor	293
Hiába	294
Visszafelé	295
Mindent egészen	297
Vízcepek	299
Sors-tükör	299
Sohasem akartam	300
Mielőtt fölfedezném	301
Jobb volna	302
Mi történt?	302
Nem volt érdemes	303
Ima gyógyulásért	303
Kettős arckép	304
Kényszerpálya	305
Utcabál	306
Örökre elbukott	307
Sosem volt szavak	308
Négysorosok	309
Régi harang	310
Rigó a kertben	311
Nagyítófény	311

VISSZA MINDENT!

Nem kéne félnem	313
Nincs menekvés	314
Szemtől szembe	316
Örülj, hogy élsz!	317
Öregapám	317
Mint mohó tetvek	319
Másik világ	319
Tibet	320
Ördögi kör	321
Volt-nincs	322
Két ceruzarajz	323
Elromlott homokóra	324
Útszéli ballada	325
Nincs gyógyulás	325
Egy túsúrás	327
Álom köz	328
Széna szín	329
Bujdosó ének	330
Két részlet egy elképzelt számvetésből	330
Napkelte	331
Árutazóban	332
Sosem volt utazások	333
Ajtónálló	333
Ezt a levelet nem én írtam	335
Egy másik ország	336
Véletlenül	337
Végül	338
Elveszett motívum	338
A puszta mélyén	340
Titkos ország	340
Vissza mindent	342

TIZENEGY TÖRTÉNET

Utolsó találkozás	343
Arckép háttérrel	344
Éjszakai megálló	345
Keresztúton	346
Kerekeskút	346
Hihetetlen út	348

Rejtekhely	348
Hajtűkanyar	349
Belső tükör	349
Báb-sötét	350
Váratlan öröm	350

ELHALLGATOTT ÁLMOK

Istenem	352
Jó volna	352
Az önismeret korlátai	352
Elhallgatott álmok	353
Találkozás	358
Szemfényvesztés	358
Öreg gyümölcsös	358
Távolodóban	359
Sötétkamra	368
Rákóczi-érem	369
Ne csodálkozz!	369
Életjel	370
Egy mondat	370
Két égbolt	370

POR ÉS HAMU

KAGYLÓMÉLY

Ébredés	373
Késő napraforgó	373
Orvostól orvosig	375
Csapda	376
Lehet élni így is?	377
Szabadság	378
A védtelen torkát	379
Zsákmány	379
Horoszkóp	380
Zsibvásár	381
Levélszekrény	382
Az öregség	382

ELTÖRÖTT VONÓK

Rejtvény	384
Kibúvó	385

Karácsonyi csengő	385
Vásznak a szélben	386
Idő-minta	387
Szabad a vásár	388
Káprázat	391
Búvópatak	392
Orvosságos üvegek között	393
Megpróbálok	393
Semmi vérfolt	394

CÉLGÖMB

Hajlított láng	395
Amikor a vércse lecsap	395
A bagoly álma	396
Te vagy	396
Égtől édig	397
Kés a földben	398
Fekete égbolt	399
Molnár-sziget	400
Mélyedések	401
Zsögödi tájkép	402
Háttal a falnak	402

MEGKERGÜLT IRÁNYTŰ

Amíg csak élsz	403
Psalmus	403
Hátad mögött	404
Mindig csak kértem	405
Találd meg!	405
Dobog a föld	406
Csattan az ostor	415
Bordal	415
Délután	416
Zöld, kék, sárga	417
Vonalrajz	417

SZÉL PÓRÁZÁN

Ágyban párnák között	418
Éjszaka kettő felé	419
Bármilyen történt	419
Varjú-tánc	420

Bokáját törve	421
Földig hajolva	422
Elvesztettem	425
Leejtett pohár	425
Honnan hová?	426
Könnyen kioltható	427
Hűlő Nap	427

ÁRNY-ODÚ

Bordó mente	428
Aki nem visel	429
Nem volna jó	430
Mint egy felfordított hajó	431
Félszárnyú madár	431
Mágnes	432
Árkelni nem lehet	433
Bebábozódva	434
Belső ragyogás	435
Ki szól hozzád?	435
Mákony	436

ZÚG A NYÁRFA

Szédült ecset	437
A kert	438
Külön világ	439
Gyíktojás	440
Mindent láttam	441
Nyárfa a keresztútnál	442
Vak tükör	443
Nyárzöld	444
Bomlott sziget	445
A csodaszarvas elvesztése	445
Tülevelű nyárvég	447

KÖTÉLTÁNC

SARKVIDÉKI ÉG

Mint fecskék a dróton	451
Csepeg a víz	451
Mintha ismernénk egymást	452
Gémeskút	452

Szürkületre várva	453
Nem iszom mérget	453
Gólya köröz	454
Maradni szeretnék	455
Roncsoltan, némán, süketen	455

AZ ÉJSZAKA HANGJAI

Csillagóra	456
Horizont nélkül	457
A születés előtti csönd	458
Az elnémulás előtti pillanat	459
A költészet titokburka	459

TÚLVILÁGI TELEX

Elmulasztott szavak	461
Hol van, amit eddig hittünk?	462
Túlvilági telex	463
A golycon át	464
Visszafojtva	466
Idő, folyó	467
Olyan nehéz	468
A hallgatag hóhér	470
Tabula rasa	471

HISTÓRIÁS ÉNEKEK

Varas sebünk vére	472
Kilenc lovam	475
A csobbanó, hideg kútba	479
A budai hegyek alatt	481
Európa udvarlása	483

TUDATLAN ÉJBEN

Hófúvásban	487
Vak lelkek	487
Tétova	489
Tudatlan éjben	490
Sötét szavakon	491
Túlélő ballada	492
Kopogtatva	494
Lakatlan bolygó	495
Szabadság-szindróma	495

Kötéltánc	496
Átlépve	497

MIÉRT A SEMMIÉRT?

DARÁZSÁLMOK

Pinceszeri elégia	501
Bocsáss meg!	503
Bolond bohóc	504
Dúdold te nórádat	505

BETEGÁGYBÓL

Ördögsarkantyúk	507
Soha többet!	507
Felhőkörhinta	508
Rozsdás csönd	508
Rövidzárlat	509
Árnyék vetül	509
Kifeszítve	509
Ezer fájdalom	510
Az öröklét sebe	510
Bolondóra	510
Mérgezett márc	511
Miért a semmiért?	511
Végző soron	511
Égi parázs	512
Segíts meg	512
Holtág	512
Isten itatta	513
Csellengő kertek	513
Domboldal	513
Idill	514
Nem foghatod fel	514
Vérig áztak	514
Steril vadászat	515

Rejtjelek	515
Nem kérek kegyelmet	516

A NEMLÉT DALLAMA

Titkok léte	517
Keményebben a rögnél	518
Arc, takarásban	518
Az igazság hisztériája	519
Vitorla vagy	520
Az öntudat bilincse	521
Gyalog jöttem	522
Ennyi tévhit	524
Idegpontok	525
Káprázat-fényben	525
Nem akartam	527
Mítosz lobban	528
Létigék	529
Lámpaláz	533
Útban a végző hallgatáshoz	534
Kopogtassatok	535
A boldogító	536
Bor mellett borzongva	537
Béget a Bárány	539
Dadogva vallom	540
Gaia anyánk	541
Hársak alja	542
Álmatlanul	544
Földre lapult fűszál	545
Isten horga	546
A nemlét dallama	547

UTÓSZÓ

Vonások Oláh János költői arcképéhez (<i>Bertha Zoltán</i>)	549
--	-----

VERSCÍMEK

A bagoly álma.	396	A szakértők mítosza.	146
A boldogító.	536	A száműzetés vége.	219
A boldogság évei.	151	A Szarkaváros.	50
A budai hegyek alatt.	481	A szavak útja.	163
A bukás napja.	137	A szegényember igazsága.	243
A csobbanó, hideg kútba.	479	A szerencse két arca.	249
A csodaszarvas elvesztése.	445	A szokás hatalma.	278
A déli szél népe.	202	A születés előtti csend.	458
A délibábok hőse.	284	A tanító.	232
A fal.	271	A tékozló fiú.	224
A gyolcon át.	464	A tisztás.	264
A halálra táncoltatott lány.	106	A titkaival alszik.	144
A hallgatag hóhér.	470	A védtelen torkát.	379
A hatalom ára.	164	A végső tudás felé.	233
A hatalom természetrajzához.	222	A világhódítás titka.	284
A hiúság vására.	264	A Wathay-énekeskönyvbe.	197
A kapu mögött.	255	A XX. század költője.	247
A kert.	438	Ablaktükör.	160
A kertész.	259	Ágyban párnák között.	418
A kételkedés káráról.	221	Ahab kapitány sírversei.	98
A király bolondja.	219	Ajándék.	283
A kisember balladája.	171	Ajtónálló.	333
A kísértés csapdjában.	226	Aki nem visel.	429
A költészet titokburka.	459	Álarc helyett.	31
A külön.	245	Alkímia.	93
A labirintus pókja.	189	Alku.	216
A legjobb most elbújni volna.	181	Álmatlanul.	544
A mesterség ártalmai.	141	Álom köz.	328
A nemlét dallama.	547	Álom.	45
A nevelő.	261	Álomország.	89
A női szépség.	175	Álruhában.	244
A Próféta.	217	Ami igazol.	167
A puszta kéz legendája.	193	Amíg csak él.	403
A puszta mélyén.	340	Amíg nem késő.	152
A régi úton.	162	Amikor a vércse lecsap.	395

Amit elhallgatok	161	Bomlott sziget	445
Anya-dal	196	Bor mellett borzongva	537
Arc, takarásban	518	Bordal	415
Arckép háttérrel	344	Bordó mente	428
Árnyék vetül	509	Bornemisza óta	114
Árpád	182	Bölcsek köve	96
Ars poetica	287	Búcsú nélkül	263
Átkelni nem lehet	433	Búcsú van	8
Átlépve	497	Buddha-templom	229
Átutazóban	332	Bujdosó ének	330
Az ajtó bezárul	256	Bundás	265
Az életosztón ajándéka	142	Búvópatak	392
Az elnémulás előtti pillanat	459	Büntetlenül	71
Az eszme	258	Bűvös kör	240
Az igazság hisztériája	519	Csapda	376
Az önismeret korlátai	352	Csattan az ostor	415
Az öntudat bilincse	521	Csavargó-dal	190
Az öregség	382	Csellengő kertek	513
Az öröklét sebe	510	Csepeg a víz	451
Az út vége	235	Csillagóra	456
Az utcán	263	Csontváry-emlékérem	228
Báb-sötét	350	Csőcselék	95
Ballada	112	Dadogva vallo	540
Bármí történt	419	Délután	416
Bebábozódva	434	Déméter	173
Béget a Bárány	539	Diagnózis	157
Behunyt szemmel	228	Dobog a föld	406
Belső ragyogás	435	Dolgozószoba	262
Belső tükör	1	Domboldal	513
Belső tükör	3	Don Quijote	205
Belső tükör	349	Döblingi múlt	213
Bessenyei-emlékérem	170	Dúdold te nótádat	505
Beszélgetés	94	Ébredés	373
Bezárva önkörébe	140	Égi parázs	512
Biblia idézet	169	Égtől égit	397
Bocsáss meg!	503	Egy csepp a tengerből	205
Bohóc	37	Egy emlék metszete	71
Bók	202	Egy gondolat	216
Bokáját törve	421	Egy kis madártan	286
Bolond beszéd	223	Egy másik ország	336
Bolond bohóc	504	Egy mondat	370
Bolondóra	510	Egy nap	29

Egy önarckép részletei.	252	Fehér éjszakák	186
Egy régi műhely	279	Fehér karácsony	26
Egy tűszúrás	327	Fekete égbolt	399
Egykor	293	Felhőkörhinta	508
Egyszerűsítés.	89	Félszárnyú madár	431
Éjszaka kettő felé	419	Felszólítás	209
Éjszakai megálló	345	Fenyéren éltél	161
Elakadt lélegzet.	148	Fényéynyi messze	16
Eldorádó	215	Fenyők gubanca	147
Elérhetetlen föld.	19	Fiam a járókában	135
Életed ára	289	Fordulópont.	73
Életjel.	370	Forr a világ.	29
Életkép.	281	Földem.	14
Elhallgatott álmok	353	Földig hajolva.	422
Elmaradt találkozás.	135	Földre lapult fűszál	545
Elmulasztott szavak	461	Gaia anyánk.	541
Elromlott homokóra.	324	Galambok	268
Elsietett búcsú	147	Gémeskút.	452
Elszakadt lánc.	109	Génhibás dal	163
Elveszett motívum	338	Gólya köröz	454
Elvesztettem	425	Gramafon.	36
Emericus úr	104	Gyalog jöttem	522
Emlék-arc.	138	Gyerekbeszéd	271
Emlékezet.	24	Gyermekjáték.	177
Emlékeztető	206	Gyíktojás	440
Én vagyok?	145	Hajlított láng	395
Ennyi tévhit	524	Hajnal felé	8
Építkezés közben	272	Hajnal	47
Esélyegyenlőség	237	Hajtűkanyar	349
Eső.	23	Halászok	10
Eső-dal	194	Halottak napja	24
Este	12	Halottnézőben	278
Estére kelve	285	Hamlet.	117
Esti dal	257	Hamlet-érem	230
Ételmérgezés.	139	Hangpróbák	195
Európa udvarlása	483	Hangyaboly	260
Exodus.	49	Három égtáj	13
Ezer fájdalom	510	Három	174
Ezt a levelet nem én írtam	335	Hársak alja	542
Ezt álmodom	165	Hátad mögött.	404
Falukép	176	Háttal a falnak	402
Fecseg a felszín...	269	Heléna	109

Heltai Jenő-emlékérem	178	Képeslapok	175
Hét tanács	237	Kérdés	88
Hét vezér	180	Kerekeskút	346
Hiába	294	Kereszteződés	85
Hibát követtem el	276	Keresztúton	346
Hihetetlen út	348	Kert	165
Hiú ábránd	154	Kerti szék	134
Hófúvásban	487	Kés a földben	398
Hol van, amit eddig hittünk?	462	Késő napraforgó	373
Holtág	512	Két ceruzarajz	323
Honnan hová?	426	Két dal	230
Horizont nélkül	457	Két égbolt	370
Horoszkóp	380	Két részlet egy elképzelt számvetésből	330
Hűlő Nap	427	Két változat	86
Idegen	231	Kétfelől	217
Idegpontok	525	Kettős arckép	304
Idill	514	Kettős hangzat	174
Idő, folyó	467	Kéz a kézben	275
Idő-minta	387	Kezdet és vég	90
Igeidők	88	Kezdet	166
Ikonosztáz	215	Ki szól hozzád?	435
Ima gyógyulásért	303	Kiáltvány	66
Ingerlanc	227	Kibúvó	385
Isten horga	546	Kifeszítve	509
Isten itatta	513	Kilenc lovam	475
Istenem	352	Kint járok a réten	9
Játék	266	Kopogtassatok	535
Jelenet	87	Kopogtatva	494
Jó volna	352	Kossuth Lajos	46
Jobb volna	302	Költözködés	123
Káprázat	391	Könnyen kioltható	427
Káprázat-fényben	525	Körmenet	207
Karácsonyi csengő	385	Kőrösi Csoma-emlékérem	188
Karantén	275	Kötéltánc	496
Kassák-emlékérem	188	Kövek	22
Katonák	28	Következtetés	86
Kék Drágakő	23	Középszer	246
Kelet népe	218	Közmondás analógia	88
Kemény Zsigmond-emlékérem	184	Külön világ	439
Keményebben a rögnél	518	Különös szerencse	65
Kényszer	88	Küszöb	133
Kényszerpálya	305		

Lakatlan bolygó	495	Mint mohó tetvek	319
Lámpaláz	533	Míntha ismernénk egymást	452
Lángolások	116	Mit szeretnék?	255
Lázadók	31	Mítosz lobban	528
Leejtett pohár	425	Molnár-sziget	400
Lehel kürtje	286	Mondóka	87
Lehet élni így is?	377	Nagyítófény	311
Lélekidézés	179	Napkelte	331
Lelkiismeret-furdalás	145	Naplólap	152
Létigék	529	Napvadászat	277
Levél	248	Ne csodálkozz!	369
Levélszekrény	382	Négysorosok	309
Lidércálmok	199	Néhány szó Heltai Gáspártól	170
Mágnes	432	Nem akartam	527
Magyarok	288	Nem foghatod fel	514
Mákony	436	Nem iszom mérget	453
Maradni szeretnék	455	Nem kéne félnem	313
Másfelől	290	Nem kéne többé	20
Másik világ	319	Nem kérek kegyelmet	516
Mefisztó	172	Nem olyan egyszerű	282
Meglátalak	148	Nem szólni semmit	290
Megpróbálok	393	Nem tudom	21
Megszokás	85	Nem volna jó	430
Megszületik	46	Nem volt érdemes	303
Mélyedések	401	Nemzedékem	63
Menedék	252	Nincs gyógyulás	325
Mennyi minden	259	Nincs levél	165
Mérgezett márc.	511	Nincs menekvés	314
Mese az ördögről, a légyről, az egérről meg az oroslánról	280	November végén	258
Mese	261	Nyárfa a keresztútjánál	442
Mesterség	260	Nyárzöld	444
Mi történt?	302	Nyelvóra	241
Mielőtt fölfedezném	301	Nyomorult	183
Miért a semmiért?	511	Olyan nehéz	468
Milyen távol van	11	Orfeusz	193
Mindent egészen	297	Orvosságos üvegek között	393
Mindent láttam	441	Orvostól orvosig	375
Mindig csak kértem	405	Önarckép 1968-ból	45
Mindig másként	154	Önvédelem	283
Mint egy felfordított hajó	431	Ördögi kör	321
Mint fecskék a dróton	451	Ördögsarkantyúk	507
		Öreg ég	204

Öreg gyümölcsös	358	Sosem volt szavak	308
Öreg leszel	292	Sosem volt utazások	333
Öregapám	317	Sötét szavakon	491
Örökre elbukott	307	Sötétkamra	368
Örökség	221	Steril vadászat	515
Örülj, hogy élsz!	317	Szabad a vásár	388
Pangloss mester átváltozása	250	Szabadság	378
Párkák dolga	140	Szabadság-szindróma	495
Pásztor	22	Számadás	87
Pincseszeri elégia	501	Száműzötten	230
Platon-kiárusítás	212	Szándék szándék után	159
Pókszabadság	136	Szédült ecset	437
Próbatétel	185	Szegények	137
Proletár induló	33	Szél vagyok	7
Prométheusz unokája	265	Szemfényvesztés	358
Prométheusz	70	Szemtől szembe	316
Psalmus	403	Széna szín	329
Rabok legyünk?	266	Szénahordás	7
Rács mögött	126	Szerenád	185
Rajziskolai napló	34	Szerep	267
Rákóczi-érem	369	Szeretném elpusztítani!	254
Régi harang	310	Szeretném	10
Rejtekhely	348	Szétmállik minden	291
Rejtjelek	515	Sziszifusz	38
Rejtvény	384	Szó szót követ	149
Reménytelen	251	Szolga föld	167
Rigó a kertben	311	Szővedék	170
Robinson	270	Szővegekísérletek	72
Roncsolt jelek	143	Szürkület	85
Roncsoltan, némán, süketen	455	Szürkületre várva	453
Rozsdás csönd	508	Tabula rasa	471
Rövidzárlat	509	Tájkép a gyerekkorból	14
Sámándob nélkül	224	Találd meg!	405
Sárga láng	108	Találkozás	358
Segíts meg	512	Támasz nélkül	220
Sehol sincs	20	Tanítómat hallgatom	239
Semmi vérfolt	394	Tantárgyak	86
Séta hazafelé	191	Tanulság nélkül	283
Séta	111	Távolodóban	359
Soha többet!	507	Távozó vonatok	40
Sohasem akartam	300	Te vagy	396
Sors-tükör	299	Tél	25

Téli utazás	17	Varjú-tánc	420
Térképeink	39	Városkép	267
Tétova	489	Vásznak a szélben	386
Tibet	320	Vége a dalnak	198
Titkok léte	517	Vége a nyárnak	107
Titkos ország	340	Vége van	21
Titkosírás	234	Végrendelet	214
Történelmi lecke	209	Végső soron	511
Tudatlan éjben	490	Végül	338
Túlélő ballada	492	Véletlenül	337
Túlvilági telex	463	Vénasszonyok nyara	191
Tűlevelű nyárvég	447	Vendégség	194
Uliasz	118	Vérig áztak	514
Utazás	151	Verseny	138
Útban a végső hallgatáshoz	534	Vess számot	291
Utcabál	306	Vigasztaló ima	187
Utolsó találkozás	343	Villog a kés	142
Útszéli ballada	325	Vissza mindent	342
Üdvözlét	169	Visszafelé	295
Vak lelkek	487	Visszafojtva	466
Vak tükör	443	Visszatérés	12
Valaki visszanéz	111	Vitorla vagy	520
Valaki	32	Vízcseppek	299
Választás	233	Vizsgálat	155
Válaszúton	268	Volt-nincs	322
Vállamon a kártyavár pora	254	Vonalrajz	417
Vándor-dal	235	Zavar	119
Vándorlásaim	48	Zöld, kék, sárga	417
Varas sebünk vére	472	Zsákmány	379
Váratlan öröm	350	Zsibvásár	381
Váratlan találkozás	257	Zsögödi tájkép	402

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

ISBN 978-963-9903-89-0

Kiadja az Írók Alapítványa – Széphalom Könyvműhely

Székhely: 1068 Budapest, Városligeti fasor 38.

Iroda, postacím: 1097 Budapest, Lónyay u. 43. fsz. 1.

E-mail: iroszak@t-online.hu

www.szephalom-konyvmuhely.hu

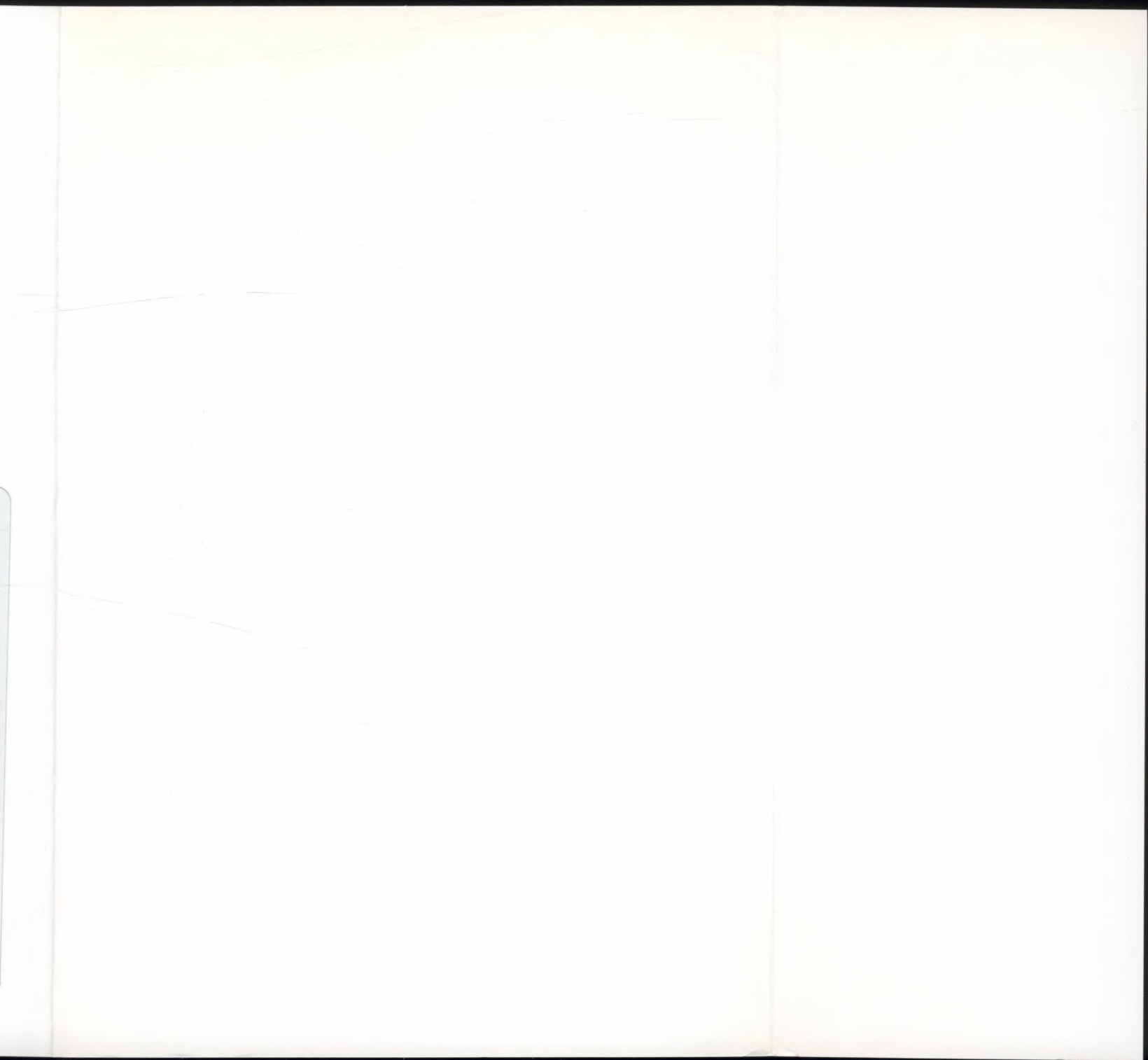
Felelős kiadó: Mezey Katalin

Nyomdai előkészítés: Scriptor Kft.

Nyomdai kivitelezés: Rózsadomb Contact Kft.

1299/15

OLÁH JÁNOS (Nagyberki, 1942).

A Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban érettségizett, majd az ELTE BTK-n szerzett diplomát 1966-ban. Politikai konfliktusok miatt elvesztette népművelői állását, és húsz éven át cselgáncsedzőként dolgozott. Költői pályája az Elérhetetlen föld című antológiával indult. Az Illés Endre vezette Szépirodalmi Kiadónál öt könyvet jelent meg, Kenyérpusztítók című színjátékát Ruszt József állította színpadra (Universitas, 1971).

A rendszerváltozás után előbb a Remetei Kéziratok alapító-szerkesztője, majd 1994-től a Magyar Napló folyóirat főszerkesztője, a Magyar Napló Kiadó alapítója. Az év novellái és Az év versei című antológia-sorozat és a Versmaraton kezdeményezője. Európai vőlegény című színművét Bucz Hunor rendezésében a Térszínház mutatta be 2009-ben. Négy verseskötete mellett fontosabb könyvei: Az örült (regény, 1983), Kenyérpusztítók (hang- és színjátékok, 1993), Száműzött történetek (novellafüzér, 2011), Közel (regény, 2014).

Díjak: Greve-díj (1992), a Magyar Érdemrend Tisztikeresztje (1993), József Attila-díj (1994), Március 15-e díj (2007), Bethlen Gábor-díj (2007), a Partiumi Írótábor díja (2012), Arany János-díj (2012), Márai Sándor-díj (2012), Magyarország Babérkoszorúja-díj (2014).

Az Elérhetetlen föld, e talányos vers, amely 1969-ben egy korszakos jelentőségű, s a magyar líra új útjait megnyitó nemzedéki antológia címévé is emelkedett, máig egy teljes világ összefoglalásának igényével hat. (...) Az a kölyök Ilmarinen lép benne színre, akit 1956 bukása sem tudott megalázni. Az „elérhetetlen föld” elérhetőségéig ágaskodó kisgyerek, aki, akárcsak Michelangelo alkotásában Ádám a Sixtusi Kápolna mennyezetén, a végtelenséget, a Teremtő kezét akarja elérni – elszakadtságában is.

Jánosi Zoltán

...

Természetverseiben (...) nemcsak az anima forrása buzog fel apadhatatlanul, hanem az a másik erő is, a hely géniusza, ami hazává alakítja a tájat, s az otthonosság érzését egy nagyobb honosság védőszármái alá vonja.

Kodolányi Gyula

...

Nehéz olvasmányokat tett le az irodalom asztalára. Prózában és versben. A tartalmi intenzitás és a formai csiszoltság – talán sokakat megriasztott. S ha sokáig nem is találtak rá azok, akiket megcélzott köteteivel, ebben a „szövegtrezorban” súlyos, nem romlandó kincsek lappanganak.

Péntek Imre

...

„A lét iránt lobbant mohó szerelmem, / mint étkét vesztett tűzvész, véget ért. / Magtalan magként csírázik szívemben / meddő kérdés, hogy miért, miért?” Néhány sor, s mennyi finom, rejtett mélység, titok, utalás, kérdés. A rímeknek, a ritmusnak, a zenének itt hirtelen nagy szerep jut, s ez élet veszi a radikális halál-nézőpontúságnak.

Tózsér Árpád

...

„Vak lelkek zenéje, / döbbenet sírása, / vallatottak vére / hét lakatra zárva” – Oláh János álmában is éber, a vak világban is látó költőként, „a történelem gégemetszett csendjét” megtörve, kimondja a már-már kimondhatatlant.

Tőkés László

...

A lírához kiváltképpen kötődő emberként számomra a lehető legnagyobb öröm, ha egy versben a nyelv otthonosan lakja a formát, mert ez által magam is otthonosabban élem meg a világot. A létezés izgalmával ható nyelvi intenzitás, a misztériumszerű megszólítotttság és megajándékozottság semmihez sem fogható, atavisztikus mélységekből feltörő élményét Oláh János versei által többször is átéltem.

Ködöbocz Gábor

MB
253.265

OLÁH JÁNOS • BELSŐ TÜKÖR